

**UCHWAŁA NR XXV/218/2021
RADY MIEJSKIEJ W PYZDRACH**

z dnia 28 października 2021 r.

w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025

Na podstawie art. 10 f ust. 4 i art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 tj.) Rada Miejska w Pyzdrach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pyzdr.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Justyna Sosnowska

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pызdry na lata 2021-2025

Pызdry 2021

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Diagnoza społeczno-gospodarczo-przestrzenna	4
II. 1. Charakterystyka gminy	4
II. 2. Sytuacja demograficzna i społeczna	8
II. 3. Sytuacja gospodarcza	21
II. 4. Infrastruktura techniczna	25
II. 5. Infrastruktura społeczna.....	30
II. 6. Budżet gminy	36
III. Analiza SWOT	39
IV. Wizja i misja.....	41
V. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	42
V.1. Cele strategiczne i cele operacyjne	42
V.2. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	43
V.3. Oczekiwane rezultaty planowanych działań	45
VI. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	47
VII. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	54
VIII. Obszary strategicznej interwencji	57
IX. Zgodność ze strategicznymi dokumentami	59
X. Wdrażanie i monitorowanie strategii.....	60
XI. Ramy finansowe i źródła finansowania	62
Spis tabel	65
Spis rysunków	66

I. Wstęп

Strategia to określenie głównych, długofalowych celów i przyjęcie kierunków działania oraz alokacja zasobów niezbędnych do realizacji tych celów i kierunków. Posiadanie strategii rozwoju ma istotne znaczenie dla realizacji zrównoważonego rozwoju gminy i ułatwia władzy samorządowej podejmowanie strategicznych decyzji.

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pызdry na lata 2021-2025 stanowi kontynuację kierunków rozwojowych przyjętych w poprzednim dokumencie strategicznym obejmującym lata 2015-2020, zmodyfikowanym o zmieniające się zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania oraz trendy rozwojowe zachodzące na terenie gminy, województwa i kraju.

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pызdry na lata 2021-2025 określa kierunki, w jakich powinna zmierzać gmina, by zapewnić zrównoważony rozwój i poprawę jakości warunków życia. Przygotowania do opracowania Strategii rozpoczęto w II kwartale 2020 roku. Ankieta skierowana do mieszkańców oraz przeprowadzona diagnoza społeczno-gospodarczo-przestrzenna pozwoliła określić problemy i przyszły kierunek rozwoju Gminy. Strategia została przygotowana zgodnie z obowiązującą ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawą o samorządzie gminnym. W procesie tworzenia Strategii brali udział przedstawiciele lokalnych instytucji, radni, sołtysi, przedsiębiorcy oraz aktywni mieszkańcy gminy.

Część pierwsza dokumentu przedstawia ocenę sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej oraz potencjału jednostki samorządu terytorialnego, uwzględniającej jej powiązanie z otoczeniem. W celu uzyskania rzetelnej oceny przeprowadzono diagnozę stanu obecnego gminy Pызdry w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych), dane Urzędu Miejskiego w Pызdrach i jednostek podległych, Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni. Analizie poddano lata 2016-2019, natomiast badając demografię gminy analizowano lata 2010-2019. Wnioski z diagnozy i przeprowadzonych ankiet wśród mieszkańców stanowiły element wyjściowy do przeprowadzenia analizy zasobów własnych i otoczenia.

W oparciu o wyniki analizy SWOT w części drugiej wyznaczono misję, wizję, cele strategiczne i kierunki rozwoju gminy, a także model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Analiza potencjału rozwojowego gminy posłużyła do określenia szczegółowych działań dla poszczególnych celów.

Opracowana Strategia jest dokumentem perspektywicznym i długofalowym wskazującym priorytety i narzędzia realizacji, które w najbliższych latach stworzą możliwości rozwoju społeczno-gospodarczo-przestrzennego wspólnoty samorządowej.

II. Diagnoza społeczno-gospodarczo-przestrzenna

II. 1. Charakterystyka gminy

Położenie

Gmina Pызdry położona jest we wschodniej części województwa wielkopolskiego w powiecie wrzesińskim, otoczona terenami równinnymi granicząc od północy z Równiną Wrzesińską i od południa z Równiną Rychwalską. Cały obszar znajduje się w zasięgu makroregionów Pojezierza Wielkopolskiego oraz Niziny Południowowielkopolskiej i ma średnią wysokość 90 m n.p.m. Przez gminę przepływają rzeki Warta i Proсна.

Siedzibą gminy jest miasto Pызdry, które jest oddalone 72 km od granic Poznania – stolicy Wielkopolski. Miasto skupia się w większości na prawym, wysokim brzegu rzeki Warty. Przez teren gminy przebiegają drogi wojewódzkie nr 442 Września – Kalisz i nr 466 Słupca – Pызdry łączące się m.in. z węzłami autostradowymi w Słupcy i Wrześni.

Gmina Pызdry sąsiaduje z gminami:

- Kołaczkowo (powiat wrzesiński),
- Żerków (powiat jarociński),
- Gizałki (powiat pleszewski),
- Lądek (powiat słupecki),
- Zagórow (powiat słupecki).

Administracyjnie dzieli się na 20 sołectw i 35 miejscowości. Obszar gminy zajmuje 13782 ha (138 km², w tym miasto 12 km²), co stanowi 0,46% powierzchni województwa i 19,57% powierzchni powiatu.

Środowisko przyrodnicze

Według danych GUS z 2014 roku użytki rolne stanowią prawie 63% powierzchni gminy, w tym grunty orne - 38,27%. W ogólnej powierzchni użytków rolnych znaczny udział mają łąki i pastwiska tj. 21,3%. Wśród gruntów zabudowanych i zurbanizowanych największą powierzchnię zajmują tereny komunikacyjne i tereny mieszkaniowe – 2,81%.

Teren gminy bogaty jest w kompleksy leśne i zadrzewienia, które stanowią 30,53% powierzchni gminy. Największe obszary leśne występują we wschodniej i południowo - wschodniej części gminy. Gospodarka leśna prowadzona jest przez Nadleśnictwo Grodziec.

Dominują gleby o średniej i niskiej jakości. Gleby klasy IIIb stanowią zaledwie 2%, gleby IVa i IVb stanowią łącznie 30%, natomiast aż 60% gruntów ornych stanowią gleby V i VI klasy bonitacyjnej.

Część terenu gminy Pызdry objęta jest Europejską Siecią Ekologiczną obszarów ochrony Natura 2000. Głównym celem funkcjonowania obszarów Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone.

Na terenie gminy Pызdry występują:

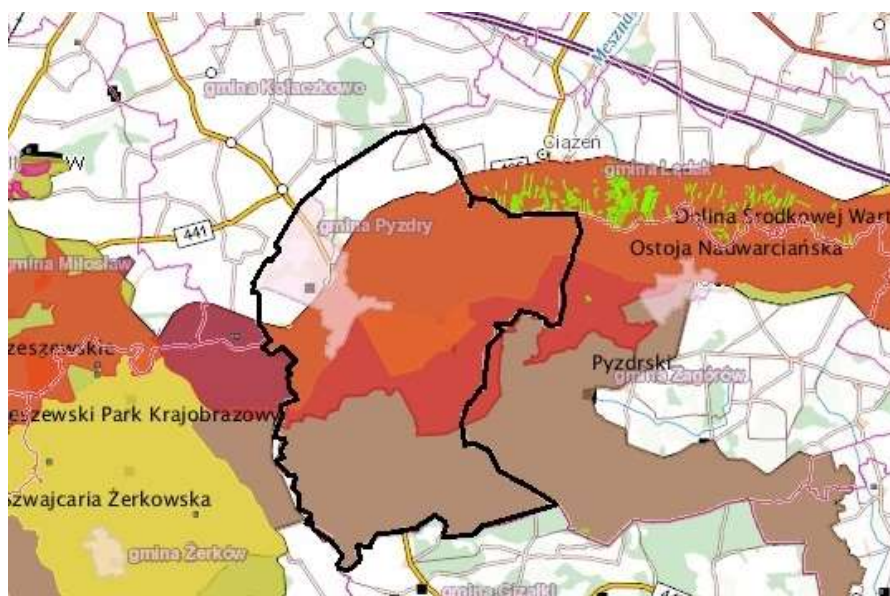
- **Obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Środkowej Warty”** zajmuje 4 252,0 ha (tj. 30% powierzchni gminy).
- **„Ostoja Nadwarciańska”** zajmuje 7221,0 ha (tj. 53% powierzchni gminy).

Obszary wyróżniające się szczególnymi walorami przyrodniczymi objęte zostały następującymi formami przyrody:

- **Nadwarciański Park Krajobrazowy** – został utworzony w 1995 r., obejmuje on powierzchnię 13 428 ha. Cały obszar Parku znajduje się w obrębie 4 gmin, tj. Pызdr, Łądku, Zagórowa i Rzgowa. W gminie Pызdry zajmuje 37,6% powierzchni tj. 5 049 ha. Powierzchnię Parku tworzą przede wszystkim użytki rolne wraz z łąkami i pastwiskami, lasy oraz wody. Park powstał w celu ochrony walorów przyrodniczych, historycznych oraz kulturowych regionu. Charakterystyczną cechą jest różnorodność bogatej flory i fauny. Istotnym elementem rzeźby terenu jest pradolina Warty. W sąsiedztwie meandrującej Warty znajdują się liczne starorzecza oraz smugi i obniżenia terenu jedynie okresowo napełnione wodą.
- **Pызdrski Obszar Chronionego Krajobrazu** –obszar o powierzchni 6 640 ha powołany w celu ochrony obszarów o cechach środowiska zbliżonego do stanu naturalnego oraz konieczności zapewnienia społeczeństwu warunków niezbędnych dla regeneracji sił w środowisku reprezentującym korzystne właściwości dla rozwoju turystyki i wypoczynku. Obszar zajmuje północną część gminy Pызdry tj. tereny wchodzące w skład Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego.

Występowanie powyższych obszarów i form przyrody powoduje duże ograniczenia związane z zabudową terenów i możliwościami inwestowania. Poniższy rysunek prezentuje zasięg form przyrody obejmujący gminę Pызdry.

Rysunek 1. Zasięg form ochrony przyrody na terenie gminy i miasta Pызdry

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Wody powierzchniowe należą do zlewni rzeki Warty. Sieć rzeczną tworzy rzeka Warta wraz z dopływem - kanałem Flisa oraz rzeką Prosną z największym własnym dopływem Kanałem Bartosz. Długość rzeki Warty na terenie pyzdrowskiej gminy wynosi 15 km. Rzeką Warta dzieli teren gminy Pyzdry na dwie części. Część północna jest prawie bezwodna. Bardziej zasobna w wody powierzchniowe jest część południowa, w dużej mierze należąca do zlewni rzeki Prosną. W dolinie Warty wody powierzchniowe reprezentowane są głównie przez rozbudowany system starorzeczy. Zaznaczają się w niej trzy poziomy terasowe, z czego najniższy jest zalewany w czasie stanów powodziowych. Na terenie gminy znajdują się 4 stawy rybne o łącznej powierzchni 19,31 ha, zlokalizowane w zachodniej części miasta Pyzdry.

Na terenie Gminy i Miasta Pyzdry położone są częściowo obszary zlewni następujących jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych:

- Dopływ spod Wszembórze (PLRW60002318392);
- Rów Mąkowski (PLRW600017184992);
- Bartosz (PLRW600023184996);
- Wrześnica (PLRW60001718389);
- Proсна od Dopływu z Piątka Małego do ujścia (PLRW600019184999);
- Warta od Prosną do Lutyni (PLRW60002118519);
- Warta od Powy do Prosną (PLRW60002118399);

oraz jednolitych części wód podziemnych PLGW600061 i PLGW600081.

Zgodnie z obowiązującym planem część jednolitych części wód powierzchniowych jest w stanie dobrym (Dopływ spod Wszembórze, Rów Mąkowski, Bartosz) a część w stanie złym (Wrześnica, Proсна od Dopływu z Piątka Małego do ujścia, Warta od Prosną do Lutyni i Warta od Powy do Prosną). Jednolite, które są w stanie złym są zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia dobrego stanu i posiadają odstępstwo czasowe od osiągnięcia tego celu z uwagi na brak możliwości technicznych. Jednolite części wód podziemnych są w stanie dobrym zarówno pod względem ilościowym jak i chemicznym. Wszystkie jednolite będące w stanie dobry nie są zagrożone w związku z tym nie posiadają odstępstw. Na terenie Gminy i Miasta Pyzdry nie występują jeziora będące jednolitymi częściami wód powierzchniowych.

W 2021 roku prowadzone są konsultacje społeczne II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na lata 2022-2027. W konsultowanym dokumencie w granicach Gminy i Miasta Pyzdry nastąpiła zmiana w obrazowaniu zlewni jednolitych części wód powierzchniowych. Dopływ spod Wszembórze wejdzie w skład Warty od Powy do Prosną a Rów Mąkowski oraz Bartosz w obszar zlewni Prosną od dopływu z Piątka Małego do ujścia.

Ulegnie także zmiana kodów jednolitych powierzchniowych na:

- Wrześnica (PLRW60001018389);
- Proсна od dopływu z Piątka Małego do ujścia (PLRW600011184999);
- Warta od Prosną do Lutyni (PLRW60001218519);
- Warta od Powy do Prosną (PLRW60001218399).

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego obszar gminy Pызdry, znajduje się:

- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$);
- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $p=10\%$;
- częściowo na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$);
- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszarze między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału;
- częściowo na obszarze obejmującym tereny narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

W celu ograniczenia potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej planuje się zmodernizować obwałowania rzeki Warty i Proсны. Zadanie rozpoczęte zostało w 2020 roku i w latach kolejnych nastąpi kontynuacja prac w zakresie budowy przeciwpowodziowych.

W ostatnich latach w Polsce wystąpiły niekorzystne zjawiska pogodowe i zmiany w klimacie, które obserwuje się na całym świecie. Wielkopolska wschodnia jest regionem, który odczuwa największe deficyty wodne w kraju. Również gmina Pызdry odczuwa skutki zmian klimatycznych. Susza, która jest największym wyzwaniem dla Wielkopolski, osiągnęła maksymalny zasięg i intensywność od 2015 roku. Od tego czasu występuje niedobór wody. Na systematyczne obniżenie poziomu wody w rzekach całego kraju ma wpływ przede wszystkim niedobór opadów. W 2019 roku w Regionie Wodnym Warty, za wyjątkiem stycznia i maja, miesięczne sumy opadów były znacznie poniżej średniej. W okresie letnim obserwowano falę upałów z tendencją do wydłużania czasu ich występowania. Zimy w zlewni Warty były również ciepłe, a pokrywa śnieżna praktycznie nie występowała. Lata 2018 i 2019, biorąc pod uwagę roczną temperaturę powietrza, zostały określone jako ekstremalnie ciepłe. Obecnie w prawie całym Regionie Wodnym Warty występuje problem deficytu wody. Dlatego też w kolejnych latach głównie w mieście Pызdry należy podjąć prace polegające na zwiększeniu możliwości retencyjnych na cieku Flisa i renowację stawów. Ponadto w trakcie procesu inwestycyjnego należy stosować powierzchnie przepuszczalne zamiast szczelnych powierzchni betonowych, zwiększać rozwiązania w zakresie zwiększenia retencji na terenie prywatnych gospodarstw, ograniczać likwidację terenów zielonych, unikać betonowania nieruchomości.

II. 2. Sytuacja demograficzna i społeczna

Demografia

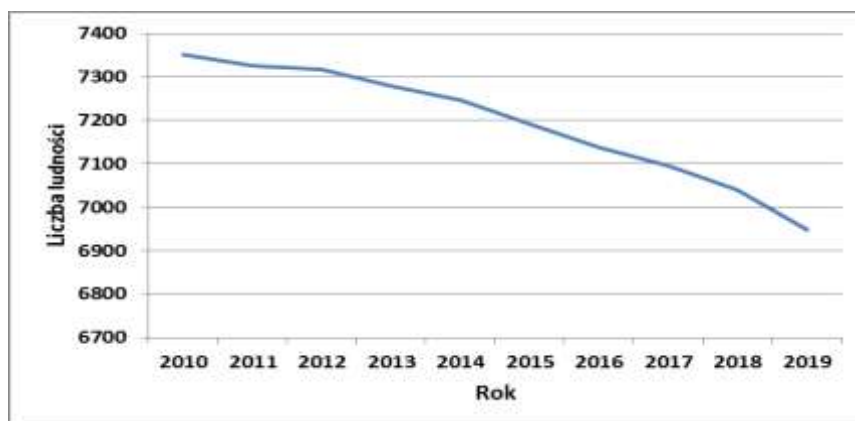
Analizując dane dotyczące kształtowania się liczby mieszkańców gminy i miasta Pызdry według zameldowania w ciągu ostatnich 10 lat zauważyć można systematyczny trend spadkowy. Na przestrzeni 10 lat nastąpił spadek liczby ludności o prawie 5,5%. Maleje zarówno liczba mężczyzn jak i kobiet. W okresie ostatnich 10 lat liczba kobiet zmalała o 6,1%, natomiast mężczyzn o 4,8%. Gęstość zaludnienia w 2019 roku wynosiła 50 os/km². Dane dotyczące kształtowania się liczby mieszkańców gminy i miasta Pызdry w latach 2010-2019 zostały zaprezentowane w poniższej tabeli oraz na rysunku.

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy według zameldowania w latach 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	7352	7326	7317	7279	7247	7191	7137	7094	7039	6947
mężczyźni	3610	3618	3598	3585	3574	3554	3523	3501	3465	3434
kobiety	3742	3708	3719	3694	3673	3637	3614	3593	3574	3513

Źródło: Urząd Miejski w Pызdrach

Rysunek 2. Liczba ludności w gminie Pызdry w latach 2010-2019

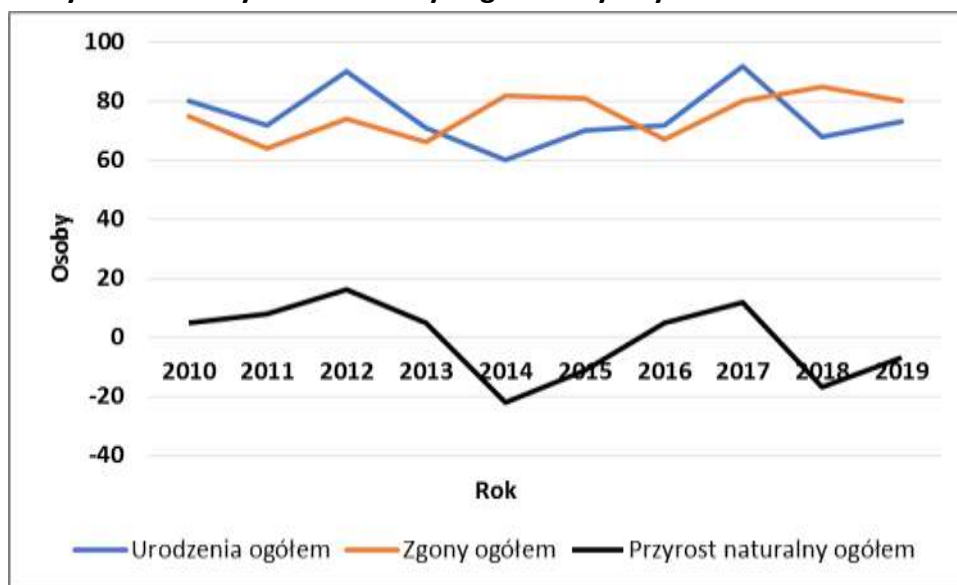
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pызdrach

Przyrost naturalny w gminie Pызdry w ostatnich latach charakteryzuje się dużymi wahaniami. Lata 2010-2013 oraz 2016-2017 to okresy, w których zanotowano dodatnie wartości przyrostu naturalnego. W latach 2014-2015 oraz 2018-2019 zanotowano z kolei wyższą liczbę zgonów niż urodzeń, co przełożyło się na ujemne wartości wskaźnika. W analizowanym okresie przyrost naturalny osiągnął najniższą wartość w 2014 roku. Dane dotyczące kształtowania się przyrostu naturalnego w gminie i mieście Pызdry na przestrzeni ostatnich 10 lat prezentują poniższa tabela oraz rysunek.

Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Pызdry w latach 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Urodzenia ogółem	80	72	90	71	60	70	72	92	68	73
Zgony ogółem	75	64	74	66	82	81	67	80	85	80
Przyrost naturalny	5	8	16	5	-22	-11	5	12	-17	-7

Źródło: Urząd Miejski w Pызdrach

Rysunek 3. Przyrost naturalny w gminie Pызdry w latach 2010-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pызdrach

Stały, regularny trend spadkowy w zakresie liczby mieszkańców gminy Pызdry w latach 2010-2019, przy dużych wahaniami przyrostu naturalnego, przyjmującego wartości zarówno dodatnie, jak i ujemne, wskazuje na fakt, iż ruch naturalny ludności gminy nie jest głównym czynnikiem determinującym stopniowe wyludnianie się obszaru. Wpływ na systematyczne zmniejszanie się liczby mieszkańców mają głównie ruchy migracyjne. Na przestrzeni lat 2010-2019 saldo migracji kształtuje się w większości na ujemnym poziomie i ulega wahaniami. Najniższe saldo migracji wynosiło -59 w 2016 roku, a najwyższe 9 w 2010 roku. Najwięcej zameldowań odnotowano w 2012 i 2013 roku, najmniej w 2016. Z kolei najwięcej wymeldowań odnotowano również w latach 2012 – 2013, a najmniej w 2010 roku.

Na przestrzeni analizowanych 10 lat zauważa się przewagę zameldowań ze wsi w stosunku do zameldowań z miast. Spadająca liczba zameldowań, a rosnąca wymeldowań ma wpływ na ujemne saldo migracji. Dane dotyczące migracji ludności gminy Pызdry oraz kształtowania się salda migracji w latach 2010 – 2019 prezentuje poniższa tabela.

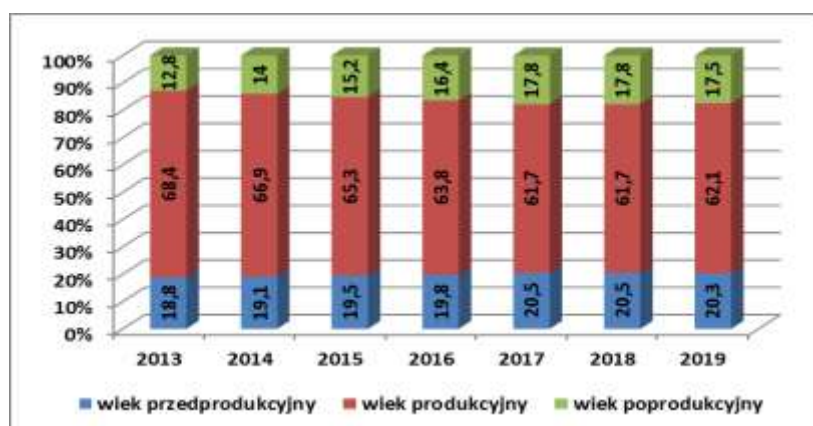
Tabela 3. Migracje ludności w gminie Pызdry w latach 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zameldowania ogółem	67	62	72	78	52	66	45	57	61	53
Zameldowania z miast	31	12	27	41	15	21	15	19	27	14
Zameldowania ze wsi	35	48	45	37	35	45	30	37	34	39
Zameldowania z zagranicy	1	2	0	0	2	0	0	1	0	0
Wymeldowania ogółem	58	89	116	111	69	80	104	106	99	110
Wymeldowania do miast	28	39	66	65	46	45	48	38	53	51
Wymeldowania na wieś	27	49	46	45	22	35	55	66	45	58
Wymeldowania za granicę	3	1	4	1	1	0	1	2	1	1
Saldo migracji	9	-27	-44	-33	-17	-14	-59	-49	-38	-57

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza struktury społeczności gminy Pызdry pod względem ekonomicznych grup wieku, pozwala stwierdzić, iż na przestrzeni ostatnich lat zwiększa się udział grupy osób w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku udziału grupy osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy. Na koniec 2013 roku grupa osób w **wieku poprodukcyjnym** (czyli grupa osób 64+) stanowiła 12,8% ogółu populacji gminy. Na koniec 2019 roku udział ten wyniósł już **17,5%**, co oznacza wzrost aż o 4,7 punkty procentowe jedynie na przestrzeni 6 lat. Trendowi wzrostowemu w zakresie udziału grupy osób w wieku poprodukcyjnym w całkowitej liczbie mieszkańców gminy towarzyszy równoczesny wzrost udziału grupy osób w wieku przedprodukcyjnym (1,5 p.p. w analizowanym okresie) oraz spadek udziału osób w wieku produkcyjnym (spadek o 6,3 p.p.). Dane dotyczące struktury społeczności gminy Pызdry według ekonomicznych grup wieku zaprezentowano na poniższym rysunku.

Rysunek 4. Ludność gminy Pызdry według ekonomicznych grup wieku w latach 2013-2019

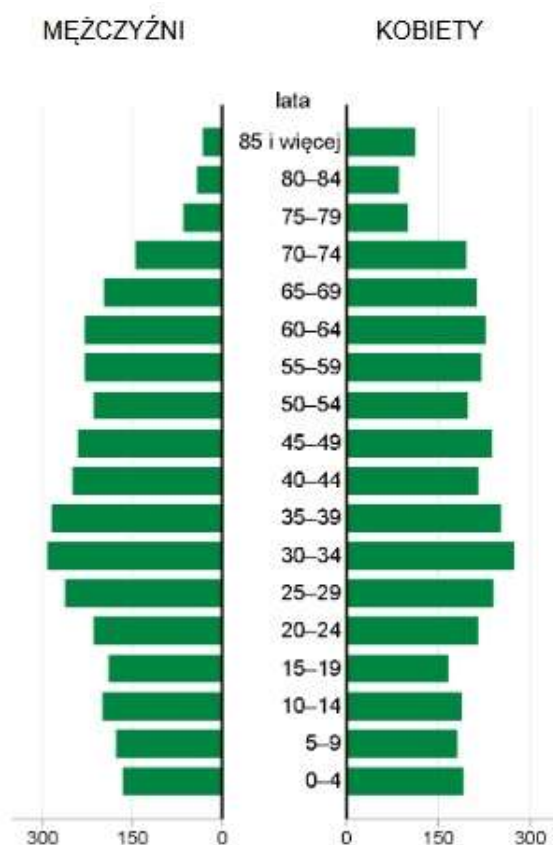

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pызdrach

Poniżej zaprezentowano tzw. piramidę wieku i płci dla ludności gminy Pызdry. Na podstawie kształtu piramidy wyciągnąć można wnioski w zakresie charakterystyki demograficznej danej społeczności oraz trendów i prognoz dla okresów przyszłych.

Piramida wieku i płci społeczności **gminy Pyzdry** przybiera postać **piramidy regresywnej** charakterystycznej dla społeczeństw starzejących się (piramida wąska u dołu obrazująca niską liczebność grupy osób młodych oraz szeroka u góry – relatywnie wysoki udział grupy osób starszych w całkowitej populacji). Piramida regresywna jest symptomem zmniejszającej się w kolejnych latach liczby osób, które wchodziły będą na rynek pracy przy jednoczesnym wzroście liczebności grupy osób starszych. Piramida regresywna jest symptomem dalszego wzrostu w kolejnych latach liczby osób w wieku powyżej 64 lat.

Rysunek 5. Ludność wg płci i grup wieku w gminie Pyzdry w 2019 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Z opublikowanej przez Główny Urząd Statystyczny prognozy liczby mieszkańców gminy Pyzdry w latach przyszłych wynika, że do 2025 roku populacja gminy zmniejszy się o prawie 1,5% w stosunku do roku 2020. Prognozuje się, że na koniec 2025 roku udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców gminy wyniesie 49,7%. Prognozę liczby mieszkańców gminy Pyzdry w latach 2020-2025 zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 4. Prognoza liczby mieszkańców gminy Pызdry w latach 2020-2025

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ogółem	7 019	7 000	6 979	6 959	6 937	6 915
Mężczyźni	3 508	3 504	3 496	3 490	3 485	3 477
Kobiety	3 511	3 496	3 483	3 469	3 452	3 438

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 opracowana przez GUS

Pomimo przewidywanego ogólnego spadku liczby mieszkańców gminy Pызdry, Główny Urząd Statystyczny na najbliższe lata prognozuje systematyczny wzrost liczby osób w wieku powyżej 64 lat. Na koniec 2025 roku w gminie zamieszkiwały będą 1 774 osoby w tym wieku, co oznacza wzrost o **9%** w porównaniu z 2020 rokiem. Wzrost ten dotyczył będzie zarówno kobiet, jak i mężczyzn. Dane w zakresie prognozowanej liczby ludności gminy Pызdry w wieku powyżej 64 lat w latach 2020-2025 zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 5. Prognoza liczby mieszkańców gminy Pызdry w wieku powyżej 64 lat w latach 2020-2025

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ogółem	1461	1499	1523	1560	1574	1606
Mężczyźni	549	585	597	623	639	664
Kobiety	912	914	926	937	935	942

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 opracowana przez GUS

Przeprowadzona powyżej analiza trendów demograficznych gminy i miasta Pызdry wskazuje na dostrzegalny w ostatnich latach systematyczny **wzrost liczby osób starszych**. Jak wynika z prognozy demograficznej Głównego Urzędu Statystycznego, tendencja ta będzie utrzymywała się także w przyszłych latach.

Populacja gminy Pызdry maleje, co jest rezultatem utrzymującego się od wielu lat ujemnego salda migracji. Prognoza ludności gmin na lata 2017 – 2030 opracowana przez GUS wskazuje przede wszystkim na silny rozwój głównych aglomeracji miejskich wraz z przyległymi obszarami. Będą one w dalszym ciągu przyciągać ludność z obszarów bardziej peryferyjnych. Jednocześnie należy się spodziewać kontynuacji procesu suburbanizacji, który będzie prowadził do powiększania się obszarów poszczególnych aglomeracji i znaczącego wzrostu ludności w gminach przyległych do wielkich miast.

Zmiany w strukturze ludności gminy Pызdry, polegające na wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle populacji, wpisują się w **tendencję starzenia się społeczeństwa**, co w przyszłości na pewno będzie miało skutki w obszarze polityki społecznej i edukacji. Migracje, zmiana liczby i struktury ludności mogą stać się problemem przede wszystkim dla finansów publicznych gminy Pызdry, tracącej dochody z podatków, a stojącej w obliczu nowych wyzwań demograficznych i gospodarczych. Zagrożeniom tym należy przeciwdziałać przede wszystkim poprzez wzmocnienie atrakcyjności mieszkaniowej gminy dla ludzi młodych stojących u progu dorosłego życia. Szansą dla gminy Pызdry na wzrost liczby

mieszkańców jest zauważalny w ostatnich latach trend do zamieszkania na wsi w atrakcyjnych krajobrazowo miejscach, w znacznej odległości od dużych skupisk.

Rynek pracy

W ostatnich latach na terenie gminy Pызdry nastąpił spadek liczby bezrobotnych. W 2016 roku bez zatrudnienia pozostawało 5,5% osób aktywnych zawodowo, chcących i mogących podjąć pracę. W 2019 roku odsetek ten wynosił już jedynie **3,3%**. Wśród osób bezrobotnych dominują kobiety. W roku 2019 stanowiły one 63% ogółu osób pozostających bez pracy. Wraz ze spadkiem bezrobocia maleje liczba bezrobotnych mężczyzn. Na spadek bezrobocia z pewnością wpływ miał wzrost gospodarczy i pojawienie się nowych zakładów pracy na terenie powiatu wrzesińskiego np. Volkswagen. Dane dotyczące osób bezrobotnych w gminie Pызdry w latach 2016-2019 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 6. Bezrobotni w gminie Pызdry w latach 2016 – 2019

Rok	Liczba osób bezrobotnych	Udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	Kobiety	Mężczyźni
2016	243	5,5	166	77
2017	138	3,2	83	55
2018	136	3,2	91	45
2019	143	3,3	90	53

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank danych lokalnych

W gminie Pызdry zauważa się znaczący udział osób młodych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych. Jak wynika z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni w grudniu 2019 roku w gminie Pызdry osoby do 34 roku życia stanowiły aż 56% wszystkich osób pozostających bez pracy, z czego 71% osób w tym wieku stanowiły kobiety. Najliczniejszą grupę wśród pozostających bez pracy stanowią osoby najslabiej wykształcone (wśród bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i podstawowym) stanowią one prawie 60%, z czego ponad połowa to kobiety. Najmniej bezrobotnych jest natomiast w grupie osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz wyższym - 25%.

Analizując strukturę bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy dostrzega się, iż 40% bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne, z czego 72% stanowią kobiety. W poniższej tabeli zaprezentowano dane dotyczące kształtowania się liczby osób bezrobotnych w gminie Pызdry na koniec 2019 roku według wieku i wykształcenia.

Tabela 7. Bezrobotni w gminie Pызdry w 2019 roku według wieku i wykształcenia

Stan na 31.12.2019	Ogółem	Kobiety
Bezrobotni	143	90
Wiek		
24 lata i mniej	34	26
25-34 lat	46	31
35-44 lat	32	22
45-54 lat	16	7
55-59 lat	10	4
60-64 lat	5	-
Wykształcenie		
Wyższe	20	14
Policealne i śr. zawodowe	22	18
Średnie ogólnokształcące	16	12
Zasadnicze zawodowe	47	29
Gimnazjalne i podstawowe	38	17
Długotrwale bezrobotni	58	42

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni

W ostatnich latach powiat wrzesiński charakteryzował systematyczny spadek stopy bezrobocia. Stopa bezrobocia powiatu wrzesińskiego w badanym okresie jest mniejsza od stopy krajowej. W porównaniu z rokiem 2016 stopa bezrobocia w powiecie wrzesińskim w 2019 zmalała o **49%**. Występujący w 2020 i 2021 roku stan epidemii spowodowanej koronawirusem wpłynął negatywnie na całą gospodarkę krajową i światową. Wiele firm zawiesiło działalność i zwolniło pracowników. Spadek bezrobocia i brak osób chętnych do pracy spowodował napływ pracowników z Ukrainy, którzy wspierają lokalny rynek pracy. Dane dotyczące kształtowania się poziomu stopy bezrobocia na terenie powiatu wrzesińskiego na tle województwa wielkopolskiego oraz kraju w latach 2016-2019 zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 8. Stopa bezrobocia w powiecie wrzesińskim na tle kraju i województwa i sąsiednich gmin w latach 2016-2019 (w %)

	2016	2017	2018	2019
Powiat wrzesiński	6,3	3,5	3,2	3,1
Woj. Wielkopolskie	4,9	3,7	3,2	2,8
Polska	8,2	6,6	5,8	5,2
Powiat słupecki	9,5	8,2	7,7	6,7
Powiat pleszewski	5,4	3,7	3,6	3,9
Powiat jarociński	5,9	4,6	3,8	3,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank danych lokalnych

Pomoc społeczna

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyzdrach w latach 2016-2019 wynika, że najczęstszymi przyczynami, korzystania z pomocy społecznej są:

- niepełnosprawność lub długotrwała choroba,
- ubóstwo,
- bezrobocie,
- bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- potrzeba ochrony macierzyństwa.

W ciągu ostatnich czterech lat liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmalała. Analizując powody przyznawania pomocy społecznej zauważa się, że najmniej rodzin znalazło się w trudnej sytuacji w wyniku bezdomności, alkoholizmu, narkomanii. Najwięcej rodzin miało problemy związane z ubóstwem, niepełnosprawnością lub długotrwałą chorobą. Dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2016-2019 wraz z przyczynami wystąpienia trudnej sytuacji życiowej zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wraz z powodami wystąpienia trudnej sytuacji życiowej w latach 2016-2019

Przyczyna przyznania pomocy społecznej	Liczba rodzin w latach			
	2016	2017	2018	2019
Ubóstwo	139	106	97	99
Bezdomność (osoby)	1	1	3	3
Bezrobocie	71	62	39	33
Niepełnosprawność lub długotrwała choroba	192	155	154	153
Potrzeba ochrony macierzyństwa	33	19	20	18
Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	40	31	35	36
Alkoholizm	10	8	8	9
Narkomania	0	1	0	1

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyzdrach

Analizując udzielone świadczenia w formie zasiłków w latach 2016-2019 można stwierdzić, że najwięcej rodzin otrzymywało zasiłki celowe. Jednakże obserwuje się spadek liczby udzielonych zasiłków. Zasiłki wypłacane są z budżetu gminy i miasta Pyzdry oraz z budżetu Państwa. Najwięcej rodzin korzysta z zasiłku celowego będącego świadczeniem fakultatywnym. Liczba rodzin otrzymujących ten zasiłek w 2019 roku zmniejszyła się o prawie 58% w porównaniu z rokiem 2016.

W badanym okresie liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmalała o 13%, a liczba osób korzystających o 21%. Na koniec 2019 roku osoby korzystające z pomocy społecznej stanowiły **13%** całkowitej liczby stałych mieszkańców gminy Pyzdry. Dane prezentujące liczbę udzielonych form zasiłków oraz liczbę rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Pyzdry w latach 2016-2019 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 10. Liczba udzielonych poszczególnych form zasiłków w latach 2016-2019

Rodzaj świadczenia	2016	2017	2018	2019
	Liczba rodzin			
Zasiłek stały	39	33	29	32
Zasiłek okresowy	31	23	22	19
Zasiłek celowy w tym specjalny	137	114	102	79

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyzdrach

Tabela 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyzdrach w latach 2016-2019

Rodzaj świadczenia	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin	398	342	334	346
Liczba osób w rodzinie	1175	975	885	926

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyzdrach

Z analizy wypłaconych świadczeń rodzinnych (zadań zleconych, na które gmina otrzymuje dotację) wynika, iż systematycznie spadają wydatki na świadczenia rodzinne, ponieważ coraz mniej osób spełnia kryterium dochodowe. Wzrost obserwuje się natomiast w odniesieniu do wydatków ponoszonych na wypłatę zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego. Liczba rodzin otrzymujących wskazane świadczenia utrzymuje się na stałym poziomie, jednak kwota zasiłku wzrasta z roku na rok. Z danych wynika, że wzrasta liczba chorych i niepełnosprawnych, którzy nie są w stanie samodzielnie funkcjonować i egzystować i w związku z tym wymagają całodziennej opieki. By zapewnić tym osobom niezbędną opiekę konieczna jest rezygnacja z zatrudnienia członka rodziny. Rośnie liczba rodzin, w których występują osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji. Jest to zjawisko niepokojące, które w przyszłości będzie generować coraz wyższe koszty społeczne. Znaczny wzrost wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych wynika ze zmiany ustawy, która rozszerzyła krąg osób uprawnionych do świadczenia i wzrost kwot świadczenia. Dane obrazujące wysokość wypłaconych świadczeń rodzinnych w latach 2016-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne w latach 2016-2019

Rok	2016		2017		2018		2019	
	Liczba rodzin	Kwota świadczenia	Liczba rodzin	Kwota świadczenia	Liczba rodzin	Kwota świadczenia	Liczba rodzin	Kwota świadczenia
Zasiłek rodzinny	385	996.164	370	996.429	369	969.201	336	901.856
Dodatki do zasiłku rodzinnego	353	464.381	359	442.280	356	409.018	316	410.968
Zasiłek pielęgnacyjny	224	412.488	225	413.865	239	439.245	252	558.524
Świadczenie pielęgnacyjne	27	467.726	25	414.770	28	489.899	32	604.333
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	68	68.000	77	77.000	48	48.000	65	65.000
Razem	1057	2.348.759	1056	2.344.344	1040	2.355.363	1001	2.540.681

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyzdrach

Poza zadaniami własnymi gminy i zadaniami zleconymi prowadzone są również aktywne formy wspierania osób, takie jak:

- **praca socjalna** – to podstawowe zadanie realizowane przez pracowników socjalnych, świadczone jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Pracownicy socjalni podejmują działania na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym oraz pomagają rozwinąć lub wzmocnić ich aktywność i samodzielność życiową. Ponadto pomagają w rozwiązywaniu i łagodzeniu konfliktów rodzinnych, wspierają osoby doznające przemocy, udzielają informacji o poradnictwie specjalistycznym i motywują do skorzystania z grup pomocowych.
- **wydawanie żywności** w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ) – pomoc kierowana jest do tych osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie lub rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji życiowej. Pomoc udzielana jest w postaci artykułów spożywczych, które są przekazywane bezpłatnie osobom najbardziej potrzebującym.
- **organizowanie paczek żywnościowych** z okazji Bożego Narodzenia dla rodziny chorego dziecka, a także dla osób starszych i samotnych znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej,
- **organizowanie zajęć fitness** dla seniorów,
- **prowadzenie Karty Seniora** - Od 2015 roku na terenie gminy Pyzdry realizowany jest Program Gminna Karta Seniora. Skierowany jest do osób powyżej 60 roku życia. Seniorzy mogą korzystać z ulg, zniżek, promocji i ofert, które są przygotowane dla nich przez instytucje oraz firmy. Z ofert można skorzystać okazując imienną Kartę Seniora w punktach wskazanych przez partnerów projektu.

W przyszłości należy uruchomić cykl spotkań dla seniorów w wybranych tematach np. zdrowego trybu życia, porad prawnych, historii miasta.

Wydatki poniesione na pomoc społeczną w latach 2016-2019 stanowią od 30% do 34% wszystkich wydatków budżetu gminy Pyzdry. W ciągu ostatnich czterech lat wydatki na pomoc społeczną wzrosły o prawie 20%. Najwięcej wydatków w 2019 roku, bo aż 55,4% sumy wydatków budżetowych stanowiły świadczenia wychowawcze z programu „Rodzina 500+” oraz świadczenia rodzinne, zaliczki alimentacyjne i składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe 29,7%. Wydatki na dodatki mieszkaniowe, składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne kształtują się na stałym poziomie. Maleją natomiast wydatki związane z zasiłkami stałymi. Gmina Pyzdry co roku ponosi z własnych środków wydatki na pomoc społeczną, w badanym okresie oscylowały one w granicach pomiędzy **8,9% a 10,4%**.

Dane przedstawiające budżet na pomoc społeczną w latach 2016-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Budżet na pomoc społeczną w latach 2016-2019

Pomoc społeczna - wydatki	2016	2017	2018	2019
Domy pomocy społecznej – zadania własne	139.073,25	105.902,82	129.857,53	122.966,70
Rodziny zastępcze	62.397,48	85.821,42	78.695,71	50.566,93
Wspieranie rodziny	45.661,32	27.335,35	320.521,48	313.615,42
Świadczenie wychowawcze	4.335.994,62	5.765.055,03	5.347.302,79	6.305.947,00
Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3.365.212,23	3.317.816,61	3.165.713,41	3.386.635,52
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	31.536,93	30.817,05	31.244,38	35.293,57
Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	153.562,04	120.665,15	127.074,72	109.854,26
Dodatki mieszkaniowe	8.308,98	11.646,94	10.967,18	9.403,28
Zasiłki stałe	188.877,30	166.896,94	145.049,98	139.874,07
Ośrodki pomocy społecznej	734.885,90	741.114,74	775.219,65	795.484,84
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – zadania zlecone	19.150,86	21.078,49	31.207,88	34.923,71
Pomoc w zakresie dożywiania	0,00	0,00	33.000,00	72.360,00
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	0,00	13.857,00	0,00	0,00
Pozostała działalność- zadania zlecone	70.711,20	6.111,00	10.561,95	13.150,00
Razem wydatki	9.155.372,11	10.414.118,54	10.206.416,66	11.390.075,30
Pomoc społeczna – dotacje	8.173.061,31	9.482.826,49	9.145.749,70	10.353.746,43
Środki własne gminy	982.310,08	931.292,05	1.060.666,96	1.036.328,87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pyzdrach

Zmiany demograficzne przejawiające się dużą migracją, w szczególności opuszczanie domów rodzinnych przez ludzi młodych, powodują, że osoby starsze pozostają zdane na siebie często z trudną sytuacją materialną. Znikają dwu-, trzypokoleniowe rodziny, w których osoby starsze mogą liczyć na opiekę i zainteresowanie. Starzenie społeczeństwa i migracje osób w wieku produkcyjnym wpływają niekorzystnie na sytuację finansową gminy, ponieważ opieka nad osobami starszymi generuje znaczne wydatki budżetowe. W kolejnych latach należy spodziewać się zwiększenia wydatków na pomoc społeczną, a w szczególności na opiekę nad osobami starszymi. Wobec powyższego należy podjąć działania aktywizujące podmioty prywatne i organizacje pozarządowe do sprawowania opieki nad osobami starszymi, na przykład poprzez:

- rozwój usług wspomagających i ułatwiających codzienne funkcjonowanie,
- rozwój form pomocy w okresowym wyręczaniu opiekunów rodzinnych
- inicjowanie i wspieranie różnych form samopomocy- wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych.

Rozwijanie systemu opieki nad osobami starszymi wpłynie z jednej strony na podniesienie jakości życia tych osób, z drugiej zaś stanowi znaczący potencjał miejsc pracy.

Edukacja

Na terenie Gminy Pызdry funkcjonują trzy szkoły podstawowe, dla których **organem prowadzącym** jest Gmina Pызdry, są to:

- Szkoła im. Jana Pawła II w Pызdrach wraz z filią i punktem przedszkolnym we Wrąbczynkowskich Holendrach,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa w Górnych Grądach wraz z Punktem Przedszkolnym,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa w Lisewie wraz z Punktem Przedszkolnym,

Oprócz szkół podstawowych publicznych funkcjonują również:

- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Pietrzykowie,
- Niepubliczne Przedszkole w Pietrzykowie,
- Przedszkole Publiczne „Bajkowy Świat” w Pызdrach,
- Klub Malucha „Przystanek Maluchowo”.

Analizując dane dotyczące liczby uczniów w gminie Pызdry w latach 2015-2020 zauważyć można spadek liczby uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjów. W roku szkolnym 2015/2016 uczyło się 732 uczniów, podczas gdy w roku 2019/2020 już tylko 558, co oznacza prawie 24% spadek. Od 2019 roku gimnazja zostały zlikwidowane, co spowodowało, że do szkół podstawowych uczęszcza o jeden rocznik mniej. Tendencję wzrostową natomiast dostrzega się w odniesieniu do liczby dzieci w przedszkolach i oddziałach „0”. Porównując lata 2015/2016 z 2019/2020 liczba podopiecznych wzrosła o 29%. Wzrost ten spowodowany był uruchomieniem drugiej grupy w punkcie przedszkolnym w Lisewie oraz wzrostem liczby dzieci w trakcie roku szkolnego w przedszkolu „Bajkowy Świat” (dzieci, które ukończyły 2,5 lat mogą uczęszczać do przedszkola).

Ogólna tendencja spadku liczby uczniów ma charakter nie tylko lokalny, ale i ogólnokrajowy i wynika bezpośrednio z sytuacji demograficznej i wchodzenia w wiek szkolny roczników niżej demograficznego. Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące kształtowania się liczby uczniów w gminie Pызdry na przestrzeni lat szkolnych 2015-2020.

Tabela 14. Liczba uczniów w gminie Pызdry w latach 2015-2020

	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020
Szkoły podstawowe publiczne	425	384	411	483	484
Szkoły podstawowe niepubliczne	55	45	58	65	74
Gimnazjum	244	198	119	47	0
Niepubliczne Gimnazjum	8	19	18	12	0
Razem	732	646	606	607	558
Przedszkola, oddziały „0” publiczne (razem z „Bajkowy świat”)	188	240	238	241	248
Przedszkola, oddziały „0” niepubliczne	33	33	28	34	37
Razem	221	273	266	275	285

Źródło: Urząd Miejski w Pызdrach

Sieć szkół podstawowych w gminie Pyzdry zabezpiecza w pełni aktualne potrzeby mieszkańców. Mieszkańcy oceniają pozytywnie kształtowanie oświaty w gminie Pyzdry. Należy zauważyć, że liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych systematycznie maleje począwszy od 2015 roku. Przedszkola na terenie gminy Pyzdry zaspokajają potrzeby wszystkich rodziców/opiekunów dzieci. Wskazać należy, że nie wszystkie dzieci urodzone w latach 2013-2016 uczęszczają do przedszkola, dlatego też nie pojawia się problem braku miejsc przedszkolnych. Stopień zaspokojenia potrzeb w gminie Pyzdry w roku szkolnym 2019/2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Stopień zaspokojenia potrzeb na miejsca wychowania przedszkolnego w gminie Pyzdry w roku szkolnym 2019/2020

Liczba dzieci urodzonych w latach 2013-2016	Liczba miejsc w przedszkolach publicznych i w „Bajkowy świat”	Liczba miejsc w przedszkolach niepublicznych	Procent zaspokojenia potrzeb
Miasto - 130	200	-	100
Wieś - 154	100	50	97

Źródło: Urząd Miejski w Pyzdrach

Całkowite wydatki poniesione na oświatę w analizowanym okresie wzrastają. W kolejnych latach spodziewać się należy trendu wzrostowego wydatków na oświatę, spowodowanego m.in. wzrostem wynagrodzeń nauczycieli i pracowników obsługowych (wzrasta płaca minimalna oraz podwyższane są wynagrodzenia nauczycieli).

Gmina Pyzdry co roku ponosi z własnych środków wydatki na oświatę, w 2016 roku wkład gminy stanowił 22% wszystkich wydatków na oświatę, natomiast w latach 2017-2019 wkład gminy kształtował się na poziomie ok **33%**. Wkład gminy Pyzdry jest dość wysoki, jednakże poprzez to stwarzane są dobre warunki dla zaspokojenia potrzeb rodziców i młodych mieszkańców np. utrzymywanie małych szkół blisko miejsca zamieszkania, punktów przedszkolnych przy każdej szkole czy zapewnienia opieki dla dzieci do lat 3. Aspekty te wpływają **pozytywnie** na zatrzymanie ludzi młodych na terenie gminy i stanowią istotny czynnik współdecydujący o osiedlaniu się nowych mieszkańców. Funkcjonujący w Pyzdrach Klub malucha „Przystanek Maluchowo” zapewnia najmłodszym dzieciom opiekę pielęgnacyjną i edukacyjną w warunkach zbliżonych do domowych, rozwiązuje wiele problemów rodziców, a przede wszystkim ułatwia kobietom powrót na rynek pracy.

Z przeprowadzonej przez Urząd Miejski w Pyzdrach prognozy na lata 2019-2026 wynika, że w szkole podstawowej w Pyzdrach od 2020 do 2026 roku konieczne będzie zapewnienie 15 lub 16 oddziałów. Nie prognozuje się dużych zmian w liczbie oddziałów. Budżet przeznaczony na oświatę w latach 2016-2019 prezentuje poniższa tabela.

Budynki, w których znajdują się obiekty edukacji - szkoły wymagają przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych, które pozwolą zmniejszyć koszty bieżącego funkcjonowania. Ponadto konieczne jest dokonanie prac remontowych i uzupełnienie wyposażenia klas.

Tabela 16. Budżet na oświatę w gminie Pyzdry w latach 2016-2019

Oświata - wydatki	2016	2017	2018	2019
Szkoły podstawowe	4.115.070,18	3.949.116,88	5.378.719,81	6.431.062,79
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	221.370,16	223.802,18	189.109,28	218.186,92
Przedszkola	1.202.366,29	1.341.332,08	1.308.883,36	1.469.526,18
Inne formy wychowania przedszkolnego	209.711,32	252.267,68	279.379,54	306.817,14
Gimnazja	1.986.382,60	1.869.943,61	1.448.826,78	517.899,03
Dowożenie uczniów do szkół	277.803,14	345.953,75	367.877,03	377.884,05
Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	30.115,90	28.459,11	29.265,44	24.112,80
Stołówki szkolne i przedszkolne	192.734,87	182.862,53	213.857,52	184.143,87
Zapewnienie uczniom bezpłatnego dostępu do podręczników i pomocy dydaktycznych	0,00	0,00	72.010,44	57.927,91
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	0,00	86.626,88	0,00	0,00
Specjalna organizacja nauki i metod pracy	661.604,25	804.640,09	608.311,99	447.492,23
Pozostała działalność	94.459,25	86.892,04	115.410,79	123.987,46
Świetlice szkolne	133.920,84	129.810,72	113.305,08	111.466,70
Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej, szkolenia młodzieży	12.177,41	12.100,00	11.900,82	13.500,00
Pomoc materialna dla uczniów	182.186,80	142.779,00	83.559,00	72.359,00
Razem wydatki	9.319.903,01	9.456.586,55	10.220.416,88	10.356.366,08
Oświata – dotacje celowe i subwencje	7.217.049,79	6.241.197,02	6.832.404,91	7.025.653,61
Środki własne	2.102.853,22	3.215.389,53	3.388.011,97	3.330.712,47

Źródło: Urząd Miejski w Pyzdrach

II. 3. Sytuacja gospodarcza

Analizując dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Pyzdry zauważyć można, iż liczba działających podmiotów praktycznie nie ulega zmianie. Na koniec 2019 roku w gminie Pyzdry zarejestrowane były łącznie **593** podmioty gospodarcze. Blisko **98%** z nich działało w **sektorze prywatnym**. Najpopularniejszą formą prowadzenia działalności gospodarczej jest jednoosobowa działalność. Aż 83% podmiotów funkcjonujących w sektorze prywatnym to właśnie jednoosobowe firmy. Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie i mieście Pyzdry według sektorów własnościowych w latach 2016-2019.

Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w latach 2016-2019 w gminie Pызdry

Podmioty wg sektorów własnościowych	2016	2017	2018	2019
podmioty gospodarki narodowej ogółem	584	574	567	593
sektor publiczny - ogółem	17	16	16	14
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	13	12	12	10
sektor prywatny - ogółem	565	557	551	579
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	475	469	469	481
sektor prywatny - spółki handlowe	18	19	14	17
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	3	2	3
sektor prywatny - spółdzielnie	3	4	2	2
sektor prywatny - fundacje	2	2	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	25	23	22	22

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank danych lokalnych

W ostatnich czterech latach zauważa się stabilizację liczby podmiotów gospodarczych w gminie Pызdry. Najwięcej podmiotów prowadzi działalność w ramach sekcji F (**budownictwo**) i sekcji G (**handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych**). Ich udział w ogólnej liczbie działających podmiotów w 2019 roku wyniósł: sekcja F-26,1%, sekcja G-24,6%. Mniejszy udział w strukturze rynku mają podmioty działające w sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) – 9,6%. Najmniejszy udział w rynku posiadają podmioty prowadzące działalność w sekcji B (górnictwo i wydobywanie) - 0,3%, sekcji E (dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją) - 0,3%, J (informacja i komunikacja) - 0,5%, L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) - 1,2%. Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące liczby zarejestrowanych w gminie Pызdry podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007 w latach 2016-2019.

Tabela 18. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Pызdry według sekcji PKD 2007 w latach 2016-2019

Sekcje PKD 2007	2016	2017	2018	2019
Sekcja A rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	26	23	18	17
Sekcja B górnictwo i wydobywanie	2	2	2	2
Sekcja C przetwórstwo przemysłowe	65	64	57	57
Sekcja E dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	3	1	2
Sekcja F budownictwo	144	147	153	155
Sekcja G handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	145	147	140	146
Sekcja H transport i gospodarka magazynowa	31	29	27	29

Sekcja I działalność związana z zakwaterowaniem usługami gastronomicznymi	10	12	12	12
Sekcja J informacja i komunikacja	2	2	3	3
Sekcja K działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11	11	12	11
Sekcja L działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6	6	7	7
Sekcja M działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	23	21	25	29
Sekcja N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9	9	9	9
Sekcja O administracja publiczna i obrona narodowa	13	13	12	12
Sekcja P edukacja	18	17	17	14
Sekcja Q opieka zdrowotna i pomoc społeczna	29	26	26	25
Sekcja R działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	11	10	9
Sekcje S i T pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	35	31	35	53
Ogółem	584	574	567	593

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank danych lokalnych

W strukturze podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Pyzdry w 2019 roku zdecydowanie najwyższy udział mają jednostki małe. Firmy zatrudniające **mniej niż 10 pracowników** stanowią **97,1%** wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Jednostki zatrudniające od 10 do 49 pracowników stanowią 2,7% rynku pyzdrowskiej gminy. Na terenie gminy na koniec 2019 roku funkcjonowało tylko 1 przedsiębiorstwo zatrudniające więcej niż 50 pracowników. Największe podmioty zajmują się:

- produkcją odzieży jeździeckiej i siodłał wykonywanych z wysokiej jakości skóry oraz tkanin (eksport głównie za granicę),
- produkcją pasów, toreb narzędziowych, pokrowców do narzędzi szytych z tkaniny poliestrowej (eksport głównie za granicę),
- produkcją gotowych podłoży na bazie włókna kokosowego i mat kokosowych,
- płukaniem i sortowaniem piasku i żwiru,
- produkcją wyrobów mięsnych i wędliniarskich,
- utwaleniem nawierzchni asfaltowych masą bitumiczną, emulsją i grysami.

Porównując liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych z wyrejestrowanymi w latach 2016-2019 zauważa się przewagę podmiotów nowych. Największe zmiany obserwuje się w sektorze prywatnym - głównie dotyczą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Poniższa tabela przedstawia nowo zarejestrowane i wyrejestrowane z rejestru Regon podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w latach 2016-2019 w gminie Pyzdry.

Tabela 19. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane i wyrejestrowane z rejestru Regon według sektorów własnościowych w latach 2016-2019 w gminie Pызdry

Podmioty nowo zarejestrowane wg sektorów własnościowych	Lata			
	2016	2017	2018	2019
podmioty gospodarki narodowej ogółem	51	38	50	71
sektor prywatny - ogółem	49	37	50	69
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące dział. gospodarczą	48	37	47	55
sektor prywatny – spółdzielnie	0	1	0	0
Podmioty wyrejestrowane wg sektorów własnościowych	2016	2017	2018	2019
podmioty gospodarki narodowej ogółem	42	40	39	40
sektor publiczny - ogółem	0	1	0	2
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	0	1	0	2
sektor prywatny - ogółem	42	39	39	38
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące dział. gospodarczą	41	37	31	37
sektor prywatny – spółki handlowe	0	0	4	0
sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kap. zagranicznego	0	0	1	0
sektor prywatny – spółdzielnie	0	0	2	0
sektor prywatny – fundacje	0	0	1	0
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	0	1	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Mocną stroną Pызdr jest lokalizacja nieopodal autostrady A2. Przebiegająca przez Pызdry droga wojewódzka nr 466 tylko 15 km dalej krzyżuje się z węzłem autostradowym Słupca. Kolejny węzeł autostradowy znajduje się w oddalonej o 20 km Wrześni, połączonej z Pызdami drogą wojewódzką nr 442.

Istotnym problemem gminy Pызdry jest niewielka powierzchnia atrakcyjnych terenów inwestycyjnych. W dyspozycji samorządu znajdują się jedynie tereny położone w strefie zalewowej rzeki Warty, a także w Nadwarciańskim Parku Krajobrazowym i w obszarze Natura 2000. W Pызdrach funkcjonuje **strefa inwestycyjna** o powierzchni **5,8 ha** stanowiąca atrakcyjną ofertę dla potencjalnych inwestorów. Władze gminne podejmują ciągłą współpracę z właścicielem gruntów w zakresie zagospodarowania i promocji strefy. Można stwierdzić, że niskie bezrobocie powodujące brak pracowników przyczynia się do zahamowania inwestowania w gminie. Natomiast dla ludzi młodych kończących studia, na terenie gminy Pызdry nie ma atrakcyjnych ofert pracy, co bardzo często jest powodem podjęcia przez nich decyzji o zmianie miejsca zamieszkania. Należy jednak podejmować działania zmierzające do tworzenia warunków sprzyjających lokowaniu przedsiębiorstw oferujących pracę dla osób wykształconych, ambitnych, dążących do samorozwoju.

II. 4. Infrastruktura techniczna

Sieć wodociągowa, kanalizacja sanitarna

Sytuacja w zakresie zaopatrzenia gminy Pызdry w wodę jest zadowalająca, a ogólny bilans zasobów wody jest dodatni. Na terenie gminy znajdują się cztery stacje uzdatniania wody wraz z ujęciami wody. Infrastruktura techniczna, która dostarcza wodę do około 2 038 gospodarstw domowych, obejmuje sieć wodociągową z przyłączami. Stacje uzdatniania wody i ujęcia znajdują się w następujących miejscowościach:

- Pызdry ul. Nadrzeczna – wyłączona z eksploatacji przez ZGKMiUWK w Pызdrach,
- Pызdry ul. Wrocławska – dwie studnie głębinowe, studnia nr 1 o wydajności 60,8 m³/h, studnia nr 2 60,0 m³/h wraz ze stacją uzdatniania wody, obsługuje miejscowość Tarnowa i część miasta Pызdry, stan techniczny **dobry**,
- Pietrzyków – dwie studnie głębinowe każda o wydajności 72 m³/h wraz ze stacją uzdatniania wody, obsługuje miejscowości: Pietrzyków, Pietrzyków Kolonia, Rataje, Ksawerów, Dłusk i część miasta Pызdry, stan techniczny **dobry**,
- Wrąbczynek – studnia głębinowa o wydajności 72 m³/h wraz ze stacją uzdatniania wody, obsługuje miejscowości: Wrąbczynek, Białobrzeg, Wrąbczynkowskie Holendry, Zapowiednia, Trzcianki, Królewiny i Walga, stan techniczny **niezadowolający wymaga modernizacji**,
- Lisewo – dwie studnie głębinowe każda o wydajności 60 m³/h wraz ze stacją uzdatniania, obsługuje miejscowości: Lisewo, Ciemierów, Ruda Komorska, Zamość, Modlica, Górne Grądy, Kolonia Ciemierów, Dolne Grądy, Kruszyny, Benewicze, stan techniczny **dobry**.

Łączna długość sieci wodociągowej w 2019 roku wynosiła **130,6 km**. Potrzeby ludności są prawie całkowicie zaspokojone, **wskaźnik zwodociągowania wynosi 99,9%**. Ze względu na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców, wzrostu jakości i komfortu życia oraz postępujące zmiany klimatyczne, w kolejnych latach przewiduje się dalszą rozbudowę i modernizację istniejącego systemu wodociągowego.

Inaczej rzecz wygląda w odniesieniu do sieci kanalizacji sanitarnej. Jej długość w 2019 roku wynosiła **28,9 km**. Niski stopień skanalizowania występuje na terenach wiejskich. Obecnie jedynie miasto Pызdry oraz wsie Tarnowa, Dłusk i Rataje posiadają dostęp do kanalizacji sanitarnej. Istniejąca sieć oparta jest na systemie grawitacyjno-ciśnieniowym, wyposażonym w 9 pompowni strefowych oraz w jedną pompownię główną (Pызdry - 6 przepompowni, Tarnowa - 1 przepompownia, Dłusk - 2 przepompownie). Z systemu kanalizacji sanitarnej korzysta 50,1% wszystkich mieszkańców gminy (według stanu na 2019 r.). Ścieki odprowadzane są do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków bioblok, typ PS-250, oddanej do użytku w 1999 roku. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Warta. Średnia wydajność dobową oczyszczalni wynosi 500 m³/d (w 2014 roku rozbudowano oczyszczalnię o kolejny bioblok). W 2021 roku planuje się rozbudowę sieci kanalizacyjnej o

miejsowości Pietrzyków i Pietrzyków-Kolonia. Na realizację zadania Gmina Pызdry otrzymała dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Po jej zakończeniu łącznie ponad **4 tysiące mieszkańców** gminy będzie korzystać z kanalizacji sanitarnej co stanowić będzie 60% ogółu mieszkańców. W związku z tym w kolejnych latach zasadna będzie modernizacja oczyszczalni ścieków. Zawarciańska część gminy ze względu na niski stopień zaludnienia i duże rozproszenie zabudowań kwalifikuje się do rozwiązań typu przydomowe oczyszczalnie ścieków i oczyszczalnie kontenerowe. Można rozważyć skanalizowanie większych zwartych wiosek. Na koniec 2019 roku na terenie wiejskim istniało łącznie **75** sztuk przydomowych oczyszczalni ścieków, a w mieście Pызdry **5** sztuk. Obecnie ścieki z gospodarstw, które nie posiadają dostępu do kanalizacji sanitarnej, gromadzone są w bezodpływowych szczelnych zbiornikach.

W następnych latach należy wspierać mieszkańców szczególnie terenów zawarciańskich nieprzewidzianych do skanalizowania, w zakresie **budowy przydomowych oczyszczalni ścieków** oraz skanalizować **nowe tereny** przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe w Pызdrach. Wskaźnik osób korzystających z kanalizacji sanitarnej w gminie Pызdry w latach 2016-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Wskaźnik skanalizowania gminy Pызdry w latach 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
	%	%	%	%
Pызdry - ogółem	45,1	45,0	45,2	45,2
Pызdry - miasto	86,1	86,2	86,3	86,3
Pызdry - obszar wiejski	11,8	11,8	11,9	11,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank danych lokalnych

Miasto Pызdry, jako jedyne spośród wszystkich miejscowości w gminie, posiada sieć kanalizacji deszczowej, której długość wynosi około **15,0 km** i pokrywa około **80% powierzchni miasta**. Odbiornikiem wód opadowych, odprowadzanych przez kanalizację deszczową, jest Kanał Flisa.

Energia elektryczna i gaz

System elektroenergetyczny gminy Pызdry oparty jest na liniach średniego napięcia o mocy 20 kV, z powiązaniem do głównego punktu zasilania GPZ 110 kV w Zagórowie, znajdującego się poza obszarem gminy. Ze względu na znaczny stopień zużycia urządzeń przesyłowych wykonywana jest etapowa modernizacja sieci.

Na terenie gminy funkcjonuje **kopalnia gazu ziemnego** OG Lisewo, eksploatująca lokalne złoża trzema odwiertami: Komorze-3k, Lisewo-2k oraz Lisewo-1. Do końca 2013 roku potwierdzono istnienie dwóch złóż Lisewo oraz Komorze. Złoże Lisewo, odkryte w 2011 roku, znajduje się na głębokości ok. 3600 m. Zasoby wydobywalne określono na poziomie 990 mln m sześć. gazu. Początkowe wydobywanie gazu z tego złoża jest planowane na poziomie 50 mln m sześć. rocznie, a czas eksploatacji na 25 lat. Złoże Komorze, odkryte w 2012 roku, znajduje się na głębokości ok. 3800 m. Zasoby wydobywalne oszacowano na ok. 340 mln m sześć.

gazu. Wydobycie z tego złoża jest planowane na poziomie 12 mln m sześć. rocznie, a planowany czas eksploatacji to 25 lat.

W 2019 roku nie prowadzono dystrybucji gazu ziemnego. Jednakże zgodnie z planami Polskiej Spółki Gazownictwa Oddział w Poznaniu w latach 2021-2022 planowana jest częściowa gazyfikacja gminy Pyzdry. W 2019 roku wybudowano **4 kilometry** sieci gazowej w miejscowości Ruda Komorska, dystrybucja rozpoczęła się w 2020 roku.

Długość wybudowanych gazociągów:

- gazociąg ś/c PE SDR 17 dn 250 L = 1929 m
- gazociąg ś/c PE SDR 17 dn 180 L = 1538 m
- gazociąg ś/c PE SDR 11 dn 63 L = 498 m.

W kolejnych latach gazyfikacją objęte mają być miejscowości **Tarnowa** oraz **Pyzdry**. Zakłada się, iż zostanie wybudowane ok. 18,0 km sieci śr/c o średnicach dn 250, 180, 160, 90, 63 PE. W efekcie gazyfikacji na terenie gm. Pyzdry docelowo zostanie przyłączonych ok. 300 odbiorców, a dystrybucja paliwa gazowego może osiągnąć poziom ok. 1,5 mln m³/rok gazu ziemnego podgrupy Lw (GZ-41,5).

Budowa sieci gazowej umożliwi podłączenie do sieci wielu gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, co przyczyni się do poprawy jakości powietrza szczególnie na terenie miasta Pyzdry. Aktualnie większość gospodarstw domowych posiada starej generacji piece na paliwo stałe tzw. „kopciuchy” i w okresie jesienno-wiosennym powietrze na terenie miasta jest bardzo zanieczyszczone. W kolejnych latach należy podjąć działania związane z pozyskaniem środków na podłączenie do **sieci gazowej** lub na wprowadzenie **odnawialnych źródeł energii** zarówno w instytucjach publicznych jak i gospodarstwach domowych.

Telekomunikacja

Działalność telekomunikacyjna na terenie Pyzdr prowadzona jest przez INEA S.A., Orange Polska S.A., Multimedia Polska S.A, Oxyllion S.A oferujące sieć telekomunikacyjną kablową, światłowodową i radiową. W dziedzinie telefonii komórkowej dostępne są usługi wszystkich polskich sieci. Łączność telekomunikacyjna jest obecnie jednym z bardziej znaczących czynników rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego.

Dostęp do Internetu w gminie Pyzdry jest zróżnicowany i silnie uwarunkowany czynnikami geograficznymi. W 2018 roku ruszył projekt budowy sieci światłowodowej. Realizowany jest przez firmę INEA S.A., w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. Do sieci zostały podłączone miejscowości: Lisewo, Ciemierów, Ciemierów Kolonia, Dłusk, część m. Kruszyny, Rataje, Pietrzyków, Pietrzyków-Kolonia, Ksawerów, Tarnowa, Ruda Komorska, Zamość, część m. Wrąbczynek oraz Pyzdry. Według stanu na koniec 2020 roku, około **550 nieruchomości** (ok. **25%** wszystkich nieruchomości) z terenu gminy nie ma dostępu do internetu szerokopasmowego. By pokryć światłowodem pozostałą część gminy i zlikwidować tzw. „białe plamy” Burmistrz Pyzdr podpisał z Ministrem Cyfryzacji porozumienie dotyczące Funduszu Szerokopasmowego. Udział w porozumieniu, a także aplikowanie o środki unijne z nowej perspektywy lub o środki z Krajowego Planu Odbudowy

i Zwiększania Odporności umożliwią w następnych latach podłączenie pozostałych posesji do internetu szerokopasmowego.

Komunikacja

Istotnym elementem życia społeczno-gospodarczego gminy jest infrastruktura komunikacyjna. Na terenie gminy **34,6%** długości wszystkich publicznych dróg znajduje się w zarządzie innych jednostek (drogi powiatowe, wojewódzkie). Są one w większości utwardzone, jednak drogi powiatowe charakteryzują się złym stanem technicznym. Natomiast przy drogach wojewódzkich najczęściej brak jest chodników, a te istniejące posiadają złą nawierzchnię, co wpływa niekorzystnie na bezpieczeństwo pieszych. Wśród dróg, których utrzymanie leży w gestii gminy **53,5%** całkowitej długości stanowią drogi o nawierzchni utwardzonej asfaltem, trylinką i brukiem. Pozostałe to drogi gruntowe, wymagające interwencji, o zróżnicowanym stanie technicznym. Gmina jest połączona drogami wojewódzkimi z Kaliszem, Słupcą i Wrześnią. Są to drogi utwardzone o nawierzchni bitumicznej. Łączna długość sieci dróg publicznych wynosi **175,73 km**. Poniższe tabele przedstawiają zestawienie dróg w podziale na typy oraz rodzaje nawierzchni.

Tabela 21. Zestawienie dróg w podziale na typy w 2019 roku

Typ drogi	Długość dróg w km	Utwardzone w km
krajowe	-	-
wojewódzkie	20,9	20,9
powiatowe	40,0	36,4
gminne	114,83	60,5

Źródło: Urząd Miejski w Pyzdrach

Tabela 22. Drogi gminne na terenie miasta Pyzdry w 2019 roku

Długość dróg ogółem (km)	Długość dróg według rodzaju nawierzchni (km)					
	Bitumiczna	Kostka	Brukowcowa	Tłuczniowa	Gruntowa wzmocniona żwirem, żuzłem	Gruntowa naturalna
14,06	7,15	5,79	0,31	0,00	0,00	0,81

Źródło: Urząd Miejski w Pyzdrach

Tabela 23. Drogi gminne na terenie wiejskim gminy Pyzdry w 2019 roku

Długość dróg ogółem (km)	Długość dróg według rodzaju nawierzchni (km)					
	Bitumiczna	Kostka	Brukowcowa	Tłuczniowa	Gruntowa wzmocniona żwirem, żuzłem	Gruntowa naturalna
100,77	46,21	1,04	0,89	0	19,91	32,72

Źródło: Urząd Miejski w Pyzdrach

Komunikacja kolejowa opiera się o węzły we Wrześni (20 km), Słupcy (20 km) i Jarocinie (30 km). Linie autobusowe w kierunku Wrześni i na terenie gminy Pызdry obsługuje lokalny przewoźnik. Linie autobusowe w kierunku Słupcy obsługuje PKS Konin.

Gospodarka odpadami

Celem systemu odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, jest wyeliminowanie tzw. dzikich wysypisk śmieci. Następuje to poprzez objęcie wszystkich mieszkańców obowiązkową opłatą „śmieciową”, która w gminie Pызdry naliczana na podstawie liczby osób zamieszkujących daną posesję. System ten ma służyć również osiągnięciu określonego ustawą i Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami odpowiedniego poziomu odzysku poszczególnych frakcji odpadów.

Przy oczyszczalni ścieków na terenie wsi Tarnowa zlokalizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów, tzw. PSZOK, gdzie przez mieszkańców dodatkowo dostarczane są odpady zbierane w sposób selektywny. Punkt ten jest monitorowany i czynny całodobowo.

Firma wyłoniona w formie przetargu do odbierania odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych dostarcza odpady stacji przeładunkowej w miejscowości Bardo. Następnie odpady są przewożone transportem samochodowym z Gniezna do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Lulkowie. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych mają podpisane indywidualne umowy na odbiór odpadów. Na terenie miasta i gminy Pызdry odbiorem odpadów komunalnych zajmują się trzy firmy. Worki na odpady segregowane dostarczane są do każdej nieruchomości zamieszkałej przy odbiorze odpadów zbieranych selektywnie.

W 2019 roku odebrano z nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy i miasta Pызdry **1 938,60 Mg** odpadów komunalnych, w tym:

Odpady selektywne:

Opakowania z papieru i tektury – 11,8 Mg

Opakowania ze szkła – 88,22 Mg

Opakowania z tworzyw sztucznych - 81,74 Mg

Odpady wielkogabarytowe – 66,70 Mg

Odpady biodegradowalne – 159,70 Mg

Odpady zielone z PSZOK – 12,0 Mg

Odpady zmieszane – 1.518,44 Mg.

Szybka gazyfikacja gminy wpływająca m.in. na zmniejszenie wytwarzania popiołu z tradycyjnych pieców ułatwi osiągnąć obowiązkowe poziomy recyklingu. W przypadku braku ograniczenia masy odpadów – popiołu gmina będzie miała poważny problem osiągnięciem norm dotyczących recyklingu.

Mienie

Stan własności gminy podlega ciągłym zmianom, wynikającym między innymi z udziału gminy w obrocie cywilno-prawnym w celu nabywania nieruchomości niezbędnych dla realizacji zadań publicznych oraz zbywania nieruchomości gminnych. Ogółem na dzień 31 grudnia 2019 roku zasób gruntów gminnych wynosi **414,5568 ha**.

Gmina Pyzdry jest właścicielem 43 budynków, posiada udziały w gruncie w 2 blokach wielorodzinnych. W budynkach tych znajduje się 36 lokali mieszkalnych i 18 lokali użytkowych. W związku z zawartymi umowami najmu i dzierżawy na lokale w tych budynkach, Gmina Pyzdry uzyskuje z nich dochody. Stan lokali mieszkalnych jest zły.

W kolejnych latach konieczne jest **przeprowadzenie inwestycji modernizacyjnych**, które poprawią jakość życia najemców. W najbliższych latach należy tak kształtować gospodarkę mieniem gminy, aby jak najbardziej stymulowała ona nowe inwestycje zarówno w miejsca pracy, jak i budownictwo mieszkaniowe. Poniższa tabela prezentuje nieruchomości stanowiące własność gminy Pyzdry.

Tabela 24. Nieruchomości stanowiące własność gminy Pyzdry - stan na 31.12.2019 r.

Lp.	Sposób korzystania z gruntu	Stan w ha
1	Zasób gminy	416,5129
2	Wieczyste użytkowanie osób fizycznych	1,8599
3	Wieczyste użytkowanie Spółdzielni i innych osób prawnych	0,5848
4	Drogi gminne	156,1478
5	Grunty pozostające w trwałym zarządzie	8,6758

Źródło: Urząd Miejski w Pyzdrach

II. 5. Infrastruktura społeczna

Kultura

Gmina Pyzdry jest organizatorem dla trzech instytucji kultury:

- Muzeum Ziemi Pyzdrowskiej,
- Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Pyzdrach,
- Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Pyzdrach.

Każda z tych instytucji jest aktywna w swoim przedziale tematycznym, dzięki czemu do mieszkańców trafia szeroka i różnicowana oferta kulturalna.

Funkcjonowanie **Muzeum Ziemi Pyzdrowskiej** jest silnie uzasadnione potrzebą prezentacji bogatej historii miasta i ziemi pyzdrowskiej. Placówka ta gromadzi dobra kultury, kataloguje, zabezpiecza i konserwuje zgromadzone muzealia, urządza wystawy, prowadzi badania naukowe, działalność edukacyjną i wydawniczą. Siedziba Muzeum mieści się w pomieszczeniach dawnego klasztoru franciszkańskiego. Pomieszczenia zajmowane przez instytucję to refektarz, kuchnia klasztorna oraz piwnice. Zwiedzający mogą zobaczyć odrestaurowane krużganki klasztoru wraz ze znajdującymi się w nich zespołem późnośredniowiecznych i barokowych fresków. Ekspozycja muzeum poświęcona jest dziejom miasta i okolic. Można tu zobaczyć zbiory ceramiki archeologicznej, dwa skarby monet srebrnych z XI i XV wieku, pergaminowe dokumenty królewskich przywilejów dla miejscowych cechów rzemieślniczych, militaria z okresu powstania styczniowego. Placówka ta organizuje różnego rodzaju wystawy i warsztaty. W 2019 roku gmina Pyzdry zakupiła dwa obiekty zabytkowe położone w mieście Pyzdry – Dom podcieniowy i Wiatrak Holender. Obiekty te częściowo są odnowione, jednakże nadal konieczne jest przeprowadzenie prac konserwatorskich i zagospodarowanie terenu wokół nich. Obiekty te stanowią będą kolejne punkty edukacji historycznej. Według danych GUS w 2019 roku muzeum odwiedziło 4 300 osób.

W pomieszczeniach dawnego klasztoru franciszkańskiego działa także **Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Pyzdrach**, której podlega Filia Biblioteczna w Ratajach. Biblioteka swoje cele realizuje poprzez gromadzenie, opracowywanie materiałów bibliotecznych służących rozwojowi czytelnictwa, zaspokajaniu potrzeb informacyjnych, edukacyjnych, udostępnianie zbiorów bibliotecznych, bibliograficznych i faktograficznych, organizowanie form pracy z czytelnikiem służących popularyzacji wiedzy, nauki, sztuki oraz upowszechnianiu dorobku kulturalnego gminy. Placówka w Pyzdrach oprócz bogatego księgozbioru posiada także czytelnię z 50-cioma miejscami. Misja biblioteki nie ogranicza się tylko do świadczenia usług informacyjnych i udostępniania zbiorów. Publiczny charakter biblioteki sprawia, że jest ona miejscem spotkań społeczności lokalnej. Do dyspozycji czytelników w bibliotece znajdują się trzy zestawy komputerowe z dostępem do Internetu. W bibliotece organizowane są różnego typu imprezy kulturalne m.in. spotkania autorskie. Biblioteka w Pyzdrach dysponuje księgozbiorem liczącym 35 883 wolumenów (w tym 13 253 znajduje się w Filii Biblioteki w Ratajach).

Podstawowym celem funkcjonowania **Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Pyzdrach** jest prowadzenie działań kulturalnych, takich jak: organizacja uroczystości gminnych i państwowych, imprez plenerowych, konkursów, wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży. Placówka stara się zaspokoić potrzeby i aspiracje kulturalne mieszkańców codzienną działalnością, zarówno w swojej siedzibie, jak i w terenie, poprzez współpracę z sołectwami i szkołami. Pod auspicjami CKSiP działa również Gminna Orkiestra Dęta, z ponad stuletnią tradycją, funkcjonującą głównie w oparciu o młodzież w wieku szkolnym. W 2018 roku przeprowadzono remont sali kina znajdującej się w budynku dawnej remizy. Od 2019 roku uruchomione zostały seanse filmowe. Natomiast w 2021 roku ośrodek kultury planuje zmienić swoją siedzibę do centrum miasta, co wpłynie pozytywnie

na rozwój kultury, a przede wszystkim wzrośnie liczba korzystających z oferty CKSiP i liczba wydarzeń organizowanych na terenie gminy. W następnych latach należy wyposażyć obiekt w sprzęt niezbędny do prowadzenia działalności kulturalnej.

Budynki, w których znajdują się instytucje kultury **wymagają prac modernizacyjnych**, polegających między innymi na wymianie pokrycia dachu czy termomodernizacji.

Poza instytucjami publicznymi w sferze kultury funkcjonują również organizacje pozarządowe. Do prężnie działających organizacji można zaliczyć **Towarzystwo Kulturalne „Echo Pyzdr”** i **Lokalną Organizację Turystyczną „Puszcza Pyzdrska”**, które w oparciu o pozyskane granty promują lokalne dziedzictwo kulturowe. Kolejna organizacja to miejscowy **Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów**, który organizuje spotkania kulturalne dla swoich członków. W przyszłości rozważyć należy utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku w celu aktywizacji i integracji osób starszych.

Mieszkańcy terenów wiejskich korzystają ze świetlic zlokalizowanych najczęściej przy ochotniczych strażach pożarnych. Na terenie gminy znajduje się **7** świetlic wiejskich. Część z nich została zmodernizowana dzięki pozyskanym funduszom zewnętrznym, środkom własnym i środkom funduszu sołectkiego. Pozostałe obiekty nadal wymagają znacznych nakładów. Przy pozyskiwaniu środków na remonty świetlic należy jednak uwzględnić efektywność ich wykorzystania.

Dzięki bogatej historii Pyzdr liczącej ponad 750 lat, na tym terenie zachowało się wiele zabytków, które mogą odwiedzać mieszkańcy oraz turyści. Do najważniejszych należą:

- pomnikowa lipa drobnolistna o obwodzie 450 cm - znajdująca się w Pyzdrach na terenie niewielkiego parku, gdzie kiedyś istniał folwark Wójtostwo,
- źródło „Pij źródł” przy ulicy Wrocławskiej, a naprzeciwko lipa drobnolistna o obwodzie 420 cm,
- Kościół parafialny Narodzenia Najświętszej Marii Panny z XV w.
- Klasztor pofranciszkański pod wezwaniem Ścięcia Głowy św. Jana Chrzciciela z XIV-XVIII w.,
- Domy z wieku XIX przy ulicy Kaliskiej, Farnej, Daszyńskiego, Kilińskiego, Kościuszki,
- Dom podcieniowy z 1768 roku przy ul. Rynek,
- Krzyże morowe z 1852 r. na cmentarzu w Pyzdrach,
- Wiatrak holender z 1903 r. przy ul. Wrocławskiej.

Sport

Organizacją imprez sportowych i rekreacyjnych oraz promowaniem aktywnego trybu życia w gminie zajmuje Urząd Miejski w Pyzdrach. Do dyspozycji mieszkańców oddane są następujące obiekty:

- sala widowiskowo-sportowa w Pyzdrach,

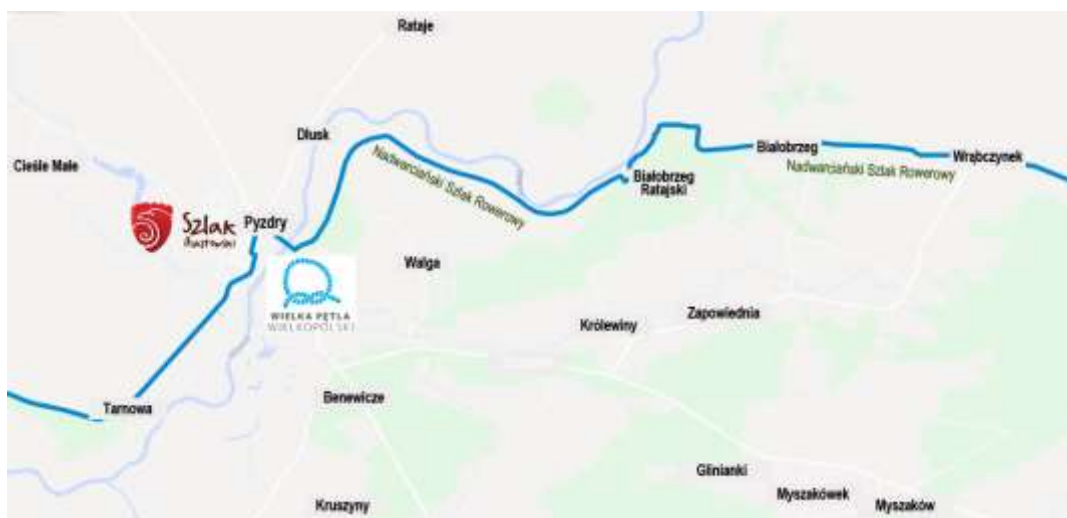
- kompleks boisk sportowych, w skład którego wchodzi boisko trawiaste pełnowymiarowe, boisko ze sztuczną trawą, boisko wielofunkcyjne do koszykówki i siatkówki wybudowane w ramach Programu „Moje boisko-Orlik2012”, siłownia,
- siłownie zewnętrzne,
- boiska i salki gimnastyczne przy szkołach podstawowych w Lisewie, Górnych Grądach, Wrąbczynkowskich Holendrach, Pietrzykowie, Pызdrach.

Oprócz infrastruktury sportowej mieszkańcy mają możliwość korzystania z infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej. Na terenie gminy funkcjonuje **16 placów zabaw**.

W gminie Pызdry funkcjonuje **Miejski Klub Sportowy „Warta Pызdry”**, który aktywnie uczestniczy w zorganizowanych formach współzawodnictwa sportowego. Ponadto na terenie gminy odbywa się wiele amatorskich rozgrywek i turniejów sportowych.

Ze względu na położenie części gminy w Nadwarciańskim Parku Krajobrazowym przez jej teren przebiega wiele **szlaków turystycznych** – rowerowych, pieszych i kajakowych, co stwarza bardzo dobre warunki do aktywnego spędzania wolnego czasu. Wyposażona w infrastrukturę okoturystyczną przystań wodniacka stanowi ważny punkt na mapie miasta i wielkopolski ze względu na fakt, iż Pызdry znajdują się na szlaku wodnym Wielkiej Pętli Wielkopolski. Gmina Pызdry leży również na Szlaku Piastowskim, czego dowodem jest funkcjonowanie ekspozycji muzealnej o pierwszych Piastach w wybudowanym w 1768 roku Domu Podcieniowym w Pызdrach. W kolejnych latach należy **rozbudować infrastrukturę** przy szlakach rowerowych na terenie gminy Pызdry np. montaż platform widokowych. Poniższy rysunek przedstawia przebieg Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego przez gminę Pызdry.

Rysunek 6. Przebieg Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego

Źródło: opracowanie własne

Zdrowie

W ramach opieki lekarskiej na terenie miasta Pyzdry działa jeden **Niepubliczny Zakład Lekarski „Pro Familia”**. Usługi zdrowotne świadczy dwóch lekarzy medycyny, 2 pielęgniarki lekarza rodzinnego, 3 pielęgniarki środowiskowe, 1 położna, a także pielęgniarka szkolna. Niewątpliwie zapotrzebowanie na tego typu świadczenia będzie rosło wraz z postępującym starzeniem się społeczeństwa.

W budynku NZL „Pro Familia” działają również 2 gabinety stomatologiczne, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, gabinet fizjoterapii oferujący masaże dla osób z problemami zdrowotnymi oraz dyżuruje specjalista badania i leczenia zaburzeń psychicznych. W Pyzdrach funkcjonuje prywatny gabinet stomatologiczny. Na terenie Pyzdr znajdują się dwie apteki. Według GUS w 2019 roku w Pyzdrach udzielono 29 987 porad podstawowej opieki lekarskiej.

Gmina Pyzdry systematycznie przeznaczają środki finansowe na działania związane z ochroną zdrowia. Gminne programy przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi określają lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z używania narkotyków i alkoholu. Zadania i cele określone w programach inicjowane są i realizowane przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołaną przez Burmistrza. W 2016 roku na ten cel przeznaczono **112.816,03 zł**, podczas gdy w 2019 roku **103.214,35 zł**. Tendencja spadkowa środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych spowodowana jest m.in. dużą ilością wygaszonych zezwoleń.

Dla mieszkańców organizowane są cyklicznie różnego rodzaju badania, takie jak mammografia czy badania słuchu i wzroku. Mieszkańcy gminy oceniają funkcjonowanie opieki zdrowotnej na niezadowolającym poziomie. W przyszłości należy rozszerzyć zakres usług medycznych dostępnych w miejscowym ośrodku zdrowia i dostosować obiekt do prowadzenia kolejnych usług na piętrze budynku.

Na terenie gminy Pyzdry znajdują się dwie placówki oferujące wsparcie dla osób niepełnosprawnych. W Pietrzykowie funkcjonuje **Środowiskowy Dom Samopomocy „Jutrzenka”**, a w Rudzie Komorskiej **Warsztaty Terapii Zajęciowej**. Placówki te od kilkunastu lat działają w celu rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzając do rozwoju i poprawy sprawności swoich uczestników. Są to placówki dziennego pobytu obejmujące terapię i wsparciem osoby m.in. niepełnosprawne intelektualnie.

Aktywność mieszkańców

Aktywność mieszkańców widoczna jest przede wszystkim w funkcjonowaniu organizacji społecznych i podejmowaniu działań o charakterze przedsiębiorczym. Obywatelską postawę mieszkańców można zauważyć analizując frekwencję w wyborach. W ostatnich wyborach samorządowych w 2018 roku frekwencja wyborcza w wyborach na burmistrza wyniosła **59,2%**, a w wyborach do rady miejskiej udział wzięło **60,6%** uprawnionych do głosowania.

Narzędziem pozwalającym decydować o warunkach życia na terenach wiejskich jest **fundusz sołecki**. Mobilizuje on mieszkańców do corocznego wskazania najważniejszych zadań do realizacji w następnym roku i wpisania ich do budżetu gminy.

Ważnym elementem, nie tylko aktywności obywatelskiej, ale również bezpieczeństwa gminy, są **Ochotnicze Straże Pożarne** działające na jej terenie. W gminie Pyzdry w 2019 roku działało 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, z czego 3 są ujęte w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, tj. **Pyzdry, Pietrzyków i Lisewo**. Jednostki OSP skupiają ogółem 459 członków, w tym 336 członków zwyczajnych, 54 członków honorowych i 100 wspierających. Szkolenia i badania dopuszczające do udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych posiada 104 strażaków. Na terenie gminy działa ponadto 6 MDP skupiających 66 strażaków. Jednostki te dysponują wozami bojowymi, wyposażone są w podstawowy i specjalistyczny sprzęt przeciwpożarowy, posiadają wyszkoloną załogę przygotowaną do udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych. Druhowie z wszystkich jednostek angażują się w prace na rzecz lokalnego środowiska, uczestniczą w organizacji uroczystości patriotyczno-religijnych i imprezach organizowanych przez władze samorządowe. W kolejnych latach należy wspierać jednostki OSP pozyskaniu dotacji na niezbędny sprzęt ratowniczo-gaśniczy.

Gmina Pyzdry w ramach ogłoszonych konkursów na realizację zadań publicznych w 2019 roku przekazała organizacjom pozarządowym kwotę **80 000,00 zł**. Wsparcie otrzymały 4 organizacje pozarządowe na realizację zadań dotyczących organizacji imprez turystycznych i rekreacyjnych, zajęć sportowych, treningów strzeleckich, wydania publikacji o motywach zdobniczych Puszczy Pyzdrowskiej. Dzięki ogłaszanych konkursom na terenie pyzdrowskiej gminy podejmowanych jest wiele inicjatyw społecznych. Ich celem jest przede wszystkim zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży i osób starszych oraz promocja terenu. Wśród organizacji działających na tym terenie najliczniejszą grupę tworzą te, które oferują atrakcyjne formy spędzania wolnego czasu. W gminie Pyzdry funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych, które są ważnym partnerem samorządu przy realizacji zadań publicznych. Do najważniejszych organizacji należą:

- Towarzystwo Kulturalne „Echo Pyzdr”,
- Stowarzyszenie Oświaty Społecznej,
- Stowarzyszenie Edukacyjno-Kulturalno-Turystyczne "Nasza Szkoła",
- Stowarzyszenie LGD „Z Nami Warto”,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze oddział w Koninie,
- Pyzdrowskie koło Polskiego Związku Wędkarskiego,
- Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- Pyzdrowskie koło Ligi Obrony Kraju,
- Polski Związek Pszczelarski Koło Pyzdry,
- Miejsko-Gminny Związek Ochotniczych Straży Pożarnych,
- Lokalna Organizacja Turystyczna "Puszcza Pyzdrowska",
- Miejski Klub Sportowy „Warta Pyzdry”,
- Parafialny Zespół Caritas,
- Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Pietrzykowie,

- Koło Gospodyń Wiejskich „Madałowianki” w Białobrzegu,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Ciemierowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Ksawerowie „Gosposie”,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Ratajach „Pałacyk”,
- Koło Gospodyń Wiejskich Ciemierów Kolonia,
- Koło Gospodyń Wiejskich Lisewo-Prosna,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Pietrzykowie-Kolonii,
- Koło Gospodyń Wiejskich Dolne Grądy,
- Koło Gospodyń Wiejskich we Wrąbczynku.

Gmina Pызdry posiada gminę partnerską **Mer** we **Francji**. Położona jest ona w Dolinie Loary. Położenie w pobliżu rzek, rolniczy charakter gmin, podobna liczba mieszkańców i nastawienie na rozwój oferty turystycznej łączą obie gminy. Współpraca rozpoczęła się w 2017 roku, wtedy doszło do podpisania przez lokalne władze listu intencyjnego. Trwająca 3 lata wzajemna wymiana rodzin, doświadczeń i poznawania się doprowadziły do zawarcia w 2020 roku porozumienia o współpracy.

Porozumienie zobowiązuje obydwie gminy do wymiany doświadczeń, współdziałania w wielu dziedzinach życia, a przede wszystkim pielęgnowania i rozwijania kontaktów pomiędzy rodzinami i uczniami. Mieszkańcy gminy Pызdry kilkakrotnie przyjmowali rodziny z gminy partnerskiej i aktywnie uczestniczą w spotkaniach z społecznością Mer. Współpraca przynosi wiele korzyści dla społeczności lokalnej i gminy. Spotkania ludzi z różnych stron Europy dają możliwość wspólnego rozwiązywania problemów, wymiany poglądów i doświadczeń. Mobilizuje do działania młodych ludzi i ich rówieśników z innych krajów.

II. 6. Budżet gminy

Budżet gminy Pызdry w roku 2019 zamknął się w sumie dochodów wynoszącej **34,404 mln zł** i sumie wydatków wynoszącej **34,490 mln zł**, co oznacza deficyt budżetowy w wysokości **83,149 tys. zł**. Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 4.878,36 zł, natomiast wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 4.890,14 zł. Na dzień 31 grudnia 2019 roku zobowiązania Gminy Pызdry z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek wynosiły 2.506.554,39 zł, co stanowiło 7,28 % wykonanych dochodów, w tym kredyty i pożyczki długoterminowe stanowiły kwotę 2.006.554,39 zł. Wydatki majątkowe ogółem stanowiły prawie 13,7% wszystkich wydatków. Dochody bieżące zostały wykonane w kwocie wyższej od wykonanych wydatków bieżących co spełniło wymogi art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych. Relacja zrealizowanych dochodów bieżących powiększona o zrealizowane

dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszona o wykonane wydatki bieżące do uzyskanych dochodów budżetu ogółem wyniosła 9,10%, przy planowanej relacji wynoszącej 8,25%. Utrzymanie w kolejnych latach relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych na poziomie zrealizowanym w 2019 roku zapewni Radzie Miejskiej uchwalanie budżetów na lata następne zgodnie z prawem oraz zgodnie z prawem dokonywanie spłat zaciągniętych zobowiązań.

Wskaźnik G gminy Pызdry, stanowiący relację dochodów podatkowych gminy do liczby jej mieszkańców, na 2020 rok wyniósł **1030,55 zł**.

Gmina Pызdry w latach 2016-2017 posiadała nadwyżkę budżetową, natomiast w latach 2018 – 2019 wygenerowała deficyt. Również na 2020 rok zaplanowano deficyt budżetowy. Ujemny wynik wykonania budżetu spowodowany jest przeznaczaniem w tych latach większych nakładów na inwestycje. W latach 2021-2025 zakłada się osiągnięcie nadwyżki budżetowej. Dane w latach 2016-2019 ujęto na podstawie wykonania, natomiast lata 2020-2025 wynikają z Wieloletniej Prognozy Finansowej. Pojawiająca się nadwyżka między dochodami, a wydatkami będzie przeznaczona na wydatki majątkowe. Zakłada się, że w pierwszej kolejności będą wykonywane te zadania, na które gmina otrzyma wsparcie finansowe oraz te, które będą wymagały niezwłocznej realizacji.

Należy zauważyć, że lata 2021-2025 to czas wygaszania starego i uruchomienia nowego budżetu Unii Europejskiej. Zatem będzie to okres w dużej mierze pozbawiony realnych możliwości pozyskania środków europejskich. Dlatego dla podtrzymania dotychczasowego tempa modernizacji infrastruktury gminnej, w tym czasie należy skoncentrować się na krajowych programach inwestycyjnych. A przede wszystkim dążyć do zwiększenia dochodów własnych poprzez rozbudowę bazy podatkowej gminy. W tym celu priorytetowo należy traktować realizację zadań przekładających się na nowe miejsca pracy i nowych mieszkańców. Strukturę dochodów i wydatków gminy i miasta Pызdry w latach 2016-2025 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Struktura dochodów i wydatków gminy Pyzdry w latach 2016-2025

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1. Dochody ogółem	28.349.644,34	30.509.883,02	31.388.464,10	34.404.042,88	33.086.529,10	32.301.144,00	32.290.068,00	32.612.969,00	32.939.099,00	33.268.490,00
Dochody bieżące	28.018.635,29	29.415.828,56	29.595.210,78	32.463.037,98	31.653.829,10	31.970.364,00	32.290.068,00	32.612.969,00	32.909.099,00	33.268.490,00
Dochody majątkowe	331.009,05	1.094.054,46	1.793.253,32	1.944.004,90	1.432.700,00	330.780,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Wydatki ogółem	27.435.732,06	30.442.193,08	33.924.101,12	34.490.192,00	34.555.647,73	31.546.052,40	31.843.663,60	32.246.873,40	32.573.003,40	32.902.393,88
Wydatki bieżące	25.506.464,14	27.137.028,69	27.856.807,06	29.782.213,89	29.846.880,40	30.145.349,00	30.446.802,00	30.751.270,00	31.058.783,00	31.369.371,00
Obsługa długu	69.992,17	43.912,82	36.404,11	50.267,79	55.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00
Wydatki majątkowe	1.929.267,92	3.305.164,39	6.067.294,06	4.707.978,11	4.707.767,33	1.400.703,40	1.396.861,60	1.495.603,40	1.514.220,40	1.533.022,88
3. Wynik wykonania budżetu	913.912,28	67.889,94	-2.535.637,02	-83.149,12	-1.469.118,63	755.091,60	446.404,40	366.095,60	366.095,60	366.096,12
4. Przychody budżetu	1.993.413,35	3.373.503,22	4.854.645,61	1.602.929,09	2.250.078,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Rozchody budżetu	409.728,48	1.563.002,04	1.833.153,66	1.233.564,94	780.959,60	755.091,60	446.404,40	366.095,60	366.095,60	366.096,12
6. Kwota długu	2.166.840,30	1.479.744,96	2.623.503,86	2.506.554,39	3.975.989,55	3.220.806,95	2.774.402,55	2.408.306,95	2.042.211,35	1.676.115,23

Źródło: Urząd Miejski w Pyzdrach

III. Analiza SWOT

Klasycznym narzędziem stosowanym w analizie strategicznej, jest analiza SWOT będąca zestawieniem mocnych i słabych stron gminy oraz określająca jej szanse i zagrożenia rozwojowe. Analiza ta pozwala zebrać i uszeregować informacje o potencjale rozwojowym oraz o dostrzeganych barierach. Zwraca jednocześnie uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia. Pierwszym etapem pozwalającym określić analizę SWOT dla gminy Pyzdry było wyznaczenie zasobów, które są do dyspozycji społeczności zaangażowanej w rozwój obszaru. Analiza ta polegała na opisanu i uporządkowaniu danych oraz zebranych informacji podczas diagnozy społeczno-gospodarczej. Następnie podsumowano wyniki ankiet skierowanych do mieszkańców pyzdryjskiej gminy. Pozycję społeczno-gospodarczą gminy opracowano za pomocą analizy SWOT przedstawionej w poniższej tabeli.

Tabela 26. Analiza SWOT gminy Pyzdry

Mocne strony	Słabe strony
- niski poziom zadłużenia gminy, - duży potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji weekendowej, - sprzyjające warunki naturalne do rozwoju budownictwa mieszkaniowego, - dobrze rozwinięta infrastruktura Internetu szerokopasmowego, - dobrze rozwinięty system opieki przedszkolnej, - plany zagospodarowania przestrzennego sporządzone dla większości terenów zabudowanych, - dobrze rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna, - aktywne organizacje pozarządowe, - przystępne ceny gruntów	- niski poziom dochodów własnych gminy, - duże rozproszenie gospodarstw na znaczącym obszarze gminy, - objęcie ochroną przyrody i ochroną konserwatorską dużego obszaru gminy, - uboga oferta miejsc pracy dla osób z wykształceniem wyższym, - słabo rozwinięta sieć gazowa, - uboga oferta terenów inwestycyjnych, - słabo rozbudowana baza noclegowa, - znaczne rozdrobnienie gospodarstw rolnych, - zanieczyszczenie powietrza
Szanse	Zagrożenia
- możliwość pozyskiwania środków finansowych w nowej perspektywie UE 2021-2027, - zwiększone zainteresowanie prowincją jako miejscem do osiedlania się, - realizacja polityki zrównoważonego rozwoju na poziomie krajowym, - rozwój podstawowej infrastruktury podnoszącej jakość życia będącej własnością zewnętrznych podmiotów, - dynamiczny rozwój rynku pracy w okolicznych ośrodkach, - moda na aktywny i zdrowy tryb życia	- starzenie się społeczeństwa, - migracja młodych ludzi do dużych ośrodków miejskich, - zaostrzenie przepisów dotyczących funkcjonowania obszarów chronionych na terenie gminy, - dociążanie samorządu zadaniami rządowymi bez zabezpieczenia finansowego, - utrzymujący się stan epidemii wpływający negatywnie na gospodarkę i finanse gminy

Z punktowej ważonej analizy SWOT wynika, że w potencjale wewnętrznym gminy Pyzdry przeważają mocne strony nad słabymi. Natomiast w otoczeniu zewnętrznym dominują szanse nad zagrożeniami. Silny potencjał tego obszaru potwierdza atrakcyjność turystyczna regionu, korzystne warunki naturalne do rozwoju budownictwa mieszkaniowego

i rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna. Szanse rozwojowe gminy związane są przede wszystkim z możliwością pozyskania środków zewnętrznych na realizację inwestycji, zainteresowaniem prowincją jako miejscem do osiedlania się, rozwojem podstawowej infrastruktury podnoszącej jakość życia. Słabe strony natomiast przejawiają się w niskich dochodach własnych gminy, ubogą ofertą miejsc pracy dla osób z wykształceniem wyższym, słabo rozwiniętą siecią gazową, czy ubogą ofertą terenów inwestycyjnych. Zagrożeniem dla gminy w przyszłości będzie odpływ młodych mieszkańców do większych ośrodków miejskich, a tym samym konieczność zapewnienia opieki osobom starszym pozostałym na miejscu. Wnioski z analizy SWOT wskazują, że przy określonej konfiguracji czynników wewnętrznych i zewnętrznych najbardziej pożądaną opcją działania dla gminy Pyzdry jest strategia agresywna. Stosując tą strategię powinno się wykorzystać mocne strony i szanse płynące z otoczenia. Szczególnie ważne jest tutaj wdrożenie działań zmierzających do zatrzymania ludzi młodych oraz tworzeniu lokalnych stref aktywności gospodarczej. Przeprowadzona ocena zasobów, zjawisk i problemów pomogła wybrać odpowiednie rozwiązania i kierunki dążenia strategicznego gminy oraz sformułować wizję i misję.

IV. Wizja i misja

Wizja to wyobrażenie przyszłego kształtu jednostki terytorialnej oraz wytyczenie kierunków jego osiągnięcia. Jest to koncepcja przyszłego pożądanego wizerunku gminy, do którego dąży przy założeniu określonych celów i zaangażowaniu wszelkich możliwych zasobów. Wizja jest dalekosiężną aspiracją do szybkiego rozwoju, to obraz przyszłości, jaki gmina Pyzdry zamierza wykreować w latach 2021-2025. Natomiast misja określa rolę lub deklarowany sposób działania zmierzający do zrealizowania wizji.

WIZJA

***Gmina i Miasto Pyzdry – miejscem gdzie warto mieszkać,
wypoczywać, a także inwestować.***

MISJA

Misją Gminy i Miasta Pyzdry jest tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju osadnictwa, aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz działalności gospodarczej. W tym celu podejmowane są różnorodne inicjatywy z poszanowaniem dziedzictwa historycznego oraz przyrodniczego gminy.

V. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

V.1. Cele strategiczne i cele operacyjne

Zebrane informacje i wnioski z przeprowadzonej analizy SWOT pozwoliły wyznaczyć cele strategiczne i szczegółowe dla każdego celu strategicznego realizującego wizję. Cele precyzują wizję, pokazują konkretny sposób, w jaki zamierza się ją osiągnąć. W latach 2021-2025 cele strategiczne będą realizowane w dwóch obszarach: **mieszkalnictwo i gospodarka**.

Cel strategiczny 1

Rozwój funkcji mieszkaniowej i turystycznej gminy Pызdry

Cel operacyjny 1.1: Rozwój lokalnego układu drogowego

Cel operacyjny 1.2: Wzrost poziomu skanalizowania gminy Pызdry

Cel operacyjny 1.3: Rozwój i modernizacja infrastruktury wpływającej na jakość życia

Powyższe cele będą realizowane poprzez następujące działania:

- uzbrajanie terenów mieszkaniowych,
- rozbudowa dostępnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej,
- przebudowa, rozbudowa dróg i chodników,
- rozbudowa sieci szerokopasmowego Internetu,
- rozbudowa sieci gazowej,
- poszerzenie oferty usług zdrowotnych i okołodrowotnych,
- likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej,
- poszerzenie oferty zagospodarowania wolnego czasu dla dzieci i seniorów,
- doposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy,
- dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- termomodernizację obiektów użyteczności publicznej,
- elektroniczną usług publicznych.

Realizacja powyższego celu możliwa będzie dzięki wykorzystaniu atrakcyjności osadniczej gminy, co w konsekwencji powinno zminimalizować odpływ młodych osób. By osiągnąć ten cel konieczna będzie poprawa stanu infrastruktury gminnej oraz podniesienie jakości usług społecznych i komunalnych. Działania podejmowane w tym celu strategicznym pozwolą wzmocnić wizerunek gminy, jako atrakcyjnego miejsca do zamieszkania, wypoczynku i turystyki.

Cel strategiczny 2

Wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy Pyzdry

Cel operacyjny 2.1: Tworzenie i promocja lokalnych stref aktywności gospodarczej

Cel operacyjny 2.2: Poprawa infrastruktury gazowej, energetycznej i telekomunikacyjnej

Powyższe cele będą realizowane poprzez następujące działania:

- wytyczanie nowych terenów pod aktywizację gospodarczą, ujęcie ich w dokumentach planistycznych oraz aktualizacja dokumentów planistycznych,
- rozbudowa sieci gazowej,
- modernizacja sieci energetycznej,
- rozbudowa sieci telekomunikacyjnej,
- uzbrajanie terenów inwestycyjnych i pod aktywizację gospodarczą.

W celu zwiększenia konkurencyjności gminy ważne jest zapewnienie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. W tym celu konieczne będzie utworzenie i promowanie stref aktywności gospodarczej, a także odpowiednie uzbrojenie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną i komunikacyjną. Stan infrastruktury komunikacyjnej jest jednym z najważniejszych czynników zapewniających konkurencyjność gminy. Podejmowane działania powinny przyciągnąć inwestorów, którzy utworzą nowe miejsca pracy w gminie Pyzdry.

V.2. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Zadania ujęte w Strategii realizowane będą w ramach dwóch obszarów odpowiadających celom strategicznym:

- Rozwój funkcji mieszkaniowej i turystycznej gminy Pyzdry,
- Wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy Pyzdry.

Zaplanowane zadania wpłyną na osiągnięcie celów strategicznych. Przy wyborze zadań do Strategii zastosowano następujące kryteria:

- zgodność zadania z celami Strategii,
- zgodność z innymi dokumentami strategicznymi,
- stopień przygotowania do realizacji (dokumentacja techniczna, wymagane pozwolenia),
- zasięg oddziaływania,
- skala rozwiązywanych problemów,
- wpływ realizacji zadania na poprawę jakości życia społeczności lokalnej,
- zapewnienie płynności finansowania zadania oraz możliwości pozyskania dofinansowania ze środków pozabudżetowych,

- wpływ na rozwój gospodarczy, w tym na tworzenie nowych miejsc pracy na terenie gminy,
- wpływ na rozwój życia kulturalno-rekreacyjno-turystycznego,
- wpływ na poprawę wizerunku gminy,
- wpływ na poprawę komfortu życia mieszkańców i zatrzymanie migracji poprzez zapewnienie niezbędnej infrastruktury technicznej.

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze zadania zaplanowane do realizacji w latach 2021-2025. Poza poniższymi zadaniami planuje się realizację innych zadań wpływających na osiągnięcie celów strategicznych.

Tabela 27. Najważniejsze kierunki i zadania zaplanowane w latach 2021-2025

kierunek	zadanie
komunikacja	Rozbudowa drogi gminnej w m. Królewiny (obręb Zapowiednia)
	Przebudowa drogi gminnej w m. Dłusk
	Przebudowa drogi gminnej w m. Zapowiednia
	Przebudowa drogi gminnej w m. Tłoczyna
	Przebudowa drogi gminnej w m. Dolne Grądy
	Przebudowa drogi gminnej w m. Baraniec
	Przebudowa drogi gminnej w m. Białobrzeg
	Przebudowa drogi gminnej w m. Łupice
ochrona środowiska	Przebudowa drogi gminnej w m. Kolonia Lisewo
	Modernizacja stacji uzdatniania wody i budowa studni w m. Wrąbczynek
	Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Pyzdrach
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 466 na odcinku Rataje–Pietrzyków– Pietrzyków-Kolonia oraz wyposażenie stacji uzdatniania wody i przebudowa sieci wodociągowej w m. Pietrzyków-Kolonia
	Budowa zbiorczych/siedliskowych kanalizacji na terenie wiejskim
	Wymiana pokrycia dachowego na budynku Urzędu Miejskiego wraz z wymianą źródła ciepła
	II etap gazyfikacji gminy Pyzdry
Zwiększenie retencji na cieku Flisa w Pyzdrach	
kultura, turystyka, zabytki	Przebudowa centrum Pyzdr
	Roboty konserwacyjno-budowlane w budynku domu podcieniowego w Pyzdrach przy ul. Rynek
	Modernizacja dworu w Ratajach z XIX w.
	Modernizacja świetlicy wiejskiej we Wrąbczynku
	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Rudzie Komorskiej
	Edukacyjno-rozrywkowy Park Bociana
	Rozbudowa infrastruktury szlaków rowerowych
	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Pyzdrach od ul. Nadrzecnej w kierunku wiatraka holenderskiego
bezpieczeństwo	Dostosowanie budynku Urzędu Miejskiego w Pyzdrach do potrzeb osób niepełnosprawnych
	Doposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczy
	Modernizacja lewostronnego obwałowania rzeki Warty Modlica-Białobrzeg od km 0+000 do km 8+800
	Modernizacja prawostronnego obwałowania rzeki Proсны Modlica-Lisewo od km 0+000 do km 8+330
jakość życia	Budowa internetu szerokopasmowego
	Modernizacja gminnych lokali mieszkalnych
	Termomodernizacja budynku szkoły w Pyzdrach

V.3. Oczekiwane rezultaty planowanych działań

Założone cele Strategii, a także osiągnięte rezultaty odpowiadają na potrzeby wynikające z analizy stanu obecnego gminy oraz wniosków z przeprowadzonej analizy SWOT. Założone efekty realizacji Strategii pozwolą wzmocnić posiadany potencjał gminy oraz wyeliminować lub ograniczyć słabe strony. W tym kontekście w odniesieniu do przyjętych celów operacyjnych przedstawiono najważniejsze efekty realizacji założeń Strategii.

Cel operacyjny 1.1: Rozwój lokalnego układu drogowego

- Miernik: - Długość przebudowanych/rozbudowanych dróg gminnych
Wartość docelowa w 2025 roku: 8 km

Cel operacyjny 1.2: Wzrost poziomu skanalizowania gminy Pyzdry

- Miernik: Liczba zmodernizowanych oczyszczalni
Wartość docelowa w 2025 roku: 1
- Miernik: Liczba osób, którym umożliwiono podłączenie do kanalizacji sanitarnej
Wartość bazowa wskaźnika w 2019 roku: 3 533
Wartość docelowa w 2025 roku: 4 100

Cel operacyjny 1.3: Rozwój i modernizacja infrastruktury wpływającej na jakość życia

- Miernik: Liczba osób korzystających z ulepszonej infrastruktury wodociągowej
Wartość docelowa w 2025 roku: 48
- Miernik: Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody
Wartość docelowa w 2025 roku: 1
- Miernik: Powierzchnia obszarów poddana retencji
Wartość docelowa w 2025 roku: 10 ha
- Miernik: Liczba zmodernizowanych lokali mieszkalnych
Wartość docelowa w 2025 roku: 3
- Miernik: Liczba zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej
Wartość docelowa w 2025 roku: 3
- Miernik: Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim
Wartość docelowa w 2025 roku: 2
- Miernik: Liczba atrakcji/obiektów turystycznych udostępnionych turystom
Wartość docelowa w 2025 roku: 3

Cel operacyjny 2.1: Tworzenie i promocja lokalnych stref aktywności gospodarczej

- Miernik: Liczba zmienionych/utworzonych planów zagospodarowania przestrzennego
Wartość docelowa w 2025 roku: 4

Cel operacyjny 2.2: Poprawa infrastruktury gazowej, energetycznej i telekomunikacyjnej

- Miernik: Liczba osób, którym umożliwiono podłączenie do sieci gazociągowej
Wartość docelowa w 2025 roku: 3 200

- Miernik: Liczba gospodarstw domowych, którym udostępniono Internet szerokopasmowy
Wartość docelowa w 2025 roku: 400

VI. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wynika przede wszystkim z zapisów i założeń przedstawionych w „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pызdry” zmienionym w 2015 roku. Jednocześnie na strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy wpływają założenia dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie regionalnym tj. Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.

Dokumentem regulującym kwestie zagospodarowania przestrzennego województwa jest Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego przyjęty uchwałą Nr V/70/19 z dnia 25 marca 2019 r. Sejmiku Województwa Wielkopolskiego. W planie województwa Gmina Pызdry zaliczona została do **Wiejskiego obszaru funkcjonalnego**. Obszary te znajdują się poza bezpośrednim wpływem oddziaływania potencjału rozwojowego biegunów wzrostu, a tym samym wymagają wsparcia procesów rozwojowych w oparciu o ich potencjał endogeniczny, wzmacniany o czynniki aktywizujące. Ograniczony dostęp do głównych ośrodków miejskich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe, powodują emigrację mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem społeczno-gospodarczym, powodując depopulację terenów wiejskich.

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego wiejskiego obszaru funkcjonalnego jest kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowane na podnoszenie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności do usług oraz osiągnięcie wysokiego poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru.

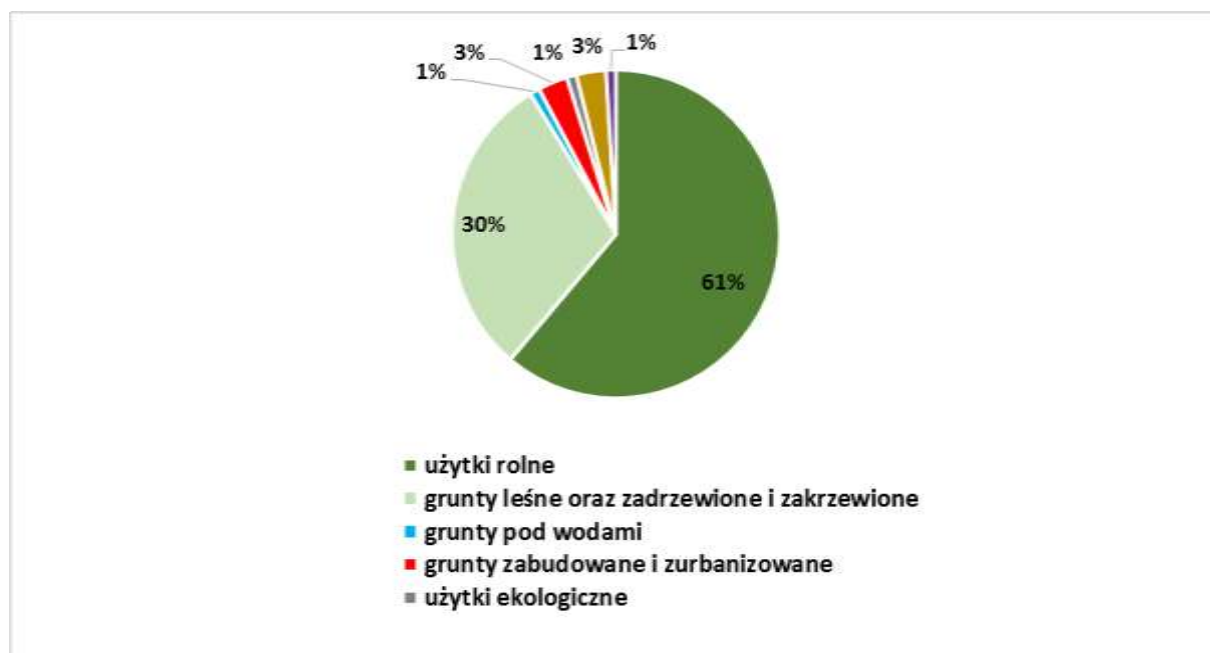
Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi
- Cel 2. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej
- Cel 3. Ochrona dziedzictwa kulturowego
- Cel 4. Wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego
- Cel 5. Poprawa dostępności komunikacyjnej
- Cel 6. Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej

Rozwój struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Pызdry uwzględnia uwarunkowania przyrodnicze, społeczno-gospodarcze, infrastrukturalne, zasadę dbałości o ład przestrzenny i realizuje zasadę zrównoważonego rozwoju przy jednoczesnym podnoszeniu poziomu i jakości życia mieszkańców gminy. Przeważającym sposobem zagospodarowania terenu na obszarze gminy jest **działalność rolnicza**. Poniższy rysunek przedstawia zagospodarowanie gminy Pызdry według danych GUS w 2014 roku.

Rysunek 7. Zagospodarowanie gminy i miasta Pызdry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Aktualnie obowiązujące **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pызdry** zawiera zmiany wprowadzone w 2015 roku. W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pызdry wyznaczono *wiodące funkcje gminy, które są aktualne*.

Gmina Pызdry nadal pełnić będzie głównie **funkcję rolniczą**. Pozostałe działy gospodarki stanowiąc będą zaplecze dla prowadzenia gospodarki rolnej. Działalność gospodarcza rozwijać się będzie głównie w mieście Pызdry oraz poza nim - w kierunku autostrady A2. **Usługi** rozwijać się będą przede wszystkim **w mieście**, zaspokajając lokalne potrzeby. Wyposażenie usługowe wsi zależeć będzie od popytu oraz wyposażenia w usługi nierynkowe. Ze względu na walory środowiska przyrodniczego, walory krajobrazowe parku oraz dostępność do wielu zróżnicowanych form środowiska przyrodniczego, istotnego znaczenia nabierze **agroturystyka** jako uzupełnienie rolnictwa, szczególnie w południowo - wschodniej części gminy.

Rozwój zagospodarowania przestrzennego gminy powinien uwzględniać uwarunkowania przyrodnicze, społeczno-gospodarcze i infrastrukturalne. Powinien również uwzględniać zasadę dbałości o ład przestrzenny i realizować konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju. Powinien również realizować potrzebę odpowiedniego poziomu i jakości życia mieszkańców gminy. Tereny, dla których zarezerwowano nowe przeznaczenie, powinny stać się przedmiotem sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

- **Tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej**

Tereny zabudowy mieszkaniowej, zrealizowane na terenie miasta (jednorodzinnej i wielorodzinnej) jak i na terenie wsi (zabudowa zagrodowa i jednorodzinna) stanowią wartość brutto. Zawierają się w nich wszelkie usługi podstawowe zlokalizowane w budynkach, przybudowane do nich lub wolnostojące. Dla rozwoju przestrzennego polegającego na uzupełnianiu plombowym zabudowy, realizacji zabudowy na terenach wolnych od zabudowy lub przebudowy, rozbudowy lub nowej aranżacji przyjmuje się definicję terenu, którego podstawową funkcją jest mieszkalnictwo jednorodzinne z możliwością uzupełnienia programu urbanistycznego usługami nieuciążliwymi dla mieszkańców. Zabudowa wielorodzinna winna być lokalizowana poza strefą ochrony konserwatorskiej ścisłego centrum miasta Pyzdry jako kontynuacja zabudowy istniejącej. Forma architektoniczna zabudowy powinna w maksymalnym stopniu nawiązywać do istniejących form zabudowy. W obszarze śródmiejskim (w granicach strefy ochrony konserwatorskiej) dalszy rozwój przestrzenny powinien być zgodny z wymogami ochrony konserwatorskiej.

- **Tereny istniejącej zabudowy zagrodowej na terenach wiejskich**

Tereny zabudowy zagrodowej to obszary, które pełnią rolę przestrzeni mieszkaniowej oraz przestrzeni produkcji rolniczej. Wszelkie obiekty gospodarstw rolniczych należy traktować jako składowe zabudowy zagrodowej. Dla tych terenów przewiduje się utrzymanie wiodącej funkcji. Dążyć należy do skupiania nowej zabudowy wokół istniejącej, by możliwe było wykorzystanie istniejących potencjałów infrastruktury technicznej.

- **Tereny istniejącej zabudowy usługowej**

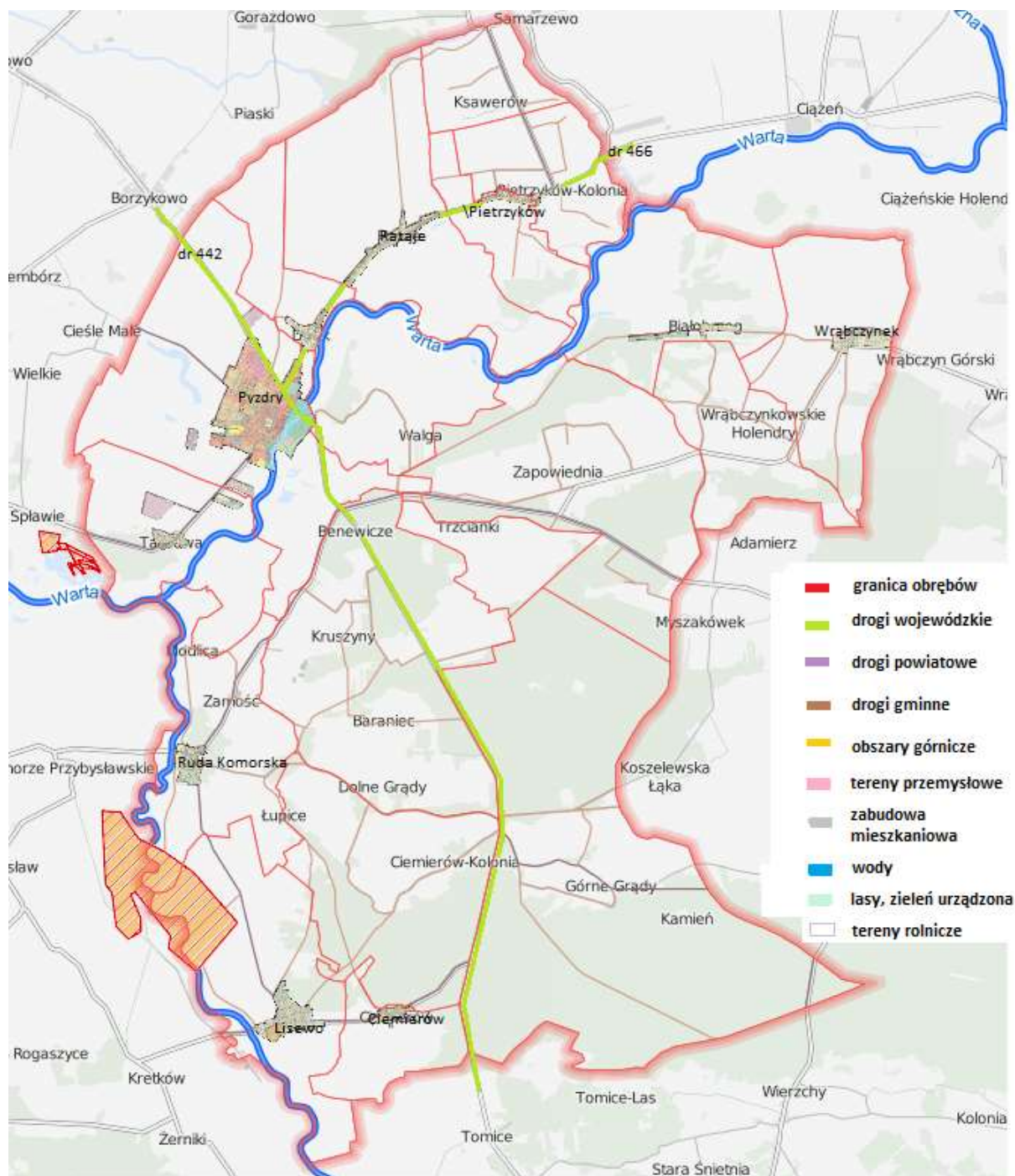
Tereny usług to istniejące obszary zagospodarowane trwale i często historycznie, usługami wyższego rzędu, centrotwórczymi i określającymi charakter miasta. Są to zabytkowe kościoły, budynki użyteczności publicznej itd. Dla tych terenów przewiduje się konieczność zachowania głównej funkcji z możliwością jej wzbogacenia w sposób nieograniczający jej. W obszarze śródmiejskim (w granicach strefy ochrony konserwatorskiej) dalszy rozwój przestrzenny powinien być zgodny z wymogami ochrony konserwatorskiej.

- **Tereny istniejącej zabudowy przemysłowej**

Tereny przemysłowe to obszary zainwestowane obiektami dla działalności gospodarczej. Obszary te winny ulec zachowaniu przy jednoczesnym ograniczaniu ich uciążliwości dla terenów sąsiednich. Dla zróżnicowania funkcji produkcyjnych na tym terenie dopuszcza się prowadzenie działalności usługowej, jako uzupełnienia funkcji produkcyjnej.

Funkcje terenów gminy i miasta Pyzdry przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 8. Funkcje terenów w gminie Pzdry

Źródło: Urząd Miejski w Pzdrach

Analizując dane dotyczące liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego na przestrzeni lat 2016-2019 zauważyć można tendencję wzrostową. Wynika to z faktu, iż miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w gminie Pzdry obejmują tylko tereny zwartej zabudowy. Natomiast pozostałe tereny, które mieszkańcy planują zabudować, przebudować, dokonać zmian

przeznaczenia budynków czy dokonać podziałów geodezyjnych wymagają przeprowadzenia procedury ustalenia warunków zabudowy. Najwięcej wydanych decyzji dotyczy terenów wiejskich. Miasto Pyzdry na większości terenu posiada plan zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 28. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydawanych rocznie w latach 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
Decyzja o warunkach zabudowy	42	36	37	64
Decyzja o ustaleniu lokalizacji celu publicznego	6	1	3	6
Razem	48	37	40	70

Źródło: Urząd Miejski w Pyzdrach

Teren gminy Pyzdry objęty jest **miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego** w niewielkim stopniu – jest to 9,6% powierzchni gminy. Aktualnie obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1. Uchwała Nr XXXI/263/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi **Białobrzeg**”
2. Uchwała Nr XXXI/264/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi **Ciemierów**”
3. Uchwała Nr XXXI/265/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi **Dłusk**”
4. Uchwała Nr XXXI/266/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi **Lisewo**”
5. Uchwała Nr XXXI/267/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi **Pietrzyków**”
6. Uchwała Nr XXXI/268/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi **Rataje**”
7. Uchwała Nr XXXI/269/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi **Ruda Komorska**”
8. Uchwała Nr XXXI/270/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi **Tarnowa**”
9. Uchwała Nr XXXI/271/06 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 19 października 2006 r. w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi **Wrąbczynek**”

10. Uchwała Nr XXIV/195/2013 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 28 czerwca 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działek oznaczonych numerami ewidencyjnymi **1709, 1710, 1711** obręb **Pyzdry**
11. Uchwała nr XV/141/2016 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie **zmiany** miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu miasta **Pyzdry**
12. Uchwała nr XVII/164/16 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu miasta **Pyzdry**
13. Uchwała nr XVII/163/16 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu miejscowości **Tarnowa**
14. Uchwała nr XXXIII/297/18 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 8 października 2018 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działek położonych w obrębie geodezyjnym **Lisewo**
15. Uchwała nr III/27/18 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu miasta **Pyzdry**
16. Uchwała nr XII/102/19 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym **Pyzdry**

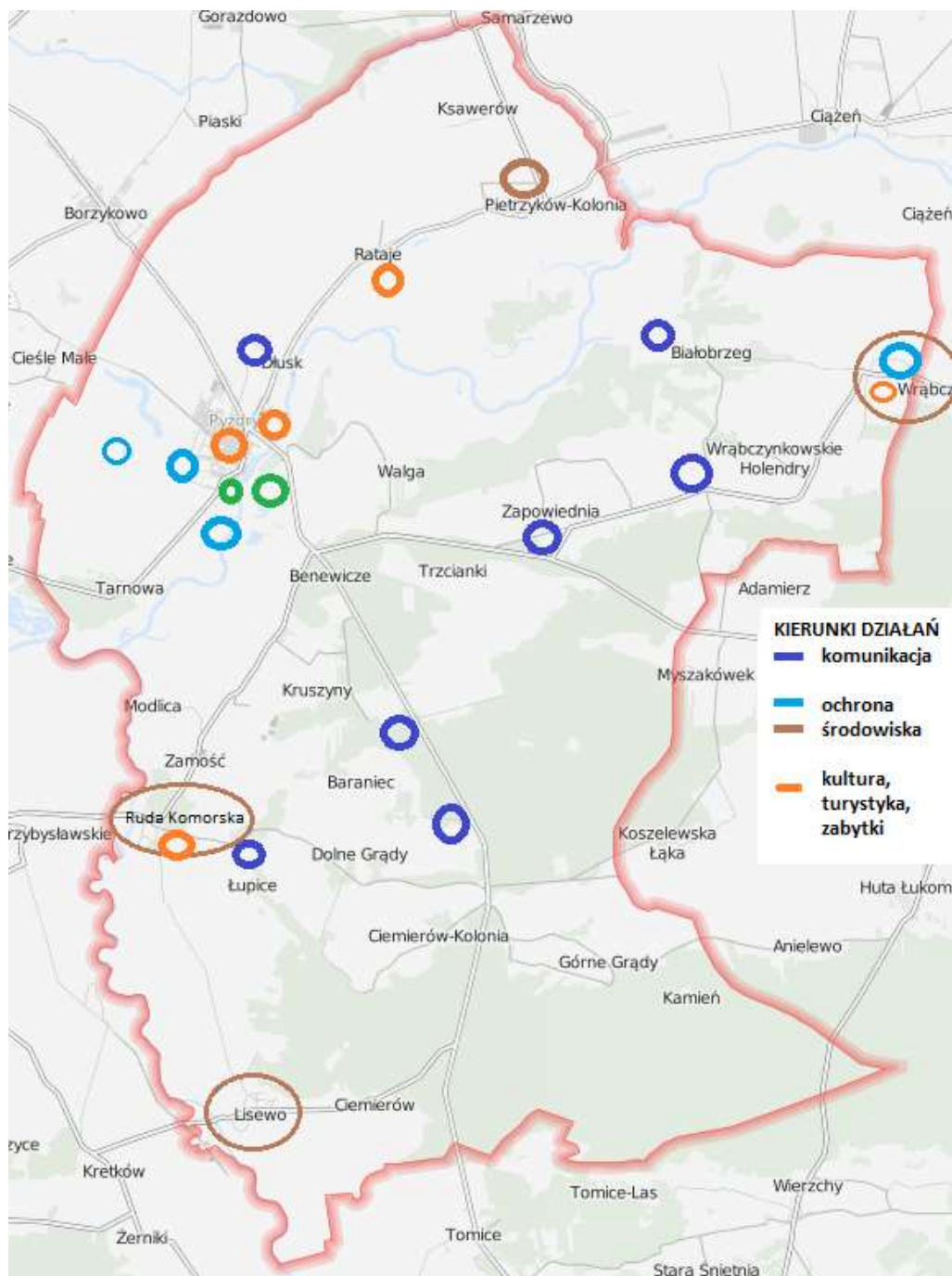
Na terenie gminy zostały wywołane i są w trakcie opracowania następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1. Uchwała nr XXXIII/298/18 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 8 października 2018 r. w sprawie przystąpienia do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi **Ruda Komorska**
2. Uchwała Nr XVIII/160/2020 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 27 października 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi **Rataje**.

Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mają na celu uwzględnienie aktualnych potrzeb zagospodarowania terenu.

Dla poprawy mobilności mieszkańców i wzmocnienia powiązań zewnętrznych zaplanowano przebudowę istniejących dróg gminnych. W celu poprawy środowiska i podniesienia jakości życia mieszkańców wyznaczono obszary doposażenia w sieciową infrastrukturę techniczną oraz jej modernizację. Ze względu na walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy zaplanowano budowę ścieżki pieszo-rowerowej, rozbudowę infrastruktury na szlakach rowerowych oraz edukacyjny park. Poniższy rysunek przedstawia rozmieszczenie najważniejszych i najbardziej kosztowych planowanych inwestycji i zmian w przestrzeni gminy.

Rysunek 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy i miasta Pyzdry

Źródło: opracowanie własne

VII. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Poniżej wskazano rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, jakie wynikają z zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pызdry. W kwestii zapisów Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pызdry na lata 2021-2025, które będą miały wpływ na prowadzenie polityki przestrzennej należy wskazać, że realizacja celów i kierunków rozwoju gminy wyznaczonych w Strategii nie wpłynie na zmianę modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej i będzie nawiązywała do uwarunkowań wskazanych w Studium.

Tereny rozwoju zagospodarowania przestrzennego

- **Tereny planowanej zabudowy mieszkaniowej na terenie miasta Pызdry**

Dla planowanych terenów zabudowy mieszkaniowej należy przyjąć zasadę możliwości współlokalizacji zabudowy jednorodzinnej i usług nieuciążliwych o charakterze podstawowym. Istotne jest również zapewnienie optymalnych warunków życia przez dostarczenie niezbędnych mediów infrastruktury, w tym szczególnie wodociągu i kanalizacji oraz odpowiedniego dostępu z drogi publicznej lub dróg wewnętrznych. Zabudowa wielorodzinna nie powinna stać się dominującą formą realizacji powierzchni mieszkalnych. Jej wysokość należy ograniczać do wysokości istniejących obiektów zabudowy wielorodzinnej. Architektura nowych obiektów mieszkalnych powinna nawiązywać do istniejącej zabudowy i tworzyć naturalną kontynuację zabytkowego układu urbanistycznego. Szczególnej uwagi wymaga obszar ścisłego centrum miasta, dla którego obowiązują szczególne ustalenia konserwatorskie. Za oczywisty uznaje się fakt potrzeby szczególnej dbałości o zachowanie zabytkowych form architektonicznych, widokowych tym zachowania osi widokowych oraz określenie zasad rewaloryzacji i rewitalizacji istniejącej substancji mieszkaniowej.

- **Tereny planowanej zabudowy usługowej**

Tereny planowanej zabudowy usługowej to szczególne tereny, dla których ograniczono możliwość zabudowy mieszkaniowej, tak by podkreślić specyficzną formę zagospodarowania. W wyjątkowy sposób potraktowano tereny usług sportu i rekreacji. Te obszary, ze względu na występujące tu szczególne uwarunkowania przyrodnicze i techniczne, powinny być zagospodarowywane bardzo rozważnie. Zaleca się dla terenów USR sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który określi warunki realizacji inwestycji, przy jednoczesnym zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego.

- **Tereny planowanej zabudowy zagrodowej na terenach wiejskich gminy**

Obszary wyznaczone w studium jako planowane tereny zabudowy zagrodowej to tereny, które poza miastem pełnią rolę koncentracji funkcji mieszkaniowej i produkcji rolniczej. Dla tych terenów dopuszcza się realizację zarówno zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej lub bliźniaczej, jak i zabudowy zagrodowej z obiektami

i urządzeniami przeznaczonymi dla produkcji rolniczej. Realizacja zabudowy na terenach RM nie może ograniczać form produkcji rolniczej ze względu na jej uciążliwość. Należy łączyć maksymalne dążenie do zachowania wiejskich form architektonicznych i urbanistycznych, z wyjątkową dbałością o zachowanie warunków krajobrazowych. Dopuszcza się realizację funkcji usługowej w obiektach zlokalizowanych na terenie RM na zasadzie uzupełnienia funkcji wiodącej, jednak powierzchnia obiektów do prowadzenia działalności usługowej nie może przekraczać 50% powierzchni gospodarstwa lub domu jednorodzinnego. Szczegółowe zasady określania lokalizacji obiektów służących realizacji jedynie funkcji usługowej na terenach RM musi określić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W przypadku konieczności lokalizacji siedliska rolniczego wraz z obiektami służącymi do produkcji rolniczej poza wyznaczonymi obszarami planowanej zwartej zabudowy RM, lokalizacja taka musi spełniać następujące warunki:

- powierzchnia gruntów rolnych gospodarstwa rolniczego na terenie gminy przekracza średnią dla gminy,
- lokalizacja posiada dostęp do drogi publicznej (również poprzez drogi wewnętrzne),
- istnieje techniczna możliwość doprowadzenia infrastruktury technicznej.

Dowolność takiej lokalizacji wymaga starannej analizy lokalizacyjnej oraz ogranicza się do terenów, dla których przepisy prawa nie nakładają zakazów dotyczących lokalizacji zabudowy. Zaleca się więc sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych wsi, które określą szczegółowe zasady zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów.

- **Tereny planowanej zabudowy przemysłowej**

Obszary przeznaczone pod działalność przemysłową, składy i magazyny mogą być wykorzystane dla każdego rodzaju działalności, o ile mieści się ona w ograniczeniach, jakie niesie ze sobą bogactwo środowiska przyrodniczego gminy. Planowaną zabudowę przemysłową zlokalizowano głównie na północ od miasta Pyzdry, wzdłuż ulicy Szybskiej i ulicy Wrzesińskiej (droga wojewódzka nr 442) i tam w pierwszej kolejności powinna rozwinąć się działalność gospodarcza.

- **Tereny zabudowy letniskowej**

Tereny pod budownictwo letniskowe są terenami, które ze względu na lokalizację w obszarach cennych przyrodniczo, wymagają wyjątkowych ograniczeń i zasad realizacji. Postuluje się, aby zabudowa letniskowa spełniała następujące warunki:

- powierzchnia działek wynosić musi minimum 1000 m²,
- powierzchnia działek na terenie Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego wynosić musi minimum 2000 m²,
- należy zapewnić zorganizowany system odprowadzania ścieków, gromadzenia i wywozu śmieci,
- należy dostosować układ komunikacyjny dla potrzeb obsługi rekreantów, w tym szczególnie podczas budowy obiektów letniskowych.

Ze względu na zwiększenie aktualności zapisów dokumentu należy rozważyć zmianę **studium** uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pызdry.

Na terenie gminy wyznaczone zostały 2 podobszary rewitalizacji: Pызdry – Centrum oraz Dłusk. Są to jednostki analityczne posiadające ze sobą wspólne granice. Jednostka Pызdry – Centrum to miejsce, w którym skupia się życie kulturalne i usługowe gminy. Jej rozwój stymulował będzie pozostałe części miasta oraz gminy. Natomiast jednostka analityczna Dłusk jest jednostką wiejską położoną na północ od jednostki Pызdry – Centrum, która z nią graniczy. W podobszarach tych skoncentrowane są negatywne zjawiska, na terenie miasta Pызdry dotyczą sfer społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno – funkcjonalnych, technicznych, natomiast na terenie miejscowości Dłusk dotyczą gospodarczych oraz środowiskowych i przestrzenno-funkcjonalnych.

Rysunek 10. Podobszary rewitalizacji na terenie gminy Pызdry

Źródło: Lokalny Plan Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Pызdry do roku 2023

VIII. Obszary strategicznej interwencji

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku (uchwała nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r.) przyjęła model funkcjonalny realizacji Strategii, który zakłada zrównoważony terytorialnie rozwój regionu. Zintegrowane podejście terytorialne ma na celu wykorzystanie specyficznych potencjałów terytorialnych i likwidację barier w rozwoju poszczególnych obszarów województwa, gdzie w określonych dziedzinach przeprowadzona zostanie interwencja, która zapewni bardziej efektywne wykorzystanie zasobów oraz niwelację deficytów.

Obszary interwencji wyznaczono na podstawie charakterystycznych dla nich cech i zjawisk. Podstawową strukturę funkcjonalną regionu stanowią obszary miejskie i wiejskie. Z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego miasto i wieś tworzą całość – w przestrzeni społeczno-gospodarczej stanowią nierozdzielny i trwałe system interakcji, będąc jednocześnie jego autonomicznymi elementami. Ta niezależność wynika ze specyfiki zjawisk i problemów występujących na obszarach miejskich i wiejskich, a tym samym wymaga zróżnicowanych działań Samorządu Województwa.

Obszary strategicznej interwencji to wyraz zróżnicowanego i nierównomiernie rozłożonego potencjału rozwojowego Wielkopolski – należą do nich zarówno miejskie ośrodki funkcjonalne – bieguny wzrostu, jak i obszary skumulowanych problemów rozwojowych. Oznacza to z jednej strony wspieranie przez Samorząd Województwa ośrodków wzrostu w ich zdolności do wywierania korzystnego wpływu na otoczenie, z drugiej – włączanie w procesy rozwojowe obszarów słabszych gospodarczo, o niższym poziomie rozwoju i niskiej odporności na zjawiska kryzysowe dla zachowania spójności przestrzennej, gospodarczej i społecznej.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wyodrębniono obszary o najintensywniejszej sile oddziaływania miast na otoczenie, w których obserwować można wyraźne powiązania funkcjonalno-przestrzenne. Należą do nich miejskie obszary funkcjonalne:

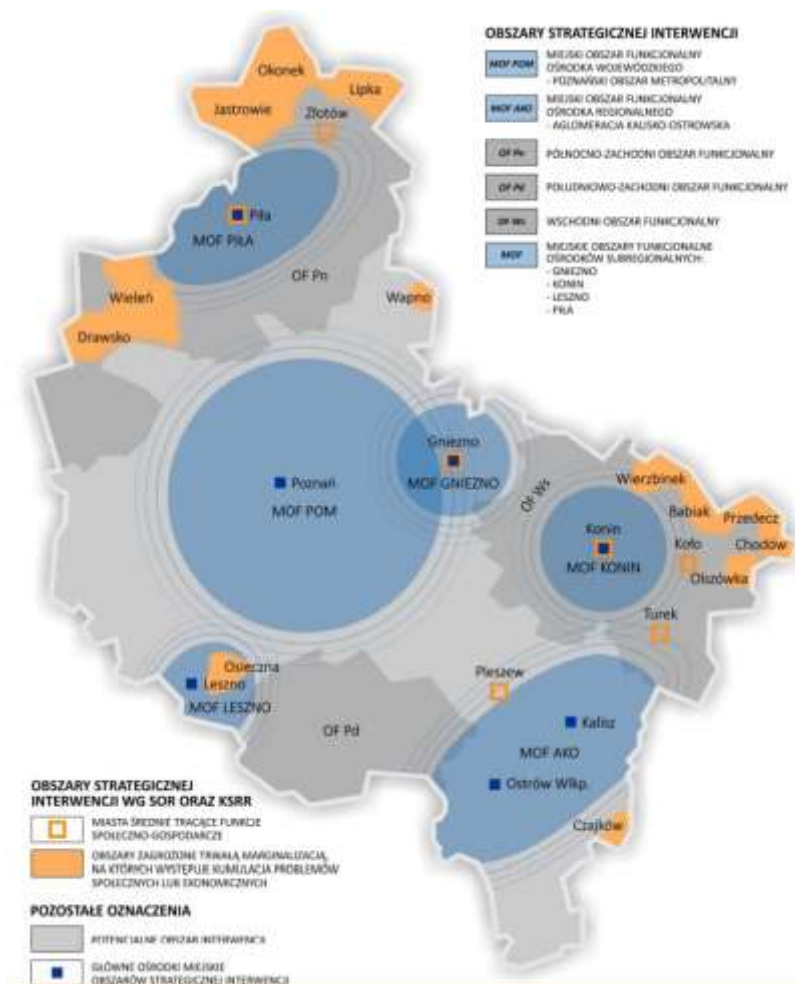
- Poznański Obszar Metropolitalny,
- Aglomeracja Kalisko-Ostrowska,
- Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny,
- Koniński Obszar Funkcjonalny,
- Leszczyński Obszar Funkcjonalny,
- Piłski Obszar Funkcjonalny.

Zasięg oddziaływania największych ośrodków miejskich dzieli przestrzeń województwa na sześć subregionów. Wsparcie miejskich ośrodków funkcjonalnych służy wzmacnianiu ich konkurencyjności i zdolności do dyfuzji czynników rozwojowych na sąsiednie obszary zurbanizowane i o charakterze rolniczym, oddziałuje na wszystkie części województwa i stymuluje rozwój całej Wielkopolski, a także wpływa stabilizująco na strukturę osadniczą regionu. W Strategii Wielkopolska 2030 wyodrębniono obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej opisane w planie zagospodarowania. Należą do nich:

- Wschodni Obszar Funkcjonalny,
- Północno-zachodni Obszar Funkcjonalny,
- Południowo-zachodni Obszar Funkcjonalny.

Na poniższym rysunku zaznaczono obszary strategicznej interwencji.

Rysunek 11. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku

Gmina Pызdry nie została ujęta w żadnym z wyżej wymienionych obszarów strategicznej interwencji w województwie wielkopolskim. W Planie Zagospodarowania Województwa Wielkopolskiego gmina Pызdry zaliczona została do **Wiejskiego obszaru funkcjonalnego**. Obszary te znajdują się poza bezpośrednim wpływem oddziaływania potencjału rozwojowego biegunów wzrostu, a tym samym wymagają wsparcia procesów rozwojowych w oparciu o ich potencjał endogeniczny, wzmacniany o czynniki aktywizujące.

W przedmiotowej Strategii nie zidentyfikowano obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla gminy i miasta Pызdry.

IX. Zgodność ze strategicznymi dokumentami

Spójność dokumentu strategicznego gminy wymaga uzgodnienia wyznaczonych celów z innymi celami zawartymi w dokumentach nadrzędnych na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym. Powiązania Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pызdry na lata 2021-2025 z dokumentami strategicznymi przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 29. Powiązanie Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pызdry na lata 2021-2025 z innymi dokumentami strategicznymi

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
Cel 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych
Cel 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
Cel 1.5.2. Infrastruktura komunalna
Cel 1.5.3. Infrastruktura społeczna
Cel 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
Cel 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym
Cel 2.3.1. Koncentracja na działaniach proinnowacyjnych
Cel 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych
Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku
Cel operacyjny 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie
Cel operacyjny 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom
Cel operacyjny 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu
Cel operacyjny 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa
Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski
Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej

Poza zgodnością z powyższymi dokumentami wpływ na Strategię rozwoju Gminy i Miasta Pызdry na lata 2021-2025 mają następujące opracowania:

- Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Pызdry,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pызdry na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pызdry,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Pызdry na lata 2019-2023,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2025,
- Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Pызdry do roku 2023,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obszaru powiatu wrzesińskiego na lata 2013 – 2032 jako równoważny gminnemu programowi usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- Program opieki nad zabytkami dla Gminy i Miasta Pызdry na lata 2020 – 2023,
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Pызdry.

X. Wdrażanie i monitorowanie strategii

Jednostką bezpośrednio odpowiedzialną za wdrażanie Strategii jest Burmistrz Pyzdr, który powołał Zespół ds. opracowania i monitorowania Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025. Zapisy zawarte w Strategii powinny być uwzględniane na etapie corocznego sporządzania lub aktualizacji wieloletnich planów finansowych. Po zakończeniu każdego roku budżetowego Zespół opracuje raport z przebiegu realizacji zadań objętych Strategią.

Wdrażanie Strategii polega na:

- opracowaniu dokumentu strategicznego na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej i ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców,
- omówieniu projektu Strategii z radnymi Rady Miejskiej w Pyzdrach, sołtysami,
- przeprowadzeniu konsultacji społecznych,
- przyjęciu uchwałą Rady Miejskiej w Pyzdrach,
- realizacji Strategii przez sektor publiczny, biznesowy i społeczny,
- corocznego monitorowania zapisów Strategii.

Monitorowanie to proces stałego kontrolowania realizacji Strategii. Sprawdzeniu podlegać będzie przebieg i postęp realizacji, zgodność z założeniami, stopień osiągnięcia celów. Celem monitoringu jest analiza stopnia realizacji Strategii, z odniesieniem się m.in. do wartości wskaźników, zidentyfikowanych trudności w realizacji celów rozwojowych i ich przyczyn oraz propozycja wprowadzenia środków zaradczych. Powołany Zespół ds. opracowania i monitorowania Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 dokonywać będzie corocznego monitoringu. Istotną rolę w monitoringu odgrywać będzie raport o stanie gminy. Dokument ten ma charakter sprawozdawczy z działalności Burmistrza w roku poprzednim. Raport ten podsumowuje realizację polityk, programów, strategii i uchwał gminy Pyzdry.

Z punktu widzenia upływu czasu, w okresie realizacji konieczne jest dostosowywanie zapisów Strategii do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych w gminie oraz systematyczna aktualizacja celów, zadań, wskaźników. Sprawnie funkcjonujący system monitoringu pozwoli:

- określić postęp przeprowadzanych zadań oraz ich zgodność z założonymi celami,
- wykryć niezgodności w trakcie realizacji oraz zminimalizować powstałe odchylenia,
- wykryć negatywne konsekwencje decyzji wynikających z powyższych ustaleń dla jakości życia mieszkańców i funkcjonowania podmiotów gospodarczych oraz stanu środowiska przyrodniczego.

Strategia będzie monitorowana nie tylko pod kątem zgodności z harmonogramem rzeczowo-finansowym, ale również pod względem dopuszczenia do realizacji projektów, które gwarantują efektywne, racjonalne i celowe wykorzystanie środków.

Wyniki przeprowadzanego monitoringu będą opracowane corocznie w formie raportu podsumowującego realizację Strategii. Posiadając wnioski z monitoringu można podjąć decyzje dotyczące uzupełnień i modyfikacji dokumentu strategii.

Ponadto, zakłada się, że na początku i na końcu okresu realizacji przeprowadzona zostanie ewaluacja Strategii rozwoju gminy i miasta Pызdry na lata 2021-2025 rozumiana jako ocena interwencji według jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które miała spełnić. Ewaluacja ma na celu podniesienie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii rozwoju gminy i miasta Pызdry na lata 2021-2025 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości. Rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego.

Dokumenty, które wymagać będą aktualizacji w okresie realizacji Strategii to:

- plan gospodarki niskoemisyjnej po 2021 roku,
- projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Pызdry,
- program rewitalizacji po 2023 roku,
- program opieki nad zabytkami po 2023 roku,
- programy jednoroczne
- strategia rozwiązywania problemów społecznych po 2023 roku,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

XI. Ramy finansowe i źródła finansowania

Głównymi źródłami finansowania zadań przyczyniających się do osiągnięcia celów strategicznych będą dochody samorządu z udziału w CIT i PIT oraz środki zewnętrzne – krajowe i europejskie.

Instrumenty finansowe wskazują potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii. Instrumenty finansowe obejmują środki, które pozostają do dyspozycji gminy, bezpośrednio jako środki własne, lub pośrednio jako środki zewnętrzne. Środki publiczne realizacji Strategii stanowią:

- budżet gminy i miasta,
- budżet samorządu powiatowego i wojewódzkiego,
- budżet samorządowych jednostek organizacyjnych,
- budżet państwa oraz państwowych funduszy celowych,
- publiczne środki wspólnotowe (fundusze strukturalne i inwestycyjne z budżetu Unii Europejskiej w perspektywach finansowych 2014-2020 i 2021-2027),
- środki w ramach Krajowego Planu Odbudowy na lata 2021-2026,
- inne źródła zagraniczne i krajowe,
- inne instrumenty funkcjonujące w oparciu o środki publiczne,
- pożyczki, kredyty bankowe.

Podstawowym źródłem finansowania części zadań wyznaczonych w Strategii są środki budżetu gminy. Jednakże, aby możliwa była pełna realizacja założeń strategii niezbędne jest pozyskanie zewnętrznych środków finansowych, a także lobbing władz na rzecz inwestycji, których nie realizuje gmina Pyzdry. Jednym z celów będzie pozyskiwanie środków z programów krajowych i unijnych. W zależności od tego, jaki będzie zakres ogłoszonych konkursów, takie zadania będą realizowane. Jednakże zakłada się, że w pierwszej kolejności nastąpi realizacja zadań wskazanych w Strategii jako kluczowe. Ze względu na różnorodną specyfikę celów strategicznych oraz wyznaczonych w ich ramach celów operacyjnych niemożliwe jest wiarygodne określenie kosztów zadań. Szczegółowe dane finansowe ujmowane będą w corocznych budżetach i wieloletniej prognozie finansowej.

Najważniejsze do realizacji w latach 2021-2025 zadania uporządkowane zostały według ważności i realnej możliwości wykonania. Istnieje możliwość modyfikacji i zmian w zależności od posiadanych środków finansowych czy ogłoszonych konkursów o dofinansowanie, Poniższa tabela przedstawia program inwestycyjny gminy Pyzdry w latach 2021-2025.

Tabela 30. Program inwestycyjny gminy Pyzdry na lata 2021-2025

Lp	Nazwa zadania	Lata					Szacunkowy koszt w zł	Źródło finansowania
		2021	2022	2023	2024	2025		
1	Rozbudowa drogi gminnej w m. Królewiny (obręb Zapowiednia)	X					550 000,00	środki własne, RFIL
2	Przebudowa drogi gminnej w m. Dłusk	X					690 000,00	środki własne, RFRD
3	Przebudowa drogi gminnej w m. Zapowiednia				X		600 000,00	środki własne, fundusze zewnętrzne, RFRD
4	Przebudowa drogi gminnej w m. Tłoczyzna			X			300 000,00	środki własne, fundusze zewnętrzne, RFRD
5	Przebudowa drogi gminnej w m. Dolne Grądy			X			350 000,00	środki własne, fundusze zewnętrzne, RFRD
6	Przebudowa drogi gminnej w m. Baraniec		X				300 000,00	środki własne, fundusze zewnętrzne
7	Przebudowa drogi gminnej w m. Białostrzeg					X	200 000,00	środki własne, fundusze zewnętrzne
8	Przebudowa drogi gminnej w m. Łupice			X			200 000,00	środki własne, fundusze zewnętrzne
9	Przebudowa drogi gm. w m. Kolonia Lisewo				X		200 000,00	środki własne, fundusze zewnętrzne
10	Modernizacja stacji uzdatniania wody i budowa studni w m. Wrąbczynek	X	X				b/d	środki własne, fundusze zewnętrzne KPO
11	Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Pyzdrach					X	b/d	środki własne, fundusze zewnętrzne
12	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 466 na odcinku Rataje–Pietrzyków– Pietrzyków-Kolonia oraz wyposażenie stacji uzdatniania wody i przebudowa sieci wodociągowej w m. Pietrzyków-Kolonia	X					1 686 000,00	środki własne, PROW 2014-2020
13	Budowa zbiorczych/siedliskowych kanalizacji na terenie wiejskim			X	X	X	b/d	środki własne, KPO
14	Zwiększenie retencji na cieku Flisa w Pyzdrach	X	X	X	X	X	b/d	środki własne, PGWWP
15	Przebudowa centrum Pyzdr	X	X				4 500 000,00	środki własne, fundusze zewnętrzne, RFIL

16	Modernizacja gminnych lokali mieszkalnych		X	X	X		300 000,00	środki własne, fundusze zewnętrzne
17	Modernizacja dworu w Ratajach z XIX w.			X	X		b/d	środki własne, fundusze zewnętrzne
18	Termomodernizacja budynku szkoły w Pyzdrach		X	X			b/d	środki własne, fundusze zewnętrzne, KPO
19	Dostosowanie budynku Urzędu Miejskiego w Pyzdrach do potrzeb osób niepełnosprawnych		X	X			b/d	środki własne, fundusze zewnętrzne
20	Wymiana pokrycia dachowego wraz z wymianą źródła ciepła w budynku Urzędu Miejskiego		X	X			260 000,00	środki własne, fundusze zewnętrzne
21	Doposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczy	X	X	X	X	X	b/d	środki własne, fundusze zewnętrzne
22	Modernizacja świetlicy wiejskiej we Wrąbczynku			X	X		b/d	środki własne, fundusze zewnętrzne
23	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Rudzie Komorskiej					X	b/d	środki własne, fundusze zewnętrzne
24	Roboty konserwacyjno-budowlane w budynku domu podcieniowego w Pyzdrach przy ul. Rynek	X					146 000,00	środki własne, PROW 2014-2020
25	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Pyzdrach od ul. Nadrzecznej w kierunku wiatraka holenderskiego	X	X				200 000,00	środki własne, fundusze zewnętrzne, PROW 2014-2020
26	Edukacyjno-rozrywkowy Park Bociana			X			b/d	środki własne, fundusze zewnętrzne
27	Rozbudowa infrastruktury szlaków rowerowych		X	X			b/d	środki własne, fundusze zewnętrzne
28	Budowa internetu szerokopasmowego		X	X			b/d	środki własne, fundusze zewnętrzne, KPO, FERC 2021-027, Fundusz Szerokopasmowy
29	II etap gazyfikacji gminy Pyzdry		X	X			b/d	środki własne, PSG, fundusze zewnętrzne
30	Modernizacja lewostronnego obwałowania rzeki Warty Modlica-Białobrzeg od km 0+000 do km 8+800	X	X	X	X		b/d	PGWP
31	Modernizacja prawostronnego obwałowania rzeki Proсны Modlica-Lisewo od km 0+000 do km 8+330	X	X	X	X		b/d	PGWP

Źródło: opracowanie własne

Spis tabel

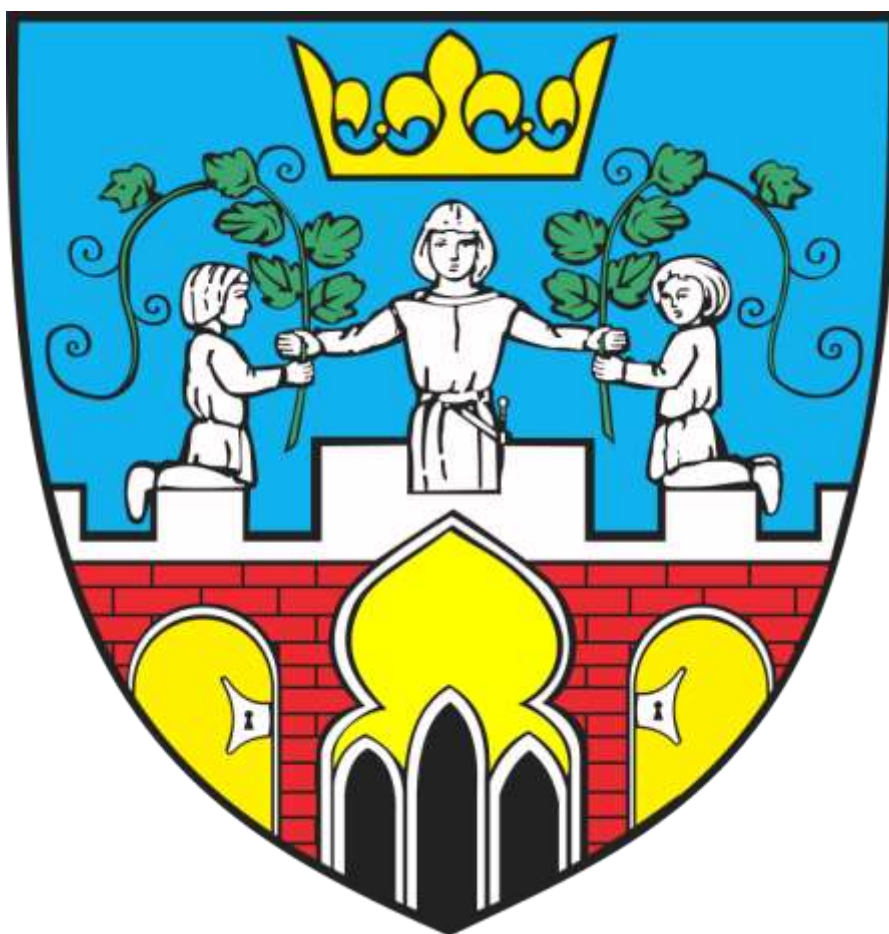
Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy według zameldowania w latach 2010-2019	8
Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Pызdry w latach 2010-2019.....	9
Tabela 3. Migracje ludności w gminie Pызdry w latach 2010-2019.....	10
Tabela 4. Prognoza liczby mieszkańców gminy Pызdry w latach 2020-2025.....	12
Tabela 5. Prognoza liczby mieszkańców gminy Pызdry w wieku powyżej 64 lat w latach 2020-2025 .	12
Tabela 6. Bezrobotni w gminie Pызdry w latach 2016 – 2019	13
Tabela 7. Bezrobotni w gminie Pызdry w 2019 roku według wieku i wykształcenia.....	14
Tabela 8. Stopa bezrobocia w powiecie wrzesińskim na tle kraju i województwa i sąsiednich gmin w latach 2016-2019 (w %)	14
Tabela 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wraz z powodami wystąpienia trudnej sytuacji życiowej w latach 2016-2019	15
Tabela 10. Liczba udzielonych poszczególnych form zasiłków w latach 2016-2019	16
Tabela 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pызdrach w latach 2016-2019.....	16
Tabela 12. Świadczenia rodzinne w latach 2016-2019.....	16
Tabela 13. Budżet na pomoc społeczną w latach 2016-2019	18
Tabela 14. Liczba uczniów w gminie Pызdry w latach 2015-2020	19
Tabela 15. Stopień zaspokojenia potrzeb na miejsca wychowania przedszkolnego w gminie Pызdry w roku szkolnym 2019/2020	20
Tabela 16. Budżet na oświatę w gminie Pызdry w latach 2016-2019.....	21
Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w latach 2016-2019 w gminie Pызdry.....	22
Tabela 18. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Pызdry według sekcji PKD 2007 w latach 2016-2019	22
Tabela 19. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane i wyrejestrowane z rejestru Regon według sektorów własnościowych w latach 2016-2019 w gminie Pызdry	24
Tabela 20. Wskaźnik skanalizowania gminy Pызdry w latach 2016-2019.....	26
Tabela 21. Zestawienie dróg w podziale na typy w 2019 roku	28
Tabela 22. Drogi gminne na terenie miasta Pызdry w 2019 roku.....	28
Tabela 23. Drogi gminne na terenie wiejskim gminy Pызdry w 2019 roku	28
Tabela 24. Nieruchomości stanowiące własność gminy Pызdry - stan na 31.12.2019 r.....	30
Tabela 25. Struktura dochodów i wydatków gminy Pызdry w latach 2016-2025	38

Tabela 26. Analiza SWOT gminy Pызdry	39
Tabela 27. Najważniejsze kierunki i zadania zaplanowane w latach 2021-2025	44
Tabela 28. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydawanych rocznie w latach 2016-2019	51
Tabela 29. Powiązanie Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pызdry na lata 2021-2025 z innymi dokumentami strategicznymi.....	59
Tabela 30. Program inwestycyjny gminy Pызdry na lata 2021-2025	63

Spis rysunków

Rysunek 1. Zasięg form ochrony przyrody na terenie gminy i miasta Pызdry.....	5
Rysunek 2. Liczba ludności w gminie Pызdry w latach 2010-2019	8
Rysunek 3. Przyrost naturalny w gminie Pызdry w latach 2010-2019.....	9
Rysunek 4. Ludność gminy Pызdry według ekonomicznych grup wieku w latach 2013-2019	10
Rysunek 5. Ludność wg płci i grup wieku w gminie Pызdry w 2019 roku	11
Rysunek 6. Przebieg Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego.....	33
Rysunek 7. Zagospodarowanie gminy i miasta Pызdry	48
Rysunek 8. Funkcje terenów w gminie Pызdry	50
Rysunek 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy i miasta Pызdry	53
Rysunek 10. Podobszary rewitalizacji na terenie gminy Pызdry.....	56
Rysunek 11. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce.....	58

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021-2025

Pyzdry, 2021

Wykonawca:

Weronika Saukens

Skoki, 23.08.2021 rok

SPIS TREŚCI

Informacje o prognozie oddziaływania na środowisko	70
Podstawy formalno-prawne sporządzenia prognozy	70
Zakres i cel prognozy	71
Metody opracowania prognozy	74
Źródła informacji	74
Analiza oddziaływań inwestycji na poszczególne komponenty środowiska	75
Informacje o zawartości i głównych celach Strategii oraz jej powiązaniach z innymi dokumentami	75
Zawartość strategii	75
Główne założenia	76
Metody oceny realizacji celów Strategii	81
Powiązania Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 z innymi dokumentami strategicznymi, z uwzględnieniem ich celów ochrony środowiska i wyznaczanych kierunków działań	85
Aktualny stan środowiska na terenie Gminy Pyzdry	106
Położenie	106
Demografia	106
Infrastruktura techniczna	107
Wodociągi	107
Kanalizacja	108
Energia elektryczna i gaz	110
Telekomunikacja	111
Komunikacja	112
Gospodarka odpadami	113
Istniejący stan środowiska przyrodniczego	114
Zasoby powierzchni ziemi	114
Gleby	115
Klimat	116
Wody powierzchniowe	116
Wody podziemne	117

Zasoby przyrodnicze	118
Obszary chronione.....	120
Zabytki.....	125
Zagrożenia środowiska przyrodniczego na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	126
Stan i zagrożenia wód podziemnych i powierzchniowych	126
Wody powierzchniowe	126
Wody podziemne.....	129
Stan zagrożenia powierzchni ziemi i gleb.....	133
Stan i zagrożenia klimatu	134
Stan i zagrożenia powietrza atmosferycznego	134
Stan klimatu akustycznego i zagrożenia hałasem.....	138
Emisja pól elektromagnetycznych i zagrożenia nadmierną emisją.....	141
Zagrożenie poważnymi awariami.....	142
Stan zagrożenia fauny i flory.....	142
Stan zagrożenia obszarów chronionych.....	154
Przewidywane oddziaływanie na środowisko	158
Różnorodność biologiczna, fauna i flora oraz obszary chronione.....	160
Zdrowie i bezpieczeństwo ludzi	172
Wody powierzchniowe i podziemne.....	173
Powietrze i klimat	176
Powierzchnia ziemi, krajobraz i gleby	179
Klimat akustyczny	180
Zasoby naturalne	183
Zabytki i dobra materialne.....	183
Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	184
Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji Strategii.....	185
Możliwe zmiany w przypadku braku realizacji założeń Strategii.....	188
Rekomendacje i wnioski do ostatecznej wersji dokumentu	189
Rozwiązania alternatywne do rozwiązań przewidzianych w projekcie Strategii	189

Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	190
Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	192
Spis tabel.....	198
Spis rysunków.....	198

Informacje o prognozie oddziaływania na środowisko

Podstawy formalno-prawne sporządzenia prognozy

Podstawą opracowania prognozy oddziaływania na środowisko jest Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U z 2021, poz. 247 ze zm.). Według zapisów art. 46 ust. 1 pkt 1, pkt 2 i pkt 3 Ustawy OOS przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

1. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
2. polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Zapisy wyżej wymienionej ustawy zostały wdrożone do polskiego prawodawstwa z postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27.06.2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Dokument Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Przedmiotowe dokumenty zostaną także udostępnione społeczeństwu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zakres i cel prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera identyfikację potencjalnych oddziaływań na środowisko, będących wynikiem realizacji „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025” oraz ocenę natężenia tych oddziaływań. Jej celem jest analiza potencjalnego oddziaływania na środowisko przedsięwzięć oraz realizacji założeń dokumentu Strategii.

Zgodnie z zapisami art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 ze zm.) organ opracowujący projekt dokumentu uzgadnia z właściwymi organami (o których mowa w art. 57 i 58) zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Uzgodnienia dokonuje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o uzgodnienie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu po zapoznaniu się z wnioskiem Burmistrza Pyzdr z 06.07.2021 roku, w piśmie nr WOO-III.410.462.2021.PW.1 z dnia 06.08.2021 roku uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025”. W swym piśmie organ ten wskazał, że prognoza powinna być opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025.

Biorąc powyższe pod uwagę niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko będzie:

1. zawierała:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. określała, analizowała, oceniała:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
  - różnorodność biologiczną,
  - ludzi,
  - zwierzęta,
  - rośliny,
  - wodę,

- powietrze,
  - powierzchnię ziemi,
  - krajobraz,
  - klimat,
  - zasoby naturalne,
  - zabytki,
  - dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,

g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

3. przedstawiała:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy (art. 51 ust. 2).

Ponadto, zgodnie z art. 52 ust. 1 i 2:

- Prognoza oddziaływania na środowisko, została opracowana stosowanie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowana do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem;

- w Prognozie zostały uwzględnione informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

Metody opracowania prognozy

Źródła informacji

Podczas opracowania Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 oraz Prognozy oddziaływania na środowisko wykorzystano następujące dokumenty stanowiące na szczeblu krajowym, regionalnym oraz lokalnym:

- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020);
- Europejska Konwencja Krajobrazowa;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku;
- Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej;
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2020;
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Pyzdry;
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pyzdry na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025;
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pyzdry;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2019-2023;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2025;
- Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2023;
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obszaru powiatu wrzesińskiego na lata 2013 – 2032 jako równoważny gminnemu programowi usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
- Program opieki nad zabytkami dla Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2020 – 2023;
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Pyzdry.

Analiza oddziaływań inwestycji na poszczególne komponenty środowiska

Podczas opracowania prognozy, w celu określenia wpływu i skutków planowanych działań inwestycyjnych na stan środowiska, przeprowadzono dokładną analizę wpływu każdego z nich na poszczególne obszary środowiska. Przyjęto, że obszarami tymi są wymienione w art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. e) Ustawy OOS, tj:

- różnorodność biologiczna,
- ludzie,
- rośliny i zwierzęta,
- woda,
- powietrze,
- powierzchnia ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne.

Informacje o zawartości i głównych celach Strategii oraz jej powiązaniach z innymi dokumentami

Zawartość strategii

Strategia to określenie głównych, długofalowych celów i przyjęcie kierunków działania oraz alokacja zasobów niezbędnych do realizacji tych celów i kierunków. Posiadanie strategii rozwoju ma istotne znaczenie dla realizacji zrównoważonego rozwoju gminy i ułatwia władzy samorządowej podejmowanie strategicznych decyzji. Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 stanowi kontynuację kierunków rozwojowych przyjętych w poprzednim dokumencie strategicznym obejmującym lata 2015-2020, zmodyfikowanym o zmieniające się zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania oraz trendy rozwojowe zachodzące na terenie gminy, województwa i kraju.

Strategia jest dokumentem perspektywicznym i długofalowym wskazującym priorytety i narzędzia realizacji, które w najbliższych latach

stworzą możliwości rozwoju społeczno-gospodarczo-przestrzennego wspólnoty samorządowej.

Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 zawiera w szczególności:

- diagnozę społeczno-gospodarczą-przestrzenną gminy, zawierającą charakterystykę gminy, opisującą: sytuację demograficzno-społeczną, sytuację gospodarczą, infrastrukturę techniczną i społeczną oraz budżet gminy;
- analizę SWOT, zawierającą opis mocnych i słabych stron gminy oraz potencjalnych zagrożeń i szans,
- opis głównych założeń stworzenia Strategii, z wyszczególnieniem misji oraz wizji gminy na okres realizacji dokumentu,
- plan operacyjny, złożony z celów strategicznych i celów operacyjnych,
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej,
- ustalenia i rekomendacje dotyczące kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej,
- obszary strategicznej interwencji,
- zgodność z dokumentami strategicznymi,
- wdrażanie i monitorowanie,
- wieloletni plan inwestycyjny wykonania Strategii, w tym ramy finansowe i źródła finansowania.

Główne założenia

Wizja to wyobrażenie przyszłego kształtu jednostki terytorialnej oraz wytyczenie kierunków jego osiągnięcia. Jest to koncepcja przyszłego pożądanego wizerunku gminy, do którego dąży przy założeniu określonych celów i zaangażowaniu wszelkich możliwych zasobów. Wizja jest dalekosiężną aspiracją do szybkiego rozwoju, to obraz przyszłości, jaki gmina Pyzdry zamierza wykreować w latach 2021-2025. Natomiast misja określa rolę lub deklarowany sposób działania zmierzający do zrealizowania wizji.

WIZJA GMINY I MIASTA PYZDRY BRZMI NASTĘPUJĄCO

**Gmina i Miasto Pyzdry – miejscem gdzie warto mieszkać,
wypoczywać, a także inwestować**

MISJA GMINY I MIASTA PYZDRY BRZMI NASTĘPUJĄCO

Misją Gminy i Miasta Pyzdry jest tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju osadnictwa, aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz działalności gospodarczej. W tym celu podejmowane są różnorodne inicjatywy z poszanowaniem dziedzictwa historycznego oraz przyrodniczego gminy

Informacje zebrane podczas opracowania Strategii i wnioski z przeprowadzonej analizy SWOT pozwoliły wyznaczyć cele strategiczne i szczegółowe dla każdego celu strategicznego realizującego wizję. Cele precyzują wizję, pokazują konkretny sposób, w jaki zamierza się ją osiągnąć. W latach 2021-2025 cele strategiczne będą realizowane w dwóch obszarach: mieszkalnictwo i gospodarka.

Cel strategiczny 1

Rozwój funkcji mieszkaniowej i turystycznej gminy Pyzdry

Cel operacyjny 1.1: Rozwój lokalnego układu drogowego

Cel operacyjny 1.2: Wzrost poziomu skanalizowania gminy Pyzdry

Cel operacyjny 1.3: Rozwój i modernizacja infrastruktury wpływającej na jakość życia

Powyższe cele będą realizowane poprzez następujące działania:

- uzbrajanie terenów mieszkaniowych,
- rozbudowa dostępnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej,
- przebudowa, rozbudowa dróg i chodników,
- rozbudowa sieci szerokopasmowego Internetu,
- rozbudowa sieci gazowej,
- poszerzenie oferty usług zdrowotnych i okołodrowotnych,
- likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej,
- poszerzenie oferty zagospodarowania wolnego czasu dla dzieci i seniorów,
- doposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy,
- dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- termomodernizacje obiektów użyteczności publicznej,
- elektroniczną usług publicznych.

Realizacja powyższego celu możliwa będzie dzięki wykorzystaniu atrakcyjności osadniczej gminy, co w konsekwencji powinno zminimalizować odpływ młodych osób. By osiągnąć ten cel konieczna będzie poprawa stanu infrastruktury gminnej oraz podniesienie jakości usług społecznych i komunalnych. Działania podejmowane w tym celu strategicznym pozwolą wzmocnić wizerunek gminy, jako atrakcyjnego miejsca do zamieszkania, wypoczynku i turystyki.

Cel strategiczny 2

Wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy Pyzdry

Cel operacyjny 2.1: Tworzenie i promocja lokalnych stref aktywności gospodarczej

Cel operacyjny 2.2: Poprawa infrastruktury gazowej, energetycznej i telekomunikacyjnej

Powyższe cele będą realizowane poprzez następujące działania:

- wytyczanie nowych terenów pod aktywizację gospodarczą, ujęcie ich w dokumentach planistycznych oraz aktualizacja dokumentów planistycznych,
- rozbudowa sieci gazowej,
- modernizacja sieci energetycznej,
- rozbudowa sieci telekomunikacyjnej,
- uzbrajanie terenów inwestycyjnych i pod aktywizację gospodarczą.

Aby zwiększyć konkurencyjność gminy ważne jest zapewnienie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. W tym celu konieczne będzie utworzenie i promowanie stref aktywności gospodarczej, a także odpowiednie uzbrojenie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną i komunikacyjną. Stan infrastruktury komunikacyjnej jest jednym z najważniejszych czynników zapewniających konkurencyjność gminy. Podejmowane działania powinny przyciągnąć inwestorów, którzy utworzą nowe miejsca pracy w gminie Pyzdry.

Zadania ujęte w Strategii realizowane będą w ramach dwóch obszarów odpowiadających celom strategicznym:

- rozwój funkcji mieszkaniowej i turystycznej gminy Pyzdry,
- wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy Pyzdry.

Zaplanowane zadania wpłyną na osiągnięcie celów strategicznych. Przy wyborze zadań do Strategii zastosowano następujące kryteria:

- zgodność zadania z celami Strategii,
- zgodność z innymi dokumentami strategicznymi,
- stopień przygotowania do realizacji (dokumentacja techniczna, wymagane pozwolenia),
- zasięg oddziaływania,
- skala rozwiązywanych problemów,
- wpływ realizacji zadania na poprawę jakości życia społeczności lokalnej,
- zapewnienie płynności finansowania zadania oraz możliwości pozyskania dofinansowania ze środków pozabudżetowych,
- wpływ na rozwój gospodarczy, w tym na tworzenie nowych miejsc pracy na terenie gminy,
- wpływ na rozwój życia kulturalno-rekreacyjno-turystycznego,
- wpływ na poprawę wizerunku gminy,
- wpływ na poprawę komfortu życia mieszkańców i zatrzymanie migracji poprzez zapewnienie niezbędnej infrastruktury technicznej.

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze zadania zaplanowane do realizacji w latach 2021-2025. Poza poniższymi zadaniami planuje się realizację innych zadań wpływających na osiągnięcie celów strategicznych.

Tabela 31. Najważniejsze kierunki i zadania zaplanowane w latach 2021-2025

Kierunek	Zadanie
komunikacja	Rozbudowa drogi gminnej w m. Królewiny (obręb Zapowiednia)
	Przebudowa drogi gminnej w m. Dłusk
	Przebudowa drogi gminnej w m. Zapowiednia
	Przebudowa drogi gminnej w m. Tłoczyna
	Przebudowa drogi gminnej w m. Dolne Grądy
	Przebudowa drogi gminnej w m. Baraniec
	Przebudowa drogi gminnej w m.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021-2025

Kierunek	Zadanie
	Białobrzeg
	Przebudowa drogi gminnej w m. Łupice
	Przebudowa drogi gminnej w m. Kolonia Lisewo
ochrona środowiska	Modernizacja stacji uzdatniania wody i budowa studni w m. Wrąbczynek
	Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Pyzdrach
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 466 na odcinku Rataje–Pietrzyków–Pietrzyków-Kolonia oraz wyposażenie stacji uzdatniania wody i przebudowa sieci wodociągowej w m. Pietrzyków-Kolonia
	Budowa zbiorczych/siedliskowych kanalizacji na terenie wiejskim
	Wymiana pokrycia dachowego na budynku Urzędu Miejskiego wraz z wymianą źródła ciepła
	II etap gazyfikacji gminy Pyzdry
	Zwiększenie retencji na cieku Flisa w Pyzdrach
	Modernizacja lewostronnego obwałowania rzeki Warty Modlica-Białobrzeg od km 0+000 do km 8+800 gm.
	Modernizacja prawostronnego obwałowania rzeki Proсны Modlica-Lisewo od km 0+000 do km 8+330
kultura, turystyka, zabytki	Przebudowa centrum Pyzdr
	Roboty konserwacyjno-budowlane w budynku domu podcieniowego w Pyzdrach przy ul. Rynek
	Modernizacja dworu w Ratajach z XIX

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021-2025

Kierunek	Zadanie
	w.
	Modernizacja świetlicy wiejskiej we Wrąbczynku
	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Rudzie Komorskiej
	Edukacyjno-rozrywkowy Park Bociana
	Rozbudowa infrastruktury szlaków rowerowych
	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Pyzdrach od ul. Nadrzecznej w kierunku wiatraka holenderskiego
bezpieczeństwo	Dostosowanie budynku Urzędu Miejskiego w Pyzdrach do potrzeb osób niepełnosprawnych
	Doposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczy
jakość życia	Budowa internetu szerokopasmowego
	Modernizacja gminnych lokali mieszkalnych
	Termomodernizacja budynku szkoły w Pyzdrach

Źródło: projekt Strategii rozwoju Gminy Pyzdry na lata 2021-2025

Metody oceny realizacji celów Strategii

Bardzo ważnym elementem wdrażania Strategii jest kontrola procesu oraz ciągła ocena osiągniętych efektów zaplanowanych w ramach dokumentu. Za prawidłowe wdrożenie Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 odpowiedzialny jest samorząd gminny. Monitoring polega na ocenie stopnia realizacji zaplanowanych zadań i kierunków działań oraz na ich okresowej kontroli. W razie konieczności należy także wprowadzać w dokumencie stosowane zmiany wynikające z uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, które wpływają na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru.

Założone cele Strategii, a także osiągnięte rezultaty odpowiadają na potrzeby wynikające z analizy stanu obecnego gminy oraz wniosków z przeprowadzonej analizy SWOT. Założone efekty realizacji Strategii pozwolą wzmocnić posiadany potencjał gminy oraz wyeliminować lub ograniczyć słabe strony. W tym kontekście w odniesieniu do przyjętych celów operacyjnych przedstawiono najważniejsze efekty realizacji założeń Strategii.

Cel operacyjny 1.1: Rozwój lokalnego układu drogowego

Miernik: - Długość przebudowanych/rozbudowanych dróg gminnych

Wartość docelowa w 2025 roku: 8 km

Cel operacyjny 1.2: Wzrost poziomu skanalizowania gminy Pyzdry

Miernik: Liczba zmodernizowanych oczyszczalni

Wartość docelowa w 2025 roku: 1

Miernik: Liczba osób, którym umożliwiono podłączenie do kanalizacji sanitarnej

Wartość bazowa wskaźnika w 2019 roku: 3 533

Wartość docelowa w 2025 roku: 4 100

Cel operacyjny 1.3: Rozwój i modernizacja infrastruktury wpływającej na jakość życia

Miernik: Liczba osób korzystających z ulepszonej infrastruktury wodociągowej

Wartość docelowa w 2025 roku: 48

Miernik: Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody

Wartość docelowa w 2025 roku: 1

Miernik: Powierzchnia obszarów poddana retencji

Wartość docelowa w 2025 roku: 10 ha

Miernik: Liczba zmodernizowanych lokali mieszkalnych

Wartość docelowa w 2025 roku: 3

Miernik: Liczba zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej

Wartość docelowa w 2025 roku: 3

Miernik: Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim

Wartość docelowa w 2025 roku: 2

Miernik: Liczba atrakcji/obiektów turystycznych udostępnionych turystom

Wartość docelowa w 2025 roku: 3

Cel operacyjny 2.1: Tworzenie i promocja lokalnych stref aktywności gospodarczej

Miernik: Liczba zmienionych/utworzonych planów zagospodarowania przestrzennego

Wartość docelowa w 2025 roku: 4

Cel operacyjny 2.2: Poprawa infrastruktury gazowej, energetycznej i telekomunikacyjnej

Miernik: Liczba osób, którym umożliwiono podłączenie do sieci gazociągowej

Wartość docelowa w 2025 roku: 3 200

Miernik: Liczba gospodarstw domowych, którym udostępniono Internet szerokopasmowy

Wartość docelowa w 2025 roku: 400

Jednostką bezpośrednio odpowiedzialną za wdrażanie Strategii jest Burmistrz Pyzdr, który powołał Zespół ds. opracowania i monitorowania Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdrzy na lata 2021-2025. Zapisy zawarte w Strategii powinny być uwzględniane na etapie corocznego sporządzania lub aktualizacji wieloletnich planów finansowych. Po zakończeniu każdego roku budżetowego Zespół opracuje raport z przebiegu realizacji zadań objętych Strategią.

Wdrażanie Strategii polega na:

- opracowaniu dokumentu strategicznego na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej i ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców,
- omówieniu projektu Strategii z radnymi Rady Miejskiej w Pyzdrach, sołtysami,
- przeprowadzeniu konsultacji społecznych,
- przyjęciu uchwałą Rady Miejskiej w Pyzdrach,
- realizacji Strategii przez sektor publiczny, biznesowy i społeczny,
- corocznego monitorowania zapisów Strategii.

Monitorowanie to proces stałego kontrolowania realizacji Strategii. Sprawdzeniu podlegać będzie przebieg i postęp realizacji, zgodność z założeniami, stopień osiągnięcia celów. Celem monitoringu jest analiza stopnia realizacji Strategii, z odniesieniem się m.in. do wartości wskaźników, zidentyfikowanych trudności w realizacji celów rozwojowych i ich przyczyn oraz propozycja wprowadzenia środków zaradczych. Powołany Zespół ds. opracowania i monitorowania Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 dokonywać będzie corocznego monitoringu. Istotną rolę w monitoringu odgrywać będzie raport o stanie gminy. Dokument ten ma charakter sprawozdawczy z działalności Burmistrza w roku poprzednim. Raport ten podsumowuje realizację polityk, programów, strategii i uchwał gminy Pyzdry.

Z punktu widzenia upływu czasu, w okresie realizacji konieczne jest dostosowywanie zapisów Strategii do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych w gminie oraz systematyczna aktualizacja celów, zadań, wskaźników. Sprawnie funkcjonujący system monitoringu pozwoli:

- określić postęp przeprowadzanych zadań oraz ich zgodność z założonymi celami,
- wykryć niezgodności w trakcie realizacji oraz zminimalizować powstałe odchylenia,
- wykryć negatywne konsekwencje decyzji wynikających z powyższych ustaleń dla jakości życia mieszkańców i funkcjonowania podmiotów gospodarczych oraz stanu środowiska przyrodniczego.

Strategia będzie monitorowana nie tylko pod kątem zgodności z harmonogramem rzeczowo finansowym, ale również pod względem dopuszczenia do realizacji projektów, które gwarantują efektywne, racjonalne i celowe wykorzystanie środków.

Wyniki przeprowadzanego monitoringu będą opracowane corocznie w formie raportu podsumowującego realizację Strategii. Posiadając wnioski z monitoringu można podjąć decyzje dotyczące uzupełnień i modyfikacji dokumentu strategii.

Ponadto, zakłada się, że na początku i na końcu okresu realizacji przeprowadzona zostanie ewaluacja Strategii rozwoju gminy i miasta Pyzdry na lata 2021-2025 rozumiana jako ocena interwencji według jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które miała spełnić. Ewaluacja ma na celu podniesienie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości.

Powiązania Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pызdry na lata 2021-2025 z innymi dokumentami strategicznymi, z uwzględnieniem ich celów ochrony środowiska i wyznaczanych kierunków działań

Kierunki działań wykreowane w Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pызdry na lata 2021-2025 są powiązane z ochroną środowiska. Dotyczy to przede wszystkim przedsięwzięć związanych z termomodernizacją budynków, rozbudową sieci gazowej oraz kanalizacyjnej oraz zwiększeniem retencji wodnej. Zarówno misja, wizja oraz cel główny Strategii zostały zaplanowane w taki sposób, aby przyczynić się do zrównoważonego rozwoju gminy. Wykreowane cele i kierunki są także zgodne są z celami ochrony środowiska wyznaczanymi przez dokumenty wyższego szczebla.

Głównym celem **Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)** jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Cele szczegółowe i kierunki interwencji Strategii, które odnoszą się do aspektów zmian klimatycznych i są spójne z zapisami Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pызdry są następujące:

Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

- Kierunek interwencji: 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody.

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej.

- Kierunek interwencji 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii.

- Kierunek interwencji 2.7. Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich.

- Kierunek interwencji 2.8. Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.

Cel 3. Poprawa stanu środowiska

- Kierunek interwencji 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki.
- Kierunek interwencji 3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych.
- Kierunek interwencji 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Wszelkie działania podejmowane w ramach Strategii będą spójne z założeniami SPA2020. Do realizacji zaplanowane zostały zadania, których celem jest przede wszystkim poprawa stanu środowiska, zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska czy zapewnienie bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię. W ramach Strategii zaplanowano następujące działania, które wpisują się w założenia SPA2020:

- rozbudowa sieci gazowej (Cel strategiczny 1 Rozwój funkcji mieszkaniowej i turystycznej gminy Pyzdry, Cel strategiczny 2 Wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy Pyzdry),
- termomodernizacje obiektów użyteczności publicznej (Cel strategiczny 1 Rozwój funkcji mieszkaniowej i turystycznej gminy Pyzdry),

Zaplanowano również konkretne zadania, których realizacja jest spójna z założeniami SPA:

- Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Pyzdrach;
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 466 na odcinku Rataje–Pietrzyków– Pietrzyków-Kolonia oraz wyposażenie stacji uzdatniania wody i przebudowa sieci wodociągowej w m. Pietrzyków-Kolonia;
- Budowa zbiorczych/siedliskowych kanalizacji na terenie wiejskim;
- Wymiana pokrycia dachowego na budynku Urzędu Miejskiego wraz z wymianą źródła ciepła;
- II etap gazyfikacji gminy Pyzdry;
- Zwiększenie retencji na cieku Flisa w Pyzdrach,
- Termomodernizacja budynku szkoły w Pyzdrach.

Europejska Konwencja Krajobrazowa została sporządzona we Florencji 20 października 2000 r. Jest jedynym aktem międzynarodowym w całości dedykowanym tematyce krajobrazu. Konwencja została ratyfikowana przez Polskę 27 września 2004 r., a weszła w życie 1 stycznia 2005 r. Celem Europejskiej Konwencji Krajobrazowej jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w tym zakresie, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej

praktyki krajobrazowej. Konwencja traktuje krajobraz jako ważny element życia ludzi zamieszkujących w miastach i na wsiach, na obszarach zdegradowanych, pospolitych, jak również odznaczających się wyjątkowym pięknem, dlatego swoim zasięgiem obejmuje terytorium całej Polski.

W celu realizacji zapisów Konwencji, Strony podejmują działania zmierzające m.in. do:

- prawnego uznania krajobrazów jako istotnego komponentu otoczenia ludzi;
- ustanowienie procedur udziału społeczeństwa w procesach planowania i zarządzania krajobrazem;
- uwzględniania kwestii krajobrazowych we wszelkich działaniach związanych z zarządzaniem przestrzenią.

Ponadto Strony Konwencji zobowiązane są do identyfikacji, charakterystyki oraz oceny własnych krajobrazów, określenia dla nich celów jakości, a także podnoszenia świadomości społecznej oraz współpracy transgranicznej.

Wszystkie działania inwestycyjne zaplanowane w ramach Strategii będą uwzględniać lokalne warunki krajobrazowe i założenia obszarów chronionego krajobrazu (co jest szczególnie ważne w gminie, przez której teren przechodzą granice OChK), tak aby ukierunkowywać i harmonizować rozwój przestrzenny i gospodarczy ze specyfiką terenu gminy. Zmiany gospodarcze i społeczne, a także środowiskowe to nakładające się na siebie czynniki, których nie da się niekiedy uniknąć, ale powinno się je ograniczyć w stosunku do negatywnego oddziaływania na krajobraz. W Strategii zaplanowano następujące zadania, które są spójne z Europejską Konwencją Krajobrazową:

- Przebudowa centrum Pyzdr,
- Roboty konserwacyjno-budowlane w budynku domu podcieniowego w Pyzdrach przy ul. Rynek,
- Modernizacja dworu w Ratajach z XIX w.,
- Modernizacja świetlicy wiejskiej we Wrąbczynku,
- Modernizacja świetlicy wiejskiej w Rudzie Komorskiej Edukacyjno-rozrywkowy Park Bociana,
- Rozbudowa infrastruktury szlaków rowerowych,
- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Pyzdrach od ul. Nadrzecznej w kierunku wiatraka holenderskiego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz

rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy.

Głównym celem Strategii jest *efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym*. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Działania zaplanowane w Strategii rozwoju Gminy wpisują się w cele zaplanowane w KSRR. Spośród wszystkich celów tego dokumentu odniesiono się do nich poprzez zaplanowanie działań związanych z rozwojem infrastruktury komunalnej mającej na celu poprawę jakości środowiska, wód, powietrza, a także z efektywnym wykorzystaniem energii i zmniejszaniem zapotrzebowania na tradycyjne źródła energii. Wszystkie zadania wpisane do Strategii Rozwoju Gminy wpisują się cele określone w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030:

- Cel strategiczny 1. Rozwój funkcji mieszkaniowej i turystycznej gminy Pyzdry;
- Cel strategiczny 2. Wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy Pyzdry.

Jednym z instrumentów wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG jest **V aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych**. Celem tego opracowania jest realizacja ujętych w nim inwestycji, co wpłynie na ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków. Realizacja założenia KPOŚK wpłynie pozytywnie na ochronę środowiska wodnego. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji, o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych.

W ramach Strategii zaplanowano również działania wpływające pozytywnie na ochronę środowiska wodnego poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej. Zaplanowano także działania zachęcające mieszkańców zachęcające do likwidacji zbiorników bezodpływowych. Następujące działania wpisane do Strategii są spójne z założeniami KPOŚK:

- Cel operacyjny 1.2: Wzrost poziomu skanalizowania gminy Pyzdry (działanie: uzbrajanie terenów mieszkaniowych, zadanie: modernizacja stacji uzdatniania wody i budowa studni w m. Wrąbczynek, Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Pyzdrach, Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 466 na odcinku Rataje–Pietrzyków– Pietrzyków-Kolonia oraz wyposażenie stacji uzdatniania wody i przebudowa sieci wodociągowej w m. Pietrzyków-Kolonia, Budowa zbiorczych/siedliskowych kanalizacji na terenie wiejskim, Zwiększenie retencji na cieku Flisa w Pyzdrach, modernizacja lewostronnego obwałowania rzeki Warty Modlica-Białobrzeg od km 0+000 do km 8+800 gm, modernizacja prawostronnego obwałowania rzeki Proсны Modlica-Lisewo od km 0+000 do km 8+330).

Głównym celem **Polityki wodnej Państwa do 2030 r.** jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do czystej i zdrowej wody oraz ograniczenie zagrożeń wywołanych przez powódzie i susze. Nastąpi to w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, poprawie spójności terytorialnej i dążeniu do wyrównania dysproporcji regionalnych. W ramach Strategii zaplanowano działania w zakresie rozbudowy infrastruktury kanalizacyjnej oraz modernizacji oczyszczalni ścieków i stacji uzdatniania wody, a także zwiększenie retencji na cieku Flisa w Pyzdrach. Działania te są zbieżne z założeniami Polityki wodnej Państwa, ponieważ wpłyną między innymi na zaspokojenie potrzeb ludności w zaopatrzenie w wodę wpłyną na ograniczenia zagrożenia wywołanych przez suszę. Następujące działania wpisane do Strategii są spójne z założeniami Polityką wodną Państwa do 2030:

- Cel operacyjny 1.2: Wzrost poziomu skanalizowania gminy Pyzdry (działanie: uzbrajanie terenów mieszkaniowych, zadanie: modernizacja stacji uzdatniania wody i budowa studni w m. Wrąbczynek, Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Pyzdrach, Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 466 na odcinku Rataje–Pietrzyków– Pietrzyków-Kolonia oraz wyposażenie stacji uzdatniania wody i przebudowa sieci wodociągowej w m. Pietrzyków-Kolonia, Budowa zbiorczych/siedliskowych kanalizacji na terenie wiejskim, Zwiększenie retencji na cieku Flisa w Pyzdrach,

modernizacja lewostronnego obwałowania rzeki Warty Modlica-Białobrzeg od km 0+000 do km 8+800 gm, modernizacja prawostronnego obwałowania rzeki Proсны Modlica-Lisewo od km 0+000 do km 8+330).

Polityka energetyczna Polski do 2040 r. wyznacza ramy transformacji energetycznej w Polsce. Zawiera strategiczne przesądzenia w zakresie doboru technologii służących budowie niskoemisyjnego systemu energetycznego. Ustawowym celem polityki energetycznej państwa jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko.

Cele szczegółowe PEP2040 obejmują cały łańcuch dostaw energii – od pozyskania surowców, przez wytwarzanie i dostawy energii (przesył i rozdział), po sposób jej wykorzystania i sprzedaży. Każdy z ośmiu celów szczegółowych PEP2040 przyczynia się do realizacji trzech elementów celu polityki energetycznej państwa i służy transformacji energetycznej Polski.

Działania zaplanowane w Strategii wpisują się przede wszystkim w cel szczegółowy 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii oraz cel szczegółowy 8. Poprawa efektywności energetycznej, w ramach których przewidziano działania polegające na termomodernizacji budynków oraz wyposażenie ich w odnawialne źródła energii. Inwestycje polegające w szczególności na termomodernizacji budynków wpłyną zarówno na zapewnienie bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię oraz poprawę stanu środowiska. W Strategii zaplanowano następujące zadania, które wpisują się w założenia Polityki energetycznej Polski do 2040 r:

- Wymiana pokrycia dachowego na budynku Urzędu Miejskiego wraz z wymianą źródła ciepła;
- II etap gazyfikacji gminy Pyzdry;
- Dostosowanie budynku Urzędu Miejskiego w Pyzdrach do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- Termomodernizacja budynku szkoły w Pyzdrach.

Najważniejszym celem określonym w aktualizacji **Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego** jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych SRKL odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości.

Realizacji celów zawartych w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest cel strategiczny 1. Aktywne społeczeństwo, który wpisuje się w założenia Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025. W ramach tego celu zaplanowano między innymi działania polegające na: przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu czy doskonaleniu systemu kształcenia.

Celem głównym **Strategii Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030** jest sprawne i nowoczesne państwo służące obywatelom, środowisku oraz gospodarce, który wpisuje się działania w realizujące cel szczegółowy III SOR: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

SSiNP wskazuje zasady udostępnienia szerokiego zakresu usług administracji publicznej drogą elektroniczną oraz wykorzystania zestandaryzowanych i interoperacyjnych rozwiązań informatycznych we wszystkich dziedzinach funkcjonowania państwa. Szczególną uwagę transformacji cyfrowej administracji publicznej poświęcono w celu szczegółowym III SSiNP Podniesienie sprawności realizacji zadań państwa poprzez wykorzystanie technologii cyfrowych i zmianę sposobu działania stosownie do możliwości, jakie stwarza technologia.

Do realizacji założeń Strategii Sprawne Państwo przyczyni się realizacja celu strategicznego 2. Wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy Pyzdry, wykreowanego w Strategii Rozwoju.

Cel główny **Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030** stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny.

Cel główny SRKS2030 doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Do realizacja założeń Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego przyczyni się realizacja celu strategicznego 2. Wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy Pyzdry.

Głównym celem **Polityki Ekologicznej Państwa** jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Państwa poprzez stworzenie ram dla zrównoważonego rozwoju. Dokument zakłada trzy etapy zaplanowanych do realizacji celów, od realizacji celów krótkoterminowych poprzedzających ubieganie się o członkostwo w UE aż do realizacji celów długoterminowych obejmujących założenia Strategii zrównoważonego rozwoju Polski do 2025 roku. Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry wspiera przebudowę modelu produkcji i konsumpcji w kierunku poprawy efektywności energetycznej oraz minimalizacji negatywnego oddziaływania gospodarki na zdrowie i środowisko, co w znacznym stopniu wpływa na realizację założeń Polityki Ekologicznej Państwa. W Strategii zaplanowano następujące zadania, które wpisują się w założenia Polityki ekologicznej Państwa do 2030 r:

- Wymiana pokrycia dachowego na budynku Urzędu Miejskiego wraz z wymianą źródła ciepła;
- II etap gazyfikacji gminy Pyzdry;
- Dostosowanie budynku Urzędu Miejskiego w Pyzdrach do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- Termomodernizacja budynku szkoły w Pyzdrach.

W marcu 2011 roku Komisja Europejska przyjęła **Białą Księgę Transportu 2050**. Dokument zawiera propozycje i postanowienia dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorze transportu. Jednym z celów dokumentu jest zmniejszenie wykorzystania samochodów oraz zwiększenie wykorzystania transportu rowerowego, kolejowego oraz wodnego. W ramach dokumentu zaplanowano także konieczność zastosowania nowoczesnych i innowacyjnych technologii zarządzania ruchem oraz zaawansowanych środków logistycznych i rynkowych. Głównym założeniem jest stworzenie transportu zintegrowanego, który będzie wspierał maksymalnie infrastrukturę i minimalizował negatywny wpływ na środowisko. Zaplanowane w dokumencie cele strategiczne powinny przyczynić się do redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z sektora transportu o 60% do 2050 roku.

Działania zaplanowane w ramach przedmiotowego dokumentu przyczynią się do osiągnięcia celów zaplanowanych w Białej Księdze poprzez promowanie korzystania z transportu publicznego lub niezmotoryzowanego, co w efekcie wpłynie na zmianę preferencji użytkowników ruchu. W Strategii Rozwoju zaplanowano następujące cele wpisujące się w cele Białej Księgi Transportu:

- Cel operacyjny 1.1: Rozwój lokalnego układu drogowego,

- Cel operacyjny 1.3: Rozwój i modernizacja infrastruktury wpływającej na jakość życia.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry uwzględnia uwagi oraz wytyczne Komisji Europejskiej opracowane w ramach Wspólnej strategii wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej, a także dokumenty oceny pierwszych planów. Ponadto, dokument ten uwzględnia zintegrowane podejście w zakresie zarządzania wodami, a także powiązania pomiędzy zarządzaniem wodami a celami środowiskowymi ustalonymi zgodnie z RDW. Najważniejszym celem planowania w gospodarce wodnej jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju dla obszaru dorzecza Odry, przy jednoczesnym zabezpieczeniu potrzeb dotyczących gospodarki wodnej. Jedną z priorytetowych kwestii w procesie planowania inwestycji związanych z gospodarką wodną jest implementacja założeń Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. w celu zagwarantowania ochrony zasobów środowiska naturalnego, a także nie pogorszenie jego stanu.

Realizacja ustaleń projektowanego dokumentu nie spowoduje nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. W Strategii zaplanowano następujące działania wpisujące się w cele Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry:

- Cel operacyjny 1.2: Wzrost poziomu skanalizowania gminy Pyzdry (działanie: uzbrajanie terenów mieszkaniowych, zadanie: modernizacja stacji uzdatniania wody i budowa studni w m. Wrąbczynek, Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Pyzdrach, Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 466 na odcinku Rataje–Pietrzyków– Pietrzyków-Kolonia oraz wyposażenie stacji uzdatniania wody i przebudowa sieci wodociągowej w m. Pietrzyków-Kolonia, Budowa zbiorczych/siedliskowych kanalizacji na terenie wiejskim, Zwiększenie retencji na cieku Flisa w Pyzdrach, modernizacja lewostronnego obwałowania rzeki Warty Modlica-Białobrzeg od km 0+000 do km 8+800 gm, modernizacja prawostronnego obwałowania rzeki Proсны Modlica-Lisewo od km 0+000 do km 8+330).

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku to dokument w większym stopniu niż dotychczas planistyczny, w którym kładzie się nacisk na współzarządzanie i lepszą koordynację polityk publicznych. Strategia jest odpowiedzią na stojące przed Wielkopolską wyzwania. Globalizacja i rewolucja gospodarczo-technologiczna – rozwój

technologii przemysłowych i cyfrowych – zmieniają sposób funkcjonowania gospodarek i społeczeństw. Dzięki nowoczesnym technologiom wzrasta wydajność i produktywność gospodarek, ale pojawiają się nowe formy wykluczenia lub marginalizacji jak wykluczenie cyfrowe, „bezrobocie technologiczne”. Wyzwaniem jest podnoszenie jakości i efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego. Kluczowe staje się także przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych i dezintegracji społecznej, konieczność wzmocnienia tożsamości regionalnej i dążenie do większej spójności społecznej. Starzenie się społeczeństwa wpływa na stabilność systemów zabezpieczenia społecznego, poziom popytu i wydatków na świadczenia zdrowotne, których niezaspokojenie nasila napięcia i osłabia spójność społeczną. Niedobór ludności aktywnej zawodowo skłania do podjęcia przemyślanej polityki migracyjnej. Wyzwaniem jest także poprawa warunków życia i warunków dla rozwoju gospodarki, w szczególności zagwarantowanie bezpieczeństwa energetycznego. Działania te muszą przebiegać z poszanowaniem środowiska przyrodniczego. Przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu ma uchronić przed niedoborami wody i żywności.

Dokument takim jest Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 wpisuje się w założenia następujących celów wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego:

Cel operacyjny 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie,

Cel operacyjny 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom,

Cel operacyjny 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu,

Cel operacyjny 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa,

Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski,

Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej.

Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030 został sporządzony w celu realizacji polityki ochrony środowiska, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. W Programie dokonano diagnozy aktualnego stanu środowiska, infrastruktury ochrony środowiska, analizy czynników wewnętrznych i zewnętrznych mających wpływ na dalsze planowanie strategii województwa w zakresie ochrony środowiska - mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w postaci analizy SWOT. W oparciu o diagnozę stanu środowiska województwa wielkopolskiego, zdefiniowane zagrożenia i

problemy oraz prognozowane zmiany stanu środowiska, cele i kierunki interwencji Programu oraz typy zadań zgłoszonych przez samorządy dla poszczególnych obszarów interwencji. Realizacja zaproponowanych zadań nie dotyczy wszystkich jednostek i będzie uzależniona od uwarunkowań prawnych oraz środowiskowych. Dokument Strategii wpisuje się w założenia Programu ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030, poprzez realizację zadań wpływających na poprawę jakości środowiska przyrodniczego. Zaliczają się do nich następujące zadania:

- Modernizacja stacji uzdatniania wody i budowa studni w m. Wrąbczynek,
- Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Pyzdrach,
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 466 na odcinku Rataje–Pietrzyków– Pietrzyków-Kolonia oraz wyposażenie stacji uzdatniania wody i przebudowa sieci wodociągowej w m. Pietrzyków-Kolonia,
- Budowa zbiorczych/siedliskowych kanalizacji na terenie wiejskim,
- Wymiana pokrycia dachowego na budynku Urzędu Miejskiego wraz z wymianą źródła ciepła,
- II etap gazyfikacji gminy Pyzdry,
- Zwiększenie retencji na cieku Flisa w Pyzdrach,
- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Pyzdrach od ul. Nadrzecznej w kierunku wiatraka holenderskiego,
- Termomodernizacja budynku szkoły w Pyzdrach,
- Zwiększenie retencji na cieku Flisa w Pyzdrach,
- modernizacja lewostronnego obwałowania rzeki Warty Modlica-Białobrzeg od km 0+000 do km 8+800 gm,
- modernizacja prawostronnego obwałowania rzeki Proсны Modlica-Lisewo od km 0+000 do km 8+330.

Wymienione wyżej działania wpisują się w następujące cele określone w Programie ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030:

1.1. Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm w strefach

1.2. Adaptacja do zmian klimatu;

1.3. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;

4.1. Zwiększenie retencji wodnej województwa;

4.2. Racjonalizacja i ograniczenie zużycia wody;

4.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy;

4.4. Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód;

5.1. Poprawa jakości wody;

5.2. Wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich.

Dokument pn **„Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej”** został przyjęty na podstawie Uchwały Sejmiku Województwa Wielkopolskiego nr XXI/391/20 z dnia 13 lipca 2020 r. (uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 20 lipca 2020 r. pod poz. 5954). Dokument opracowano dla substancji zanieczyszczających powietrze, dla których w ocenie rocznej za rok 2018 w strefie wielkopolskiej wskazano przekroczenia norm jakości powietrza i stwierdzono konieczność realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi, czyli: pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu. Program ochrony powietrza jest dokumentem określającym działania, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu.

Działania zaplanowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez realizację zadań dotyczących budowy/rozbudowy ścieżek pieszo-rowerowych, termomodernizacji budynków czy kontynuacji gazyfikacji gminy. Kierunki określone w Strategii będą zgodne z Programem ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej.

W Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej określone zostały kierunki działań, możliwe do podjęcia, szczególnie w obszarach przekroczeń substancji w powietrzu, ale także poza tymi obszarami, które będą skutkować redukcją poziomów substancji w powietrzu.

Realizacja założeń Strategii jest zgodna z założeniami następujących kierunków: „rozwój systemu tras rowerowych i infrastruktury rowerowej”, „podejmowanie działań mających na celu stosowanie zachęt do wymiany pojazdów na bardziej przyjazne środowisku”, „priorytet dla ruchu pieszego, ruchu rowerowego i transportu zbiorowego w centrach miast”, „nawiązanie współpracy przez samorzady z dostawcami ciepła sieciowego, paliw gazowych”, „rozbudowa sieci gazowych”, „zmniejszenie strat przesyłu energii”, „termomodernizacja budynków”. W ramach Strategii zaplanowano następujące zadania wpisujące się w cele programu ochrony powietrza:

- Wymiana pokrycia dachowego na budynku Urzędu Miejskiego wraz z wymianą źródła ciepła,
- II etap gazyfikacji gminy Pyzdry,
- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Pyzdrach od ul. Nadrzecznej w kierunku wiatraka holenderskiego,
- Termomodernizacja budynku szkoły w Pyzdrach.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pyzdry jest podstawowym dokumentem prowadzenia polityki przestrzennej gminy. Studium określa zasady zagospodarowania przestrzennego i rozmieszczenia inwestycji celu publicznego, mając na względzie aktualne potrzeby rozwoju oraz uwarunkowania przyrodnicze, kulturowe i gospodarcze.

W Studium określona została wiodąca funkcja gminy. Gmina Pyzdry pełnić będą głównie funkcję rolniczą. Pozostałe działy gospodarki stanowić będą zaplecze dla prowadzenia gospodarki rolnej. Działalność gospodarcza rozwijać się będzie głównie w mieście Pyzdry oraz poza nim - w kierunku autostrady A2. Usługi rozwijać się będą przede wszystkim w mieście, zaspokajając lokalne potrzeby. Wyposażenie usługowe wsi zależeć będzie od popytu oraz wyposażenia w usługi nierynkowe. Ze względu na walory środowiska przyrodniczego, walory krajobrazowe parku oraz dostępność do wielu zróżnicowanych form środowiska przyrodniczego, istotnego znaczenia nabierze agroturystyka jako uzupełnienie rolnictwa, szczególnie w południowo - wschodniej części gminy.

W kształtowaniu przestrzeni przyrodniczej gminy przyjęto następujące ogólne zasady gospodarowania:

- zapewnienie ładu przestrzennego poprzez dostosowanie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i gospodarczej do wymogów krajobrazu,
- nie dopuszczanie do lokalizacji i prowadzenia działalności gospodarczej, które w istotny sposób mogłyby wpłynąć na degradację środowiska przyrodniczego,
- wprowadzenie działalności produkcyjnej przyjaznej środowisku, opartej o nowoczesne technologie proekologiczne także ekologicznego rolnictwa z zachowaniem zasad zwykłej dobrej praktyki rolniczej,
- ochrona cieków przed zanieczyszczeniem, szczególnie wyeliminowanie zmywania do wód powierzchniowych nawozów i środków ochrony roślin poprzez wprowadzanie barier bio-geo-chemicznych z odpowiednio zagospodarowanymi i dostosowanymi do siedliska pasów zadrzewieniowych wzdłuż dolin rzecznych, wyeliminowanie zrzutów

ścieków gospodarczo - bytowych i uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej,

- zapobieganie wprowadzaniu niekorzystnych dla środowiska zmian stosunków wodnych poprzez prowadzenie i projektowanie prac melioracyjnych nie powodujących szkód w istniejących ekosystemach szczególnie dolin rzecznych, zapobiegających obniżaniu poziomu wód gruntowych, zachowujących w stanie równowagi biologicznej zbiorowisk roślinności torfowiskowej i wodnej,
- rekultywacja i zagospodarowanie gruntów zdegradowanych, szczególnie wyrobisk po
- eksploatacji piasku i nieczynnego składowiska odpadów komunalnych,
- ochrona zwartych kompleksów rolniczych przed zmianą na cele nierolnicze,
- ochrona różnorodności biologicznej flory i fauny (powierzchni biologicznie czynnej): lasów, wysp leśnych, zadrzewień, łąk, rzek, oczek wodnych, obszarów zabagnionych i zatorfionych.

Jednym z istotnych celów polityki zagospodarowania przestrzennego gminy jest zachowanie podstawowych zasobów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie przestrzenią dostosowaną do potencjału przyrodniczego poprzez:

- ochronę i zachowanie obszarów przyrodniczo najcenniejszych o decydującym znaczeniu dla utrzymania równowagi ekologicznej z uwzględnieniem ich różnorodności biologicznej,
- przeciwdziałanie degradacji wód powierzchniowych,
- ochronę przed powodzią,
- ochronę wód podziemnych przed nadmierną eksploatacją i skażeniem,
- rozwój zasobów leśnych i zalesienie gruntów nieużytkowanych rolniczo,
- nienaruszenie zwartych obszarów gruntów ornych o wysokiej produkcji roślinnej przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnych skutków oddziaływania rolnictwa na środowisko,
- ochronę powietrza, ochronę przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym,
- zabezpieczenie obszarów dla wypoczynku i rekreacji,
- przeciwdziałanie zmianom cech konfiguracji terenu i prowadzenie rekultywacji terenów zdegradowanych.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu realizowane winny być zgodne z celami i zadaniami ekologicznymi określonymi w II Polityce Ekologicznej Państwa, Programie Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego, Programie Ochrony Środowiska Powiatu Wrzesińskiego oraz Programie Ochrony Środowiska dla

Gminy i Miasta Pyzdry. Bardzo istotną rolę odegrać powinna edukacja środowiskowa społeczeństwa, jako koncepcja kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego. Powinna ona obejmować wszystkie grupy społeczne i wiekowe.

W studium zaplanowano działania, które są zgodne przede wszystkim z idea zrównoważonego rozwoju. Realizacja zaplanowanych celów strategicznych wpłynie na poprawę warunków życia ludności, przy jednoczesnym rozwoju gospodarczym gminy oraz zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego, nie powodując ich degradacji. Wszystkie kierunki działań określone w Strategii wpisują się w cele określone w studium, a ich realizacja wpłynie na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej Gminy i Miasta Pyzdry.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pyzdry na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025 jest dokumentem, który analizuje istniejący stan poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz przedstawia cele i zadania konieczne do realizacji w latach 2017-2025 w poszczególnych obszarach interwencji wyznaczonych przez Ministerstwo Środowiska. Realizacja zaplanowanych zadań ma w efekcie zachować dobry stan środowiska, a tam gdzie konieczna jest poprawa – przedstawić zadania naprawcze. Cele ekologiczne oraz kierunki interwencji określono na podstawie zdiagnozowanego stanu środowiska przyrodniczego oraz stwierdzonych aktualnych presji na zasoby przyrodnicze występujących po stronie wykorzystania środowiska przez człowieka.

Podstawą diagnozy było określenie stanu aktualnego środowiska, który warunkuje odporność systemu przyrodniczego na jego zagospodarowanie i użytkowanie.

Gmina Pyzdry to typowa rolnicza jednostka, której charakterystyczną cechą jest przebieg rzeki Warty, co warunkuje jej atrakcyjność turystyczną oraz bliskość względem Poznania i autostrady A-2, co warunkuje jej rozwój gospodarczy. Obszar miejski oraz tereny bezpośrednio przylegające do miasta charakteryzują się skumulowaniem funkcji mieszkaniowej, usługowej oraz przemysłowej i produkcyjnej. Tereny wiejskie natomiast charakteryzują się większym udziałem funkcji rolniczych oraz wrastającą presją urbanizacyjną.

Czynnikami, które mogą zagrażać jakości środowiska są głównie czynniki antropogeniczne, w tym przede wszystkim rozwijająca się działalność gospodarcza, w tym turystyka, rozwijająca się zabudowa, korzystanie z zasobów środowiska (pobór wód, zrzut ścieków komunalnych, emisja

hałasu, pyłów i gazów, zanieczyszczenia powietrza). Na tle powyższych wskazań oraz założeń dokumentów wyższego szczebla określono dla gminy Pyzdry następujące kierunki interwencji, w ramach których przez kolejne lata będzie zachodzić konieczność podejmowania działań w celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego:

- zmniejszanie zanieczyszczeń powietrza do dopuszczalnych / docelowych poziomów w zakresie B(a)P i PM10,
- ograniczenie oddziaływania przemysłu i energetyki zawodowej na jakość powietrza i klimat,
- ograniczenie oddziaływania transportu na jakość powietrza i klimat,
- graniczenie uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym,
- ograniczenie uciążliwości związanych z hałasem przemysłowym,
- modernizacja infrastruktury i emitorów promieniowania elektromagnetycznego,
- utrzymanie infrastruktury i wód powierzchniowych zgodnie z Planem utrzymania wód regionu wodnego oraz Planem korzystania z wód regionu wodnego,
- utrzymanie i rozbudowa infrastruktury zapewniającej właściwą meliorację terenu, retencjonowanie wód i ochronę przeciwpowodziową,
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych zgodnego z RDW,
- rozwój i modernizacja sieci wodociągowej,
- rozwój gospodarki ściekowej,
- ochrona powierzchni ziemi,
- właściwe gospodarowanie glebami oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
- poprawa efektywności selektywnego systemu zbierania i odbioru odpadów komunalnych,
- intensyfikacja demontażu wyrobów zawierających azbest,
- ochrona chronionych i rzadko występujących gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- rozbudowa terenów zieleni urządzonej,
- ochrona i utrzymanie terenów nadrzecznych,
- ochrona zasobów leśnych,
- zapobieganie poważnym awariom oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia.

W Programie ochrony środowiska zaplanowano działania, które wpisują się również w zadania zaplanowane w Strategii. Działania zaplanowane w ramach Strategii będą realizowane zgodnie z zapisami Programu Ochrony Środowiska. Strategia wpisuje się w następujące kierunki interwencji:

- zmniejszanie zanieczyszczeń powietrza do dopuszczalnych / docelowych poziomów w zakresie B(a)P i PM10,
- ograniczenie oddziaływania przemysłu i energetyki zawodowej na jakość powietrza i klimat,
- ograniczenie oddziaływania transportu na jakość powietrza i klimat,
- ograniczenie uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym,
- utrzymanie infrastruktury i wód powierzchniowych zgodnie z Planem utrzymania wód regionu wodnego oraz Planem korzystania z wód regionu wodnego,
- utrzymanie i rozbudowa infrastruktury zapewniającej właściwą meliorację terenu, retencjonowanie wód i ochronę przeciwpowodziową,
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych zgodnego z RDW,
- rozwój i modernizacja sieci wodociągowej,
- rozwój gospodarki ściekowej,
- ochrona i utrzymanie terenów nadrzecznych,

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Pyzdry jest dokumentem strategicznym, którego celem jest określenie wizji rozwoju gminy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, służącej zapewnieniu korzyści: ekonomicznych, społecznych i środowiskowych płynących z działań zmniejszających emisję zanieczyszczeń. Władze gminy Pyzdry opracowując Plan Gospodarki Niskoemisyjnej zobowiązały się do poprawy stanu, jakości powietrza poprzez:

1. Redukcję emisji gazów cieplarnianych.
2. Zwiększenie udziału energii, pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
3. Zmniejszenie zapotrzebowania na energię, poprzez podniesienie efektywności energetycznej.

Cele operacyjne Planu gospodarki niskoemisyjnej zostały określone w następujący sposób:

- wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii na terenie gminy oraz poprawa efektywności energetycznej obiektów komunalnych,
- modernizacja źródeł ciepła oraz wzrost zastosowania odnawialnych źródeł energii w produkcji energii użytkowej w sektorze mieszkalnych,
- zmniejszenie emisji wywołanej transportem oraz propagowanie transportu ekologicznego,
- poprawa efektywności energetycznej oraz wzrost świadomości ekologicznej w sektorze usługowym i przemysłowym,

- promocja i edukacja interesariuszy Planu w zakresie idei proekologicznych, zrównoważonej mobilności, a także uwzględnienie gospodarki niskoemisyjnej w dokumentach strategicznych gminy.

W Strategii zaplanowano szereg działań, których zadaniem będzie redukcja emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenie zapotrzebowania na energię, tj. wymiana pokrycia dachowego i wymiana źródła ciepła na budynku Urzędu, kontynuacja gazyfikacji gminy, rozbudowa infrastruktury pieszo-rowerowej czy termomodernizacja budynku szkoły.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2019-2023 jest wieloletnim dokumentem programowym, stanowiącym niebagatelne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego jego mieszkańców, zwłaszcza grup społecznych, którym grozi izolacja społeczna.

Głównym celem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest pogłębianie i rozwój form pracy socjalnej, kooperacja z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami społecznymi oraz instytucjami funkcjonującymi w sferze polityki społecznej, takimi jak: zapobieganie wykluczeniu społecznemu, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym, ochrona zdrowia. Działania będą prowadzone głównie po to, by aktywizować środowiska pozostające na marginesie życia społecznego, wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest spójna z założeniami projektu Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025, który również ma na celu aktywizację społeczno – gospodarczą mieszkańców. W związku z powyższym, dokumenty są ze sobą zgodne, wpływając na zapewnienie dogodnych warunków życia mieszkańcom oraz poprawy funkcjonowania ich w środowisku społecznym.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2025 skierowany jest przede wszystkim do: ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni, policjanci pracownicy wymiaru sprawiedliwości, pracownicy służby zdrowia, księża).

Cel główny realizacji programu:

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.
3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Cel pośredni programu:

1. Zmiana postaw mieszkańców Gminy i Miasta Pyzdry wobec przemocy w rodzinie.
2. Wzrost liczby przeszkolonych osób z zakresu udzielania pomocy rodzinom, u których występuje zjawisko przemocy.
3. Spadek liczby sprawców przemocy a także rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
4. Stała edukacja środowiska lokalnego poprzez: ulotki, broszury, imprezy lokalne itp.
5. Wzrost a potem spadek liczby osób zgłaszających się o pomoc do placówek służby zdrowia, pomocy społecznej, policji, Punktu Konsultacyjnego.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2025 jest spójna z założeniami projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025, który również ma na celu aktywizację poprawę warunków życia mieszkańców oraz pomoc mieszkańcom w potrzebie. W związku z powyższym, dokumenty są ze sobą zgodne, wpływając na zapewnienie dogodnych warunków życia mieszkańcom oraz poprawy funkcjonowania ich w środowisku społecznym.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Pyzdry do roku 2023 jest dokumentem w ramach którego przeprowadzono diagnozę czynników zakłócających rozwój obszarów zlokalizowanych w granicach gminy. Program pełni rolę „scenariusza” rozwoju gminy, w którym zaplanowano kompleksowe i zintegrowane przedsięwzięcia wpływające na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów, prowadzone we współpracy z lokalną społecznością i na ich rzecz, mające na celu wyprowadzenie wyznaczonych obszarów ze stanu kryzysowego.

Na terenie gminy wyznaczone zostały 2 podobszary rewitalizacji: Pyzdry – Centrum oraz Dłusk. Są to jednostki analityczne posiadające ze sobą wspólne granice. Jednostka Pyzdry – Centrum to miejsce, w którym skupia się życie kulturalne i usługowe gminy. Jej rozwój stymulował będzie

pozostałe części miasta oraz gminy. Natomiast jednostka analityczna Dłusk jest jednostką wiejską położoną na północ od jednostki Pyzdry – Centrum, która z nią graniczy. W podobszarach tych skoncentrowane są negatywne zjawiska, na terenie miasta Pyzdry dotyczą sfer społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno – funkcjonalnych, technicznych, natomiast na terenie miejscowości Dłusk dotyczą gospodarczych oraz środowiskowych i przestrzenno-funkcjonalnych.

W LPR określono następujące działania wpisujące się w cele ochrony środowiska:

- 3.1 Modernizacja budynków służących aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców,
- 3.2 Modernizacja infrastruktury rekreacyjno-sportowej wsparciem integracji i aktywizacji lokalnej społeczności.

W ramach Strategii zaplanowano szereg działań wpisujących się w działania zawarte w LPR. Inwestycje w tym zakresie przyczynią się zarówno do poprawy jakości środowiska oraz jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji poprzez między innymi modernizację budynków gminnych, przebudowę lub modernizację dróg.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obszaru powiatu wrzesińskiego na lata 2013 – 2032 jako równoważny gminnemu programowi usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest obejmuje również gminy powiatu, jako dokument nadrzędny, do którego powinny odnosić się regulacje gminne. Dokument niniejszy zgodnie z założeniami powinien także pełnić funkcję instrukcji postępowania z wyrobami azbestowymi dla środowisk, do których jest kierowany. Celem nadrzędnym Programu jest: *„Eliminacja z obszaru powiatu odpadów oraz materiałów zawierających azbest oraz ochrona zdrowia mieszkańców powiatu przed szkodliwymi skutkami zdrowotnymi związanymi z użytkowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest do 2032 r.”*

Realizacja założeń Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, tak jak i założeń projektu Strategii Rozwoju przyczyni się do poprawy jakości środowiska przyrodniczego. Wszystkie z tych działań ukierunkowane są na rozwój gminy, poprawę jakości życia mieszkańców oraz stanu środowiska naturalnego. Działania polegające na usuwaniu azbestu wpłyną na poprawę stanu zdrowia mieszkańców gminy, a także warunków życia mieszkańców, co jest spójne z założeniami Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami gminy Pyzdry na lata 2020-2023 ma na celu poprawę stanu zachowania lokalnego dziedzictwa

kulturowego w oparciu o istniejące instrumenty prawne i działania ochronne.

Działania zaplanowane do realizacji w obu dokumentach w efekcie przyczynią się do poprawy jakości życia na terenie Pyzdr.

Planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy należy do zadań własnych gminy, która realizuje je zgodnie z założeniami polityki energetycznej państwa i ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. **Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Pyzdry** dokument przyjęty na podstawie uchwały nr VIII/78/15 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 23 września 2015 roku w sprawie: przyjęcia „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Pyzdry”. W dokumencie przeanalizowano następujące aspekty:

- stan aktualny i przewidywane zmiany zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych;
- możliwości wykorzystania nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
- możliwości współpracy z innymi gminami.

W Planie wskazano szereg rozwiązań, które umożliwią zaopatrzenie gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe wykorzystując niskoemisyjne źródła ciepła. Określono, że należy dążyć do stopniowego eliminowania paliw stałych używanych w kotłowniach (głównie węgla i koksu) i zastępowania ich paliwami bardziej przyjaznymi dla środowiska (biomasa, gaz płynny). Ponadto, wskazano na możliwość instalowania źródeł ciepła pracujących w skojarzeniu tj. wytwarzających jednocześnie energię cieplną i elektryczną. Do dokumentu wpisano także wskazania dotyczące wykonania kompleksowej termomodernizacji budynków oraz przeprowadzenie modernizacji wewnętrznej instalacji odbiorczej c.o. Projekt zakłada także wymianę oświetlenia ulicznego na energooszczędne.

Inwestycje zaplanowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 przyczynią się do realizacji założeń i kierunków zawartych w Projekcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Pyzdry. Przyczynią się do tego przede wszystkim działania w zakresie modernizacji/termomodernizacji budynków oraz

kontynuacja gazyfikacji gminy, które zostały zaplanowane w ramach Strategii.

Aktualny stan środowiska na terenie Gminy Pyzdry

Położenie

Gmina Pyzdry położona jest we wschodniej części województwa wielkopolskiego w powiecie wrzesińskim, otoczona terenami równinnymi granicząc od północy z Równiną Wrzesińską i od południa z Równiną Rychwalską. Cały obszar znajduje się w zasięgu makroregionów Pojezierza Wielkopolskiego oraz Niziny Południowowielkopolskiej i ma średnią wysokość 90 m n.p.m. Przez gminę przepływają rzeki Warta i Proсна.

Siedzibą gminy jest miasto Pyzdry, które jest oddalone 72 km od granic Poznania – stolicy Wielkopolski. Miasto skupia się w większości na prawym, wysokim brzegu rzeki Warty. Przez teren gminy przebiegają drogi wojewódzkie nr 442 Września – Kalisz i nr 466 Słupca – Pyzdry łączące się m.in. z węzłami autostradowymi w Słupcy i Wrześni.

Gmina Pyzdry sąsiaduje z gminami:

- Kołaczkowo (powiat wrzesiński),
- Żerków (powiat jarociński),
- Gizalki (powiat pleszewski),
- Łądek (powiat słupecki),
- Zagórów (powiat słupecki).

Administracyjnie dzieli się na 20 sołectw i 35 miejscowości. Obszar gminy zajmuje 13782 ha (138 km², w tym miasto 12 km²), co stanowi 0,46% powierzchni województwa i 19,57% powierzchni powiatu.

Mimo rozwiniętej gospodarki, w 62,94 % gmina użytkowania jest w sposób rolniczy, 8 674 ha zajmują użytki rolne. Charakterystyczne położenie gminy sprawia, że również udział gruntów leśnych jest znaczny – 30,03% powierzchni (4 207 ha). W dalszej kolejności znajdują się grunty zabudowane i zurbanizowane, które obejmują zaledwie ponad 2,81 % powierzchni jednostki (387 ha).

Demografia

Analizując dane dotyczące kształtowania się liczby mieszkańców gminy i miasta Pyzdry według zameldowania w ciągu ostatnich 10 lat zauważyć można systematyczny trend spadkowy. Na przestrzeni 10 lat

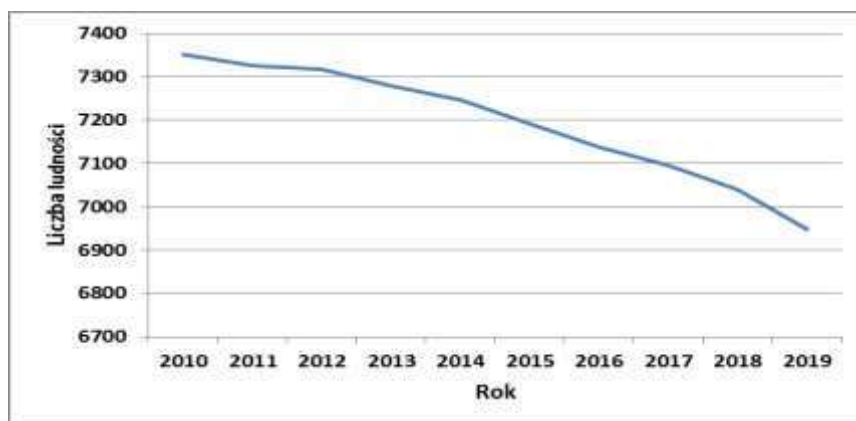
nastąpił spadek liczby ludności o prawie 5,5%. Maleje zarówno liczba mężczyzn jak i kobiet. W okresie ostatnich 10 lat liczba kobiet zmalała o 6,1%, natomiast mężczyzn o 4,8%. Gęstość zaludnienia w 2019 roku wynosiła 50 os/km². Dane dotyczące kształtowania się liczby mieszkańców gminy i miasta Pzdzry w latach 2010-2019 zostały zaprezentowane w poniższej tabeli oraz na rysunku.

Tabela 32. Liczba mieszkańców gminy według zameldowania w latach 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	7352	7326	7317	7279	7247	7191	7137	7094	7039	6947
mężczyźni	3610	3618	3598	3585	3574	3554	3523	3501	3465	3434
kobiety	3742	3708	3719	3694	3673	3637	3614	3593	3574	3513

Źródło: Urząd Miejski w Pzdzrach

Rysunek 12. Liczba ludności w gminie Pzdzry w latach 2010-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pzdzrach

Infrastruktura techniczna

Wodociągi

Na terenie gminy znajdują się cztery stacje uzdatniania wody wraz z ujęciami wody. Infrastruktura techniczna, która dostarcza wodę do około 2 038 gospodarstw domowych, obejmuje sieć wodociagową z przyłączami. Stacje uzdatniania wody i ujęcia znajdują się w następujących miejscowościach:

- Pzdzry ul. Nadrzeczna – wyłączona z eksploatacji przez ZGKMiUWK w Pzdzrach,

- Pyzdry ul. Wrocławska – dwie studnie głębinowe, studnia nr 1 o wydajności 60,8 m³/h, studnia nr 2 60,0 m³/h wraz ze stacją uzdatniania wody, obsługuje miejscowość Tarnowa i część miasta Pyzdry, stan techniczny dobry,
- Pietrzyków – dwie studnie głębinowe każda o wydajności 72 m³/h wraz ze stacją uzdatniania wody, obsługuje miejscowości: Pietrzyków, Pietrzyków Kolonia, Rataje, Ksawerów, Dłusk i część miasta Pyzdry, stan techniczny dobry,
- Wrąbczynek – studnia głębinowa o wydajności 72 m³/h wraz ze stacją uzdatniania wody, obsługuje miejscowości: Wrąbczynek, Białobrzeg, Wrąbczynkowskie Holendry, Zapowiednia, Trzcianki, Królewiny i Walga, stan techniczny niezadowolający wymaga modernizacji,
- Lisewo – dwie studnie głębinowe każda o wydajności 60 m³/h wraz ze stacją uzdatniania, obsługuje miejscowości: Lisewo, Ciemierów, Ruda Komorska, Zamość, Modlica, Górne Grądy, Kolonia Ciemierów, Dolne Grądy, Kruszyny, Benewicze, stan techniczny dobry.

Łączna długość sieci wodociągowej w 2019 roku wynosiła 130,6 km. Potrzeby ludności są prawie całkowicie zaspokojone, wskaźnik zwodociągowania wynosi 99,9%. Ze względu na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców, wzrostu jakości i komfortu życia oraz postępujące zmiany klimatyczne, w kolejnych latach przewiduje się dalszą rozbudowę i modernizację istniejącego systemu wodociągowego.

Kanalizacja

Długość sieci kanalizacyjnej w 2019 roku wynosiła 28,9 km. Niski stopień skanalizowania występuje na terenach wiejskich. Obecnie jedynie miasto Pyzdry oraz wsie Tarnowa, Dłusk i Rataje posiadają dostęp do kanalizacji sanitarnej. Istniejąca sieć oparta jest na systemie grawitacyjno-ciśnieniowym, wyposażonym w 9 pompowni strefowych oraz w jedną pompownię główną (Pyzdry - 6 przepompowni, Tarnowa - 1 przepompownia, Dłusk - 2 przepompownie).

Z systemu kanalizacji sanitarnej korzysta 50,1% wszystkich mieszkańców gminy (według stanu na 2019 r.). Ścieki odprowadzane są do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków bioblok, typ PS-250, oddanej do użytku w 1999 roku. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Warta. Średnia wydajność dobową oczyszczalni wynosi 500 m³/d (w 2014 roku rozbudowano oczyszczalnię o kolejny bioblok). W 2021 roku planuje się rozbudowę sieci kanalizacyjnej o miejscowości Pietrzyków i Pietrzyków-Kolonia. Na realizację zadania Gmina Pyzdry otrzymała dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Po jej zakończeniu łącznie ponad 4 tysiące mieszkańców gminy będzie korzystać z kanalizacji sanitarnej co stanowić będzie 60% ogółu mieszkańców. W

związku z tym w kolejnych latach zasadna będzie modernizacja oczyszczalni ścieków.

Zawarciańska część gminy ze względu na niski stopień zaludnienia i duże rozproszenie zabudowań kwalifikuje się do rozwiązań typu przydomowe oczyszczalnie ścieków i oczyszczalnie kontenerowe. Można rozważyć skanalizowanie większych zwartych wiosek.

Na koniec 2019 roku na terenie wiejskim istniało łącznie 75 sztuk przydomowych oczyszczalni ścieków, a w mieście Pyzdry 5 sztuk. Obecnie ścieki z gospodarstw, które nie posiadają dostępu do kanalizacji sanitarnej, gromadzone są w bezodpływowych szczelnych zbiornikach.

W następnych latach należy wspierać mieszkańców szczególnie terenów zawarciańskich nieprzewidzianych do skanalizowania, w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków oraz skanalizować nowe tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe w Pyzdrach. Wskaźnik osób korzystających z kanalizacji sanitarnej w gminie Pyzdry w latach 2016-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Wskaźnik skanalizowania gminy Pyzdry w latach 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
	%	%	%	%
Pyzdry - ogółem	45,1	45,0	45,2	45,2
Pyzdry - miasto	86,1	86,2	86,3	86,3
Pyzdry - obszar wiejski	11,8	11,8	11,9	11,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank danych lokalnych

Miasto Pyzdry, jako jedyne spośród wszystkich miejscowości w gminie, posiada sieć kanalizacji deszczowej, której długość wynosi około 15,0 km i pokrywa około 80% powierzchni miasta. Odbiornikiem wód opadowych, odprowadzanych przez kanalizację deszczową, jest Kanał Flisa.

W ostatnich pięciu latach w Polsce wystąpiły niekorzystne zjawiska pogodowe i zmiany w klimacie, które obserwuje się na całym świecie. Wielkopolska wschodnia jest regionem, który odczuwa największe deficyty wodne w kraju. Również gmina Pyzdry odczuwa skutki zmian klimatycznych. Susza, która jest największym wyzwaniem dla Wielkopolski, osiągnęła maksymalny zasięg i intensywność od 2015 roku. Od tego czasu

występuje niedobór wody. Na systematyczne obniżenie poziomu wody w rzekach całego kraju ma wpływ przede wszystkim niedobór opadów. W 2019 roku w Regionie Wodnym Warty, za wyjątkiem stycznia i maja, miesięczne sumy opadów były znacznie poniżej średniej. W okresie letnim obserwowano falę upałów z tendencją do wydłużania czasu ich występowania. Zimy w zlewni Warty były również ciepłe, a pokrywa śnieżna praktycznie nie występowała. Lata 2018 i 2019, biorąc pod uwagę roczną temperaturę powietrza, zostały określone jako ekstremalnie ciepłe. Obecnie w prawie całym Regionie Wodnym Warty występuje problem deficytu wody. Dlatego też w kolejnych latach głównie w mieście Pyzdry należy podjąć prace polegające na zwiększeniu retencji na cieku Flisa w Pyzdrach.

W ramach tej inwestycji zaplanowano budowę zbiorników retencyjnych – stawów w miejscu, w którym w przeszłości był zlokalizowany jeden staw. Przedsięwzięcie zakłada budowę dwóch budowli piętrzących, które przyczynią się do powstania dwóch sąsiadujących ze sobą zbiorników retencyjnych w dolnym odcinku Kanału Flisa o łącznej powierzchni ok. 10 ha i pojemności ok. 137 tys. m³. Przedsięwzięcie to jest w fazie projektowania i trwają przygotowania do opracowania karty informacyjnej/raportu środowiskowego. Negatywne oddziaływanie na środowisko może pojawić się na etapie realizacji inwestycji. Przy wykonywaniu prac ziemnych nastąpi przekształcenie gleb. Na etapie realizacji przedsięwzięcia wystąpi czasowy wzrost zapylenia oraz emisja spalin z transportu materiałów i maszyn budowlanych. Etap realizacji przedsięwzięcia będzie również wiązał się z emisją hałasu. Negatywne oddziaływanie będzie przejściowe, ograniczone tylko i wyłącznie do czasu prowadzenia prac. Po zakończeniu realizacji zadania wszystkie niedogodności znikną i nastąpi poprawa jakości środowiska.

Energia elektryczna i gaz

System elektroenergetyczny gminy Pyzdry oparty jest na liniach średniego napięcia o mocy 20 kV, z powiązaniem do głównego punktu zasilania GPZ 110 kV w Zagórowie, znajdującego się poza obszarem gminy. Ze względu na znaczny stopień zużycia urządzeń przesyłowych wykonywana jest etapowa modernizacja sieci.

Na terenie gminy funkcjonuje kopalnia gazu ziemnego OG Lisewo, eksploatująca lokalne złoża trzema odwiertami: Komorze-3k, Lisewo-2k oraz Lisewo-1. Do końca 2013 roku potwierdzono istnienie dwóch złóż Lisewo oraz Komorze. Złoże Lisewo, odkryte w 2011 roku, znajduje się na głębokości ok. 3600 m. Zasoby wydobywalne określono na poziomie 990 mln m³ gazu. Początkowe wydobycie gazu z tego złoża jest planowane na poziomie 50 mln m³ rocznie, a czas eksploatacji na 25 lat.

Złoże Komorze, odkryte w 2012 roku, znajduje się na głębokości ok. 3800 m. Zasoby wydobywalne oszacowano na ok. 340 mln m³ gazu. Wydobywanie z tego złoża jest planowane na poziomie 12 mln m³ rocznie, a planowany czas eksploatacji to 25 lat.

W 2019 roku nie prowadzono dystrybucji gazu ziemnego. Jednakże zgodnie z planami Polskiej Spółki Gazownictwa Oddział w Poznaniu w latach 2021-2022 planowana jest częściowa gazyfikacja gminy Pyzdry. W 2019 roku wybudowano 4 kilometry sieci gazowej w miejscowości Ruda Komorska, dystrybucja rozpoczęła się w 2020 roku.

Długość wybudowanych gazociągów:

- gazociąg ś/c PE SDR 17 dn 250 L = 1929 m
- gazociąg ś/c PE SDR 17 dn 180 L = 1538 m
- gazociąg ś/c PE SDR 11 dn 63 L = 498 m.

W kolejnych latach gazyfikacją objęte mają być miejscowości Tarnowa oraz Pyzdry. Zakłada się, iż zostanie wybudowane ok. 18,0 km sieci śr/c o średnicach dn 250, 180, 160, 90, 63 PE. W efekcie gazyfikacji na terenie gm. Pyzdry docelowo zostanie przyłączonych ok. 300 odbiorców, a dystrybucja paliwa gazowego może osiągnąć poziom ok. 1,5 mln m³/rok gazu ziemnego podgrupy Lw (GZ-41,5).

Budowa sieci gazowej umożliwi podłączenie do sieci wielu gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, co przyczyni się do poprawy jakości powietrza szczególnie na terenie miasta Pyzdry. Aktualnie większość gospodarstw domowych posiada starej generacji piece na paliwo stałe tzw. „kopciuchy” i w okresie jesienno-wiosennym powietrze na terenie miasta jest bardzo zanieczyszczone. W kolejnych latach należy podjąć działania związane z pozyskaniem środków na podłączenie do sieci gazowej lub na wprowadzenie odnawialnych źródeł energii zarówno w instytucjach publicznych jak i gospodarstwach domowych.

Telekomunikacja

Działalność telekomunikacyjna na terenie Pyzdr prowadzona jest przez INEA S.A., Orange Polska S.A., Multimedia Polska S.A, Oxyllion S.A oferujące sieć telekomunikacyjną kablową, światłowodową i radiową. W dziedzinie telefonii komórkowej dostępne są usługi wszystkich polskich sieci. Łączność telekomunikacyjna jest obecnie jednym z bardziej znaczących czynników rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego.

Dostęp do Internetu w gminie Pyzdry jest zróżnicowany i silnie uwarunkowany czynnikami geograficznymi. W 2018 roku ruszył projekt budowy sieci światłowodowej. Realizowany jest przez firmę INEA S.A., w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. Do

sieci zostały podłączone miejscowości: Lisewo, Ciemierów, Ciemierów Kolonia, Dłusk, część m. Kruszyny, Rataje, Pietrzyków, Pietrzyków-Kolonia, Ksawerów, Tarnowa, Ruda Komorska, Zamość, część m. Wrąbczynek oraz Pyzdry. Według stanu na koniec 2020 roku, około 550 nieruchomości (ok. 25% wszystkich nieruchomości) z terenu gminy nie ma dostępu do internetu szerokopasmowego. By pokryć światłowodem pozostałą część gminy i zlikwidować tzw. „białe plamy” Burmistrz Pyzdr podpisał z Ministrem Cyfryzacji porozumienie dotyczące Funduszu Szerokopasmowego. Udział w porozumieniu, a także aplikowanie o środki unijne z nowej perspektywy lub o środki z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności umożliwią w następnych latach podłączenie pozostałych posesji do internetu szerokopasmowego.

Komunikacja

Istotnym elementem życia społeczno-gospodarczego gminy jest infrastruktura komunikacyjna. Na terenie gminy 34,6% długości wszystkich publicznych dróg znajduje się w zarządzie innych jednostek (drogi powiatowe, wojewódzkie). Są one w większości utwardzone, jednak drogi powiatowe charakteryzują się złym stanem technicznym. Natomiast przy drogach wojewódzkich najczęściej brak jest chodników, a te istniejące posiadają złą nawierzchnię, co wpływa niekorzystnie na bezpieczeństwo pieszych. Wśród dróg, których utrzymanie leży w gestii gminy 53,5% całkowitej długości stanowią drogi o nawierzchni utwardzonej asfaltem, trylinką i brukiem. Pozostałe to drogi gruntowe, wymagające interwencji, o zróżnicowanym stanie technicznym. Gmina jest połączona drogami wojewódzkimi z Kaliszem, Słupcą i Wrześnią. Są to drogi utwardzone o nawierzchni bitumicznej. Łączna długość sieci dróg publicznych wynosi 175,73 km. Poniższe tabele przedstawiają zestawienie dróg w podziale na typy oraz rodzaje nawierzchni.

Tabela 34. Zestawienie dróg w podziale na typy w 2019 roku

Typ drogi	Długość dróg w km	Utwardzone w km
krajowe	-	-
wojewódzkie	20,9	20,9
powiatowe	40,0	36,4
gminne	114,83	60,5

Źródło: Urząd Miejski w Pzdrach

Tabela 35. Drogi gminne na terenie miasta Pzdry w 2019 roku

Długość dróg ogółem (km)	Długość dróg według rodzaju nawierzchni (km)					
	Bitumiczna	Kostka	Brukowcowa	Tłuczniowa	Gruntowa wzmocniona żwirem, żuzłem	Gruntowa naturalna
14,06	7,15	5,79	0,31	0,00	0,00	0,81

Źródło: Urząd Miejski w Pzdrach

Tabela 36. Drogi gminne na terenie wiejskim gminy Pzdry w 2019 roku

Długość dróg ogółem (km)	Długość dróg według rodzaju nawierzchni (km)					
	Bitumiczna	Kostka	Brukowcowa	Tłuczniowa	Gruntowa wzmocniona żwirem, żuzłem	Gruntowa naturalna
100,77	46,21	1,04	0,89	0	19,91	32,72

Źródło: Urząd Miejski w Pzdrach

Komunikacja kolejowa opiera się o węzły we Wrześni (20 km), Słupcy (20 km) i Jarocinie (30 km). Linie autobusowe w kierunku Wrześni i na terenie gminy Pzdry obsługuje lokalny przewoźnik. Linie autobusowe w kierunku Słupcy obsługuje PKS Konin.

Gospodarka odpadami

Celem systemu odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, jest wyeliminowanie tzw. dzikich wysypisk śmieci. Następuje to poprzez objęcie wszystkich mieszkańców obowiązkową opłatą „śmieciową”, która w gminie Pzdry naliczana na podstawie liczby osób zamieszkujących daną posesję. System ten ma służyć również osiągnięciu określonego ustawą i Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami odpowiedniego poziomu odzysku poszczególnych frakcji odpadów.

Przy oczyszczalni ścieków na terenie wsi Tarnowa zlokalizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów, tzw. PSZOK, gdzie przez mieszkańców

dodatkowo dostarczane są odpady zbierane w sposób selektywny. Punkt ten jest monitorowany i czynny całodobowo.

Firma wyłoniona w formie przetargu do odbierania odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych dostarcza odpady stacji przeładunkowej w miejscowości Bardo. Następnie odpady są przewożone transportem samochodowym z Gniezna do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Lulkowie. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych mają podpisane indywidualne umowy na odbiór odpadów. Na terenie miasta i gminy Pzdry odbiorem odpadów komunalnych zajmują się trzy firmy. Worki na odpady segregowane dostarczane są do każdej nieruchomości zamieszkałej przy odbiorze odpadów zbieranych selektywnie.

W 2019 roku odebrano z nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy i miasta Pzdry 1 938,60 Mg odpadów komunalnych, w tym:

- Odpady selektywne:
  - a) Opakowania z papieru i tektury – 11,8 Mg,
  - b) Opakowania ze szkła – 88,22 Mg,
  - c) Opakowania z tworzyw sztucznych - 81,74 Mg,
- Odpady wielkogabarytowe – 66,70 Mg,
- Odpady biodegradowalne – 159,70 Mg,
- Odpady zielone z PSZOK – 12,0 Mg,
- Odpady zmieszane – 1 5180,44 Mg.

Szybka gazyfikacja gminy wpływająca m.in. na zmniejszenie wytwarzania popiołu z tradycyjnych pieców ułatwi osiągnąć obowiązkowe poziomy recyklingu. W przypadku braku ograniczenia masy odpadów – popiołu gmina będzie miała poważny problem osiągnięciem norm dotyczących recyklingu.

Istniejący stan środowiska przyrodniczego

Zasoby powierzchni ziemi

Pod względem podziału fizycznogeograficznego wg J. Kondrackiego teren gminy Pzdry znajduje się w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego. Opisany obszar mieści się w podprowincji Nizin Środkowopolskich, w makroregionie Niziny Wielkopolskiej. Gmina Pzdry w układzie mezoregionalnym mieści się w zasięgu jednostki Doliny Konińskiej i Równiny Rychwalskiej. Omawiany obszar pod względem geologicznym leży w obrębie Niecki Szczecińsko – Łódzko – Nidziańskiej należącej do Wału Kujawsko-

Pomorskiego. Osady czwartorzędowe wykazują znacznie zróżnicowanie pod względem ilościowym i terytorialnym. Charakterystyczne jest znaczne nagromadzenie ich w postaci piasków i mułów w rozcięciach erozyjnych gdzie osiąga miąższości 90 m. Centralna część obszaru gminy wykazuje stosunkowo nieznaczne i równomierne zasypanie osadami czwartorzędowymi w granicach 10-30 m. Są to piaski, żwiry i gliny.

Surowce mineralne występujące na terenie gminy to głównie kruszywa naturalne oraz gaz ziemny. W gminie występują złoża kruszywa naturalnego „Wrąbczynkowskie Holendry”. Złoże o znaczeniu lokalnym wykorzystywane było na potrzeby budownictwa i drogownictwa. Obecnie zaniechano eksploatacji. W zachodniej części gminy występuje złoże gazu ziemnego „Komorze” oraz „Lisewo” i „Modlica”. Obszar górniczy utworzono 13.11.2013 r. i obejmuje on tereny gminy Żerków i Pyzdry. Złoże „Komorze”, odkryte w 2012 roku, znajduje się na głębokości ok. 3,8 km. Gaz ze złoża jest wydobywany otworem Komorze-3. Złoże Lisewo, odkryte w 2011 roku, znajduje się na głębokości ok. 3,6 km. Gaz jest wydobywany dwoma odwiertami; Lisewo-1k i Lisewo-2k. Na terenie gminy Pyzdry leży część udokumentowanego złoża gazu ziemnego „Lisewo”, którego zasoby wydobywalne określono na poziomie ok. 990 mln m³. Natomiast zasoby wydobywalne złoża „Komorze” to ok. 340 mln m³. Planowany okres eksploatacji tych złóż to 25 lat. Częściowo na terenie gminy Pyzdry gdzie prowadzone są poszukiwania złóż gazu rekultywacja terenu została zakończona w kierunku rolnym: Lisewo 1K, Lisewo 2K, Komorze 3K, Szymanowice 1 oraz Baraniec 1.

Gleby

Na dużych obszarach północnej części gminy, leżących powyżej górnej krawędzi doliny Warty występują wodnolodowcowe utwory piaszczyste i piaszczysto-gliniaste przykrywające utwory akumulacji lodowcowej reprezentowane głównie przez gliny zwałowe. W południowej części gminy, w dolinie rzeki Warty występują holocenijskie piaski rzeczne i utwory piaszczysto-żwirowe, lokalnie zwydmione z przewarstwieniami gruntów organicznych i domieszkami części humusowych, świadczącymi o ich fluwialnym pochodzeniu. Dno doliny Warty i dolin pobocznych, a także licznych bezodpływowych zagłębień uzupełniają grunty organiczne, namuły i torfy. Pokrywą glebową gminy tworzą przede wszystkim gleby piaszkowe różnych typów genetycznych: rdzawe, bielcowe, płowe i brunatne, powstałe na ubogich skałach macierzystych, a także gliny i pyły. Są to gleby o średniej i słabej przepuszczalności dla wód opadowych, wrażliwe na warunki klimatyczne i skłonne do przesuszeń. Pod względem bonitacji gleb, na terenie gminy Pyzdry przeważają niskie klasy bonitacyjne V, VI i VIRZ, których udział w ogólnej strukturze gruntów ornych wynosi łącznie 68 %, natomiast

grunty IV klasy bonitacyjnej stanowią jedynie 30 %. Gleby słabe V i VI klasy bonitacyjnej występują głównie w południowej części gminy. W obniżonych partiach terenu oraz w dolinie rzeki Warty występują gleby pochodzenia organicznego, wśród nich mady, torfy i mursze, użytkowane w większości jako użytki zielone średniej wartości III i IV klasy lub pod słabe użytki zielone V i VI klasy. Tylko 13 % gleb ma odczyn obojętny, a aż 38 % kwaśny, 26 % lekko kwaśny, a 23 % bardzo kwaśny. Potrzeby przeprowadzenia procesu wapnowania w około 33 % były konieczne, a potrzebne i wskazane dla 30 % gleb. Proces wapnowania jest zbędny w przypadku około 31 % gleb.

Klimat

W tym obszarze klimat jest umiarkowany ciepły. Opierając się na klasyfikacji klimatu Köppena i Geigera, został sklasyfikowany jako Cfb - klimat oceaniczny. Ten typ klimatu jest łagodny, bez pory suchej i z ciepłym latem. Średnia temperatura wszystkich miesięcy jest niższa niż 22°C. Co najmniej cztery miesiące są ze średnią temperaturą powyżej 10°C. W obrębie dolin i zagłębień bezodpływowych często obserwuje się zamglenia i mgły lokalne. W mieście Pyzdry występują równomierne opady deszczu przez cały rok, nawet w najsuchszych miesiącach. W ciągu roku, średnie opady wynoszą 518 mm. Opady są najniższe w lutym, ze średnim poziomem opadów równym 23 mm. Największe opady występują w lipcu, ze średnią 73 mm. Średnioroczna temperatura w mieście Pyzdry wynosi 8,3°C. Lipiec jest najcieplejszym miesiącem w roku (średnia temperatura 18,3°C), a styczeń ma najniższą średnią temperaturę w ciągu roku i wynosi ona -2,9°C. Przeważającymi wiatrami na terenie gminy są wiatry zachodnie, a drugorzędnymi wiatry południowo-zachodnie. Wiatry zachodnie zdecydowanie przeważają w porze letniej, a zimą natomiast często pojawiają się wiatry z kierunku południowo-zachodniego. Największe prędkości wiatrów notowane są zimą i wiosną, a najmniejsze latem. Średnie roczne prędkości wiatrów zawierają się w granicach od 2 m/s do 4 m/s. Cisze stanowią 22 % i występują najczęściej w miesiącach lipiec - październik.

Wody powierzchniowe

Zasoby wodne gminy Pyzdry stanowią 20,9% powierzchni jednostki. Gmina położona jest w obrębie następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCW rzecznych):

- RW60001718389 – Wrześnica – naturalna część wód,
- RW60002318392 – Dopływ spod Wszembórza – naturalna część wód,
- RW60002118399 – Warta od Powy do Proсны – sztuczna część wód,
- RW600023184996 – Bartosz – naturalna część wód,

- RW600017184992 – Rów Mąkowski – naturalna część wód (niewielki fragment w południowej części gminy),
- RW600019184999 – Prosna od Dopływu z Piątka Małego do ujścia – naturalna część wód (niewielki fragment w południowo-zachodniej części gminy),
- RW60002118519 – Warta od Prosny do Lutyni – sztuczna część wód (niewielki fragment w zachodniej części gminy).

Przez teren gminy przepływa rzeka Warta wraz z jej dopływami Prosną i Wrześnicą. Warta dzieli obszar gminy na dwie części: mniejszą północą z Wrześnicą i Flisą oraz zasobną w wody powierzchniowe część południową ze zlewnią rzeki Prosny i jej dopływami: Bartosz i Kanał Monikowski.

Sieć rzeczna gminy Pyzdry charakteryzuje śnieżno – deszczowy system zasilania, z dwoma wysokimi stanami wody w ciągu roku oraz jednym minimum.

Na terenie gminy Pyzdry nie występują większe jeziora. Do zbiorników wodnych można zaliczyć jedynie 4 stawy rybne o łącznej powierzchni 19,31 ha zlokalizowane wzdłuż cieku Flisa w zachodniej części miasta.

Na terenie gminy istnieje ryzyko podtopień i powodzi spowodowanych nagłym topnieniem mas śnieżnych lub wystąpieniem deszczów nawalnych. Zagrożenie powodziowe wskazuje się dla miejscowości Pyzdry, Rataje, Pietrzyków, Pietrzyków Kolonia, Białobrzeg, Ruda Komorska, Lisewo, Górne Grądy, Wrąbczynek i Modlica. Wały przeciwpowodziowe stanowią zabezpieczenie dla wskazanych miejscowości. W przypadku ich przerwania zagrożone mogą być znacznie większe powierzchnie.

Wody podziemne

Gmina Pyzdry położona jest w granicach dwóch jednolitych części wód podziemnych: JCWPd 81 (obejmuje większą część jednostki) oraz 61 (obejmuje mniejszą część gminy w jej północnych krańcach). Zasoby wodne poziomu czwartorzędego w zdecydowanej większości zlokalizowane są w piaskach, żwirach rzecznych i wodnolodowcowych. Wody te mają układ piętrowy. Poziom wód trzeciorzędowych należy zaliczyć do stosunkowo zasobnych. Tworzą go ilaste utwory pliocenu oraz miocenijskie piaski drobno- i średnioziarniste. Wody kredowe znajdują się w szczelinach i spękaniach wśród utworów marglistowa piennych. Teren gminy znajduje się w obrębie 2 głównych zbiorników wód podziemnych. Są to GZWP o nr: 150 i 311. Występują one w utworach czwartorzędowych i mają porowy charakter ośrodka.

Na terenie JCWPd nr 81 zidentyfikowano obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenie związkami azotu pochodzenia rolniczego - OSN w zlewni rzek Czarna Woda i Kuroch, OSN w zlewni rzek Giszka, Lipówka, Ołobok i Trzemna (Ciemna), OSN w zlewni rzeki Lutynia, wszystkie poza terenem gminy Pyzdry. Punktem pomiarowo-kontrolnym dla JCWPd, który znajduje się najbliżej gminy Pyzdry był punkt zlokalizowany w miejscowości Brudzewek (gmina Chocz). Podczas pomiarów za 2019 rok zaliczono ten punkt do IV klasy jakości – wody złej jakości.

Na terenie JCWPd nr 61 zidentyfikowano obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego - OSN w zlewni rzeki Orla, OSN w zlewni rzek Czarna Woda i Kuroch, OSN w zlewni rzek Giszka, Lipówka, Ołobok i Trzemna (Ciemna), OSN w zlewni rzeki Kopel OSN w zlewni rzeki Struga Bawół, OSN w zlewni rzeki Lutynia, OSN w zlewni rzek Olszynka, Racocki Rów i Żydowski, OSN w zlewni Kanału Mosińskiego i rzeki Kanał Książ, również znajdujące się poza terenem gminy Pyzdry. Punktem pomiarowo-kontrolnym dla JCWPd, który znajduje się najbliżej gminy Pyzdry był punkt zlokalizowany w miejscowości Komorze Przybysławskie (gmina Żerków). Podczas pomiarów za 2019 rok zaliczono ten punkt do IV klasy jakości – wody złej jakości.

Zasoby przyrodnicze

Administracyjnie lasy gminy Pyzdry należą do Nadleśnictwa Grodziec. Nadleśnictwo administruje łącznie 3 496,8 ha gruntów leśnych i pozostałych Skarbu Państwa oraz 914,0 ha lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, przekazanych pod nadzór przez Starostę Wrzesińskiego. Na terenie gminy lasy zajmują powierzchnię 4 275,85 ha, co daje wskaźnik lesistości na poziomie 31 %. W skali gminy lesistość jest przestrzennie zróżnicowana. Zwarte kompleksy lasów występują w środkowo-wschodniej i południowej części gminy. Prócz lasów ważną funkcję przyrodniczą pełni roślinność nieleśna. Na terenie gminy Pyzdry szczególną rolę odgrywają zbiorowiska łąkowe i szuwarowe w dolinach rzek, głównie rzeki Warty.

Pod względem typów siedliskowych przeważającą część stanowi bór świeży - 60,4 % udziału, bór mieszany świeży 12,4 % udziału i bór mieszany wilgotny – 9,8 % udziału. Występują również niewielkie enklawy boru wilgotnego i lasu mieszanego wilgotnego i mieszanego świeżego. Wiek drzewostanów jest zróżnicowany – od młodników do 20 lat (I klasa – niewielkie powierzchnie) do klasy VI – powyżej 100 lat (również małe powierzchnie). Największą powierzchnię zajmują drzewostany w klasie III, IV i V tj. w wieku 41 – 100 lat.

System obszarów biologicznie czynnych uzupełnia zieleń urządzona. Wśród roślinności urządzonej występują:

- roślinność parków i skwerów, w tym ciągów parkowo-spacerowych,
- aleje i ciągi drzew przydrożnych,
- roślinność cmentarzy.

Na obszarze gminy występuje znaczne zróżnicowanie środowisk przyrodniczych, reprezentowanych zarówno przez siedliska zbliżone do naturalnych, jak i siedliska całkowicie przekształcone. Znaczna część miasta Pyzdry to obszary o gęstej zabudowie gdzie znajdują się miejsca trudne do zdefiniowania pod względem roślinności, m.in. ze względu na występowanie koło siebie gatunków sztucznie posadzonych, charakterystycznych dla różnych siedlisk.

Świat zwierzęcy gminy Pyzdry jest typowy dla równinnych obszarów kraju i Wielkopolski. Występują w lasach następujące gatunki zwierzyny grubej: sarny, jelenie, daniela, borsuki i dziki. Zwierzyna drobna reprezentowana jest między innymi przez: lisy, zające, wydry, bobry, kuny domowa i leśna, tchórze i wiewiórki. Wśród gryzoni wyróżnia się: mysz leśną, mysz zaroślową, mysz polną, nornicę rudą, nornika zwyczajnego, jeża europejskiego oraz ryjówki.

Urozmaiconą i licznie reprezentowaną grupę stanowią również ptaki, żerujące i gniazdujące głównie w dolinach rzecznych, przede wszystkim Warty. Ranga ornitologiczna Doliny Środkowej Warty jest wyjątkowo wysoka, obszar ten uznano za jedną z siedmiu najwartościowszych ostoi ptaków wodnych i błotnych w Polsce, zaliczono go również do najcenniejszych obszarów ornitologicznych Europy. Stwierdzono występowanie: perkoza dwuczubatego i rdzawoszyjnego, kormorana czarnego, bąka, czapli siwej, bociana białego i czarnego, jastrzębia, żurawia, myszołowa, łabędzia niemego oraz szeregu innych gatunków. Na terenie Nadleśnictwa Grodziec ustanowione są 3 ostoja bociana czarnego.

Nadleśnictwo wylicza także inne cenne gatunki występujące (gniazdujące) na terenie gminy: rożeniec, błotniak łąkowy, błotniak zbożowy, kropiatka, zielonka, derkacz, sieweczka obrożna, batalion, dubelt, dzierzba rudogłowa, świergotek polny. Z ptaków zamieszkujących typowo tereny leśne wyróżnić należy: ziębę, trznadla, sikorę bogatkę, modraszkę, kosa, sójkę, kruka, drozda śpiewaka, turkawkę, podróżniczkę, pokrzywnicę oraz dziwonię.

Z gatunków gadów występujących na omawianym obszarze wymienić należy jaszczurkę zwinkę, padalca zwyczajnego i zaskrońca zwyczajnego. Rzadko można również spotkać żmiję zygzakowatą.

Płazy reprezentowane są przede wszystkim przez żaby, ropuchy szarą i zieloną, traszki grzebieniastą i zwyczajną, rzekotki i kumaki. Najpopularniejszym mięczakiem jest winniczek.

Najliczniej na terenie gminy występują jednak owady, żyjące w różnym środowisku, są to między innymi paż królowej, biegacze skórzasty, leśny, ogrodowy. Istnieje duża grupa owadów powodująca szkody w drzewostanach (głównie w monokulturach sosnowych). należą do nich: strzygonia choinówka, brudnica mniszka, barczatka sosnowka, boreczniki, zawisak borowiec, poproch cetyniak, szeliniak sosnowiec i choinek szary. Wśród pajęczaków najliczniej występuje krzyżak ogrodowy, topik. wałęsak leśny i skakun. Mało zróżnicowana i ograniczona do pospolitych gatunków jest fauna ryb. Zaobserwowano występowanie między innymi sielawy, siei, szczupaka, lina, okonia oraz leszcza.

Obszary chronione

Na terenie Gminy Pyzdry występują następujące formy ochrony przyrody:

Natura 2000

W ramach sieci NATURA 2000 na omawianym terenie włączone do ochrony obszary o znaczeniu dla Wspólnoty to:

Dolina Środkowej Warty PLB300002

Obszar obejmuje dolinę Warty na odcinku ponad 120 km pomiędzy miejscowościami Babin koło Uniejowa i Nowe Miasto nad Wartą. Dolina rzeki na omawianym odcinku niemal w całości mieści się w obrębie Pradoliny Warciańsko-Odrzańskiej i ma szerokość od 500 m do 5 km, a w jej przebiegu zaznacza się kilka przewężeń i rozszerzeń. Obszar doliny jest użytkowany rolniczo, zachował jednak charakter półnaturalny. Warta jest jedynie częściowo obwałowana i uregulowana, a jej koryto jest kręte. Część doliny jest okresowo zalewana podczas wezbrań rzeki, której rytm hydrologiczny jest obecnie regulowany w położonym powyżej omawianego obszaru Zbiorniku Jeziorsko. Większą część terenu zajmują łąki i pastwiska, są także pola uprawne oraz zakrzaczenia i zadrzewienia. W obrębie doliny znajdują się liczne starorzecza z zespołami szuwarów oraz podmokłe zagłębienia z zespołami roślinności torfowiskowej. Wydmy w obrębie doliny porastają bory sosnowe i murawy napiaskowe. W niektórych miejscach, zwłaszcza w okolicach Pyzdr, znajdują się skupienia słonorośli. W zachodniej części obszaru znajduje się porastający oba brzegi Warty kompleks Lasów Żerkowsko-Czeszewskich z przewagą cennych lasów łąkowych i łęgowych natomiast w bezpośrednim sąsiedztwie wschodniej części obszaru znajdują się dwie odkrywkowe kopalnie węgla brunatnego.

Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk cennych gatunków ptaków w Dolinie Środkowej Warty sprzyja prowadzona przez użytkowników terenu

ekstensywna gospodarka łąkarska. Do największych zagrożeń dla awifauny i jej siedlisk na omawianym obszarze należą: gwałtowne zmiany poziomu wody w Warcie w wyniku niewłaściwego reżimu wodnego zbiornika Jeziorsko, melioracje, zamiana użytków zielonych w grunty orne, bezpośrednie sąsiedztwo odkrywkowych kopalni węgla brunatnego, presja ssaków drapieżnych oraz rozwój turystyki i rekreacji.

Dolina Środkowej Warty jest jedną z najważniejszych w środkowej Polsce ostoji ptaków wodno-błotnych związanych z siedliskami doliny rzeki średniej wielkości, która częściowo zachowała naturalny charakter, w szczególności rybitw, kaczek i siewkowców.

Ostoja Nadwarciańska PLH300009

Ostoja położona jest we wschodniej części Wielkopolski i obejmuje fragment doliny środkowej Warty. Warta płynie tu równoleżnikowo w Pradolinie Warszawsko-Berlińskiej. Terasa zalewowa Warty osiąga miejscami ponad 4 km szerokości i cechuje się dużą różnorodnością szaty roślinnej, tym samym tworząc dogodne siedliska dla wielu gatunków zwierząt, w szczególności ptaków. Współczesne dno doliny powstało przede wszystkim na skutek akumulacyjnej i erozyjnej działalności wód rzecznych (głównie Warty, a w mniejszym stopniu Proсны i Czarnej Strugi). Wody Warty cechują się reżimem roztopowo-deszczowym, ze specyficznym rytmem wezbrań i niżówek decydującym o warunkach środowiskowych całej doliny. Strefa zalewów nadal obejmuje większość terenów ostoji, tworząc okresowe rozlewiska do kilku tysięcy hektarów. Rozlewiska te powstają przede wszystkim wiosną, w okresie roztopów, a nieregularnie występują także latem. Pierwotnie zalewy takie kształtowały warunki przyrodnicze w całej dolinie. Obecnie są one modyfikowane dość wąskim obwałowaniem większej części doliny, a także funkcjonowaniem od lat 80. XX w. dużego zbiornika zaporowego Jeziorsko. Szata roślinna jest bardzo urozmaicona; zachowała głównie półnaturalny i naturalny, dynamiczny charakter. Sporadycznie występują fragmenty ginących w skali Europy łągów wierzbowych *Salicetum albo-fragilis*, natomiast częste są, powiązane z nimi sukcesyjnie, fitocenozy wiklin nadrzecznych *Salicetum triandro-viminalis*. Na niedużych obszarach, przede wszystkim na obrzeżach doliny, zachowały się olsy porzeczkowe *Ribo nigri-Alnetum* i towarzyszące im łągi jesionowo-olszowe *Fraxino-Alnetum*, a także nadrzeczne postaci łągów jesionowo-wiązowych *Ficario-Ulmetum campestris typicum* (obecnie spontanicznie rozszerzające swój lokalny zasięg). Od kilkuset lat największe przestrzenie zajmują wilgotne łąki i pastwiska (*Molinietalia*) oraz szuwały z klasy *Phragmitetea*, zwłaszcza *Glycerietum maximae* i *Caricetum gracilis*. W starorzeczach dobrze wykształcone są zbiorowiska roślin wodnych z klas *Lemnetea* i *Potametea*. Piaszczyste wydmy porośnięte są murawami z klasy *Koelerio-Corynephoretea* oraz

drzewostanami sosnowymi. W zagłębieniach bezodpływowych w obrębie terasy wydmowej występują też interesujące torfowiska przejściowe. Obszar obejmuje co najmniej 25 rodzaje siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Są one wyjątkowo zróżnicowane (od bagiennych i torfowiskowych do suchych, wydmowych), a część z nich, jak np. priorytetowe, śródlądowe łąki halofilne, cechują się bardzo dobrym stanem zachowania. Łąki te, z bogatymi populacjami ginących gatunków słonorośli (np. *Triglochin maritimum*) oraz krytycznie zagrożonego w Polsce storczyka błotnego *Orchis palustris*, są osobliwością w skali europejskiej. Występują w projektowanym rezerwacie Łąki Pyzdrskie. Stwierdzono tu także występowanie 12 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Bogata jest fauna płazów (stwierdzono tu 13 z 18 występujących w Polsce gatunków). Flora roślin naczyniowych liczy ponad 1 000 gatunków, spośród których około 100 znajduje się na krajowej i/lub regionalnej czerwonej liście taksonów zagrożonych. Pozostałe grupy organizmów są słabiej rozpoznane, niemniej występują tu interesujące gatunki grzybów, mszaków, mięczaków, jętek, pijawek, nietoperzy i ryb. O dużej wartości przyrodniczej tego terenu decyduje stosunkowo niski poziom antropogenicznego przekształcenia, dominują tu bowiem ekosystemy o charakterze naturalnym i półnaturalnym. Ostatnio obserwuje się stopniową, spontaniczną regenerację cennych zbiorowisk leśnych, w tym łągów wierzbowych i olszowo-jesionowych. Procesom tym sprzyja fakt, że z przyczyn naturalnych, znaczna część obszaru jest stosunkowo niekorzystna dla rozwoju intensywnych form gospodarowania (w tym masowej rekreacji). Należy podkreślić, że krajobraz Doliny środkowej Warty jest jednym z najlepiej zachowanych naturalnych i półnaturalnych krajobrazów typowej rzeki nizinnej. Międzynarodowe walory środowiskowe ostoi potwierdzone zostały przez uwzględnienie jej w programach CORINE biotopes i ECONET- Polska. Dolina środkowej Warty spełnia także kryteria obszarów ważnych z punktu widzenia ochrony biotopów podmokłych w ramach Konwencji Ramsarskiej. Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków

Park krajobrazowy

Na obszarze gminy Pyzdry znajduje się Nadwarciański Park Krajobrazowy. Utworzony został Rozporządzeniem Nr 60 Wojewody Konińskiego z dnia 19 października 1995 r. w sprawie utworzenia Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 25, poz. 140 z 1995 r.). Aktualnie obowiązującym jest obwieszczenie Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie województwa wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 14, poz. 246 z dnia 31 marca 1999 r.). Park Krajobrazowy obejmuje powierzchnię 13 428 ha. Pod względem

administracyjnym obszar Parku znajduje się w obrębie 4 gmin, tj. Pyzdry, Łądek i Zagórów oraz Rzgów. Na terenie gminy Pyzdry Park zajmuje 37,6 % powierzchni tj. 5 049 ha. Powierzchnię Parku tworzą przede wszystkim użytki rolne wraz z łąkami i pastwiskami, lasy oraz wody. Park powstał w celu ochrony walorów przyrodniczych, historycznych oraz kulturowych regionu. Charakterystyczną cechą Parku jest różnorodność środowiska przyrodniczego, a mianowicie bogactwo flory i fauny oraz zróżnicowanie krajobrazu. Najistotniejszym elementem rzeźby terenu jest pradolina Warty. W sąsiedztwie meandrującej Warty znajdują się liczne starorzecza oraz smugi i obniżenia terenu jedynie okresowo napełnione wodą.

Obszar chronionego krajobrazu

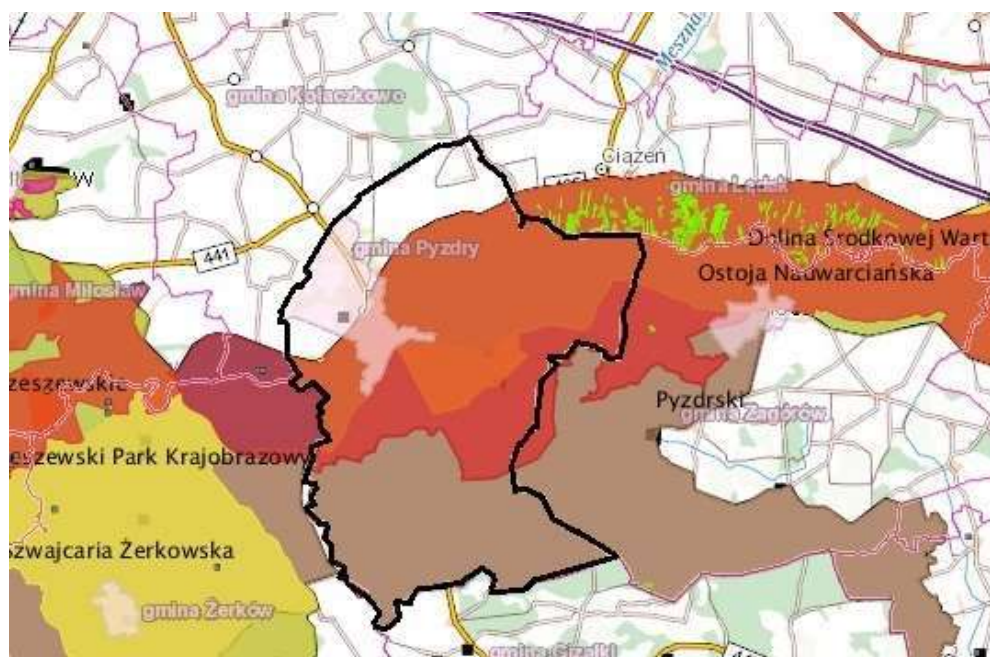
Gmina Pyzdry położona jest w zasięgu Pyzderskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Został on powołany uchwałą Nr 53 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koninie z dnia 29 stycznia 1986 r. w sprawie ustalenia obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa konińskiego i zasad korzystania z tych obszarów (Dz. Urz. z 1986 r. Nr 1, poz. 2). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym dla OChK jest rozporządzenie Nr 14 Wojewody Konińskiego z dnia 23 lipca 1998 r. zmieniające uchwałę w sprawie ustalenia obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa konińskiego i zasad korzystania z tych obszarów (Dz. Urz. z 1998 r. Nr 28, poz. 144).

OChK zajmuje powierzchnię 6 640 ha. Został powołany w celu ochrony obszarów o cechach środowiska zbliżonego do stanu naturalnego oraz konieczności zapewnienia społeczeństwu warunków niezbędnych dla regeneracji sił w środowisku reprezentującym korzystne właściwości dla rozwoju turystyki i wypoczynku.

Na terenie gminy Pyzdry Obszar zajmuje północną część gminy tj. tereny wchodzące w skład Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego.

Obszarowe formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Pyzdry zostały przedstawione na poniższej mapie.

Rysunek 13. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Gminy Puzdry

Źródło: projekt Strategii rozwoju Gminy Puzdry na lata 2021-2025

Pomniki przyrody

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, twórców przyrody odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Łącznie na terenie gminy ustanowione są 4 pomniki przyrody w postaci pojedynczych okazów drzew lub ich skupisk:

- grupa 2 lip drobnolistnych; 2: odłamane dwa z trzech głównych konarów; w pniu dziupla z umieszczoną wewnątrz figurą – Rozporządzenie Nr 45 Woj. Konińskiego z dn. 29.10.1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Konińskiego z 1993 r. Nr 17, poz. 122 - 1993-11-19) - rosną w ogrodzie prywatnym przy ul. Zwierzyniec 6 w Puzdrach,
- „Sosna z kapliczką” (sosna zwyczajna) - Uchwała Nr XII/69/99 Rady Miejskiej Puzdry z dn. 27.08.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 1999 r. Nr 65, poz. 1322 - 1999-08-27) - rośnie na skrzyżowaniu drogi Puzdry-Myszków z drogą Zapowiednia-Trzcianki,
- „Jawor” - Uchwała Nr XII/69/99 Rady Miejskiej Puzdry z dn. 27.08.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 1999 r. Nr 65, poz. 1322 - 1999-08-27) - rośnie w alei kasztanowców przy drodze do starego mostu,
- dąb szypułkowy - drzewo dwupienne; martwe gałęzie - Rozporządzenie Nr 2/2003 Wojewody Wielkopolskiego z dn. 9 stycznia 2003 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz uchylenia uznania za

- pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2003 r. Nr 1, poz. 2 - 2003-01-16) - rośnie w lesie w oddz. 51b leśnictwa Pyzdry,
- lipa drobnolistna - Orzeczenie Prezydium WRN w Poznaniu nr 331 o uznaniu za pomnik przyrody,
  - dąb szypułkowy – Rozporządzenie Nr 20 Woj. konińskiego z dnia 16.12.1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 52, poz. 307).

Zabytki

Potencjał Gminy Pyzdry opiera się przede wszystkim na walorach środowiska przyrodniczego. Tereny te są podstawą rozwoju turystyki krajoznawczej, rekreacyjnej i wypoczynkowej. Obszar posiada także wysokie walory turystyczne ze względu na liczne zachowane do dzisiaj zabytki objęte są ochroną konserwatorską, tj.:

- historyczny układ urbanistyczny miasta Pyzdry, nr rej.: 795/Wlkp/A z 28.05.2010 r.,
- kościół par. p.w. Narodzenia NMP, ul. Farna, nr rej.: kl.IV-73/34/58 z 03.10.1958 r.,
- zespół klasztorny franciszkanów, ul. Kaliska, nr rej.: kl.IV-73/35/58 z 03.10.1958 r.:
kościół p.w. Ścięcia Głowy św. Jana Chrzciciela, klasztor,
- pozostałości zamku i muru miejskiego, nr rej.: 120 z 01.06.1968 r.,
- pozostałości murów miejskich, w domu ul. Kaliska 36, nr rej.: 1595 z 10.09.1974 r.,
- dom, ul. Kaliska 29, nr rej.: 412/154 z 09.01.1989 r.,
- dom, ul. Kaliska 37, nr rej.: 504/245 z 04.05.1994 r.,
- dom, Rynek 17, nr rej.: kl.IV-73/89/56 z 30.07.1956 r.,
- dom, Rynek 19, nr rej.: 960/A z 05.03.1970 r.,
- dom, ul. Zwierzyniec 6 (Wójtostwo), nr rej.: 449/190 z 19.09.1990 r.,
- wiatrak holender, nr rej.: 450 z 01.02.1969 r.,
- Rataje- zespół dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: 387/129 z 2.09.1985: dwór, park.

Zagrożenia środowiska przyrodniczego na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Stan i zagrożenia wód podziemnych i powierzchniowych

Wody powierzchniowe

W planie gospodarowania wodami dla dorzecza Odry (aktualizacja) wskazuje się, że poszczególne jednolite części wód powierzchniowych zagrożone są częściowo nieosiągnięciem dobrego stanu/potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego:

- RW60001718389 – Wrzeźnica
- RW60002318392 – Dopływ spod Wszembórza
- RW60002118399 – Warta od Powy do Prosny
- RW600023184996 – Bartosz
- RW600017184992 – Rów Mąkowski
- RW600019184999 – Prosna od Dopływu z Piątka Małego do ujścia (
- RW60002118519 – Warta od Prosny do Lutyni

W 2017 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu wykonywał badania wód powierzchniowych występujących na terenie gminy Pyzdry w punkcie: Wrzeźnica – Cegielnia – punkt poboru zlokalizowany był na terenie gminy Łądek (1,1 km cieku), badania wykonywano w ramach monitoringu operacyjnego w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych lub które są odprowadzane w zlewni oraz monitoringu badawczego WWA w celu określenia tła geochemicznego, obszarów emisji i dróg transportu zanieczyszczeń WWA w wodach powierzchniowych (MBWWA). Badanie wykazało, że klasa elementów chemicznych ma stan poniżej dobrego.

W roku 2018 w JCW Dopływ spod Wszembórza (Powa) stwierdzono umiarkowany stan ekologiczny, a stan chemiczny oceniono jako poniżej dobrego. Stan tej JCW określono jako zły. Jest ona niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

W roku 2018 w JCW Warta od Powy do Prosny stwierdzono zły potencjał ekologiczny, a stan chemiczny oceniono jako poniżej dobrego. Stan wód w tej JCW określa się jako zły. O ocenie potencjału ekologicznego zdecydował

element biologiczny – ichtiofauna. Ponadto stwierdzono niespełnienie wymagań stawianych obszarom chronionym.

W roku 2018 w JCW Bartosz (Gniła Barycz) stwierdzono umiarkowany stan ekologiczny, a stan chemiczny oceniono jako poniżej dobrego. Stan wód w tej JCW określa się jako zły. Jest ona niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

W roku 2019 w JCW Rów Mąkowski (Łużyca) stwierdzono umiarkowany stan ekologiczny, a stan chemiczny oceniono jako poniżej dobrego. Stan wód w tej JCW określa się jako zły. Jest ona niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

W roku 2018 w JCW Prosna od Dopływu z Piątka Małego do ujścia stan ekologiczny oceniono jako umiarkowany, a stan chemiczny oceniono jako poniżej stanu dobrego; tym samym stan wód oceniono jako zły. O ocenie stanu chemicznego decydowało przekroczenie wartości granicznej dla sumy heptachloru i difenyloestru bromowanego.

W roku 2018 badano ponadto wody JCW Warta od Prosny do Lutyni. Potencjał ekologiczny tej części wód oceniono jako zły, a stan chemiczny poniżej dobrego. Ta JCW nie spełniała wymagań dla wód na obszarach chronionych, stąd całą JCW oceniono w złym stanie. O ocenie potencjał decydowało element biologiczny – ichtiofauna. O ocenie stanu chemicznego decydowało przekroczenie wartości granicznej dla sumy rtęci, difenyloestru bromowanego i benzo(a)pirenu.

Stan wód powierzchniowych na terenie gminy nie jest zadowalający, co potwierdzają dane monitoringowe WIOŚ.

Dużym obciążeniem dla środowiska wodnego jest zrzut oczyszczonych ścieków z oczyszczalni ścieków. W ostatnich latach odprowadzono do odbiornika następujące ilości ładunków w oczyszczonych ściekach komunalnych (tabela):

Tabela 37. Ładunki zanieczyszczeń odprowadzanych z oczyszczalni ścieków

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu		2016	2017	2018	2019	2020
BZT5	kg/rok	488	793	523	474	620
ChZT	kg/rok	6037	7076	6897	5580	7068
zawiesina ogólna	kg/rok	862	805	774	822	168

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2016-2020

Oczyszczalnie ścieków stanowią jednak ważny element systemu ochrony wód dorzecza, jak również decydują o rozwiązaniu problemów ekologicznych jednostki oraz pozwalają na eliminowanie zanieczyszczeń wód podziemnych ściekami.

Duży udział w zanieczyszczeniu wód mają także spływy powierzchniowe, głównie z pól uprawnych zawierające związki biogenne oraz środki ochrony roślin. Należy podkreślić, że ochrona wód przed zanieczyszczeniem związanym ze spływami powierzchniowymi jest zadaniem trudniejszym od zapewnienia oczyszczenia ścieków pochodzących ze źródeł punktowych. Od 14 marca 2017 roku obowiązuje Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć. Rozporządzenia te praktycznie ustanawiają obszar Wielkopolski jako tzw. OSN.

Obecnie dla nowych obszarów nie ma programu działań i nie ma ustalonych wymogów. Rolnicy, którzy już wcześniej znaleźli się na obszarach OSN musieli między innymi przestrzegać okresu nawożenia nawozami naturalnymi. Na grunty orne nawóz naturalny w postaci stałej i płynnej mógł być stosowany od 1 marca–15 listopada, na łąki trwale nawóz naturalny stały od 1 marca – 30 listopada, na pastwiska trwale nawóz naturalny stały od 1 marca– 15 kwietnia i od 15 października – 30 listopada, nawozy płynne od 1 marca – 15 sierpnia, dla użytkowania zmiennego (kośno-pastwiskowe i wypas kwaterowy) tylko nawozy płynne do 85 kg

N/ha/rok bezpośrednio po pokosie i wypasie, ale nie później niż do 15 sierpnia.

Przebieg głównych ciągów komunikacyjnych przez gminę sprzyja powstawaniu zagrożeń także ze strony komunikacji. Wśród zdarzeń, mogących być źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych jest spływ plam oleju, substancji chemicznych oraz substancji ropopochodnych z dróg. Każdorazowo Straż Pożarna jest odpowiedzialna za ograniczenie rozlewów i wycieków oraz zmywanie i usuwanie powstałych zanieczyszczeń. Uzupełnienie systemu kanalizacji deszczowej, jego uszczelnienie i montaż separatorów powinno ograniczyć dopływ zanieczyszczeń komunikacyjnych do wód.

Wody podziemne

Wody podziemne, podobnie jak wody powierzchniowe, stale podlegają antropopresji. Mogą być narażone na różnego rodzaju czynniki degradujące, wpływające na ich jakość i zasobność.

Stopień zagrożenia wód podziemnych zależy przede wszystkim od:

- stopnia ich izolacji utworami słabo przepuszczalnymi,
- powierzchni terenu,
- obecności ognisk zanieczyszczeń,
- bezpośredniego sąsiedztwa w niżej położonych osadach wód zmineralizowanych.

Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych występujących na charakteryzowanym obszarze można wyliczyć:

- rolnicze: związane z intensywnym nawożeniem oraz stosowaniem pestycydów,
- komunalne: „dzikie wysypiska”, zrzut ścieków, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe,
- transportowe: szlaki komunikacyjne, obszary magazynowo – składowe.

W roku 2019 stan chemiczny i ilościowy JCWPd nr 61 i 81 został określony jako dobry, nie jest ona zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Na terenie JCWPd nr 81 zidentyfikowano obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenie związkami azotu pochodzenia rolniczego - OSN w zlewni rzek Czarna Woda i Kuroch , OSN w zlewni rzek Giszka, Lipówka, Ołobok i Trzemna (Ciemna), OSN w zlewni rzeki Lutynia, wszystkie poza terenem gminy Pyzdry. Punktem pomiarowo-kontrolnym dla JCWPd, który znajduje się najbliżej gminy Pyzdry był punkt zlokalizowany w miejscowości

Brudzewek (gmina Chocz). Podczas pomiarów za 2019 rok zaliczono ten punkt do IV klasy jakości – wody złej jakości.

Na terenie JCWPd nr 61 zidentyfikowano obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego - OSN w zlewni rzeki Orla, OSN w zlewni rzek Czarna Woda i Kuroch, OSN w zlewni rzek Giszka, Lipówka, Ołobok i Trzemna (Ciemna), OSN w zlewni rzeki Kopel OSN w zlewni rzeki Struga Bawół, OSN w zlewni rzeki Lutynia, OSN w zlewni rzek Olszynka, Racocki Rów i Żydowski, OSN w zlewni Kanału Mosińskiego i rzeki Kanał Książ, również znajdujące się poza terenem gminy Pyzdry. Punktem pomiarowo-kontrolnym dla JCWPd, który znajduje się najbliżej gminy Pyzdry był punkt zlokalizowany w miejscowości Komorze Przybysławskie (gmina Żerków). Podczas pomiarów za 2019 rok zaliczono ten punkt do IV klasy jakości – wody złej jakości.

Podwyższone wartości stężeń niektórych wskaźników sugerują oddziaływanie presji antropogenicznej na wody podziemne jednostki. Jak wynika jednak z badań PIG-PIB¹ stan wód podziemnych utrzymuje się generalnie w dobrym stanie ilościowym i chemicznym.

Tabela 38. Jakość wód podziemnych

Numer JCWPd	Stan wód podziemnych	Rok		
		2012	2016	2019
61	chemiczny	dobry	dobry	dobry
	ilościowy	dobry	dobry	dobry
81	chemiczny	dobry	dobry	dobry
	ilościowy	dobry	dobry	dobry

Źródło: <http://mjwp.gios.gov.pl/mapa>

Największe zagrożenie wód gruntowych pochodzi od gospodarstw hodowlanych o dużej skali, dużej obsadzie zwierząt. Prowadzona w gospodarstwach intensywna produkcja roślinna i zwierzęca bazuje na stosowaniu dużej ilości nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz powoduje w efekcie powstawanie dużej ilości nawozów naturalnych, gnojówki i gnojowicy. Bardzo istotne jest nawożenie kompleksów rolnych z

¹ źródło: monitoring GIOŚ - <http://mjwp.gios.gov.pl/mapa>

zachowaniem wymagań i możliwości roślin odnośnie ilości substancji nawozowych, jak też terminów i formy ich stosowania.

Właściwa i racjonalna gospodarka rolna nie stanowi zagrożenia dla otaczającego środowiska, warto zatem znać i stosować przepisy ustawy o nawozach i nawożeniu oraz wydany przez Ministerstwo Środowiska - Kodeks Dobrej Praktyki Rolnej.

Zanieczyszczenie wód podziemnych azotanami jest spowodowane bieżącym, niewłaściwym sposobem gospodarowania nawozami oraz wcześniejszymi zanieczyszczeniami, które obecnie nadal migrują do wód podziemnych. Gmina nie została objęta obszarami szczególnie narażonymi na zanieczyszczenia związkami azotu.

W roku 2017, w gminie Jarocin WIOŚ badał wody podziemne pod kątem tego zanieczyszczenia, na terenie OSN w zlewni Lutyni. Wody oceniono na niewrażliwe na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego.

Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” dla jednolitych części wód będących w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym celem środowiskowym jest utrzymanie tego stanu/potencjału. Dla naturalnych części wód powierzchniowych celem środowiskowym jest osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego i utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego, a dla sztucznych i silnie zmienionych części wód powierzchniowych celem środowiskowym jest osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego i utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. Dla jednolitych części wód podziemnych celem środowiskowym jest dobry stan, zarówno ilościowy, jak i chemiczny.

Przepisy krajowe i prawodawstwo unijne zabraniają realizowania przedsięwzięć, które mogą pogorszyć stan wód powierzchniowych i podziemnych pod względem jakościowym i ilościowym, jak również podejmowania działań, które mogłyby ograniczyć ich funkcje ekologiczne.

Jednolite części wód, dla których w Planie gospodarowania wodami określono zły stan lub wskazano jako zagrożone osiągnięciem celów środowiskowych, należy traktować jako szczególnie wrażliwe w kontekście generowanych przez poszczególne przedsięwzięcia oddziaływań. Należy podkreślić, że ocena wpływu konkretnego przedsięwzięcia na jcw jest dokonywana na etapie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Prawidłowo przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko skutecznie wskazuje możliwości eliminacji potencjalnych negatywnych oddziaływań na cele ochrony jcw.

Analizę wpływu planowanych na obszarze dorzeczy inwestycji odniesiono do poszczególnych jednolitych części wód, dla których indywidualnie rozpatrywano wpływ podejmowanych w jej obrębie działań

na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych. Analizie zostały poddane inwestycje polegające na budowie, przebudowie lub remoncie planowanych

lub istniejących obiektów hydrotechnicznych oraz pozostałych inwestycji mających wpływ na hydromorfologię cieków wód powierzchniowych. Indywidualna ocena wpływu każdej inwestycji na jcw (powierzchniowych i podziemnych) pozwoliła na stworzenie dwóch podstawowych list inwestycji, tj.:

- Lista nr 1 – Inwestycje, które nie wpływają negatywnie na osiągnięcie dobrego stanu wód lub nie pogarszają stanu wód, , w związku z tym ich realizacja będzie możliwa bez dalszych obostrzeń,
- Lista nr 2 – Inwestycje, które mogą spowodować nieosiągnięcie dobrego stanu wód lub pogorszenie stanu/potencjału i dla których należy rozważyć zastosowanie odstępstwa w myśl art. 4 ust. 7 RDW.

Inwestycje z Listy nr 2, dla których stwierdzono spełnienie przesłanek z art. 4.7 RDW wpisano do aktualizacji planów gospodarowania wodami i przypisano im odstępstwo z art. 4.7 RDW.

Działania przewidziane do realizacji w ramach Strategii są w większości ukierunkowane pośrednio lub bezpośrednio na ochronę lub poprawę stanu wód powierzchniowych oraz podziemnych.

Bezpośrednio największe korzyści dla stanu wód powierzchniowych przyniesie realizacja działań polegających na budowie, rozbudowie i modernizacji sieci kanalizacyjnych i wodociagowych, jak również infrastruktury towarzyszącej, które służą ochronie wód. Podobne oddziaływanie niosą ze sobą działania związane z racjonalnym zużyciem wody. Pozytywnie oddziaływać na wody będą działania związane z przeciwdziałaniem występowania powodzi i suszy. Swobodny przepływ rzeki możliwość meandrowania sprzyja naturalnemu oczyszczaniu się wód płynących, a okresowe zalewanie dolin rzecznych sprzyja rozwojowi naturalnych siedlisk nadrzecznych tj. lasy łęgowe, które charakteryzują się bogactwem flory i fauny.

Planowane działania w ramach gospodarki wodnej oraz ochrony będą, więc prowadziły nie tylko do ograniczenia ryzyka oraz skutków wywołanych ponadnormatywnymi wezbrzeniami prowadzącymi do powodzi, ale także do poprawy jakości wód. Pośrednie i bezpośrednie zwiększanie zasobów wodnych będzie przeciwdziałało występowaniu i negatywnym skutkom suszy.

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest także sektor energetyczny. Dlatego projekty związane z poprawą efektywności energetycznej, z popularyzacją oszczędzania energii oraz promowaniem odnawialnych źródeł energii, pośrednio pozytywnie będą wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych przez sektor energetyczny.

Pozytywny wpływ na wody wykazują także działania zmniejszające zanieczyszczanie powietrza poprzez ograniczenie ich depozycji w wodach. Na redukcję zanieczyszczeń przedostających się do wód mają również wpływ niektóre z działań z zakresu rozbudowy i przebudowy infrastruktury drogowej regionu. Woda wykazuje cechy mobilności w środowisku, co za tym idzie poprawa stanu jakości powietrza wpływa na poprawę stanu jakości wody.

Stan zagrożenia powierzchni ziemi i gleb

Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych.

Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie Gminy można zaliczyć:

- obszary narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu,
- obszary użytkowane rolniczo,
- obszary, na których prowadzona jest eksploatacja surowców,
- obszary prowadzenia melioracji gruntów,
- obszary zajmowane pod zabudowę, obszary magazynowe i usługowe,
- obszar nielegalnego składowania odpadów.

Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych.

Dla gleb omawianego obszaru liniowym problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Z komunikacją samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do wód powierzchniowych.

Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest rolnicze użytkowanie, które może powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez do gleby, a tym samym dalej do wód powierzchniowych i podziemnych powodując eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku. W przypadku rolnictwa

erozja i degradacja gleb najczęściej powiązana jest także z nieprawidłową uprawą, likwidacją zakrzaczeń i zadrzewień śródpolnych. Teren Gminy zagrożony jest erozją gruntów i są to przede wszystkim zagrożenia wynikające z erozji wietrznej. W miejscach dużych spadków rzeźby terenu (np. zbocza rzek) należy liczyć się z możliwością zaistnienia ruchów masowych.

Stan i zagrożenia klimatu

Gmina Pyzdry może znaleźć się w strefie, w której mogą wystąpić negatywne skutki wynikające ze zmian klimatu. Według strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020², do najważniejszych negatywnych skutków zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne).

Zagrożeń klimatycznych nie można rozpatrywać w skali lokalnej, a raczej na poziomie stref, czy regionów. Mimo to można stwierdzić, że w najbliższych latach na obszarze Gminy, jak i całego kraju można spodziewać się wzrostu okresów upalnych, spadek liczby dni z okresami mroźnymi. W konsekwencji w centralnej Polsce, a tym samym na terenie Gminy można spodziewać się wzrostu częstotliwości opadów ulewnych czy występowania trąb powietrznych.

Stan i zagrożenia powietrza atmosferycznego

Ważnym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego jest tzw. niska emisja. Zalicza się ją do emisji powierzchniowej. Jest to emisja z kominów palenisk domowych, gdzie emitor (komin) odprowadzający spaliny znajduje się na stosunkowo niewielkiej wysokości. Uciążliwość związana z niską emisją jednakże charakteryzuje się wahaniami sezonowymi. W sezonach grzewczych wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem węgla w paleniskach domowych, ponieważ znaczna ilość mieszkań w zabudowie jednorodzinnej ogrzewana jest nadal paliwami stałymi, głównie węglem kamiennym, koksem i drewnem. Największe ilości benzo(a)pirenu uwalnianie są do atmosfery podczas spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych. Pozytywnym aspektem byłby rozwój sieci gazowej i ciepłowniczej.

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego na terenie opisywanego obszaru ma również emisja liniowa ze źródeł mobilnych zwłaszcza na terenie zwartej zabudowy miejscowości.

---

² *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, www.mos.gov.pl/g2/big/2013_03/e436258f57966ff3703b84123f642e81.pdf*

Obserwuje się, że corocznie przekraczane są dopuszczalne wartości zanieczyszczeń w całej strefie wielkopolskiej, takich jak benzo(a)piren, pył zawieszony PM 10, pył zawieszony PM 2,5 w odniesieniu do ochrony zdrowia.

Na terenie analizowanej jednostki WIOŚ nie prowadził badań w ostatnich latach. W Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2020 zawarte zostały informacje dotyczące stanu jakości powietrza atmosferycznego za rok 2020. W przypadku województwa wielkopolskiego wyznaczono trzy strefy:

- strefę aglomeracja poznańska obejmującą Poznań – miasto o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- strefę miasto Kalisz obejmującą Kalisz – miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- strefę wielkopolską obejmującą pozostały obszar województwa.

Oceny przeprowadza się z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych:

- ze względu na ochronę zdrowia ludzi – dla wszystkich stref,
- ze względu na ochronę roślin – dla strefy wielkopolskiej.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia obejmuje: dwutlenek azotu NO₂, dwutlenek siarki SO₂, benzen C₆H₆, ołów Pb, arsen As, nikiel Ni, kadm Cd, benzo(a)piren B(a)P, pył PM₁₀, pył PM_{2,5}, ozon O₃, tlenek węgla CO. W ocenie pod kątem ochrony roślin uwzględnia się: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x, ozon O₃. Pomiary, na podstawie których wykonywane są oceny, prowadzone są metodą automatyczną i manualną, w oparciu o metodyki referencyjne, a urządzenia podlegają stałemu nadzorowi metrologicznemu Centralnego Laboratorium Badawczego. Oceny wspomagane są modelowaniem matematycznym.

W wyniku badań jakości powietrza w aspekcie ochrony zdrowia przeprowadzanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska za rok 2020 dla strefy wielkopolskiej uzyskano następujące wyniki.

Tabela 39. Ocena jakości powietrza w aspekcie ochrony zdrowia dla strefy wielkopolskiej

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2.5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
wielkopolska	A	A	A	A	C1	A	C	A	A	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim.
 Raport wojewódzki za rok 2020

Na terenie strefy wielkopolskiej nie zaobserwowano przekroczenia dopuszczalnych wartości stężeń zanieczyszczeń (klasa A) wśród substancji takich jak: NO₂, SO₂, CO, C₆H₆, As, Cd, Ni, Pb, O₃, PM₁₀. Jedynie wartości zanieczyszczeń powietrza pyłem PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenem były wyższe niż dopuszczalne powiększone o margines tolerancji (klasa C) oraz poziom dopuszczalny I fazy (C1). W przypadku poziomu docelowego dla ozonu wszystkie strefy zaliczono do klasy A. Odnosząc otrzymane wyniki do celu długoterminowego dla ozonu wszystkie strefy zaliczono do klasy D2.

Analogiczną ocenę jakości powietrza przeprowadzono w aspekcie ochrony roślin.

Tabela 40. Ocena jakości powietrza w aspekcie ochrony roślin dla strefy wielkopolskiej

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji		
	SO ₂	NO _x	O ₃
wielkopolska	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim.

Raport wojewódzki za rok 2020

Wartości substancji SO₂, NO_x i ozonu w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomu docelowego w roku 2019 zaklasyfikowały strefę wielkopolską, a tym samym gminę Pyzdry do klasy A. W dodatkowej klasyfikacji w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego strefie przypisano klasę D2.

W Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej, przyjętym uchwałą Nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 5954) dla strefy wielkopolskiej wskazano działania naprawcze:

1. Ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej - w ramach działania należy systematycznie likwidować stare niskosprawne kotły, piece i paleniska zasilanych paliwem stałym na ogrzewanie proekologiczne w komunalnym zasobie mieszkaniowym i w budynkach użyteczności publicznej we wszystkich gminach strefy wielkopolskiej;
2. Zachęty finansowe na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk w gminach strefy wielkopolskiej - W ramach działania gmina powinna pozyskiwać

- środki finansowe z programów NFOŚiGW oraz innych. Dodatkowo w miarę potrzeb należy kontynuować sukcesywne udzielanie dotacji końcowym odbiorcom (odpowiednim podmiotom i osobom fizycznym) na wymianę starych niskosprawnych kotłów, pieców i palenisk zasilanych paliwem stałym;
3. Inwentaryzacja źródeł ogrzewania indywidualnego na terenie gmin ;
  4. Kontrola realizacji uchwały ograniczającej stosowanie paliw stałych;
  5. Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej - Zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą przez ograniczenie strat ciepła w wyniku termomodernizacji budynków ogrzewanych indywidualnie oraz obiektów należących do mienia miejskiego ogrzewanych indywidualnie. Termomodernizacja budynków ogrzewanych centralnie ciepłem sieciowym przynosi znikomy efekt ekologiczny w postaci redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza;
  6. Obniżenie emisji komunikacyjnej poprzez regularne utrzymywanie czystości ulic oraz zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści w gminach miejskich i miastach w gminach miejsko-wiejskich;
  7. Ochrona i zwiększanie udziału zieleni w przestrzeni gmin miejskich strefy wielkopolskiej;
  8. Edukacja ekologiczna

Kierunki działań określone w Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 wpisują się w działania naprawcze określone dla strefy wielkopolskiej. Są to przede wszystkim działania polegające na termomodernizacji budynków, budowy ścieżek pieszo-rowerowych, rozbudowy infrastruktury gazowej. W dokumencie jakim jest Program ochrony powietrza zaleca się ograniczenia emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej, stosowanie zachęt finansowych na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk. Ponadto zaleca się, rozwój sieci gazowych, rozbudowę i modernizację sieci ciepłowniczych zapewniających podłączenie nowych użytkowników, projektowanie linii zabudowy uwzględniając zapewnienie „przewietrzania” terenów ze szczególnym uwzględnieniem terenów o gęstej zabudowie oraz zwiększenie powierzchni terenów zielonych (nasadzenia drzew i krzewów), a także rozwój komunikacji publicznej oraz wdrożenie energooszczędnych i niskoemisyjnych rozwiązań w transporcie publicznym.

Działania naprawcze prowadzone są w oparciu o założenia programu ochrony powietrza. Należy mieć na uwadze, że stan jakości powietrza na tym terenie jest kształtowana nie tylko przez źródła indywidualne (emisja

niska, emisja powierzchniowa z zabudowy mieszkaniowej), ale także przez źródła liniowe (emisja komunikacyjna) i punktowe, czyli emisję z zakładów produkcyjnych.

Stan klimatu akustycznego i zagrożenia hałasem

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Jest także jedną z najbardziej charakterystycznych cech terenów zurbanizowanych.

Wzrost zagrożenia hałasem drogowym związany jest przede wszystkim z przyrostem w ostatnich latach natężenia przewozów towarowych i osobowych w ruchu lokalnym oraz tranzytowym. Najważniejsze źródło hałasu na terenie Gminy stanowią źródła komunikacyjne - trasy ruchu samochodowego.

Dla przedstawienia porównania w ilości notowanych przejazdów przez teren gminy, poniżej zamieszcza się wyniki generalnego pomiaru ruchu z lat 2010 i 2015 na drogach wojewódzkich oraz powiatowych.

Tabela 41. Wyniki GPR dla dróg przebiegających przez gminę w roku 2015 i 2010*

Rok	Numer drogi	Nazwa	Pojazdy samochod. ogółem (szt.)	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych (szt.)								
				Motocykle	Sam. osob. Mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Suma kolumn 4-6	Udział procentowy ruchu ciężarowego	Autobusy	Ciągniki rolnicze
							bez przycz.	z przycz.				
				1	2	3	4	5	6	7	8	9
SDR	SDR	SDR	SDR	SDR	SDR	suma	%	SDR	SDR			
2010	442	Borzykowo - Pyzdry	6 217	75	4 849	783	180	224	1 187	19,09	44	62
2015			7 016	63	5 381	758	260	491	1 509	21,51	28	35
2010	442	Pyzdry - Gizalki	3 283	36	2 453	433	138	197	768	23,39	13	13
2015			3 780	45	2 670	389	212	438	1 039	27,49	11	15
2010	466	Ciężen - Pyzdry	1 962	29	1 628	171	55	47	273	13,91	12	20
2015			1 948	29	1 519	208	78	94	380	19,51	6	14

Źródło: Wyniki GPR 2010, 2015

* na moment opracowania niniejszej prognozy (sierpień 2021) wyniki GPR za rok 2020 nie są dostępne.

Badania natężenia ruchu pojazdów na drogach powiatowych prowadzone były na kilku odcinkach, które zestawiono poniżej: - droga nr 2900 relacji Pyzdry - gr. powiatu – 42 pojazdy,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021-2025

- droga nr 2901 relacji Zapowiednia - Wrąbczynkowskie Holendry - Wrąbczynek - gr. powiatu - 25 pojazdów, - droga nr 2902 relacji Ruda Komorska - Lisewo - 23 pojazdy,
- droga nr 2903 relacji Janowskie Holendry - Anielewo - 3 pojazdy,
- droga nr 2904 relacji Pyzdry - Tarnowa - 9 pojazdów,
- droga nr 3090 relacji gr. powiatu - Górne Grądy - gr. powiatu - 36 pojazdów,
- droga nr 4180 relacji gr. powiatu - Lisewo - Ciemierów - (dr 442) - 16 pojazdów,
- droga nr 4181 relacji gr. powiatu - Ruda Komorska - Pyzdry (dr. 442) - 47 pojazdów.

Wyraźnie widać wzrost natężenia ruchu pojazdów ciężarowych i dostawczych, z jednoczesnym wzrostem ilości samochodów osobowych. Na wszystkich badanych odcinkach notuje się spadek ilości przejazdów autobusów.

Podsumowując, największe natężenie ruchu pojazdów w roku 2015 notowano na drodze wojewódzkiej nr 442, na odcinku Borzykowo – Pызdry. Największe natężenie ruchu ciężarowego było natomiast na odcinku Pызdry – Gizalki tej samej drogi wojewódzkiej. Emisja hałasu wzdłuż tej drogi może być zatem uciążliwa dla mieszkańców, których nieruchomości zlokalizowane są wzdłuż tego ciągu komunikacyjnego.

Jeżeli natomiast chodzi o drogi powiatowe, to w gminie Pызdry największe natężenie ruchu pojazdów notuje się na drodze nr 4181 relacji gr. powiatu - Ruda Komorska – Pызdry, dalej na drodze nr 2900 relacji Pызdry - gr. powiatu oraz drodze nr 3090 relacji gr. powiatu – Górne Grądy – gr. powiatu. Niewiele mniejszy udział mają pojazdy na drogach nr 2901 relacji

Zapowiednia - Wrąbczynkowskie Holendry - Wrąbczynek - gr. powiatu nr 2902 relacji Ruda Komorska – Lisewo. Drogi powiatowe stanowią jednak tylko lokalne korytarze komunikacyjne, stąd tak niewielkie natężenie pojazdów nie stanowi zagrożenia dla komfortu akustycznego nieruchomości położonych wzdłuż tych ciągów komunikacyjnych.

Ze względu na charakter gminy, znaczenie w ogólnym wpływie na klimat akustyczny ma również hałas przemysłowy, który powoduje uciążliwość w znacznie mniejszym wymiarze niż hałas komunikacyjny. Mogą pojawiać się uciążliwości ze strony niewielkich źródeł hałasu, pochodzących od podmiotów gospodarczych zlokalizowanych wewnątrz osiedli mieszkaniowych, czy terenów zabudowanych. Funkcjonujący prawno-administracyjny sposób postępowania oraz sankcje ekonomiczne przyczyniają się do ograniczenia emisji ponadnormatywnych.

Emisja pól elektromagnetycznych i zagrożenia nadmierną emisją

Prowadzący instalację, użytkownik stacji elektroenergetycznej lub napowietrznej linii elektroenergetycznej lub instalacji stacji nadawczej emitującej pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, co reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska.

Od lat WIOŚ nie przeprowadzał badań pól elektromagnetycznych na terenie gminy. Jak wynika jednak z badań prowadzonych na innych

stanowiskach, nie notuje się przekroczeń dopuszczalnej normy emisji pola elektromagnetycznego określonej na 7 V/m.

Należy jednak wziąć pod uwagę, że przy obecnym postępie cywilizacyjnym, rozwoju sieci radiokomunikacyjnej i wzrost liczby urządzeń emitujących promieniowanie, nie da się całkowicie wyeliminować ze środowiska promieniowania elektromagnetycznego, dlatego też konieczne jest monitorowanie jego poziomów, także ze szczególnym uwzględnieniem zmiany punktów pomiarowych, gdyż na poziom promieniowania na danym obszarze ma wpływ rodzaj oraz liczba występujących na danym obszarze sztucznych źródeł promieniowania.

Ze względu na możliwość rozwoju energii wiatrowej na terenie gminy, ze względu na dobre warunki wietrzne należy również zwrócić uwagę, po uruchomieniu siłowni wiatrowych na poziomy emitowanych przez nie pól elektromagnetycznych.

Zagrożenie poważnymi awariami

W przypadku wystąpienia awarii Gmina Pyzdry oraz inne organy administracji mają obowiązek zabezpieczenia środowiska przed awariami. Główne obowiązki administracyjne ciążyą na władzach wojewódzkich i Straży Pożarnej. Na terenie gminy nie funkcjonują zakłady określone jako zakłady o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii. Zagrożenie mogą stanowić jednak inne podmioty gospodarcze ze względu na składowane materiały i inne półprodukty.

Innym typem zagrożeń na tym terenie są zagrożenia pochodzące z komunikacji. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów, stanu technicznego dróg oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Niebezpieczeństwo wystąpienia awarii na terenie Gminy stwarza transport samochodowy substancji niebezpiecznych. W większości przypadków, transport ten dotyczy paliw płynnych. Szczególne zagrożenia występują na drogach o największym ruchu tego typu przewozów.

Stan zagrożenia fauny i flory

Do zagrożeń i degradacji zasobów przyrodniczych na terenie Gminy należy zaliczyć:

- zrzuty i przesiąkanie ścieków do wód powierzchniowych, powodujące degradację niewielkich zbiorników wodnych i cieków oraz ich eutrofizację,
- negatywny wpływ działalności antropogenicznej

- uproszczenie struktury krajobrazowej,
- ekspansję zabudowy mieszkalnej,
- emisję zanieczyszczeń z transportu,
- nasadzenia gatunków inwazyjnych.

Do najbardziej wrażliwych na szkodliwe czynniki biotyczne i abiotyczne należą lasy sosnowe, porastające grunty porolne. Do najczęstszych zagrożeń biotycznych należą szkodniki owadzie. Z czynników abiotycznych mających istotne znaczenie dla osłabienia kondycji drzewostanów na terenie Gminy, to okresy wysokich temperatur połączone z niskim stanem wód, co może powodować intensyfikację pożarów. Okresy suche przyczyniają się do zamierania drzewostanów. W osłabionych fizjologicznie drzewostanach mogą rozwijać się grzyby patogeniczne, prowadzące do usychania drzew.

Lasy Państwowe kładą coraz większy nacisk na ochronę przyrody i naturalizację oraz rewitalizację siedlisk dostrzegając znaczenie biologicznych mechanizmów regulacji liczebności gatunków. Przede wszystkim wprowadzają gatunki liściaste tam, gdzie pozwalają na to gleby, nawet na kilkuarowych powierzchniach.

W ramach monitoringu stanu lasów Nadleśnictwo wykonuje jesienne poszukiwania szkodników pierwotnych sosny oraz monitoruje stan lasów pod kątem występowania innych zagrożeń.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Standardowych Formularzach Danych (SDF) zagrożenia dla wskazanych obszarów Natura 2000 określone są na trzech poziomach: oddziaływania o wysokim poziomie zagrożenia dla obszaru, średnim i niskim poziomie. Zgodnie z SDF dla wskazanych obszarów Natura 2000 następujące działania mogą stanowić wyżej wskazane zagrożenia:

1. **dla obszaru PLB300002 Dolina Środkowej Warty:**
  - a) wysokie zagrożenie: budowa dróg i autostrad,
  - b) średnie zagrożenia: zmiana sposobu uprawy, zarzucanie pasterstwa, brak wypasu, stosowanie nawozów sztucznych, modyfikowanie funkcjonowania wód, regulowanie (prostowanie koryt) rzecznych, zmiana przebiegu koryt rzecznych, pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych i terenów rekreacyjnych, polowania, kłusownictwo, rozwój przemysłu, pożary i skutki ich gaszenia, zabudowania rolnicze, lokalizacja mostów i wiaduktów, intensyfikacja rolnictwa, wędkarstwo, rozwój zabudowy rozproszonej,
  - c) niskie zagrożenia: lokalizacja linii energetycznych i telefonicznych, nieciągła zabudowa miejska, polowania, zamulenie cieków, sporty i różne formy wypoczynku w plenerze, zanieczyszczenia powietrza,

2. dla obszaru PLH300009 Ostoja Nadwarciańska:

- a) wysokie zagrożenie: drogi i autostrady,
- b) średnie zagrożenia: polowania, kłusownictwo, rozwój rolnictwa, zmiana sposobu uprawy, zrzucanie pasterstwa, brak wypasu, wędkarstwo, rozbudowa obiektów rolniczych, pozbywanie się odpadów przemysłowych, modyfikowanie funkcjonowania wód, regulowanie (prostowanie koryt) rzecznych, zmiana przebiegu koryt rzecznych, pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych i terenów rekreacyjnych, pożary i skutki ich gaszenia, rozwój przemysłu, rozbudowa sieci infrastruktury komunalnej, stosowanie nawozów sztucznych, lokalizacja mostów i wiaduktów,
- c) niskie zagrożenia: zanieczyszczenia powietrza, lokalizacja linii energetycznych i telefonicznych, polowania, sporty i różne formy wypoczynku w plenerze, zamulenie cieków.

Dla obszaru Ostoja Nadwarciańska PLH300009 został sporządzony plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem RDOŚ w Poznaniu z dnia 14 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Nadwarciańska PLH300009 (Dz. Urz. Woj. Wlkp. poz. 1819), zmienionym Zarządzeniem RDOŚ w Poznaniu z dnia 19 listopada 2014 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Nadwarciańska PLH300009. Poniżej zamieszczono najważniejsze ustalenia tego zarządzenia i planu.

Tabela 42. Cele działań ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1.	1340 Śródładowe słone łąki, pastwiska i szuwary (<i>Glauco-Puccinietalia</i> – część zbiorowiska śródładowe)	Utrzymanie obecnego użytkowania rolniczego
2.	2330 Wydmy śródładowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus, Agrostis</i>)	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez ograniczenie sukcesji i ekspansji obcych gatunków roślin oraz zabezpieczenie siedliska przed niszczeniem.
3.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion, Potamion</i>	Utrzymanie obecnego stanu ochrony siedliska.
4.	3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p.	Uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych.
5.	4030 Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Geniston, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylion</i>)	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez ograniczenie sukcesji.
6.	6120 Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez ograniczenie sukcesji.
7.	6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i>)	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez odpowiednie użytkowanie rolnicze.
8.	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez odpowiednie użytkowanie rolnicze.
9.	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Utrzymanie obecnego stanu ochrony siedliska.
10.	6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez odpowiednie użytkowanie rolnicze.
11.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez odpowiednie użytkowanie rolnicze.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021-2025

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
12.	7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>)	Nie określono w związku z trwającą procedurą usunięcia siedliska z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000
13.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez odpowiednie użytkowanie rolnicze.
14.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez zmianę struktury gatunkowej drzewostanu. Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu siedliska w obszarze Natura 2000.
15.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Poprawa stanu ochrony siedliska poprzez zmianę struktury gatunkowej drzewostanu.
16.	1617 Starodub łąkowy <i>Angelica palustris</i>	Utrzymanie obecnego stanu ochrony gatunku poprzez odpowiednie użytkowanie rolnicze łąk.
17.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Nie określono w związku z trwającą procedurą usunięcia gatunku z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000
18.	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Utrzymanie właściwego stanu ochrony gatunku.
19.	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	Rozpoznanie rozmieszczenia i liczebności gatunku w obszarze Natura 2000, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych.
20.	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Rozpoznanie rozmieszczenia i liczebności gatunku w obszarze Natura 2000, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych.
21.	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Rozpoznanie rozmieszczenia i liczebności gatunku w obszarze Natura 2000, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych.
22.	1134 Różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Rozpoznanie rozmieszczenia i liczebności gatunku w obszarze Natura 2000, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych.
23.	1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Rozpoznanie rozmieszczenia i liczebności gatunku w obszarze Natura 2000, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych.
24.	1149 Koza <i>Cobitis taenia</i>	Rozpoznanie rozmieszczenia i liczebności gatunku w obszarze Natura 2000, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych.
25.	1037 Trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>	Rozpoznanie rozmieszczenia i liczebności gatunku w obszarze Natura 2000, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych.

Źródło: Zarządzenie RDOŚ

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021-2025

Tabela 43. Określenie działań ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację i obszarów działania

Lp.	Działanie ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk			
1.	Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska przyrodniczego położonego na trwałych użytkach zielonych. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe, trwałych użytków zielonych. Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Płaty siedliska przyrodniczego 1340 położone na działkach ewid. o nrach 752, 757, obręb Białobrzeg, gmina Pyzdry, 126, 129/4, 122, 137, 141, 142, 143, 144/2, 144/1, 145, 146, 160, 306, 158, 157, 156, 155, 154, 153, 151, 150, 152/2, obręb Trzcianki, gmina Pyzdry, 6/1, obręb Wrąbczynek, gmina Pyzdry.	Właściciel lub zarządca nieruchomości
2.	Działanie fakultatywne. Użytkowanie zgodne z wymogami programu rolnośrodowiskowego dla siedliska przyrodniczego. Działanie coroczne realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Płaty siedliska przyrodniczego 1340 położone na działkach ewid. o nrach: 752, 757, obręb Białobrzeg, gmina Pyzdry, 126, 129/4, 122, 137, 141, 142, 143, 144/2, 144/1, 145, 146, 160, 306, 158, 157, 156, 155, 154, 153, 151, 150, 152/2, obręb Trzcianki, gmina Pyzdry, 6/1, obręb Wrąbczynek, gmina Pyzdry.	Właściciel lub zarządca nieruchomości
3.	Usunięcie drzew i krzewów. W drugim roku obowiązywania planu zadań ochronnych. Ponawianie w miarę potrzeb na podstawie wyników monitoringu wskazanego w działaniu ochronnym nr 28.	Płaty siedliska przyrodniczego 2330 w granicach działek ewid. o nrach: 879, obręb Wrąbczyn, gmina Zagórz, 209/4, obręb Wrąbczyn Górski, gmina Zagórz, 616, obręb Rataje, gmina Pyzdry, 416, 414, 283, obręb Pietrzyków, gmina Pyzdry, 353, obręb Wrąbczynek, gmina Pyzdry, 772, obręb Dolne Grądy, gmina Pyzdry, 378/3, obręb Myślubórz, gmi. Golina, 747, 748, obręb Rumin, gmina Stare Miasto oraz płat siedliska w pododdziale 185b, obrębu Kazimierz Biskupi Nadleśnictwa Konin.	Właściwy miejscowo nadleśniczy lub właściciel bądź zarządca nieruchomości na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
4.	Usunięcie ekspansywnych gatunków roślin zielnych. W drugim roku obowiązywania planu zadań ochronnych. Ponawianie w miarę potrzeb na podstawie wyników monitoringu wskazanego w działaniu ochronnym nr 28.	Płaty siedliska przyrodniczego 2330 położone na działce ewid. o nrze 879, obręb Wrąbczyn, gmina Zagórz.	Właściciel lub zarządca nieruchomości na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021-2025

5.	Zabezpieczenie płatów siedliska przed niszczeniem przez pojazdy. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Płaty siedliska przyrodniczego 2330 położone na działkach ewid. o nrach: 353, obręb Wrąbczynek, gmina Pyzdry, 209/4, obręb Wrąbczyn Górski, gmina Zagórów.	Właściciel lub zarządca nieruchomości na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
6.	Zabezpieczenie płatów siedliska przed niszczeniem przez pozyskiwanie piasku. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Płaty siedliska przyrodniczego 2330 położone na działkach ewid. o nrach: 353, obręb Wrąbczynek, gmina Pyzdry, 209/4, obręb Wrąbczyn Górski, gmina Zagórów, 191/2, obręb Modła, gmina Rzgów.	Właściciel lub zarządca nieruchomości na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
7.	Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska przyrodniczego położonego na trwałych użytkach zielonych. Ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, trwałych użytków zielonych. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Płaty siedliska przyrodniczego 4030 położone na działkach ewid. o nrach: 223, obręb Modła, gmina Rzgów, 502, obręb Wrąbczyn, gmina Zagórów, 873, obręb Oleśnica, gmina Zagórów.	Właściciel lub zarządca nieruchomości
8.	Działanie fakultatywne. Wypasanie zgodne z wymogami siedliska. Działanie coroczne realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Płaty siedliska przyrodniczego 4030 położone na działkach ewid. o nrach: 223, obręb Modła, gmina Rzgów, 502, obręb Wrąbczyn, gmina Zagórów, 873, obręb Oleśnica, gmina Zagórów.	Właściciel lub zarządca nieruchomości
9.	Usuwanie drzew i krzewów. W drugim roku obowiązywania planu zadań ochronnych. Ponawianie w miarę potrzeb na podstawie wyników monitoringu wskazanego w działaniu ochronnym nr 28.	Płaty siedliska przyrodniczego 6120 położone na działce ewid. o nrze 616, obręb Rataje, gmina Pyzdry.	Właściciel lub zarządca nieruchomości na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
10.	Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska przyrodniczego położonego na trwałych użytkach zielonych. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe, trwałych użytków zielonych. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Płaty siedliska przyrodniczego 6120 położone na działce ewid. o nrze 616, obręb Rataje, gmina Pyzdry.	Właściciel lub zarządca nieruchomości

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021-2025

11.	Działanie fakultatywne. Koszenie lub wypas zgodne z wymogami programu rolnośrodowiskowego dla siedliska przyrodniczego. Działanie coroczne realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Płaty siedliska przyrodniczego 6120 położone na działce ewid. o nrze 616, obręb Rataje, gmina Pyzdry.	Właściciel lub zarządca nieruchomości
12.	Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska przyrodniczego położonego na trwałych użytkach zielonych. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe, trwałych użytków zielonych. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Płaty siedliska przyrodniczego 6230 położone na działkach ewid. o nrach: 191/2, obręb Modła, gmina Rzgów, 275, obręb Babia, gmina Rzgów, 873, obręb Oleśnica, gmina Zagórow, 502, 501/6, obręb Wrąbczyn, gmina Zagórow, 174/1, obręb Wrąbczynek, gmina Pyzdry.	Właściciel lub zarządca nieruchomości
13.	Działanie fakultatywne. Wypasanie zgodne z wymogami programu rolnośrodowiskowego dla siedliska przyrodniczego. Działanie coroczne realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Płaty siedliska przyrodniczego 6230 położone na działkach ewid. o nrach: 191/2, obręb Modła, gmina Rzgów, 275, obręb Babia, gmina Rzgów, 873, obręb Oleśnica, gmina Zagórow, 502, 501/6, obręb Wrąbczyn, gmina Zagórow, 174/1, obręb Wrąbczynek, gmina Pyzdry.	Właściciel lub zarządca nieruchomości
14.	Usuwanie nadmiaru drzew i krzewów. W drugim roku obowiązywania planu zadań ochronnych. Ponawianie w miarę potrzeb na podstawie wyników monitoringu wskazanego w działaniu wymienionym w punkcie 28.	Płaty siedliska przyrodniczego 6230 położone na działce ewid. o nrze 275, obręb Babia, gmina Rzgów.	Właściciel lub zarządca nieruchomości na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
15.	Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska przyrodniczego położonego na trwałych użytkach zielonych. Ekstensywne użytkowanie	Płaty siedliska przyrodniczego 6410 położone na działkach ewid. o nrach: 148, 149, 150, 151, 152/2, 156, 157, 158, 172, 160, 141, 140, 139/1, obręb	Właściciel lub zarządca nieruchomości
	kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe, trwałych użytków zielonych. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Trzcianki, gmina Pyzdry, 376/1, 377, obręb Grądy Dolne, gmina Pyzdry, 798, 840, obręb Myślębórz, gmina Golina, 199, 198, 197, 196, 195, 194, 193, obręb Golina Kolonia oraz płat siedliska w pododdziale 206d, obrębu Kazimierz Biskupi Nadleśnictwa Konin.	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021-2025

16.	Działanie fakultatywne: koszenie zgodne z wymogami programu rolnośrodowiskowego dla siedliska przyrodniczego. Działanie coroczne realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Platy siedliska przyrodniczego 6410 położone na działkach ewid. o nrach: 148, 149, 150, 151, 152/2, 156, 157, 158, 172, 160, 141, 140, 139/1, obręb Trzcianki, gmina Pyzdry, 376/1, 377, obręb Grądy Dolne, gmina Pyzdry, 798, 840, obręb Myślubórz, gmina Golina, 199, 198, 197, 196, 195, 194, 193, obręb Golina Kolonia oraz płat siedliska w pododdziale 206d, obrębu Kazimierz Biskupi Nadleśnictwa Konin.	Właściwy miejscowo nadleśniczy lub właściciel bądź zarządca nieruchomości
17.	Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska przyrodniczego położonego na trwałych użytkach zielonych. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe, trwałych użytków zielonych. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Platy siedliska przyrodniczego 6440 położone na działkach ewid. o nrach: 39/1, 41, obręb Wrąbczynek, gmina Pyzdry, 382/19, 382/9, 384, 385, obręb Łąd, gmina Łądek, 335/5, 335/4, 329/3, obręb Policko, gmina Łądek, 22, 23, 25, 26, 107, obręb Wrąbczyn Górski, gmina Zagórów.	Właściciel lub zarządca nieruchomości
	Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.		
20.	Działanie fakultatywne. Koszenie zgodne z wymogami programu rolnośrodowiskowego dla siedliska przyrodniczego. Działanie coroczne realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Platy siedliska przyrodniczego 6510 położone na działkach ewid. o nrach: 127, 132, obręb Rzgów Drugi, gmina Rzgów.	Właściciel lub zarządca nieruchomości
18.	Działanie fakultatywne. Koszenie zgodne z wymogami programu rolnośrodowiskowego dla siedliska przyrodniczego. Działanie coroczne realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Platy siedliska przyrodniczego 6440 położone na działkach ewid. o nrach: 39/1, 41, obręb Wrąbczynek, gmina Pyzdry, 382/19, 382/9, 384, 385, obręb Łąd, gmina Łądek, 335/5, 335/4, 329/3, obręb Policko, gmina Łądek, 22, 23, 25, 26, 107, obręb Wrąbczyn Górski, gmina Zagórów.	Właściciel lub zarządca nieruchomości
19.	Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska przyrodniczego położonego na trwałych użytkach zielonych. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe, trwałych użytków zielonych.	Platy siedliska przyrodniczego 6510 położone na działkach ewid. o nrach: 127, 132, obręb Rzgów Drugi, gmina Rzgów.	Właściciel lub zarządca nieruchomości

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021-2025

21.	Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska przyrodniczego położonego na trwałych użytkach zielonych. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe, trwałych użytków zielonych. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Płaty siedliska przyrodniczego 7230 położone na działkach ewid. o nrach: 152/2, 182/1, 183, 184, 185, 186, 192, 307/3, 193, 196/1, 196/2, obręb Trzcianki, gmina Pyzdry.	Właściciel lub zarządca nieruchomości
22.	Działanie fakultatywne. Koszenie zgodne z wymogami programu rolnośrodowiskowego dla siedliska przyrodniczego. Działanie coroczne realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Płaty siedliska przyrodniczego 7230 położone na działkach ewid. o nrach: 152/2, 182/1, 183, 184, 185, 186, 192, 307/3, 193, 196/1, 196/2, obręb Trzcianki, gmina Pyzdry.	Właściciel lub zarządca nieruchomości
23.	Usuwanie obcych geograficznie gatunków drzew. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Płaty siedliska przyrodniczego 91E0 położone na działkach ewid. o nrach: 1099, obręb Łądek, gmina Łądek, 342, 302/8, 306/2, obręb Ratyń, gmina Łądek, 852/1, obręb Oleśnica, gmina Zagórz, 1037, 1036, 1035, 965, 989, obręb Wrąbczyn, gmina Zagórz, 125/11, 125/5, 180, 126/1, 141/2, 142, obręb Tarszewo, gmina Zagórz.	Właściciel lub zarządca nieruchomości na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
24.	Usuwanie obcych geograficznie gatunków drzew. Działanie realizowane stopniowo w ramach zabiegów wynikających z planu urządzenia lasu.	Płaty siedliska przyrodniczego 91E0 w pododdziałach 50j, 50k, 51a, 51b, 52b, 53a obrębu Benewicze Nadleśnictwa Grodziec.	Właściwy miejscowo nadleśniczy
25.	Usuwanie obcych gatunków drzew.	Płaty siedliska przyrodniczego 91F0 położone na działce ewid.	Właściciel lub zarządca
	Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	o nrze 14/2, obręb Komorze, gmina Żerków.	nieruchomości na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021-2025

26.	Działanie obligatoryjne. Zachowanie siedliska gatunku przyrodniczego położonego na trwałych użytkach zielonych. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe, trwałych użytków zielonych. Działanie coroczne realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Stanowiska staroduba łąkowego położone na działkach ewid. o nrach: 216, 158, 210, 192, obręb Trzcianki, gmina Pyzdry, 1/8, obręb Wrąbczynkowskie Holendry, gmina Pyzdry.	Właściciel lub zarządca nieruchomości
27.	Działanie fakultatywne. Koszenie zgodne z wymogami programu rolnośrodowiskowego dla danego typu siedliska. Działanie coroczne realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Stanowiska staroduba łąkowego położone na działkach ewid. o nrach: 216, 158, 210, 192, obręb Trzcianki, gmina Pyzdry, 1/8, obręb Wrąbczynkowskie Holendry, gmina Pyzdry	Właściciel lub zarządca nieruchomości na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych			
28.	Ocena stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków (z wyjątkiem nocka dużego i siedliska przyrodniczego 7210) z zastosowaniem metodyki monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 i raportów, o których mowa w art. 38 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Na reprezentatywnej liczbie stanowisk w obszarze Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiocie ochrony			
29.	Inwentaryzacja przedmiotów ochrony w miejscach ich potencjalnego występowania. Określenie stanu ochrony zgodnie z metodyką, o której mowa w art. 112 ust. 2 i raportów, o których mowa w art. 38 ustawy o ochronie	Potencjalne miejsca występowania siedliska 3270 oraz wydry, kumaka nizinnego, trzaski grzebieniastej, trzepli zielonej, piskorza, kozy i różanki w obszarze Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	przyrody, zagrożeń istniejących i potencjalnych oraz działań ochronnych. Realizacja w pierwszych dwóch latach obowiązywania planu zadań ochronnych.		

30.	Inwentaryzacja siedliska przyrodniczego 91E0 w zakresie zbiorowiska łęgu jesionowo-olszowego <i>Fraxino-Alnetum</i> w miejscach potencjalnego występowania. Określenie stanu ochrony zgodnie z metodyką, o której mowa w art. 112 ust. 2 i raportów, o których mowa w art. 38 ustawy o ochronie przyrody, zagrożeń istniejących i potencjalnych oraz ewentualnych działań ochronnych. Realizacja w drugim roku obowiązywania planu zadań ochronnych.	Dolina Warty w rejonie miejscowości Kolno i Węglewskie Holendry w obszarze Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

Źródło: Zarządzenie RDOŚ

Z kolei głównym celem ochrony Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego jest zachowanie pradolinnego krajobrazu doliny środkowej Warty z mozaiką siedlisk przyrodniczych (zwłaszcza wodnych i łąkowych), stwarzających dogodne warunki do bytowania dla ptaków wodno-błotnych; zabezpieczenie walorów kulturowych związanych z osadnictwem na kępach wydmych i na krawędzi pradoliny, w tym z ośrodkami władzy kościelnej i świeckiej w Ładzie, Ciężeniu i Pyzdrach.

Do głównych zagrożeń dla walorów przyrodniczych parku należą modyfikacja reżimu hydrologicznego w dolinie Warty poprzez gospodarkę wodną na zbiorniku Jeziorsko nieuwzględniającą potrzeb ochrony przyrody oraz nieprawidłowe melioracje na obszarze tak zwanego zawala, a także zmiana sposobu użytkowania gruntów (ograniczenie ekstensywnej gospodarki łąkowo-pasterskiej). Wśród innych zagrożeń wymienia się między innymi drapieżnictwo lisa, norki amerykańskiej czy ptaków krukowatych, zanieczyszczenie wód oraz funkcjonowanie „dzikich” wysypisk śmieci.

Negatywnie na stan fauny i flory mogą także wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony - fragmentacja siedlisk. Fragmentacja polega na rozpadzie zwartego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części (fragmenty). W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba płatów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast zwartość krajobrazu. Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyśpieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Ze wzrostem fragmentacji ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzenne zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co

przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny.

Także wszelkie prace modernizacyjne związane z budynkami np. termomodernizacje, mogą stanowić zagrożenie dla fauny. Prace modernizacyjne, w tym planowane termomodernizacje muszą być prowadzone z uwzględnieniem potencjalnie występujących na terenie obiektów chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym”. W przypadku planowanych prac modernizacyjnych budynków należy pamiętać, że stanowią one potencjalne siedlisko chronionych gatunków ptaków, w tym jerzyka (*Apus apus*) i wróbla (*Passer domesticus*). Są to również potencjalne siedliska nietoperzy. Termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych.

W przypadku zadań dotyczących budowy urządzeń melioracyjnych oraz konserwacji, modernizacji i odbudowy urządzeń wodnych, rowów i przepustów konieczne jest rozpoznanie zasobów biotycznych przed przystąpieniem do prac, ponieważ niewłaściwie przeprowadzone mogą zagrozić gatunkom chronionym lub cennym siedliskom.

Stan zagrożenia obszarów chronionych

Projekt Strategii został tak zaplanowany, aby uwzględniał zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 ze zmianami) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji. Wytyczne w stosunku do obszarów Natura 2000 wskazano w rozdziale pn „Stan zagrożenia fauny i flory”. Dla wskazanych obszarów chronionych następujące działania mogą stanowić zagrożenia:

W granicach terenów objętych ochroną w ramach **parku krajobrazowego** mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry,

- z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej,
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
  - pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
  - wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
  - dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
  - budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne – z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej,
  - likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
  - wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
  - prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową,
  - utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych,
  - organizowania rajdów motorowych i samochodowych,
  - używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

W parku krajobrazowym, w strefach, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 7, dla terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wprowadza się zakazy:

- lokalizowania nowych obiektów budowlanych oraz zalesiania.

Natomiast dla terenów nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wprowadza się zakazy:

- lokalizowania nowych obiektów budowlanych,

- lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej,
- lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m,
- zalesiania.

W parku krajobrazowym zakazuje się niszczenia i uszkodzania obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w planie ochrony dla parku krajobrazowego.

Na **obszarze chronionego krajobrazu** mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodnobłotnych, budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o

którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej,

- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od linii brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego,

Na obszarze chronionego krajobrazu, dla terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1 (ustawy o ochronie przyrody), wprowadza się zakazy: lokalizowania nowych obiektów budowlanych, zalesiania oraz nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1, wprowadza się zakazy: lokalizowania nowych obiektów budowlanych, lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej, lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m, zalesiania.

Na terenie OChK zakazuje się niszczenia i uszkodzenia obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w uchwale, o której mowa w art. 23a ust. 1.

W stosunku do **pomników przyrody** mogą być wprowadzone następujące zakazy, które odzwierciedlają najważniejsze presje związane z tymi formami ochrony przyrody:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

- zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych.

Bezwzględnie wszelkie inwestycje i zagospodarowanie terenów gminy należy prowadzić mając na uwadze zapisy planów ochrony i planów zadań ochronnych.

Konieczne jest również zwrócenie uwagi nie tylko na ochronę obszarów, ale także na ochronę gatunkową. Kierując się rozporządzeniami:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016, poz. 2183),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014, poz. 1408).

Wszystkie wymienione wyżej zakazy mogą stanowić zagrożenia dla obszarów chronionych znajdujących się na terenie gminy.

Przewidywane oddziaływanie na środowisko

Realizacja inwestycji zaplanowanych w ramach „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025” wiąże się z przejściowym i krótkotrwałym negatywnym oddziaływaniem na środowisko, głównie na etapie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Po realizacji inwestycji teren zostanie uprzątnięty. Pozytywny wpływ na elementy środowiska przyrodniczego zaobserwuje się po zakończeniu prac budowlanych. W celu oceny wpływu poszczególnych działań na elementy środowiska przyrodniczego wykorzystano macierz interakcji.

W ramach dokumentu pn „Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025” zaplanowano następujące zadania:

Lp.	Nazwa zadania
1.	Rozbudowa drogi gminnej w m. Królewiny (obręb Zapowiednia)
2.	Przebudowa drogi gminnej w m. Dłusk
3.	Przebudowa drogi gminnej w m. Zapowiednia
4.	Przebudowa drogi gminnej w m. Tłoczyna
5.	Przebudowa drogi gminnej w m. Dolne Grądy
6.	Przebudowa drogi gminnej w m. Baraniec
7.	Przebudowa drogi gminnej w m. Białobrzeg

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021-2025

8.	Przebudowa drogi gminnej w m. Łupice
9.	Przebudowa drogi gminnej w m. Kolonia Lisewo
10.	Modernizacja stacji uzdatniania wody i budowa studni w m. Wrąbczynek
11.	Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Pyzdrach
12.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 466 na odcinku Rataje–Pietrzyków– Pietrzyków-Kolonia oraz wyposażenie stacji uzdatniania wody i przebudowa sieci wodociągowej w m. Pietrzyków-Kolonia
13.	Budowa zbiorczych/siedliskowych kanalizacji na terenie wiejskim
14.	Wymiana pokrycia dachowego na budynku Urzędu Miejskiego wraz z wymianą źródła ciepła
15.	II etap gazyfikacji gminy Pyzdry
16.	Zwiększenie retencji na cieku Flisa w Pyzdrach
17.	Przebudowa centrum Pyzdr
18.	Roboty konserwacyjno-budowlane w budynku domu podcieniowego w Pyzdrach przy ul. Rynek
19.	Modernizacja dworu w Ratajach z XIX w.
20.	Modernizacja świetlicy wiejskiej we Wrąbczynku
21.	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Rudzie Komorskiej
22.	Edukacyjno-rozrywkowy Park Bociana
23.	Rozbudowa infrastruktury szlaków rowerowych
24.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Pyzdrach od ul. Nadrzecznej w kierunku wiatraka holenderskiego
25.	Dostosowanie budynku Urzędu Miejskiego w Pyzdrach do potrzeb osób niepełnosprawnych
26.	Doposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczy
27.	Budowa internetu szerokopasmowego
28.	Modernizacja gminnych lokali mieszkalnych
29.	Termomodernizacja budynku szkoły w Pyzdrach
30.	Modernizacja lewostronnego obwałowania rzeki Warty Modlica-Białobrzeg od km 0+000 do km 8+800
31.	Modernizacja prawostronnego obwałowania rzeki Proсны Modlica-Lisewo od km 0+000 do km 8+330

Każde z wyżej wymienionych zadań zostało przeanalizowane w aspekcie oddziaływania na następujące komponenty środowiska: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat (w tym mikroklimat), klimat akustyczny, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, obszary chronione).

Cel strategiczny 1. Rozwój funkcji mieszkaniowej i turystycznej gminy Pyzdry

Cele operacyjne:

- 1.1. Rozwój lokalnego układu drogowego
- 1.2. Wzrost poziomu skanalizowania gminy Pyzdry
- 1.3. Rozwój i modernizacja infrastruktury wpływającej na jakość życia

Cel strategiczny 2. Wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy Pyzdry

Cele operacyjne:

- 2.1: Tworzenie i promocja lokalnych stref aktywności gospodarczej
- 2.2: Poprawa infrastruktury gazowej, energetycznej i telekomunikacyjnej

W ramach wyżej wymienionych celów strategicznych zaplanowano wiele działań przyczyniających się do poprawy warunków życia mieszkańców, uwzględniających jednocześnie przełamywanie barier, które mogą skutecznie zakłócić rozwój gminy. Zaproponowane kierunki działań powinny zlikwidować bariery w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej, bezpieczeństwa publicznego oraz rozwoju lokalnego czy poszerzenia oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i osób starszych. Przewidziano także podjęcie działań w aspekcie termomodernizacji budynków gminnych oraz rozbudowy sieci gazowej, szerokopasmowego internetu, rozbudowy dróg i chodników, a także uzbrojenie terenów mieszkaniowych. Zakłada się, że realizacja zaproponowanych kierunków działań wpłynie na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów oraz na ograniczenie negatywnych zjawisk.

Różnorodność biologiczna, fauna i flora oraz obszary chronione

Wyjątkowe walory przyrodniczo-kulturowe Gminy Pyzdry, w tym jej położenie w zasięgu makroregionów Pojezierza Wielkopolskiego oraz Niziny Południowowielkopolskiej, wpływają na zintegrowanym podejściu do rozwoju gospodarczego łącząc tradycje z nowoczesnością, szanując przy tym środowisko naturalne.

Prace termomodernizacyjne stanowią zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jaskółki, wróble) oraz dla nietoperzy. Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Prace termomodernizacyjne powinny być prowadzone poza

okresem lęgowym ptaków, tj. poza okresem od 15 kwietnia do 15 sierpnia, a po przeprowadzeniu prac lub w ich trakcie należy instalować budki lęgowe. Zadanie to na etapie budowy będzie wiązało się z krótkookresowym negatywnym oddziaływaniem w zakresie hałasu oraz ilości wytwarzanych odpadów. W dłuższym horyzoncie czasowym będzie oddziaływać pozytywnie, w sposób pośredni na jakość powietrza, klimat, zasoby naturalne.

Wyżej wymienione kierunki działań Strategii będą miały bezpośredni i pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego oraz na wpływ na zdrowie ludzi.

W kategorii negatywnych oddziaływań pośrednich można wskazać wzrost presji urbanizacyjnej i aktywizacji gospodarczej na tereny po ich uzbrojeniu w sieć kanalizacyjną i wodociagową. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociagowej nie będzie negatywnie oddziaływać na gatunki dziko żyjących zwierząt, oddziaływanie takie może wystąpić jedynie na etapie prowadzenia prac budowlanych. Będzie to jednak oddziaływanie chwilowe i odwracalne. Negatywne oddziaływanie o charakterze krótkoterminowym związane będzie z koniecznością przekształcenia powierzchni ziemi. Z uwagi na konieczność prac ziemnych wystąpić może bezpośrednio, krótkoterminowe, negatywne oddziaływanie na roślinność występującą w rejonie inwestycji (głównie na strefę korzeniową drzew). Oddziaływanie na środowisko związane z realizacją inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wystąpi na etapie budowy i wykonania obiektów i urządzeń. Z uwagi na charakter działań, wystąpić mogą chwilowe, negatywne oddziaływania na elementy biotyczne (np. niszczenie siedlisk roślin i zwierząt). W ogólnym rozrachunku, korzyści wynikające z uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej są o wiele większe.

Budowa dróg wiąże się ze znaczącym oddziaływaniem o charakterze lokalnym, powodującym zaburzenia stosunków wodnych (melioracja, budowa systemów odwadniających), przekształcenia powierzchni ziemi, degradację krajobrazu oraz emisję hałasu. Emisja substancji z silników pojazdów jest znaczna i oddziałuje na stan czystości powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, jednak ich wpływ maleje wraz z odległością. Oprócz tego, zarówno podczas budowy, jak i eksploatacji, istnieje wysokie ryzyko znacznej fragmentacji przestrzeni, czego jednym z elementów może być przerwanie szlaków migracyjnych zwierząt. Fragmentacja przestrzeni przyrodniczej wiąże się także z niekorzystnymi skutkami m. in. dla ochrony siedlisk i gatunków, ochrony lasów i gospodarki wodnej. Na etapie samej eksploatacji dróg przewiduje się wystąpienie zmian mikroklimatu, degradację krajobrazu oraz emisję zanieczyszczeń do atmosfery i pogorszenie klimatu akustycznego. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie drogi mogą wystąpić zanieczyszczenia gleb i wód związane ze spływami powierzchniowymi substancji chemicznych stosowanych przy ich utrzymaniu, wyciekami z

pojazdów. Zagrożenie stanowią także wytwarzane odpady (remonty dróg, ale też ich eksploatacja, np. zmiotki z oczyszczania ulic, odpady powstałe w wyniku zdarzeń losowych, w tym wypadków i kolizji drogowych). Rozbudowa układu komunikacyjnego może wpłynąć na zwiększenie natężenia ruchu, a przez to na wzrost emisji spalin. Rozwój sieci drogowej sprzyjać będzie rozrastaniu się terenów zurbanizowanych, a także zwiększonej presji na tereny cenne przyrodniczo w związku z łatwiejszą dostępnością do nich. Uciążliwości pochodzenia komunikacyjnego mogą wpływać na obniżenie jakości warunków zamieszkiwania na terenach mieszkaniowo-usługowych i komfortu wypoczynku na terenach rekreacyjnych (hałas, emisje, rozczłonkowanie terenów zieleni). Biorąc pod uwagę zadania wyznaczone w projekcie Strategii polegające na rozbudowie i przebudowie dróg, ze względu na istniejące zadrzewienia przydrożne należy wziąć pod uwagę, że drzewa wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszymi dla życia drzew są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) - wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew. (Suchocka M., 2016, Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych, Warszawa). Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, z późn. zm.), tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów

przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji

Cele Strategii nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000 oraz nie będzie stanowić zagrożenia dla gatunków roślin, zwierząt i siedlisk, dla których ochrony zostały one powołane. Realizacja zadań nie będzie naruszać ustaleń obowiązujących planów zadań ochronnych obszarów chronionych.

Strategia zakłada m.in. bezpośrednią realizację lub wspieranie następujących działań inwestycyjnych, które mogą oddziaływać na obszary chronione:

- zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- zadania w zakresie utrzymania wód;
- zadania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej;
- zadania w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii;
- zadania w zakresie rozbudowy i modernizacji dróg.

Realizacja inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej spowoduje pozytywny wpływ na środowisko. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy zmniejszy ilość odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych i w efekcie będzie korzystna dla środowiska.

Uporządkowanie gospodarki ściekowej w wymiarze długofalowym przyczyni się do poprawy jakości wód podziemnych i powierzchniowych, a tym samym wpłynie pozytywnie na stan środowiska siedlisk obszarów będących pod ochroną. Negatywne oddziaływanie może jedynie występować na etapie budowy, jednak będą to oddziaływania krótkoterminowe i odwracalne, związane z pracami budowlanymi. Na etapie eksploatacji inwestycji negatywne oddziaływanie może być związane z ewentualnymi wykopami związanymi z usuwaniem potencjalnych awarii.

W przypadku budowy nowych dróg na obszarach Natura 2000 zagrożenie dla świata przyrody stanowi bezpośrednio, fizyczne oddziaływanie człowieka na florę i faunę poprzez fragmentację jednorodnych obszarów przyrodniczych (np. zwartych kompleksów leśnych), powodując m.in. izolację niektórych gatunków zwierząt oraz populacji, ograniczenie lub zahamowanie migracji. W przypadku budowy nowych dróg może wystąpić negatywne oddziaływanie na świat roślin, zwierząt i grzybów w wyniku emisji spalin i hałasu oraz oddziaływanie związane z potencjalnym skażeniem wód i gleby. Dodatkowo funkcjonowanie dróg potencjalnie może przyczynić się do wzrostu presji urbanizacyjnej oraz nasilenia presji turystycznej na obszar chroniony. Poprawa stanu technicznego dróg spowoduje upłynnienie ruchu samochodowego, a w efekcie ograniczenie emisji spalin i pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego oraz na stan klimatu akustycznego i w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na organizmy żywe. Ponadto podobnie

jak w przypadku działań w zakresie budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej negatywne, krótkotrwałe, odwracalne oddziaływanie wystąpi na etapie budowy.

Zgodnie z art. 33. Ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098) zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Na terenach chronionych wszelkie działania podporządkowane są ochronie przyrody. Działania Strategii nie wpłyną na zakłócenie integralności i funkcjonowania ekosystemów obszarów Natura 2000. Na obecnym etapie rozpoznania nie przewiduje się niszczenia siedlisk chronionych roślin, zwierząt i grzybów. Zachodzi konieczność wykonania inwentaryzacji chronionych gatunków w miejscu prowadzenia inwestycji, a w przypadku ich stwierdzenia konieczne jest przeniesienie gatunków lub ich siedlisk po uprzednim uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia w myśl art. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody.

Na przedmiotowym terenie występują tereny należące do obszaru Natura 2000, tak więc należy przewidzieć i określić możliwe znaczące oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji zapisów Strategii.

Projekt Strategii uwzględnia zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 ze zm.) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów (w stosunku do obszarów Natura 2000 - art. 33 i 36):

- zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, czy też pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

- na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybicka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000.

Wszelkie przedsięwzięcia podejmowane w celu realizacji założeń Strategii muszą uwzględniać właściwe prowadzenie prac infrastrukturalnych (związanych z rozwojem urbanizacji, sieci energetycznych, obszarów

działalności gospodarczej o funkcji rekreacyjnej, hodowli zwierząt, prowadzenia działań utrzymaniowych dróg wodnych i melioracji), aby w skali regionu nie powodować negatywnych zmian, w tym zmian stosunków wodnych, żyzności siedliska, warunków siedliskowych na obszarach Natura 2000 położonych też poza terenem danej inwestycji (oddziaływania skumulowane i pośrednie). Zwraca się też uwagę na właściwy dobór roślinności podczas prowadzenia jakichkolwiek nasadzeń, gdyż gatunki obce chronionym siedliskom mogą się rozsiewać poza teren inwestycji i zagrażać obszarom Natura 2000. Dodatkowo realizacja założeń analizowanego projektu nie powinna negatywnie wpływać na stan koryta rzek i dolin cieków wodnych, zlewni jezior, ich eutrofizacji. Stąd ważne są rozważnie prowadzone działania rolnicze, zgodnie z kodeksem dobrej praktyki rolniczej, stosowanie nawozów sztucznych, zachowanie zadrzewień śródpolnych jako elementów buforowych. Gmina powinna w sposób przemyślany prowadzić proces zagospodarowania obszarów cennych pod względem przyrodniczym, także pod kątem ich rekreacyjnego użytkowania, aby zapobiegać składowaniu odpadów, odprowadzaniu ścieków, niszczeniu roślinności i siedlisk, miejsc lęgowych oraz dzikiemu rozwojowi ścieżek rekreacyjnych. Kumulowanie funkcji mieszkaniowej wokół miejscowości, ograniczanie jej rozproszeniu także będzie pozytywnie wpływać na zasoby przyrodnicze, gdyż nie będzie to wymuszać konieczności zajmowania nowych terenów pod zabudowę, budowy nowych ciągów komunikacyjnych stanowiących bariery migracji gatunków i źródła potrażeń, będzie to ograniczać hałas i emisję zanieczyszczeń punktowych.

Ze względu na to, że obszary Natura 2000 związane są z rzeką Wartą oraz jej doliną, szczególnie ważne są działania związane z utrzymaniem koryta rzeki: bieżąca konserwacja oraz remonty urządzeń wodnych w zakresie melioracji podstawowych i szczegółowych oraz usuwanie awarii drenarskich, realizacja programu wycinki drzew i krzewów w miejscach przepływu wód powodziowych, utwardzenie skarpy nadwarciańskiej, udroźnienie i regulacja rzeki Warty, budowa i remont budowli regulacyjnych na Warcie w celu poprawy bezpieczeństwa żeglugi.

Działania planowane na przekształconych ciekach, a jednolite części wód powierzchniowych obejmujące gminę i związane z Wartą określone są jako sztuczne JCWP, w obrębie obszarów zurbanizowanych w oczywisty sposób skutkują najmniejszymi negatywnymi oddziaływaniami, jednak w ich przypadku należy stale mieć na uwadze funkcję "tranzytową" jaką mogą pełnić przekształcone cieki dla fauny wodnej. W obrębie terenów użytkowanych rolniczo (zwykle w obrębie różnego rodzaju użytków zielonych) istnieje gęsta sieć rowów i kanałów, będących składnikami rozwiniętej sieci melioracyjnej. Prace obejmujące kanały i rowy podlegające stałemu, regularnemu utrzymaniu nie powinny powodować z reguły drastycznych

zmian w warunkach wodnych otoczenia, ich wpływ na otoczenie generalnie jest umiarkowany. Dotyczy to przypadków kiedy działania służą utrzymaniu pewnego poziomu drożności cieków, zapobiegają nadmiernemu zabagnianiu otoczenia, ale uwzględniają jednocześnie potrzebę retencjonowania wody w ich obrębie, tzn. nie służą wyłącznie do ukierunkowanego, jak najszybszego odprowadzenia wody.

W odniesieniu do działań z zakresu utrzymania wód, stwierdzono możliwość wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na obszary chronione (głównie obszary Natura 2000) i ekosystemy zależne od wód (siedliska przyrodnicze, gatunki powiązane bezpośrednio lub pośrednio ze stanem wód). Analiza oddziaływania realizacji prac utrzymaniowych zakładających maksymalnie efektywne wykorzystanie wszelkich środków technicznych do ich przeprowadzenia oraz przyjmujących rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ na środowisko wskazuje się na możliwość znacznego ograniczenia spodziewanych oddziaływań przez zastosowanie przyjaznych środowisku rozwiązań.

W większości przypadków oddziaływania na obszary chronione i ekosystemy zależne od wód obejmują także strefę przyległą do koryta rzeki, tj. siedliska przyrodnicze w obrębie których warunki wodne powiązane są z korytem cieku.

Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym Strategii mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwale przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów, także w skali ponadregionalnej. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary chronione nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań kompensacyjnych lub przynajmniej działania mające zminimalizować to oddziaływanie.

Dla przedstawienia obszarów, które należy w szczególności chronić, ze względu na występującą w ich rejonie faunę i florę oraz ze względu na to, że stanowią cenne siedliska (np. kompleksy leśne, doliny cieków), żerowiska lub

trasy przelotów. Wszelkie inwestycje na tych terenach powinny być szczegółowo przeanalizowane pod kątem ich wpływu na faunę i florę w ujęciu lokalnym i regionalnym.

Celem opracowania obszarów ważnych dla migracji i gniazdowania ptaków, które objęło również gminę Pyzdry było wyznaczenie miejsc cennych dla ptaków (zarówno w okresie lęgowym, jak i podczas wędrówek) na terenie województwa wielkopolskiego. Wyznaczona sieć ostoji powinna być uwzględniana przy planowaniu inwestycji, mogących negatywnie oddziaływać na ptaki, głównie farm wiatrowych oraz inwestycji liniowych (drogi, linie energetyczne). Należy pamiętać, że planując inwestycje, każdorazowo trzeba wykonać inwentaryzację przyrodniczą, a na jej podstawie ewentualny raport oddziaływania na środowisko.

Ze względu na wzmożone wykorzystywanie przez ptaki przestrzeni powietrznej wokół miejsc, w których się gromadzą (miejsca odpoczynku, żerowiska, noclegowiska) wyznaczono wokół nich strefy buforowe o szerokości do około 2 km. W sytuacji, w której lokalizacja żerowisk ptaków została dobrze rozpoznana i stwierdzono, że znajduje się ona dalej niż 2 km od zbiornika wodnego będącego noclegowiskiem, wyznaczono strefę o większej szerokości obejmującej także żerowiska. Zasadniczo strefy buforowe wyznaczano w przypadku zbiorników wodnych. W niektórych przypadkach dla zabezpieczenia miejsc dolotowych bądź żerowisk ptaków, wyznaczano je również wokół obszaru Natura 2000 (najczęściej tylko w przypadku jego fragmentu). Dotyczy to głównie fragmentów, gdzie granica obszaru biegnie po zbiornikach wodnych bądź po granicy lasu. Ostoje ptaków wyznaczano niezależnie od istniejących już obszarowych form ochrony przyrody.

Wskazanych powyżej danych nie można jednak traktować jako wytycznych do obszarów koniecznych do wyłączenia z jakiegokolwiek zainwestowania. Zwraca się jedynie uwagę na tereny, które charakteryzują się dużą bioróżnorodnością i dlatego każde działanie w ich rejonie musi być dokładnie przeanalizowane pod kątem oddziaływań środowiskowych.

W przypadku obszaru Natura 2000 może on być chroniony w różny sposób – gospodarka człowieka nie musi być w ogóle ograniczana, a niekiedy nawet dla zachowania ekosystemów półnaturalnych, wspiera się pewne jej formy. Ochrona musi być po prostu skuteczna, co jest weryfikowane w ramach obowiązkowego monitoringu. Zgodnie z zapisami art. 33, ust. 1 ustawy o ochronie przyrody na obszarach Natura 2000 są zabronione działania, które mogą w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób mogą wpływać negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Jednym z innych obiektów są linie energetyczne, które mogą być zagrożeniem dla ptaków, jednak przede wszystkim dla gatunków o dużej

rozpiętości skrzydeł, podobnie jak elektrownie wiatrowe (Anderwald, 2009). Najczęściej obserwowanymi ptakami wpadającymi w kolizje z liniami elektroenergetycznymi są pustułki, myszołowy, orły, sępy, gołębie, szpaki, bociany, kruki i sowy. Narażone są w szczególności ptaki migrujące dalekodystansowo, ponieważ wielokrotnie mijają one linie energetyczne w czasie wiosennych i jesiennych migracji (Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, Strasburg, 2003). Ptaki lęgowe, będące głównie ptakami osiadłymi potrafią przystosować się do przeszkód, jakie napotyka w swoich siedliskach w przeciwieństwie do ptaków migrujących lub zatrzymujących się na postój, ponieważ te ostatnie pozostają na danym obszarze jedynie przez krótki okres czasu. Manewry, które mogą prowadzić do kolizji z kablami i przewodami energetycznymi w czasie lotu obserwuje się częściej u ptaków wędrownych, niż u osiadłych. Ponadto, linie energetyczne czy też elektrownie wiatrowe mogą stanowić pośrednie zagrożenie dla chronionych gatunków ptaków występujących na innych obszarach chronionych poza terenem gminy oraz bezpośrednie zagrożenie dla nietoperzy.

Wykorzystując jednak nowoczesne urządzenia ochronne można zredukować w znaczny sposób, zarówno obrażenia zwierząt, jak i uszkodzenia zasilania powstające na skutek kolizji. W tym celu można stosować zabezpieczenia linii energetycznych, kulowe oznaczniki linii (oznakowanie dzienne i nocne światła ostrzegawcze) lub odstraszacze, które obniżają liczbę ginących ptaków. Można również budować tzw. podesty, które zapewniają bezpieczeństwo dla korzystających ze słupów elektrycznych ptaków i jednocześnie eliminują przyczynę awarii i zakłóceń w przepływie prądu oraz grzebienie.

Wskazana jest również ocena oddziaływania funkcjonujących ciągów komunikacyjnych na środowisko oraz zaplanowanie ewentualnych działań kompensacyjnych. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na chronione gatunki i siedliska przyrodnicze, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. W takiej sytuacji konieczne jest jednak skompensowanie szkód poniesionych przez przyrodę, tak aby utrzymać spójność i integralność sieci (np. poprzez stworzenie w innym miejscu siedlisk dogodnych dla chronionych gatunków). Jeśli negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk lub gatunków priorytetowych, zgoda może być wydana tylko jeżeli nadrzędny interes publiczny wiąże się z ochroną zdrowia i życia ludzi, zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego albo uzyskaniem

korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego. W innych, wyjątkowych przypadkach przed udzieleniem zgody, państwo członkowskie musi wystąpić o opinię do Komisji Europejskiej (www.gdos.gov.pl).

Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk. Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Proponowane działania minimalizujące oddziaływania na człowieka, ale również na środowisko, można pogrupować na następujące części:

- a) ekrany akustyczne;
- b) urządzenia podczyszczające wody opadowe,
- c) ogrodzenia,
- d) przejścia dla zwierząt,
- e) przekrycia ochronne,
- f) pasy zieleni izolacyjnej.

W planach nie ma budowy dróg, które negatywnie oddziaływałyby na gatunki, siedliska gatunków lub siedliska przyrodnicze, stanowiące przedmioty ochrony ww. obszarów Natura 2000, obszaru chronionego krajobrazu, parku krajobrazowego ani na jego integralność lub jego powiązania z innymi obszarami. Aby uniknąć ewentualnych negatywnych oddziaływań inwestycji zawartych w harmonogramie Strategii na zwierzęta należy budować przejścia dla zwierząt: małych (przepusty), średnich (przejścia dolne – np. zespolone i przejścia górne) i dużych (przejścia górne - wiadukty ekologiczne), wprowadzać ograniczenia ostrzegające kierowców przed możliwością wystąpienia kolizji ze zwierzętami, a także tworząc nowe miejsca siedliskowe i żerowiskowe (nasadzenia krzewów i drzew, zbiorniki wodne). Negatywny wpływ inwestycji drogowych na grzyby, rośliny, tereny zieleni i zadrzewienia przydrożne można ograniczyć poprzez odpowiednie prowadzenie dróg, tak by nie dochodziło do fragmentaryzacji siedlisk. Częstsze kontrole na drogach (w tym także kontrole stanu pojazdów, które mogą zanieczyszczać środowisko) ograniczą możliwość wystąpienia poważnej awarii (w razie wycieku substancji do środowiska).

Budowa infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych niewątpliwie będzie miała pozytywny wpływ na bioróżnorodność zwłaszcza organizmów żyjących w glebie, ponieważ mniejszy udział zanieczyszczeń kierowanych bezpośrednio do gleb to większy udział organizmów w glebie, co za tym idzie lepsza żyzność gleb i jej urodzajność. Gleba o bogatej różnorodności biologicznej pozwala na lepsze kontrolowanie szkodników, ponieważ zawiera cały szereg gatunków drapieżników oraz różne zasoby składników pokarmowych. Niektóre z nich mogą stanowić źródło pożywienia dla szkodników, lecz inne będą dla nich szkodliwe.

W Strategii nie wspomina się o konieczności zaprzestania produkcji rolniczej na analizowanym terenie, tak więc następować będzie dalszy rozwój funkcji rolniczej, tym bardziej że gmina to jednostka o charakterze miejsko-wiejskim. Zgodnie z aktualnym sposobem użytkowania gruntów ornych należy dążyć do utrzymania mozaikowego charakteru w strukturze pól uprawnych, łąk, zadrzewień. Pod kątem wpływu rolnictwa zachowanie mozaikowości użytkowania stworzy warunki ostożowe dla zwierząt i roślin. Zaleca się wręcz zachowanie rolniczego charakteru wsi szczególnie na obszarach o korzystnych uwarunkowaniach środowiskowych.

Teren położony w granicach regionu wodnego Warty i tzw. prace utrzymaniowe wykonywane w obrębie jego wód mają istotne znaczenie w kontekście zapewnienia odpowiedniej ochrony w obszarowych formach ochrony przyrody, jak i zachowania ekosystemów zależnych od wód występujących poza jego granicami. Cały obszar regionu wodnego Warty odznacza się bardzo wysokim udziałem różnego rodzaju siedlisk przyrodniczych, czy też szerzej ekosystemów w różnym stopniu powiązanych z wodami. Wynika to głównie z gęstej sieci rzecznej oraz topografii terenu: w większości płaskie obszary posiadają naturalne predyspozycje do zabagniania i retencjonowania wody. Cały rejon cechuje się także wysokim udziałem użytków zielonych, które najczęściej znajdują się właśnie w dolinach rzek. Tego rodzaju obszary są miejscem koncentracji cennych siedlisk przyrodniczych, a także gatunków roślin i zwierząt. Rolę pewnej grupy wskaźnikowej w ocenie stanu obszarów mogą pełnić gatunki ptaków, w szczególności tworzące grupę tzw. ptaki wodno-błotne. Jest to grupa ptaków powiązana ze szczególnie wrażliwymi na zmiany poziomu wód gruntowych (zwykle obniżenie i przesuszenie siedlisk) siedliskami. Obszar regionu wodnego Warty odznacza się dużymi walorami i potencjałem jeśli chodzi o tę grupę ptaków. W regionie wodnym Warty większość rzek, na których zlokalizowane są obszarowe formy ochrony przyrody, znajduje się w ogólnym dobrym stanie, na co wskazuje obecność istotnych populacji gatunków zależnych od obecności naturalnego charakteru dna cieków i funkcjonowania procesów hydromorfologicznych w korycie (m.in. obecność

gatunków takich jak: minóg rzeczny, różanka, głowacz białopłetwy, koza), a także siedlisk przyrodniczych powiązanych z mało przekształconymi korytami rzek. Analizy dostępnych ortofotomap regionu i rozpoznanie takich parametrów jak krętość rzeki, czy też ogólne rodzaje pokrycia brzegów rzek, wskazują, iż ekosystemy bezpośrednio z nimi powiązane są dość powszechnie reprezentowane w regionie i pozostają nadal w dobrym stanie zachowania.

Dla obszarów najbardziej cennych pod względem bioróżnorodności konieczne jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w szczególności będą określać wymogi zagospodarowania terenu względem wymogów ochrony środowiska (doliny rzeczne, tereny leśne).

Planowane w Strategii działania w odniesieniu do form ochrony przyrody będą wyłącznie pozytywne. Jedynie w trakcie działań inwestycyjnych mogą pojawiać się pośrednie, krótkoterminowe, negatywne chwilowe oddziaływania na przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny. Oddziaływania te mogą dotyczyć powstania hałasu, przekształcenia rzeźby terenu czy zmiany stosunków wodnych. Może być to związane np. z rozwojem inwestycji liniowych. Biorąc jednak pod uwagę ich charakter będą one wpływały pozytywnie na stan środowiska przyrodniczego. Przykładowo budowa sieci kanalizacyjnej powoduje czasową zmianę stosunków wodnych i rzeźby terenu w miejscu wykopu. Jednak w konsekwencji wpływ na jakość wód powierzchniowych i podziemnych jest pozytywny, gdyż eliminowane są nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, stanowiące potencjalne zagrożenie nie tylko sanitarne, ale także związane z eutrofizacją wód objętych ochroną. Z kolei hałas powstały przy realizacji inwestycji w drogownictwie będzie chwilowy, związany z pracami budowlanymi, natomiast po zakończeniu budowy trwale zmniejszy się emisja hałasu, dzięki modernizacji nawierzchni czy zastosowaniu barier energochłonnych, co pozytywnie powinno wpływać również na lokalną faunę, przy jednoczesnym założeniu, że bariery nie będą stanowiły przeszkód w migracjach. Wprowadzenie odnawialnych źródeł energii mimo wprowadzenia w teren nowych instalacji i powstanie hałasu przy pracach budowlanych w konsekwencji przyczyni się do zmniejszonego zapotrzebowania na energię z konwencjonalnych źródeł energii. Zmniejszy się więc emisja zanieczyszczeń do atmosfery szkodliwych substancji powstałych np. przy spalaniu węgla kamiennego.

W ostatnich latach wskazuje się na efekty globalnego ocieplenia, dlatego w planowanych działaniach Strategii należy uwzględnić również zachodzące zmiany klimatu. Nie są one obojętne dla bioróżnorodności. Zmiany klimatu zachodzące w strefie klimatu umiarkowanego przejawiają się

przyspieszeniem wiosny i zmianami rozkładu temperatur latem. Wcześniej kwitną wiosenne kwiaty, przyspieszona jest pora godów płazów, ptaki zakładają gniazda o kilkanaście dni wcześniej. Zauważalne jest przyspieszenie wegetacji wczesną wiosną, a następnie jej wcześniejsze zamieranie jesienią. Zmiany klimatyczne wpływają i wpływać będą, na zasięg i rozmieszczenie gatunków, ich cykle rozrodcze, okresy wegetacji i interakcje ze środowiskiem. Jednakże różne gatunki i siedliska różnie reagują na zmiany klimatyczne – niektóre europejskie gatunki mogą na nich skorzystać, inne – mogą znacznie ucierpieć. Większość prognoz zmian klimatu opiera się o zmiany średnich wartości parametrów klimatycznych tj.: opady, temperatura, kierunek wiatru. Warto jednak zaznaczyć, że często zmiany w zasięgu, wielkości populacji, parametrach rozrodu, a w konsekwencji – całej bioróżnorodności, wynikają ze zmiany frekwencji i amplitudy zjawisk ekstremalnych, takich jak powodzie, wichury, ulewy. Zjawiska ekstremalne (w warunkach Polski są to przede wszystkim powodzie) wpływające na parametry biologiczne populacji, a w konsekwencji na bioróżnorodność, mogą oddziaływać znacznie intensywniej niż przewiduje to większość współczesnych modeli.

Strategia dla której wykonywana jest prognoza oddziaływania ma z zasady charakter proekologiczny. Nie zakłada się zatem realizacji przedsięwzięć, których skutkiem czy efektem byłoby występowanie znaczących negatywnych oddziaływań na wybrane komponenty środowiska, lub pogorszenie zasobów przyrodniczych, jako koszt rozwoju gospodarczego jednostki.

Pozostałe przewidziane w ramach Strategii działania o charakterze infrastrukturalnym: budowa i modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej, budowa i remont szlaków komunikacyjnych, działania w zakresie modernizacji i budowy obiektów użyteczności publicznej i infrastruktury sportowej i edukacyjnej, będą prowadzone głównie w obszarze zurbanizowanym i zagospodarowanym poza zasięgiem występowania chronionych siedlisk i gatunków.

Zdrowie i bezpieczeństwo ludzi

Zaplanowane działania będą wpływały pozytywnie i długoterminowo na mieszkańców gminy Pyzdry. Inwestycje polegające na budowie i przebudowie infrastruktury przyczynią się do poprawy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w gminie, dzięki zwiększeniu jej dostępności komunikacyjnej. Przedsięwzięcia te wpłyną bezpośrednio na poprawę standardu życia

mieszkańców, wzrost atrakcyjności terenów inwestycyjnych, jak i całej gminy oraz poprawy stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych. Ponadto zwiększy się również dostępność do obiektów użyteczności publicznej w związku z poprawą stanu technicznego bazy istniejącej oraz poprawa bezpieczeństwa życia i zdrowia mieszkańców poprzez doposażenie jednostek OSP. Powstaną także nowe możliwości do aktywnego spędzania wolnego czasu. Realizacja wskazanych kierunków działań nie tylko wzmocni atrakcyjność gminy, ale także podniesie jakość życia mieszkańców. Działania termomodernizacyjne wpłyną pozytywnie na efektywność energetyczną budynków, zmniejszając tym samym konieczne koszty ich eksploatacji. Pomimo ewentualnych, krótkoterminowych, lokalnych uciążliwości na etapie realizacji planowanych zadań infrastrukturalnych, ich realizacja będzie mieć pozytywny wpływ na życie ludzi.

Wody powierzchniowe i podziemne

Rozbudowa i prawidłowe utrzymanie systemów melioracji na terenie Gminy oraz budowa zbiorników retencyjnych oraz studni to inwestycje służące technicznemu zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu. Należy mieć na uwadze, że ewentualna powódź (poza nielicznymi wyjątkami) stanowi zagrożenie dla środowiska przyrodniczego – skażenie terenów zalanych. Działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej mają wymiar pozytywny z uwagi na ochronę życia i zdrowia ludzi, dóbr materialnych oraz kulturowych. Oddziaływania będą miały charakter pośredni i długoterminowy. Działania te przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych oraz zdrowia i bezpieczeństwa ludności oraz do wyeliminowania ryzyka strat materialnych, ludzkich i środowiskowych terenów zalanych w wyniku powodzi.

W obszarze gospodarki wodno-ściekowej służą przede wszystkim rozbudowie infrastruktury ujęć, uzdatnienia i przesyłu wód, a także oczyszczaniu ścieków.

Rozbudowa i modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody umożliwi dostawę wody w odpowiedniej ilości, jakości i o odpowiednim ciśnieniu dzięki nowemu układowi technologicznemu. Zaniechania inwestycji spowoduje dalszą degradację starych urządzeń stacji wodociągowej, zwiększy prawdopodobieństwo awarii urządzeń oraz nasili występujące braki w dostawie wody w odpowiedniej ilości, jakości i o odpowiednim ciśnieniu co nasili się w okresie letniej suszy. Uciążliwości z rozbudową i modernizacją będą krótkotrwałe i ustąpią po zakończeniu prac, przedsięwzięcie posiada charakter lokalny i nie będzie wpływać na klimat. Budowa studni głębinowych na terenach, gdzie nie ma możliwości doprowadzenia systemu

wodociągowego ma również wpływ na środowisko na etapie budowy. Eksploatowanie otworów na poziomie niższym niż zasoby eksploatacyjne powinno wykluczyć negatywny wpływ poboru wód na ilość i jakość ogólnych zasobów wód. Przy określaniu zasobów eksploatacyjnych oraz późniejszym użytkowaniu studni należy zwrócić uwagę na okres w jakim były prowadzone badania i jego wpływ na zasobność wodną terenu. Realizacja planowanego przedsięwzięcia nie wpłynie negatywnie na środowisko gruntowo wodne.

Rozbudowa sieci wodociągowej oraz modernizacja urządzeń wodociągowych przełoży się na poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, a przez to bezpośrednio i długoterminowo na zdrowie mieszkańców oraz ogólne podniesienie standardu życia. Dzięki realizacji zadań modernizacyjnych możliwe będzie ograniczenie strat wody na sieci, a tym samym ograniczenie zużycia wody.

Zadania związane z rozbudową systemu kanalizacyjnego przyczynią się do ograniczenia niekontrolowanej emisji zanieczyszczeń do wód, ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych, a tym samym do poprawy jakości tych wód. Generalnie realizacja zadań i inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej będzie miała bezpośredni, długoterminowy, pozytywny wpływ na środowisko wodne m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych, a pośrednio również na zdrowie ludzi. Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska.

Ewentualna uciążliwość dla środowiska związana z rozwojem i modernizacją sieci kanalizacyjnej oraz z modernizacją oczyszczalni ścieków może wystąpić w miejscu zrzutu z oczyszczalni do wód powierzchniowych z tytułu odprowadzenia większej ilości oczyszczonych ścieków. Wpływ ścieków odprowadzanych z oczyszczalni na jakość wody w odbiorniku uzależniony jest nie tylko od ilości oraz stężenia zanieczyszczeń w nich zawartych, lecz także od wielkości przepływu w tymże cieku i aktualnej jakości wód tego odbiornika. Możliwe jest występowanie sytuacji, w której odprowadza się ścieki zawierające zanieczyszczenia w dopuszczalnych stężeniach mimo wszystko może negatywnie oddziaływać na wody. Wprowadzenie do wód rzeki przy niskim przepływie znacznego ładunku zanieczyszczeń może w konsekwencji wpłynąć negatywnie na jej naturalną zdolność samooczyszczania i stopniowe pogarszanie się jakości prowadzonych przez nią wód.

Na etapie robót budowlanych ścieki bytowe będą gromadzone w przenośnych kontenerach sanitarnych zlokalizowanych na zapleczu socjalnym. Będą one systematycznie wywożone i opróżniane zgodnie z

obowiązującymi zasadami. W związku z powyższym nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko wodne. Pozytywny wpływ na jakość wód mogą mieć działania związane z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz zwiększenie retencji cieku Flisa w Pyzdrach. Podniesie się komfort życia mieszkańców gminy, a rozbudowa sieci kanalizacyjnej wpłynie na minimalizację niekontrolowanego odprowadzania ścieków z gospodarstw domowych. Modernizacja tej infrastruktury ma z kolei na celu zwiększenie bezpieczeństwa funkcjonowania całej gospodarki wodno-ściekowej w gminie, co pozwoli na zminimalizowanie ryzyka wystąpienia szkód dla środowiska i mieszkańców gminy, na terenie gdzie występują obszary cenne pod względem przyrodniczym. W ostatnich pięciu latach w Polsce wystąpiły niekorzystne zjawiska pogodowe i zmiany w klimacie, które obserwuje się na całym świecie. Wielkopolska wschodnia jest regionem, który odczuwa największe deficyty wodne w kraju. Również gmina Pyzdry odczuwa skutki zmian klimatycznych. Susza, która jest największym wyzwaniem dla Wielkopolski, osiągnęła maksymalny zasięg i intensywność od 2015 roku. Od tego czasu występuje niedobór wody. Na systematyczne obniżenie poziomu wody w rzekach całego kraju ma wpływ przede wszystkim niedobór opadów. W 2019 roku w Regionie Wodnym Warty, za wyjątkiem stycznia i maja, miesięczne sumy opadów były znacznie poniżej średniej. W okresie letnim obserwowano falę upałów z tendencją do wydłużania czasu ich występowania. Zimy w zlewni Warty były również ciepłe, a pokrywa śnieżna praktycznie nie występowała. Lata 2018 i 2019, biorąc pod uwagę roczną temperaturę powietrza, zostały określone jako ekstremalnie ciepłe. Obecnie w prawie całym Regionie Wodnym Warty występuje problem deficytu wody. Dlatego też w kolejnych latach głównie w mieście Pyzdry należy podjąć prace polegające na zwiększeniu retencji na cieku Flisa w Pyzdrach. W ramach tej inwestycji zaplanowano budowę zbiorników retencyjnych – stawów w miejscu, w którym w przeszłości był zlokalizowany jeden staw. Przedsięwzięcie zakłada budowę dwóch budowli piętrzących, które przyczynią się do powstania dwóch sąsiadujących ze sobą zbiorników retencyjnych w dolnym odcinku Kanału Flisa o łącznej powierzchni ok. 10 ha i pojemności ok. 137 tys. m³. Przedsięwzięcie to jest w fazie projektowania i trwają przygotowania do opracowania karty informacyjnej/raportu środowiskowego. Negatywne oddziaływanie na środowisko może pojawić się na etapie realizacji inwestycji. Przy wykonywaniu prac ziemnych nastąpi przekształcenie gleb. Na etapie realizacji przedsięwzięcia wystąpi czasowy wzrost zapylenia oraz emisja spalin z transportu materiałów i maszyn budowlanych. Etap realizacji przedsięwzięcia będzie również wiązał się z emisją hałasu. Negatywne oddziaływanie będzie przejściowe, ograniczone tylko i wyłącznie do czasu

przewodzenia prac. Po zakończeniu realizacji zadania wszystkie niedogodności znikną i nastąpi poprawa jakości środowiska.

Zadanie pn „Modernizacja lewostronnego obwałowania rzeki Warty Modlica-Białobrzeg od km 0+000 do km 8+800 gm. Pyzdry” jest obecnie realizowane. Celem inwestycji jest modernizacja lewostronnego obwałowania rzeki Warty o długości 8,80 km poprzez dogęszczenie wału wraz z uszczelnieniem korpusu i podłoża wału, pograżenie w stopie skarpy odwodnej ścianki szczelnej i ułożenie maty bentonitowej na skarpie odwodnej. Przez Wielkopolski Nadzór Budowlany została wydana decyzja nakazowa decyzja z dnia 17.12.2019 r. Inwestycja realizowana jest w drodze ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Kaliszu na terenie gminy Pyzdry realizuje inwestycję: Modernizacja prawostronnego obwałowania rzeki Proсны Modlica-Lisewo od km 0+000 do km 8+330 gm. Pyzdry, powiat wrzesiński, woj. Wielkopolskie. Przedmiotem przedsięwzięcia jest odbudowa (przebudowa) istniejącego odcinka prawostronnego wału przeciwpowodziowego rzeki Proсны na długości L= 8 330 m - km wału 0+000 – 8+330) wraz z przejazdami i zjazdami wałowymi (22 szt.) oraz przebudową 2 przepustów wałowych zlokalizowanych w km wału 3+028 i 7+560. Wszystkie przejazdy i zjazdy wałowe projektuje się odbudować, a nawierzchnie umocnić na całej długości płytami żelbetowymi drogowymi pełnymi o wymiarach 300*150*15 cm na podbudowie z kruszywa mineralnego stabilizowanego mechanicznie. Początek planowanej odbudowy zlokalizowano w km 0+000 wału, w odległości ok. 0,70 km na północ od wsi Modlica, koniec natomiast w km 8+330 tj. 1,10 km poniżej drogi powiatowej Nr 4180. Celem inwestycji jest zabezpieczenie i ochrona przeciwpowodziowa terenów leżących po stronie zawala przed wodami wielkimi rzeki Proсны, poprzez odbudowę istniejącego obwałowania przeciwpowodziowego do parametrów technicznych odpowiadającym obecnie obowiązującym przepisom. Inwestycja realizowana będzie w drodze ustawy z dnia 8 lipca 2010 r . o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji z zakresie budowli przeciwpowodziowych.

Powietrze i klimat

Strategia Gminy przewiduje realizację szeregu inwestycji infrastrukturalnych. W trakcie prac budowlanych należy spodziewać się okresowych emisji pyłów i gazów, spowodowanych pracami budowlanymi i

konstrukcyjno-montażowymi (wykopy, wzmożony ruch pojazdów itp.). Uciążliwości z nimi związane ustąpią po zakończeniu prac budowlanych.

Część z projektów przewidzianych w Strategii ukierunkowana jest bezpośrednio lub pośrednio na poprawę jakości powietrza atmosferycznego oraz minimalizację emisji gazów cieplarnianych, a także przeciwdziałanie zmianom klimatu. Do projektów tych należy zaliczyć takie projekty jak:

- Termomodernizacja budynku szkoły w Pyzdrach,
- Modernizacja gminnych lokali mieszkalnych,
- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Pyzdrach od ul. Nadrzecznej w kierunku wiatraka holenderskiego,
- Rozbudowa infrastruktury szlaków rowerowych,
- Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych,
- Wymiana pokrycia dachowego na budynku Urzędu Miejskiego wraz z wymianą źródła ciepła,
- II etap gazyfikacji gminy Pyzdry.

Szczególną rolę w tym zestawieniu pełnią projekty obejmujące termomodernizację budynków użyteczności publicznych oraz wsparcie termomodernizacji budynków mieszkalnych, budowa infrastruktury gazowej na terenie Gminy oraz rozbudowa sieci ścieżek rowerowych. Pozwoli to na ograniczenie zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną dla potrzeb tych budynków, a także zwiększy wykorzystanie transportu niezmotoryzowanego i co za tym idzie ograniczy niską emisję.

Przewiduje się termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz wsparcie termomodernizacji budynków mieszkalnych w celu poprawy efektywności energetycznej oraz stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów. Przyczyni to się do redukcji zużycia energii i ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza. Wsparcia wymiany wysokoemisyjnych źródeł ciepła na terenie Gminy ma na celu ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń.

Ponadto pośrednie oddziaływanie na poprawę jakości środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu będą posiadały takie projekty jak:

Zaplanowana budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury drogowej wpłyną na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Pozwoli na wyemitowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi związanego z zanieczyszczeniem powietrza. Działania te mają charakter pozytywny i długotrwały. Polegają na zmniejszeniu emisji nieorganizowanej z systemu transportowego poprzez zwiększenie płynności ruchu, poprawę stanu technicznego nawierzchni dróg. Poprawa stanu technicznego dróg spowoduje upłynnienie ruchu

samochodowego oraz redukcję pracy przewozowej, a w efekcie ograniczenie emisji spalin i pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego i klimat. W sposób pośredni pozytywnie wpłynie to na zdrowie ludzi i na organizmy żywe. W przypadku realizacji inwestycji takich, jak budowa nowych dróg istnieje ryzyko wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Rozwój infrastruktury drogowej w niesprzyjających warunkach atmosferycznych może powodować okresowy wzrost poziomów zanieczyszczeń powietrza, zwłaszcza w okresie grzewczym i w trakcie warunków inwersyjnych. Realizacja inwestycji w zakresie infrastruktury drogowej, jeżeli jest ona wymagana przepisami ustawy o oś, zostanie poprzedzona procedurą oddziaływania na środowisko, w ramach której zostaną przeprowadzone obliczenia prognozowanej emisji zanieczyszczeń powietrza, a decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach będzie określać warunki korzystania ze środowiska uwzględniając obowiązujące normy. Mając powyższe na uwadze, zakłada się, że realizacja inwestycji nie spowoduje przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012, poz. 1031).

W ramach rozwoju transportu publicznego przewiduje się również rozwój infrastruktury rowerowej, w tym zwiększenie liczby i długości ścieżek rowerowych, jak i rozbudowę infrastruktury wspierającej przy ścieżkach rowerowych (np. wieże widokowe, wiaty). Rozwój sieci nowoczesnych i bezpiecznych ścieżek rowerowych łączących poszczególne miejscowości.. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych wpłynie pozytywnie na stan zdrowia mieszkańców, stan fauny i flory, a także na dobrą kondycję dóbr materialnych i kulturowych. Ścieżki rowerowe wzbogacą ponadto estetykę krajobrazu. Z uwagi na charakter prac wykonawczych możliwe jest wystąpienie także negatywnych, krótkoterminowych i odwracalnych oddziaływań bezpośrednich na powierzchnię ziemi oraz elementy biotyczne.

Rozwój sieci gazociągowej, energetycznej i światłowodowej na terenie Gminy wpłynie a ochronę klimatu oraz zmniejszą ładunek wprowadzanych do atmosfery zanieczyszczeń pyłowo-gazowych, ograniczą zużycie surowców naturalnych. Na etapie realizacji tych zadań mogą wystąpić krótkoterminowe, negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi i wody gruntowe – podczas budowy sieci gazowych. W dłuższej perspektywie czasowej skutki realizacji tych zadań będą pozytywne i stałe, szczególnie w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza atmosferycznego.

Realizacja zaplanowanych inwestycji w znacznym stopniu przyczyni się do poprawy jakości powietrza na obszarze, na którym zdiagnozowano występowanie przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10.

Powierzchnia ziemi, krajobraz i gleby

W wyniku realizacji Strategii nastąpi lokalne przekształcenie powierzchni ziemi oraz zmiana struktury. Wszelkie przekształcenia prowadzące do realizacji nowego zainwestowania wiążą się z trwałym oddziaływaniem na powierzchnię terenu (z wyłączeniem realizacji inwestycji w zakresie infrastruktury podziemnej).

Część działań wyznaczonych w projekcie Strategii ma charakter pozytywny, ale są działania, które mogą oddziaływać negatywnie. Należy mieć na uwadze, że krajobraz jak i powierzchnia ziemi w gminie są elementami antropogenicznie przekształconymi, a więc realizacja działań zapisanych w Strategii w głównej mierze dotyczyć będzie terenów już przekształconych.

Budowa nowych elementów infrastruktury oddziałuje w sposób znaczący na powierzchnię ziemi, ponieważ następuje zmiana ukształtowania terenu oraz zmniejsza się powierzchnia biologicznie czynna, zmianie ulegają stosunki gruntowo-wodne oraz sposób odpływu i retencjonowania wód opadowych i roztopowych. Zadania inwestycyjne związane z prowadzeniem prac budowlanych oraz ziemnych na obszarach niezabudowanych mogą stanowić źródło potencjalnego oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz. Przy czym modernizacja (przebudowa) dróg, budowa sieci kanalizacyjnych, uzbrojenie nowych terenów będą prowadzone głównie na terenach zurbanizowanych, gdzie pokrywa glebowa jest już przekształcona.

Rozwój gospodarczy i społeczny Gminy musi być spójny z założeniami polityki przestrzennej oraz nie powodować negatywnych oddziaływań w przestrzeni gminnej. Gospodarowanie przestrzenią Gminy będzie oparte o powstające w momencie tworzenia dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowiące akty prawa miejscowego.

Nie przewiduje się możliwości powstania zasadniczych zmian czy przekroczeń określonych prawem parametrów i standardów jakości środowiska, naruszenia trwałości zasobów i ciągłości funkcji ekologicznych na dużą skalę, zagrożenia dla liczebności i bioróżnorodności gatunków, istotnych barier dla migracji, zagrożenia dla obszarów przyrodniczo cennych, w tym dla

celu i przedmiotu ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralności w związku z opracowywaniem dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowiące akty prawa miejscowego.

Planowane zmiany użytkowania terenu polegać będą na przekształceniu części przestrzeni zielonej w zurbanizowaną. W miejscu powierzchni porośniętej roślinnością niską pojawią się obszary obiekty kubaturowe, elementy sieci infrastruktury technicznej i tereny komunikacji. Realizacja planu oraz studium spowodują przekształcenie morfologii terenu na potrzebę wykopania fundamentów budynków oraz wykonania innych prac ziemnych na potrzeby realizacji zabudowy, dróg oraz obiektów infrastruktury technicznej. Przekształcenia w rzeźbie terenu będą miały charakter miejscowy. Wprowadzenie nowych elementów zainwestowania wiąże się ze zwiększonym poborem wody z sieci wodociągowej i wzrostem zużycia energii elektrycznej. Powstałe odpady oraz ścieki będą stanowić obciążenie dla środowiska w miejscu ich utylizacji.

Planowane opracowywanie dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będzie wiązało się z ograniczeniem lub eliminacją negatywnego oddziaływania na środowisko poprzez wprowadzenie zapisów określających zasady ochrony środowiska, takich jak: zachowanie wskaźników powierzchni zabudowy i powierzchni terenu biologicznie czynnego, określonych dla poszczególnych terenów.

Dzięki planowanym działaniom znacznie poprawi się krajobraz miasta, które zdecydowanie zyska na wartości. Zachowane zostaną jednak dotychczasowe, charakterystyczne cechy krajobrazu gminy. Dodatkowo znaczna część działań dotyczy obiektów umieszczonych pod powierzchnią ziemi, a wszelkie powstałe z tym niegodności zostaną natychmiastowo usunięte, nie powodując zmian w krajobrazie. Teren, na którym zadanie będzie realizowane zostanie uporządkowany. Realizacja zaplanowanych działań nie będzie zakłócała postanowień Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.

Klimat akustyczny

Podczas prac budowlanych i modernizacyjnych obiektów użyteczności publicznej, dróg, infrastruktury sportowej, kulturalno-oświatowej i komunalnej, może wystąpić krótkoterminowe zwiększenie się poziom hałasu, a także pojawić się mogą wibracje i drgania. Zmiany te będą miały jednak charakter przejściowy i krótkotrwały.

Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej może oddziaływać na klimat akustyczny. Dopuszczalny poziom hałasu wyrażony równoważnym poziomem dźwięku A [dB], zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112) dla dróg i linii kolejowych wynosi:

- dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej i terenów szpitali w miastach – 64 dB dla wszystkich dób w roku, 59 dB dla wszystkich pór nocy;
- dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy zagrodowej, terenów mieszkaniowo-usługowych, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych – 68 dB dla wszystkich dób w roku, 59 dB dla wszystkich pór nocy.

Określając przewidywane znaczące oddziaływania na klimat akustyczny, należy zwrócić uwagę głównie na przebiegające przez jednostkę ciągi komunikacyjne, gdyż klimat akustyczny na tym terenie kształtują przede wszystkim źródła komunikacyjne - głównie trasy ruchu samochodowego. Głównym powodem uciążliwej emisji hałasu, ogólnie, obok stosunkowo wysokiego natężenia ruchu pojazdów, jest wysoki udział w potoku ruchu pojazdów ciężkich, który w szczególności negatywnie oddziałuje na terenach zwartej zabudowy miejscowości.

W ramach działań mających poprawić klimat akustyczny na terenie gminy, można wyróżnić działania administracyjne oraz inwestycyjne. Te pierwsze polegają na wprowadzaniu standardów akustycznych w planach zagospodarowania przestrzennego, co ma na celu zmniejszenie uciążliwości związanych z hałasem, poprzez odpowiednie planowanie, np. ciągów komunikacyjnych. Działania inwestycyjne obejmują modernizację dróg, budowę ekranów akustycznych, nasadzeń pasów zieleni izolacyjnej oraz instalację urządzeń ograniczających hałas. Ekranery akustyczne są skuteczną metodą zredukowania hałasu docierającego do środowiska przyrodniczego oraz ludności, co znacząco poprawi klimat akustyczny gminy. Modernizacja nawierzchni dróg zmniejsza ilość hałasu i wibracji przedostających się do otoczenia, co ma korzystny wpływ na organizmy żywe jak i budynki.

Podsumowując, polepszenie stanu klimatu akustycznego, jak również zmniejszenie obszarów narażonych na hałas powinno nastąpić głównie poprzez:

- odciążanie ciągów komunikacyjnych (budowa alternatywnych odcinków dróg),

- metody organizacyjne (np. kontrole i/lub ograniczanie prędkości pojazdów),
- zapewnienie odpowiedniej odległości nowych obiektów podlegających ochronie przed hałasem, od drogi,
- stosowanie nawierzchni SMA (Stone Mastic Asphalt),
- wprowadzenie ekranów akustycznych (w ostateczności),
- strefy ograniczonego użytkowania (wprowadzane, gdy wszystkie środki i metody redukcji hałasu zawiodą).

Oddziaływania na klimat akustyczny mogą być również notowane podczas prowadzenia prac budowlanych, nie tylko przy budowie i modernizacji ciągów komunikacyjnych. Uciążliwości dla środowiska mogą być powodowane także przez proces budowy systemów kanalizacyjnych i wodociągowych. Niemniej jednak, wszystkie działania związane z gospodarką ściekową powinny być prowadzone z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT) oraz rozwiązań gwarantujących oszczędność energetyczną i surowcową.

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

Projekt programu przewiduje podejmowanie działań, które będą wpływały na środowisko. Działania te, to przede wszystkim działania inwestycyjne, które będą ingerować w środowisko głównie na etapie ich realizacji, powodując przejściowe uciążliwości. W wyniku realizacji ustaleń programu na terenach, na których wprowadzone zostanie nowe zainwestowanie, dojdzie do przekształceń w środowisku, typowych dla terenów nowych inwestycji w zakresie powierzchni biologicznie czynnych, roślinności, krajobrazu, zagrożeń hałasem. Jednocześnie ustalenia programu porządkują zasady zagospodarowania na tym terenie, wprowadzając szereg zapisów, których celem jest ograniczenie przekształceń środowiska przyrodniczego. Ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko, na etapie realizacji poszczególnych zadań leży w gestii wykonawców i dotyczy sprzętu (hałas, emisja spalin), organizacji prac (unikanie prac będących źródłem hałasu w porze nocnej).

Analiza działań przewidzianych w Programie pozwala stwierdzić brak przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko realizacji ustaleń Programu na pogorszenie stanu klimatu akustycznego. Krótkotrwałe negatywne oddziaływania mogą pojawić się jedynie na etapie realizacji

inwestycji (np. przebudowy drogi). Jednak w konsekwencji prowadzonych prac (np. modernizacji nawierzchni) osiągnięta zostanie trwała poprawa jakości klimatu akustycznego.

Realizacja inwestycji w zakresie infrastruktury drogowej zostanie poprzedzona procedurą oddziaływania na środowisko, jeżeli jest ona wymagana przepisami ustawy o oś, w ramach której zostaną przeprowadzone obliczenia prognozowanej emisji hałasu, a decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach będzie określać warunki korzystania ze środowiska uwzględniając obowiązujące normy. Zakłada się, że uciążliwość inwestycji realizowanych w ramach Strategii ograniczać się będzie do uciążliwości w granicach władania poszczególnych inwestycji i nie będzie przekraczać dopuszczalnych norm określonych ww. rozporządzeniem.

Przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej Gminy pozwoli na skoncentrowanie zabudowy przemysłowej w obrębie terenów inwestycyjnych, co spowoduje lokalny wzrost poziomu hałasu, jednakże pozwoli na zmniejszenie uciążliwości akustycznej na obszarach mieszkaniowych lub innych terenach chronionych.

Zasoby naturalne

Realizacja wskazanych działań w ramach niniejszego obszaru będzie miała w większości pozytywny wpływ na zasoby naturalne gminy. Nastąpi poprawa stanu środowiska naturalnego, a tym samym warunków i jakości życia w gminie. W ramach planowanych działań nie planuje się realizacji jakichkolwiek zadań lub wytworzenia infrastruktury, które mogłyby negatywnie wpływać na stan zasobów naturalnych gminy.

Zabytki i dobra materialne

Działania wyznaczone w projekcie Strategii w większości mają charakter neutralny lub pozytywny, i odnoszą się także do obszarów zidentyfikowanych jako zdegradowane i wymagających pilnych działań rewitalizacyjnych odnoszących się zarówno do sfery społecznej, przestrzennej jak i gospodarczej. Wynika z tego, że wszelkie działania realizowane w oparciu o te wytyczne będą miały wpływ na ogólną poprawę stanu i jakości dóbr materialnych i dóbr kultury. Do działań tych zaliczyć należy wszelkie projekty obejmujące modernizację i rewitalizację obiektów użyteczności publicznej, obiektów o znaczeniu kulturowym, obiektów edukacyjnych, sportowych itp.

Oczywiste pozytywne oddziaływanie będą miały projekty bezpośrednio ukierunkowane na ochronę i popularyzację dziedzictwa kulturowego Gminy Pyzdry.

Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 ze zm.) podczas stwierdzenia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji założeń zawartych w projektach polityk, strategii, planów lub programów, przeprowadza się postępowanie w zakresie możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Gmina Pyzdry zlokalizowana jest w odległości około 270 km od granicy z Niemcami. Ze względu na charakter i specyfikę kierunków działań oraz inwestycji zaplanowanych w ramach niniejszego dokumentu nie przewiduje się wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko. Można jednak spodziewać się oddziaływania ponadlokalnego, obejmującego nie tylko Gminę Pyzdry, ale również okoliczne gminy. Przede wszystkim oddziaływanie ponadlokalne będą miały skutki realizacji zadań z zakresu gospodarki wodno – ściekowej. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, zwiększenie retencji cieku wodnego, likwidacja zbiorników bezodpływowych poprawi stan wód podziemnych i powierzchniowych, nie tylko w rejonie gminy, ponieważ wód nie można rozpatrywać jako komponentu posiadającego administracyjne granice. Tak więc działania zaplanowane w obszarze interwencji gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa będą miały swoje odzwierciedlenie w układzie jednolitych części wód.

Podobne skutki będą miały zadania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego. Proponowane działania dotyczące utrzymania standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów, w tym wprowadzanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczania emisji wpływającej także na jakość powietrza otaczających jednostkę terenów, w ujęciu całej strefy wielkopolskiej, objętej programem naprawczym programu ochrony powietrza.

Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji Strategii

W ramach „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025” przewidziano do realizacji dwa cele strategiczne. Większość z wyznaczonych działań zakłada poprawę stanu środowiska oraz warunków życia mieszkańców analizowanego obszaru. Zaplanowane do realizacji projekty cechuje uwzględnienie aspektów środowiskowych oraz wspieranie idei zrównoważonego rozwoju. W ramach niniejszego dokumentu nie przewidziano kierunków działań ani inwestycji, które mogłyby negatywnie oddziaływać na środowisko. Realizacja przede wszystkich działań o charakterze infrastrukturalnym może czasowo negatywnie wpływać na środowisko, co wiąże się z prowadzeniem robót budowlanych. Jednakże oddziaływania te będą miały charakter odwracalny i będą występowały krótkoterminowo.

Możliwe negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć poprzez podjęcie wszelkich możliwych działań łagodzących, zapobiegających już na etapie planowania negatywnym oddziaływaniom na środowisko. Poniższej przedstawiono propozycje działań łagodzących dla poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego.

Tabela 44. Propozycje możliwych sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko

ELEMENT ŚRODOWISKA PRZYRODNNICZEGO	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH
Różnorodność biologiczna/rośliny /zwierzęta	➤ inwentaryzacja przyrodnicza pod kątem występowania ptaków czy innych zwierząt oraz cennych gatunków roślin, szczególnie objętych ochroną; przeprowadzanie wszelkich prac poza okresem lęgowym ptaków czy okresem godowym innych zwierząt; ➤ zapewnienie stałego monitorowania wpływu inwestycji na różnorodność biologiczną, faunę i florę; ➤ wprowadzenie dodatkowych nasadzeń drzew i zieleni urządzonej w celu ewentualnej kompensacji przyrodniczej,

ELEMENT ŚRODOWISKA PRZYRODNNICZEGO	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH
Ludzie	➤ oznakowanie obszarów w miejscach prowadzenia robót budowlanych; ➤ realizacja robót zgodnie z zasadami BHP i PPOŻ; ➤ wykorzystywanie wyłącznie sprawnych maszyn i urządzeń; ➤ wykonywanie działań inwestycyjnych tylko w dozwolonych godzinach w celu minimalizacji emisji zanieczyszczeń i uciążliwego hałasu;
Woda	➤ odpowiednie zabezpieczenia terenów przed przedostaniem się niepożądanych substancji do wód dbałość o szczelność zbiorników paliw w maszynach wykorzystywanych podczas prac; ➤ zachowanie szczególnej ostrożności podczas prowadzenia prac w bezpośrednim sąsiedztwie rzek czy zbiorników wodnych; ➤ zapewnienie pracownikom dostępu do przenośnych toalet;
Powietrze	➤ tworzenie pasów zieleni izolacyjnej; ➤ propagowanie alternatywnych form transportu; ➤ przeprowadzanie termomodernizacji budynków na terenie gminy; ➤ promowanie odnawialnych źródeł energii.
Powierzchnia ziemi	➤ odpowiednie przechowywanie/składowanie materiałów budowlanych; kontrolowanie szczelności zbiorników paliwowych w pojazdach wykorzystywanych przy pracach; ➤ odpowiednie składowanie odpadów powstałych podczas pracy;
Krajobraz	➤ poprawa estetyki krajobrazu podczas wystąpienia ewentualnych negatywnych oddziaływań; ➤ tworzenie miejsc z zielenią urządzoną.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA PYZDRY NA LATA 2021-2025

ELEMENT ŚRODOWISKA PRZYRODNNICZEGO	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH
Klimat	➤ stosowanie nasadzeń drzew i krzewów oraz zieleni urządzonej; ➤ dbałość o przestrzeganie zasad ochrony środowiska naturalnego; ➤ promowanie niezmotoryzowanych form transportu;
Zabytki i dobra materialne	➤ odpowiednie planowanie realizacji projektów, tak by nie zakłócić istniejącego układu przestrzeni publicznej; ➤ szczegółowe uzgadnianie przeprowadzania działań inwestycyjnych w obiektach o szczególnym znaczeniu historycznym lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie;
Obszary objęte ochroną, w tym Obszary Natura 2000	➤ przestrzeganie przepisów ochrony przyrody na tych terenach i ustanowionych planów zadań ochronnych; ➤ wzmocnienie kontroli realizacji danego przedsięwzięcia, szczególnie w zakresie możliwego wpływu na stan środowiska; ➤ uwzględnienie okresów lęgowych i rozrodczych ptaków, nietoperzy i zwierząt; ➤ prawidłowe zabezpieczenia terenów prowadzenia inwestycji oraz pracujących, maszyn i urządzeń; ➤ selektywne gromadzenie wszelkich powstających odpadów; ➤ systematyczne prowadzenie prac porządkowych

Możliwe zmiany w przypadku braku realizacji założeń Strategii

Zaniechanie realizacji założeń „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025”, tj. zaplanowanych działań wypracowanych w ramach celów operacyjnych, a także zaplanowanych inwestycji, mogłoby przyczynić się do zakłócenia dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Pyzdry oraz wywołać niekorzystne zmiany środowiska przyrodniczego m.in.:

- pogorszenie klimatu akustycznego miasta i gminy;
- pogorszenie stanu infrastruktury technicznej na terenie gminy;
- wykluczenie społeczne mieszkańców oraz wpadanie w ubóstwo;
- zwiększenie ryzyka zachorowań na choroby układu oddechowego i nowotworowe, związane z brakiem działań ograniczających niską emisję;
- pogorszenie stanu jakości powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze;
- zmniejszenie poziomu bioróżnorodności;
- pogorszenie stanu wód powierzchniowych i podziemnych, obniżenie ich klas czystości;
- zwiększenie udziału terenów zdegradowanych, zdewastowanych z postępującą degradacją środowiska;
- dewastację terenów zielonych czy miejsc o szczególnym znaczeniu przyrodniczym, na skutek braku oznaczeń takich miejsc, brak ochrony wspomnianych terenów;
- niewystarczająca retencja wodna;
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców przyczyniająca się do degradacji środowiska;
- powstanie zanieczyszczeń powierzchni ziemi, m.in. poprzez prowadzenie nieprzemyślanej gospodarki odpadami;
- pogorszenie stanu budynków, które pełnią istotne funkcje dla mieszkańców miasta i gminy;
- pogorszenie estetyki krajobrazu.

Brak realizacji inwestycji zaplanowanych w ramach Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 będzie negatywnie wpływać na wszystkie obszary, tj. mieszkalnictwo i gospodarkę. Należy mieć na uwadze fakt, że negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko może wystąpić wyłącznie na etapie prowadzenia robót budowlanych. Na etapie użytkowania nowopowstałej lub zmodernizowanej infrastruktury należy spodziewać się pozytywnych oddziaływań na środowisko.

Rekomendacje i wnioski do ostatecznej wersji dokumentu

Podczas tworzenia ostatecznej wersji dokumentu należy uwzględnić następujące elementy:

- wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia powinny być zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i celami w zakresie ochrony środowiska wyznaczonymi w dokumentach obowiązujących na szczeblu międzynarodowym, unijnym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym,
- konieczne jest prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych, które przyczynią się do kreowania wśród lokalnej społeczności postaw proekologicznych;
- konieczne jest wskazanie odpowiednich działań kompensacyjnych pozwalających na minimalizację negatywnego oddziaływania na środowisko w przypadku inwestycji nawet krótkotrwale negatywnie wpływających na środowisko.

Celem Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 jest rozwój funkcji mieszkaniowej i turystycznej oraz wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy, co w efekcie zagwarantuje także zapobieganie degradacji środowiska naturalnego. Strategia powinna być zgodna przede wszystkim z ideą zrównoważonego rozwoju, zapewniając przyszłym i obecnym pokoleniom taki sam dostęp do godnego życia. Należy pamiętać o uwzględnieniu w ostatecznej wersji dokumentu aspektów związanych z poszanowaniem środowiska przyrodniczego, zapewniając tym samym poprawę warunków życia mieszkańców oraz rozwój gospodarczy regionu.

Rozwiązania alternatywne do rozwiązań przewidzianych w projekcie Strategii

Analizując wpływ kierunków działań oraz inwestycji zaplanowanych w ramach Strategii na poszczególne komponenty środowiska stwierdzono, że będą one pozytywnie wpływały na środowisko i ludzi. Przewidziano ewentualne negatywne oddziaływania na etapie prowadzenia robót budowlanych, jednak będzie to krótkotrwale i ograniczone tylko i wyłącznie do czasu prowadzenia prac. Ewentualne negatywne oddziaływanie dotyczy w głównej mierze oddziaływania na powietrze i powierzchnię ziemi. Możliwe oddziaływanie na wspomniane komponenty będzie wyłącznie krótkotrwale, występujące na etapie prac budowlanych. Istnieje możliwość, iż nastąpi

miejscowy wzrost hałasu, zapylenia, emisji spalin, odpadów budowlanych. Jest to jednak proces krótkotrwały, ograniczony tylko i wyłącznie do czasu prowadzenia prac. Wszystkie wymienione wyżej zakłócenia są odwracalne. Po zakończeniu realizacji należy spodziewać się braku oddziaływania na środowisko. Zadania zaplanowane zostaną z dużą dbałością o środowisko naturalne i nie zakłócą funkcji przyrodniczych obszarów chronionych znajdujących się na terenie gminy. Inwestycje nie tylko nie będą stanowiły zagrożenia, ale przyczynią się do poprawy stanu środowiska. Efektem prac będzie zbudowana bądź zmodernizowana infrastruktura wpływająca na poprawę jakości życia mieszkańców gminy, również ze względów ekologicznych.

Założenia Strategii nie wpływają w sposób długotrwały, negatywnie na stan środowiska, a znaczna część zaplanowanych działań wykazuje oddziaływanie pozytywne. W związku z tym proponowanie rozwiązań alternatywnych nie jest konieczne. „Strategia rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025” nie zwiera rozwiązań alternatywnych do zaplanowanych działań mających na celu przede wszystkim poprawę warunków życia mieszkańców oraz rozwój społeczno-gospodarczy gminy Pyzdry.

Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Ważnym elementem w zakresie monitoringu środowiska jest ocena jakości środowiska przyrodniczego na analizowanym obszarze. Monitoring polega na gromadzeniu, analizowaniu i udostępnianiu danych odnoszących się do jakości środowiska naturalnego oraz zmian w nim zachodzących. Przeprowadzenie rzetelnego monitoringu wymaga doboru odpowiednich wskaźników określonych ilościowo oraz jakościowo. Założone cele Strategii, a także osiągnięte rezultaty odpowiadają na potrzeby wynikające z analizy stanu obecnego gminy oraz wniosków z przeprowadzonej analizy SWOT. Założone efekty realizacji Strategii pozwolą wzmocnić posiadany potencjał gminy oraz wyeliminować lub ograniczyć słabe strony.

Jednym z najczęściej stosowanych sposobów prowadzenia monitoringu jest zastosowanie metod wskaźnikowych. Poniżej w zestawieniu tabelarycznym zaprezentowane zostały wskaźniki proponowane do zastosowania w celu monitorowania skutków realizacji postanowień zawartych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025. Dodatkowo uzupełnieniem monitoringu wskazanego w niniejszej

Prognozie może być monitoring prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Tabela 45. Wskaźniki proponowane do zastosowania w celu monitorowania skutków realizacji postanowień projektowanego Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025.

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Pożądaną zmianę	Cykliczność gromadzenia danych
Wysokość nakładów na inwestycje drogowe	zł	↑	raz na dwa lata
Długość zmodernizowanych dróg i chodników oraz ścieżek rowerowych	km	↑	raz na dwa lata
Długość nowo wybudowanych dróg i chodników oraz ścieżek rowerowych	km	↑	raz na dwa lata
Odsetek powierzchni gminy pokryty aktualnymi mpzp	%	↑	raz na dwa lata
Liczba budynków poddanych termomodernizacji	szt.	↑	raz na dwa lata
Długość sieci gazowej na terenie gminy	km	↑	raz na dwa lata
Ilość odprowadzanych ścieków oraz ładunek zanieczyszczeń z poszczególnych sektorów gospodarki	szt.	↓	raz na dwa lata
Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej	km	↑	raz na dwa lata
Średnia roczna pozioma PM10 w powietrzu	µg/m ³	↓	raz na dwa lata
Częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych PM10 w roku	szt	↓	raz na dwa lata

Stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Zły/dobry	↑	raz na dwa lata
Średnia roczna poziomu PM2,5 w powietrzu	µg/m ³	↓	raz na dwa lata
Liczba nowych nasadzeń drzew i krzewów do liczby ubytków	%	↑	raz na dwa lata
Wysokość nakładów na inwestycje związane z utrzymaniem zieleni gminnej i nowymi nasadzeniami	zł	↑	raz na dwa lata
Powierzchnia powstałych, urządzonych lub zmodernizowanych terenów zieleni	ha	↑	raz na dwa lata
Udział terenów zieleni w powierzchni gminy	%	↑	raz na dwa lata
Udział terenów sportowych i rekreacyjnych w powierzchni gminy	%	↑	raz na dwa lata
Liczba zorganizowanych wydarzeń i imprez proekologicznych	szt.	↑	raz na dwa lata

Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Konieczność wykonania Prognozy Oddziaływania na Środowisko Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025 wynika z obowiązku zawartego w art. 51 ust. 1. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021, poz. 247 ze zm.).

Zgodnie z art. 53 ustawy OOS zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko zostały uzgodnione z właściwymi organami, tj. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym. Informacje te wskazane zostały w piśmie RDOŚ w Poznaniu nr WOO-III.410.462.2021.PW.1 z dnia 06.08.2021 roku. Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny stwierdził brak konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na

środowisko dla projektu „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025”.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry to dokument planistyczny określającym główne kierunki rozwoju służące koordynacji i ujednoczeniu w celu rozwiązywania kluczowych problemów rozwojowych. Dokument zawiera w szczególności diagnozę społeczno-gospodarczą gminy, analizę SWOT, zawierającą opis mocnych i słabych stron gminy oraz potencjalnych zagrożeń i szans, główne założenia stworzenia Strategii, plan operacyjny, zawierający misję, wizję i cele rozwoju gminy, plan finansowy wykonania Strategii oraz proponowane wskaźniki służące wdrażaniu i monitoringowi efektów realizacji działań.

Prognoza oddziaływania obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla Gminy Pyzdry w zakresie ochrony środowiska (ochrony wód, powietrza, powierzchni ziemi i jej zasobów oraz przyrody). Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania tym negatywnym oddziaływaniom. Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu strategii rozwoju gminy (dokumentu określającego ogólne ramy realizacji dla kolejnych przedsięwzięć), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń Strategii. Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści dokumentu.

Przy sporządzaniu Prognozy posługiwano się metodą opisową, która polegała na charakterystyce zasobów środowiska Gminy Pyzdry, określeniu stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń. Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi ze Starostwa Powiatowego, Urzędu Gminy i Miasta oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska.

W programie, jak również częściowo w niniejszej prognozie, przedstawiono charakterystykę Gminy Pyzdry zawierającą istniejący stan środowiska. Analizą stanu środowiska objęto wszystkie jego elementy w podziale na infrastrukturę techniczną, obejmującą systemy: zaopatrzenia w

wodę, odprowadzania ścieków, system elektroenergetyczny, gazowniczy, ciepłowniczy, gospodarki odpadami oraz infrastrukturę komunikacyjną. W analizie przedstawiono istniejący stan środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem zasobów powierzchni ziemi, gleb, klimatu, wód powierzchniowych i podziemnych, systemów melioracyjnych, zasobów przyrody i obiektów chronionych oraz zabytków i dóbr materialnych. Analizie poddano także demografię opisaną jednostki czy stan gospodarki, które mają swoje odzwierciedlenie w presji działalności antropogenicznej na stan i zasobność środowiska.

Na bazie występujących walorów i zasobów przyrodniczych jak również mając na względzie zainwestowanie techniczne w dokumencie przeanalizowano stan i jakość poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Przeanalizowano także występujące zagrożenia dla środowiska naturalnego oraz sposoby zapobiegania im. Dane w tym zakresie szczegółowo opisano w poszczególnych rozdziałach opracowania.

Gmina Pызdry to typowa rolnicza jednostka, której charakterystyczną cechą jest przebieg rzeki Warty, co warunkuje jej atrakcyjność turystyczną oraz bliskość względem Poznania i autostrady A-2, co warunkuje jej rozwój gospodarczy. Obszar miejski oraz tereny bezpośrednio przylegające do miasta charakteryzują się skumulowaniem funkcji mieszkaniowej, usługowej oraz przemysłowej i produkcyjnej. Tereny wiejskie natomiast charakteryzują się większym udziałem funkcji rolniczych oraz wrastającą presją urbanizacyjną.

Czynnikami, które mogą zagrażać jakości środowiska są głównie czynniki antropogeniczne, w tym przede wszystkim rozwijająca się działalność gospodarcza, w tym turystyka, rozwijająca się zabudowa, korzystanie z zasobów środowiska (pobór wód, zrzut ścieków komunalnych, emisja hałasu, pyłów i gazów, zanieczyszczenia powietrza).

Założenia Strategii oraz kierunki działań w niej zdefiniowane w niniejszym opracowaniu zostały zestawione z celami i kierunkami działań wyznaczanymi przez inne dokumenty strategiczne powiązane z ochroną środowiska, tworzone na szczeblu wspólnotowym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Analiza tych dokumentów pozwoliła określić, że projekt Strategii zgodny jest ze wspomnianymi dokumentami. Kierunki działań określone w Strategii wpisują w cele oraz priorytety ekologiczne ustanowione w ww. dokumentach.

Charakter omawianego dokumentu z założenia jest proekologiczny. Jednak realizacja niektórych zamierzeń, jakkolwiek w skali regionalnej uzasadnionych pod względem ekologicznym, w skali lokalnej może

skutkować wystąpieniem chwilowych, negatywnych oddziaływań środowiskowych.

Zapisy Strategii, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego rozbudową sieci wodno - ściekowej. Cele oraz działania zapisane w Strategii w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej.

Ogólne ustalenia Strategii wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru gminy, ani jego otoczenia.

Na terenie gminy wśród głównych zagrożeń środowiska przyrodniczego wskazać należy lokalną i w coraz mniejszym stopniu emisję niezorganizowaną związaną ze spalaniem paliw w gospodarstwach domowych i zanieczyszczenia powstałe w transporcie. Pozytywny wpływ na stan czystości powietrza będą miały działania zmierzające do ograniczenia wielkości emisji, szczególnie ze źródeł powierzchniowych i źródeł liniowych (komunikacyjnych). Zadaniem ograniczającymi wielkość emisji powierzchniowej są wymiana i modernizacja systemów grzewczych, termomodernizacja obiektów, a także rozbudowa systemu ścieżek rowerowych.

Podkreślić należy także zagrożenia płynące z nieuregulowanej miejscami gospodarki ściekowej, funkcjonujących w zlewniach rzek oczyszczalni ścieków oraz rozwiniętego rolnictwa. Pozytywne oddziaływanie na stan czystości wód będzie mieć budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej, deszczowej oraz wodociągowej. Pozytywny wpływ na stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych będzie miało również prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi. Korzystny wpływ na jakość wód będą miały ponadto działania mające na celu rozwój obiektów małej retencji.

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność gminy nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Wszystkie działania proponowane w Strategii mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Jedynymi inwestycjami, których realizacja wymaga szczegółowej analizy wpływu na środowisko są modernizacje ciągów komunikacyjnych,

budowa infrastruktury wodno – ściekowej czyli przedsięwzięcia związane z podejmowaniem robót budowlanych, mogących naruszać stabilność poszczególnych komponentów środowiska oraz wywoływać uciążliwości odczuwalne dla mieszkańców.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji.

Należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponencie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Biorąc pod uwagę lokalizację Gminy Pyzdry nie przewiduje się transgranicznego (w znaczeniu poza granice kraju) oddziaływania na środowisko. Program, nie zawiera zapisów (ani nie stwarzają możliwości), w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Głównym celem stworzenia Strategii jest zrównoważony rozwój, osiągnąć poprzez wykorzystanie kapitału ludzkiego oraz nowoczesnych technologii, z poszanowaniem środowiska przyrodniczego. W dokumencie określono także cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań, które wpłyną na realizację zaplanowanych zadań.

Kierunki działań wykreowane w Strategii będą oddziaływać na środowisko przede wszystkim w sposób pozytywny lub neutralny. Realizacja kierunków działań zaplanowanych w ramach Strategii będzie miała pozytywny wpływ na ludzi, dobra materialne i krajobraz, a także na powietrze, klimat, powierzchnię ziemi, zasoby naturalne i zabytki. Większość kierunków działań nie będzie wywoływała skutków dla różnorodności biologicznej, wody, roślin i zwierząt. Ewentualne negatywne oddziaływanie zamierzonych działań może mieć charakter jedynie tymczasowy. Może być ono związane wyłącznie z etapem realizacji prac inwestycyjnych, polegających na budowie i rozbudowie obiektów znajdujących się w gminie.

W prognozie określono potencjalne zmiany, które mogłyby wpłynąć na zakłócenie dalszego rozwoju gminy Pyzdry na skutek zaniechania realizacji założeń Strategii. W Prognozie określono, że brak realizacji założeń Strategii przyczyni się do pogorszenia warunków i jakości życia mieszkańców, na co wpłyną negatywne zmiany w środowisku naturalnym.

Dokonując analizy kwestii rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko należy wskazać,

że zaproponowane przedsięwzięcia nie będą powodowały negatywnych oddziaływań na środowisko. W Prognozie zaproponowano ogólne zasady realizacji zadań, które mają na celu łagodzenie skutków realizacji przedsięwzięć w zakresie poszczególnych elementów środowiska naturalnego. Realizacja niektórych projektów może w niewielkim stopniu ingerować w różne elementy środowiska, lecz będą to oddziaływania o charakterze odwracalnym.

Strategia jest dokumentem o charakterze jednowariantowym i nie zwiera rozwiązań alternatywnych do założonych przedsięwzięć. Jedynym wariantem alternatywnym mogłoby być zaniechanie realizacji założeń „Strategii rozwoju Gminy i Miasta Pyzdry na lata 2021-2025”, co jednak może w dużym stopniu zakłócić rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

Celem monitoringu środowiskowego jest ocena jakości środowiska przyrodniczego na wskazanym obszarze. Pomiar skutków realizacji założeń Strategii w zakresie oddziaływania na środowisko będzie odbywał się za pomocą specjalnie przygotowywanych do tego wskaźników. Do tego celu wykorzystywany będzie funkcjonujący na terenie gminy system monitoringu środowiska przyrodniczego prowadzony przez różne instytucje. Ponadto monitoring jakości środowiska w gminie realizowany będzie w dalszym ciągu w ramach monitoringu regionalnego województwa wielkopolskiego, który prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Spis tabel

Tabela 1. Najważniejsze kierunki i zadania zaplanowane w latach 2021-2025	79
Tabela 2. Liczba mieszkańców gminy według zameldowania w latach 2010-2019	107
Tabela 3. Wskaźnik skanalizowania gminy Pызdry w latach 2016-2019....	109
Tabela 4. Zestawienie dróg w podziale na typy w 2019 roku.....	112
Tabela 5. Drogi gminne na terenie miasta Pызdry w 2019 roku	113
Tabela 6. Drogi gminne na terenie wiejskim gminy Pызdry w 2019 roku ...	113
Tabela 7. Ładunki zanieczyszczeń odprowadzanych z oczyszczalni ścieków	128
Tabela 8. Jakość wód podziemnych	130
Tabela 9. Ocena jakości powietrza w aspekcie ochrony zdrowia dla strefy wielkopolskiej	135
Tabela 10. Ocena jakości powietrza w aspekcie ochrony roślin dla strefy wielkopolskiej	136
Tabela 11. Wyniki GPR dla dróg przebiegających przez gminę w roku 2015 i 2010*	139
Tabela 12. Cele działań ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska.....	145
Tabela 13. Określenie działań ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Nadwarciańska ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację i obszarów działania	147
Tabela 14. Propozycje możliwych sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko	185
Tabela 15. Wskaźniki proponowane do zastosowania w celu monitorowania skutków realizacji postanowień projektowanego Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Pызdry na lata 2021-2025.	191

Spis rysunków

Rysunek 1. Liczba ludności w gminie Pызdry w latach 2010-2019.....	107
Rysunek 2. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Gminy Pызdry	124